

Punková subkultura a její hodnoty

Bc. Zuzana Jonáková

Diplomová práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Zuzana Jonáková**

Osobní číslo: **H14727**

Studijní program: **N7501 Pedagogika**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Punková subkultura a její hodnoty**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti subkultur, punkové subkultury a hodnotového systému jejich členů.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu formou polostrukturovaného rozhovoru.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Kytary a řev aneb Co bylo za zdí: [punk rock a hardcore v Československu před rokem 1989. Česko: s.n., 2002], 317 s.

SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Praha: Grada, 2010, 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

HEBDIGE, Dick. Subkultura a styl. V Praze: Dauphin, 2012, 239 s. ISBN 978-80-7272-197-9.

GELDER, Ken, Sarah, THORNTON (eds). The Subcultures Reader. London/ New York: Routledge, 1997. 599 s. ISBN 0-415-12728-9.

MATOUŠEK, Oldřich. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Mgr. Jaroslav Balvín, CSc.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

20. listopadu 2015

Termín odevzdání diplomové práce:

15. dubna 2016

Ve Zlíně dne 20. listopadu 2015

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....^{19.11.2015}.....

....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá hodnotami české punkové subkultury a proměnami těchto hodnot od příchodu punkové subkultury do Československa až po současnost. Teoretická část je rozdělena do tří segmentů. První se zaměřuje na zkoumání tématu v české i zahraniční literatuře, souvislost tématu se sociálně pedagogickým oborem a vysvětluje základní pojmy používané v práci. Druhá část se zaměřuje na hodnoty a životní styl punkové subkultury. Třetí část obsahuje popis vzniku punkové subkultury v Anglii a USA. Následně přináší historii české punkové subkultury, na níž navazuje kapitola zabývající se fenomény současnosti, pronikajícími do subkultury. Praktická část se zabývá proměnami hodnot punkové subkultury a tím, jak tyto proměny prožívají samotní punkeři. Sběr dat probíhá prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru. Data jsou vyhodnocena za pomoci metody zakotvené teorie.

Klíčová slova: punk, subkultura, hodnoty, mainstreamová kultura

ABSTRACT

This thesis deals with values of Czech punk subculture and changes to these values since early years of subculture in Czechoslovakia to the present. The theoretical part is divided into three segments. The first focuses on exploring the topic in the Czech and resi-border literature, relationship subject to social educational field and explains basic terms used in this thesis. The second part focuses on values and lifestyles of punk subculture. The third section describes the genesis of the punk subculture in England and the USA. Subsequently, bringing look of our history in Czech punk subculture, which is followed by a chapter dealing with phenomena present, permeating into the subculture. The practical part is dealing with changes of values punk subculture and how these transformations experienced by punks themselves. All dates are collected by means of a semistructured interview. All dates are evaluated with the help of grounded theory.

Keywords: punk, subculture, values, mainstream culture

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu diplomové práce panu doc. PhDr. Mgr. Jaroslavu Balvínovi, Csc. za odborné vedení práce a cenné rady. Také děkuji všem účastníkům výzkumu za ochotu podělit se o své zkušenosti a zážitky. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě během celého studia na univerzitě podporovali.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM A ZÁKLADNÍM POJMŮM	12
1.1 O STAVU ZKOUMÁNÍ TÉMATU V DOMÁCÍ, ZAHRANIČNÍ A CIZOJAZYČNÉ LITERATUŘE	12
1.2 VZTAH TÉMATU K SOCIÁLNÍ PEDAGOGICE.....	16
1.3 ZÁKLADNÍ POJMY POUŽITÉ V PRÁCI.....	19
2 PUNKOVÁ SUBKULTURA	24
2.1 PUNKOVÁ SUBKULTURA VE VZTAHU KE SPOLEČNOSTI	24
2.2 PUNKOVÁ SUBKULTURA A ŽIVOTNÍ STYL	27
2.3 PUNKOVÁ SUBKULTURA A JEJÍ HODNOTY – FILOSOFIE A ETICKÉ PRINCIPY	31
3 PUNKOVÁ SUBKULTURA A JEJÍ PROMĚNY	36
3.1 PUNKOVÁ SUBKULTURA PŘED ROKEM 1980.....	36
3.2 PUNKOVÁ SUBKULTURA PO ROCE 1985	41
3.3 PUNKOVÁ SUBKULTURA A SOUČASNOST	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	48
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	49
4.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	49
4.2 POJETÍ VÝZKUMU	50
4.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR	50
4.4 VÝZKUMNÁ TECHNIKA	51
4.5 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	52
5 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT	53
5.1 CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ VÝZKUMU.....	53
5.2 OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ.....	55
5.3 AXIÁLNÍ KÓDOVÁNÍ	83
5.4 SELEKTIVNÍ KÓDOVÁNÍ	85
6 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	88
ZÁVĚR	91
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	99
SEZNAM OBRÁZKŮ	100
SEZNAM TABULEK	101
SEZNAM PŘÍLOH	102

ÚVOD

Ke konci 70. let se v tehdejším Československu začal objevovat nový a pro tuto společnost do té doby neznámý jev. Mladí lidé si začali holit hlavy, chodili v roztrhaném oblečení, zakládali kapely, hráli po garážích. Chtěli provokovat. Chtěli si žít podle sebe. Byl to punk, který k nám přišel ze zahraničí.

Od té doby uběhlo více jak třicet let. I v dnešní době se s punkem setkáváme. Jsou ale hodnoty členů této subkultury stejné, jako tomu bylo před desítkou let? Má punková scéna stále stejné principy a filosofii? Nebo se změnila natolik, že už v ní nenalezneme příliš z původních principů, se kterými k nám punk tehdy přišel? Právě na tyto otázky hledá tato práce odpověď.

Práce zprvu zmiňuje vznik a vývoj punkové subkultury u nás, se zmínkou o vývoji punku v zahraničí. Dále nastiňuje proměny, které proběhly v subkultuře v souvislosti se změnou režimu. Tím navazuje na současnost a na fenomény dnešní doby, ať pozitivní či negativní, které se do punku dostávají.

Tato práce také ukazuje, že na punk nelze pohlížet pouze tím jedním, a jak tomu bývá ve většinové společnosti, negativním pohledem. Punkové chtějí provokovat, chtějí se lišit, ale nedělají to bezdůvodně. Poukazují na to, že se jim ve společnosti něco nelíbí a chtějí se z ní tímto vyčlenit. Proto je třeba je pochopit. Pochopit jejich filosofii a také jejich osobnosti. Stejně jako jiné subkultury i ta punková může být ohrožena negativními až patologickými jevy. Této problematice je věnována kapitola, ve které je také zmíněna možnost uplatnění sociálního pedagoga v této oblasti.

Teoretická část práce je rozdělena do třech oblastí. První oblast se zabývá zkoumáním punkové subkultury v literatuře, a to české i cizojazyčné (či přeložené do českého jazyka), pojmy souvisejícími s tématem práce a užitečnosti zkoumání punkové subkultury pro sociálně pedagogický obor. Druhá část popisuje punkovou subkulturu, společně s jejími hodnotami a vztahem ke společnosti a jiným subkulturám. Punkové historii je věnována třetí z oblastí teoretické části. Jsou zde nastíněny důvody vzniku punku ve Spojených státech amerických, ve Velké Británii i v tehdejším Československu. Na historii navazuje kapitola, zabývající se současnou punkovou scénou a průnikem punku do mainstreamu.

Praktická část se zaměřuje na proměny hodnot punkerů od příchodu punku do Česka až po současnost. Sběr dat probíhá pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Tyto rozhovory jsou vyhodnocovány metodou zakotvené teorie.

Část lidí tvrdí, že punk už je mrtvý, protože vše, s čím punk zpočátku přišel, už zaniklo. Na druhou stranu může člověk poměrně často slyšet heslo: „Punk's not dead!“ Pokud prošel punk tolika změnami a vlivy moderní společnosti, lze pochopit ty, kteří v punk už nevěří. Anebo v něm stále můžeme nalézt tu prvotní punkovou ideu?

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM A ZÁKLADNÍM POJMŮM

Každý člověk se od narození pohybuje v různých typech prostředí. Tato prostředí reagují na aktuální potřeby jedince, ale zároveň mu také, ruku v ruce s výchovou, ukazují hranice. Pro sociálního pedagoga se stává objektem zájmu konkrétně přirozené prostředí jedince, do něhož patří rodinné, školní, lokální, skupinové, pracovní a volnočasové. Konkrétně volnočasové prostředí je místem k seskupování lidí společného zájmu, hodnot, názorů a poskytuje jedinci prostor pro seberealizaci (Přadka, Knotová, Faltýnová, 2004, s. 25, 33). Pro punkery je tímto přirozeným prostředím prostředí jejich punkové subkultury.

1.1 O stavu zkoumání tématu v domácí, zahraniční a cizojazyčné literatuře

V české literatuře se obecně fenoménem subkultur zabývá **Josef Smolík**. V knize *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky* vymezuje pojmy kultura, subkultura a další pojmy s nimi propojené. Zabývá se školami, zkoumající subkultury. Kniha obsahuje popis různých subkultur. Konkrétně punkovou subkulturu popisuje z hlediska historického, současného, vymezuje vztah k ostatním subkulturám a ke společnosti. Josef Smolík vydal také řadu článků zabývajících se problematikou výzkumu subkultur od Chicagské školy po post-subkulturní teorie (Smolík, 2010).

Do problematiky subkultur se snaží proniknout i autor **Vladimír 518¹** ve své knize *Kmeny*. S Karlem Veselým a fotografem Tomášem Součkem se snaží najít nové a nezažité pohledy na známé i méně známe subkultury společně s lidmi, kteří se v dané subkultuře vyznají či jsou jejími členy. Konkrétně punkovou subkulturou se v knize zabývá Štěpán Málek a Jiří „Jyříček“ Franc, členové kapely N.V.Ú. (Vladimír 518, 2011). V knize je krátce popsána historie českého punku a následují rozhovory se dvěma členy této subkultury. Na náměty knihy je také natočen soubor krátkých dokumentů věnujících se zvláště každé ze subkultur. Tyto dokumenty jsou veřejně vysílány v České televizi a lidé mají možnost nahlédnout na členy těchto subkultur i z jiného úhlu, než je médii často propagován. Jak je tomu i v jiných subkulturách, i v punku vzniklo postupným vývojem mnoho odnoží.

---

¹ Vladimír 518, vlastním jménem Vladimír Brož, je český rapper, současně působící v kapele PSH. Je také comicsový výtvarník, podílí se na graffity scéně a je zakladatelem a spolumajitelem labelu BIGGBOSS (Vladimír 518, 2015)

V dokumentu jsou některé dávány do kontrastu a i přesto, že je zde tato subkultura pojata velice úzce, může jeho zhlédnutí přinést nezaujatému divákovi nový pohled na subkulturu. Velká část punkerů má však na tento dokument spíše negativní názor. Důvodem může být to, že celý dokument vyvolává značně zkreslující a „škatulkující“ dojem.

Prací, která se velice dopodrobna věnuje punkové subkultuře, je publikace *Kytary a řev, aneb co bylo za zdí* (Neznámý, 2002). Autor si nepřeje být jmenován. Uvádí se zde, že v podstatě celá distribuce, výroba knihy a celá její filosofie je podobná předrevoluční samizdatové tvorbě a z toho důvodu chce zůstat v anonymitě. Autor zde zabíhá do historie a díky rozhovorům s lidmi, kteří měli dobu zažitou, velice dopodrobna popisuje punkové začátky a celkovou atmosféru v tehdejší Československu. Zaměřuje se hlavně na první vzniklé kapely a na jejich postupný vývoj.

Punkovou subkulturu na pozadí Československa za dob totalitního režimu také velice dobře mapuje **Miroslav Vaněk**, historik, zaměřující se novodobé dějiny. Vydal řadu knih, z nichž stěžejní jsou publikace: *Byl to jenom rock'n'roll*, *Kytky v popelnici a Punk a nová vlna v Československu*. První ze jmenovaných knih popisuje nejen příchod punku k nám a důvody rozmachu této subkultury, ale zabývá se také atmosférou v jiných zemích – od USA až po muslimské státy. Spíše než konkrétně punkovou subkulturou se zabývá právě situací v zemích a ovlivnění dané situace příchodem nové vlny (Vaněk, 2010). Druhá obsahuje kapitoly *Kytky v popelnici a Punk a nová vlna v Československu*. Celkově se zaměřuje na aktivity mládeže v Československu (Vaněk, 2002).

Nový pohled na problematiku subkultur přináší kniha *Revolta stylem*. Autoři knihy velice dopodrobna popisují prostředí jednotlivých subkultur. Konkrétně punkovou subkulturou se zabývá Michaela Pixová, která se nezmiňuje pouze o historii a idejích členů punkové subkultury, ale popisuje také punkovou současnost a ovlivněnou mainstreamem. Punková část také obsahuje výpovědi členů subkultury a je nastiňuje i vztah k jiným subkulturám (Kolářová, Oravcová, 2011)

Velice netypicky pojnal autor **Eduard Svítivý** knihu *Punk not dead*. Kniha je v podstatě složena z výpovědí a rozhovorů se členy punkových kapel působících na scéně před rokem 1989. Kniha díky těmto rozhovorům působí sice syrově, ale zároveň velice autenticky (Svítivý, 1991)

Zmínky o počátcích punku v Československu můžeme najít také v knize *Excentrici v příměti* autorů **Aleše Opekara** a **Josefa Vlčka**. Punk je zde zmiňován pouze jako součást

tzv. nové vlny. I přesto se zde lze dočíst o prvních punkových kapelách a důvodech příchodu punku do Československa (Opekar, Vlček, 1989)

Punkovou subkulturou se zabývá také řada zahraničních autorů. Mnoho českých autorů, publikujících články či knihy, zabývající se problematikou punkové subkultury, i subkultur obecně, se nechává inspirovat **Dickem Hebdigem** a jeho dílem *Subkultura a styl*. Autor popisuje význam a historii pojmů jako kultura a subkultura. Zabývá se punkovou subkulturou samostatně i ve spojitosti s jinými subkulturami, například se skinheady. Řeší zde filosofické aspekty těchto subkultur a poukazuje na velký vliv médií, který působí jak na členy subkultury, tak na ostatní, kteří se k tomuto stylu nehlásí. (Hebdige, 2012).

Ne zcela klasický pohled na vznik punku v zahraničí přináší kniha *Zab mě, prosím* od autorů **Legse McNeila** a **Gilliana McCaina**. Podtitul knihy *Necenzurovaná historie punku* mluví za vše. Kniha se skládá z velice autentických výpovědí lidí, jako jsou Patti Smith, Iggy Pop, Dee Dee Ramone, Debbie Harry a dalších, kteří stáli u vzniku punkové scény v zahraničí. Jsou zde popisovány zásadní momenty z pohledu více lidí (McNeil, McCain, 1999)

Velice uznávaným autorem, který vytvořil základy pro vznik teorie subkultur, je **Albert Cohen** (Cohen, 1955). Ten ale své výzkumy založil na delikventních subkulturách mládeže a konkrétně punkovou subkulturou se zcela nezabývá. Nelze ho však opomenout díky poznatkům o vnímání subkultur a přístupu k nim.

Subkulturami obecně, konkrétně teoriemi subkultur a jejich vývojem, se zabývá kniha *The Subcultures Reader*. Kniha je rozdělena do sedmi částí, ve kterých je postupně nastiňován vývoj teorií subkultur. Kapitoly jsou složeny z příspěvků významných autorů, zabývajících se danými teoriemi v době jejich největšího rozvoje, jako například Albert Cohen, Dick Hebdige, John Irwing, Erwing Goffman a další. Kapitoly seskupili, a zároveň je uvádějí, autoři **Ken Gelder** a **Sarah Thornton** (Gelder, Thornton, 1997).

Postmoderním vývojem subkultur obecně se v knize *Inside subculture: the postmodern meaning of style* věnuje **David Muggleton**. Poukazuje na změnu a v podstatě rozpad původních principů subkultur, na důvody změny pohledu společnosti na subkultury a naopak a jiné. Přehledně uvádí rozdílnost tradičního a postmoderního pojetí subkultur (Muggleton, 2000)

Téma subkultur se vyskytuje i v závěrečných pracích studentů. V bakalářských a diplomových pracích můžeme najít téma subkultur v obecné rovině, kdy se studenti zabývají životním stylem několika subkultur zároveň a poté je srovnávají, jako například bakalářská práce Mgr. Barbory Voříškové *Mládežnické subkultury, životní styl a hodnotový systém jejich sympatizantů* (2012). Dále se zabývají pouze punkovou subkulturou, jejím vztahem ke společnosti, rozvojem v určitém regionu. Jako příklad lze uvést bakalářskou práci Pavlíny Křečkové *Česká punková a hardcorová scéna po roce 1989 a její společenské zakotvení* (2013). Dále se v tématech prací objevují vybrané prvky z punkové subkultury jako je Do It Yourself či vydávání fanzinů. Příkladem je diplomová práce Veroniky Stojanovové *Fenomén „Do It Yourself“ a jeho pojetí v kulturněsociologickém kontextu* (2014), ve které se autorka věnuje principu DIY z hlediska módy obecně i konkrétně v punkové subkultuře, či bakalářská práce Ondřeje Lukáše *Zinové knihovnictví a tvorba knihovního fondu českých punkových a HC/punkových zinů* (2011). Studenti zabývající se punkovou subkulturou či jejími konkrétními prvky se od sebe odlišují různými studijními obory, které zahrnují pedagogiku, sociální práci, psychologii, výtvarnictví, filosofii a další.

1.2 Vztah tématu k sociální pedagogice

Punková subkultura je velice často spojována s negativními, v mnohých případech sociálně patologickými jevy. Je to dáno její potřebou odlišit se od většiny. Tato subkultura má svá vnitřní pravidla a uznává jiné hodnoty než většinová společnost. Z pohledu společnosti proto může být pokládáno chování skupiny těchto lidí za nonkonformní či deviantní. Pojem deviantní chování označuje chování, které už je mimo rámec sociálních norem (Smolík, 2010, s. 46). K sociálním deviacím a sociálně patologickým jevům, které jsou spojovány nejen s punkovou subkulturou, ale se subkulturami obecně, patří například ortodoxní feminismus, prostituce, politický radikalismus, rasismus, narkomanie, alkoholismus, agresivita, promiskuitní chování, vandalismus a další (Smolík, 2010, s. 48). Jelikož jsou mladí punkeři ohroženi některými z těchto negativních jevů, lze je označit jako tzv. rizikovou mládež. Společnost často punkovou subkulturu spojuje především s narkomanií, alkoholismem, promiskuitním chováním a vandalismem. V tomto směru se může uplatnit právě sociální pedagog.

Jako všichni jedinci v lidské společnosti i členové punkové subkultury jsou společenskými bytostmi a patří do jistých společenských skupin. Punkeři si vytvářejí svoje skupiny, ve kterých tráví svůj volný čas. Existuje mnoho vymezení a popisů skupin. Mezi základní znaky skupiny patří počet více než dvou lidí, časová soudržnost, společné cíle, vazby členů skupiny a s nimi souvisejí skupinové role (Pelikán, 1995, s. 137). Každá skupina si tyto pozice neboli místa členů ve skupině vyváří sama a jejich vznik je čistě spontánní. I přesto, že se může jednat o naprosto rozdílné skupiny, našly se zde shody. Některé pozice si vytvářejí všechny skupiny stejné. V čele by měl stát tzv. vůdce. Můžeme rozlišovat dva vůdcovské typy. Socioemočního vůdce, který se stará o vztahy mezi členy ve skupině a úkolového vůdce, jenž vede skupinu k naplnění jejích potřeb a cílů. Tyto cíle a ideje vytváří myslitel. Je zapotřebí také kritika, který oponuje mysliteli v jeho návrzích a názorech. Zvětšuje se tak skupinová soudržnost. Tím, že názorová kritika přichází nejdříve z vnitřního prostředí skupiny, zabraňuje tato pozice tomu, aby byly názory kritizovány externě. Přípravu skupinových činností má na starost organizátor. S ním spolupracuje dokončovatel. Skupina má také svého šaška, který baví okolí. Jako posledního lze uvést extroverta, který jedná s externím prostředím a snaží se o udržování dobrých vztahů (Novot-

ná, 2010, s. 37). Podobný popis přináší také Morenova sociometrie². Ta hovoří o dvou vůdcích, rozumném expertovi a oblíbené hvězdě. A také o tzv. černé ovci, která je nezajímavá a málo oblíbená (Matoušek, 2008, s. 160).

Právě zmínění vůdci jsou těmi klíčovými pro práci sociální pedagoga se skupinou ohroženou riziky. Sociální pedagog se může zaměřit na jejich pozitivní ovlivňování či se může jedním z nich i stát. Vůdce jde příkladem, motivuje a ovlivňuje ostatní členy. Může působit jako vzor, navrhovat aktivity a směřovat členy ke správným hodnotám, které ale nekolidují s hodnotami a názory subkultury. Patří sem hodnotné využití volného času. Členové subkultury se mohou věnovat tvorbě hudby, využívat principů DIY a jejich kreativity a vyrábět si vlastní originální oblečení či se mohou zapojit do prosociální činnosti, jakou může být jakákoliv forma dobrovolnictví. Dále by se měl snažit vést členy subkultury ke zdravému životnímu stylu.

Životní styl je spíše otázkou jednotlivce. Pro tento pojem neexistuje jednotná definice. Můžeme ale určit několik základních znaků, od kterých se životní styl odvíjí. Prvním je zhodnocení sebe sama a svého postavení, s čímž souvisí životní filosofie jedince. Dále způsob prožívání situací, což je spojeno s intenzitou a kvalitou prožívání. Také vztah k práci, odpočinku a pohybu a s tím související schopnost relaxovat a kvalitně trávit volný čas. Dále zvládání sociálních interakcí, čemuž napomáhá i sociální skupina, ve které se jedinec cítí dobře. A jako poslední ego úroveň, která určuje, jak se jedinec vyrovnává s náročnými životními situacemi (Kraus, 2001, s. 153–154). Lze tedy říci, že životní styl souvisí s hodnotami, ideály, zvyklostmi a mravy, které v tomto případě bývají identické s hodnotami skupiny. Velkou roli v utváření životního stylu hraje rodina a způsob, jakým žije a jaké hodnoty uznává. Ale životní styl se mění a utváří celý život (Kraus, 2001, s. 153). Proto je důležité, aby vliv skupiny v období, kdy se s ní a jejími ideály ztotožňujeme, nepůsobil spíše negativně. Životní styl lze rozdělit na tři typy podle převažujících hodnot způsobu života – životní styl s náplní studia, životní styl s nejvyšší hodnotou hraní a životní styl s rozjímáním (Kraus, 2001, s. 154). K punkové subkultuře lze jako nejvhodnější přiřadit druhý typ, životní styl s nejvyšší hodnotou hraní. Je založený na hře, oslavách, koncertech, večírcích a podobně.

---

² Zakladatelem metody sociometrie byl Jacob Levy Moreno. Jeho sociometrická metoda zkoumá skupinovou dynamiku a mezilidské vztahy a postoje pomocí. Průzkum probíhá za pomoci dotazníků, pozorování, individuálních rozhovorů a dalších metod (Kohoutek, 2009)

Životní styl je také spojen s cíly a plány, kterých by chtěl jedinec v budoucnu dosáhnout. Životní styl rovněž úzce souvisí s životními vizemi a cíly. Zde už může hrát pozitivní roli právě sociální pedagog, který, jak je zmíněno výše, může nasměrovat členy k pozitivním hodnotám, uspokojivým a zároveň dosažitelným cílům.

Konkrétní profesí, kterou může být sociální pedagog punkové subkultuře nablízku, je streetwork. Streetworker, nebo také terénní pracovník, se zaměřuje právě na osoby, které jsou ohroženy rizikovými jevy. V tomto případě jde tedy o punkovou subkulturu, což je specifická a ve své podstatě vyhraněná skupina mládeže (Smolík, 2010, s. 173). Tyto skupiny většinou neuznávají obvyklé instituce, které ostatní navštěvují. Svůj čas tráví většinou na ulici, po parcích. Mnohdy užívají konopné drogy, alkohol, kouří cigarety, experimentují s drogami. Mají často problém s dodržováním zákonů, školní docházkou, uznáváním autorit. Většinou nepřemýšlí o své budoucnosti. Žijí teď a tady. Volný čas povětšinou nemá konkrétní náplň. Streetworker by se měl snažit nabídnout těmto skupinám svoji pomoc. Od poradenství, pomoci s problémy každého jedince, pomoci při hledání práce, s úřady, až po například pomoc při realizaci jejich plánů (Streetwork, 2006).

S trávením volného času těchto skupin je v současné době často spojován jeden pro společnost pozitivní jev, a to prosociální chování. V případě skupin lidí patřících k punkové subkultuře se jedná konkrétně o pořádání benefiční koncertů a dobrovolnickou činnost. Koncerty pořádají punková seskupení na různých místech republiky a výdělek nemá jednoznačné zaměření. Peníze mohou být věnovány na podporu zvířat v útulku či záchranných stanicích, dětem z dětských domovů na dárky k Vánocům či na vybavení tříd pro děti s poruchou autistického spektra atd. Tyto skupinky nebo jednotlivci se ve volných chvílích věnují také dobrovolnictví. Může se jednat o pravidelnou dobrovolnickou činnost v nízkoprahových klubech, pomoc lidem bez domova, trávení času se seniory v ústavní péči či pomoc v ekologických organizacích a jiné. Časté je také vypomáhání během jednorázových akcí podobného zaměření – například celorepubliková událost Uklid'te Česko, Mikulášská nadílka v domovech pro seniory atd.

1.3 Základní pojmy použité v práci

Jedním ze základních pojmů této práce je termín subkultura. V souvislosti s tímto pojmem jsou uváděny i další pojmy jako jsou alternativní kultura, kontrakultura a jiné. Pro komplexnější pochopení těchto pojmů je ale nejdříve zapotřebí specifikovat pojem kultura.

Kultura

Pro tento termín není definice zcela jednoznačná. Existují různá pojetí kultury a žádná z těchto pojetí nejsou chybná. Je to z důvodu rozdílnosti chápání kultury. Toto chápání je platné na daném místě a v určitý čas, což však nemusí platit za jiných okolností (Barker, 2006, s. 96). Pomocí jedné z mnoha definic můžeme kulturu chápat jako specifický způsob života určité skupiny lidí, který je dán modely chování. Tyto modely vedou k očekávání. Chování jedince se nedá nazvat samo o sobě kulturou, jelikož není známo, zda odpovídá očekáváním dané společnosti (Lawless, 1996, s. 39). Kulturu tvoří hodnoty, což jsou ideály určité společnosti, a normy, u nichž se očekává, že budou dodržovány. Normy a hodnoty mohou být u různých druhů kultur odlišné (Giddens, 1999, s. 31).

V souvislosti s pojmem kultura a tématem práce je zásadním pojmem *dominantní kultura*. Jedná se o nejvíce rozšířenou kulturu v určitém čase a místě. Dnes se jedná především o kulturu sociálně středních vrstev (Mistrík, 1999, s. 1). V současné době může být také nazývána jako masová kultura, která vyžaduje, aby se nikdo neodlišoval. Nikdo by neměl být jiný (Adorno, 2009, s. 55). Ruku v ruce s dominantní kulturou jde *mainstreamová kultura*. *Mainstream* obecně znamená hlavní společný proud, kdy jedinec jde společně s davem a v podstatě s ním splyne. *Mainstream* určuje, jak by měli všichni vypadat a chovat se (Urban Dictionary, 2003). Je spojován s populární hudbou hranou v rádiích či televizi. Většina subkultur, punkovou nevyjímaje, se proti mainstreamu ohrazuje a staví se k němu negativně (Pyšňáková, 2007, s. 238). Konkrétně pro punkovou subkulturu je vzdor proti mainstreamové kultuře, stádovitosti a konformity jedním z jejích principů.

Subkultura

Dílčí kultura, která s dominantní kulturou některé části společné a jiné odlišené, se nazývá subkultura. Právě předpona „sub“ naznačuje jedinečnost a odlišnost od dominantní kultury. Stejně jako tomu bylo u pojmu kultura, ani u tohoto pojmu nelze určit jednotnou definici. Subkultura vzniká v případě, že určitý počet lidí, kteří mají podobné problémy a také je tak pociťují, se začne sdružovat a jistým způsobem si vytvářet svůj společný po-

hled na dominantní společnost (Cohen IN Smolík, 2010, s. 32). Každá subkultura si vytváří pro ni specifický styl. Ten je složen z image, která zahrnuje oblíkání, účesy, doplňky a jiné, vystupování a argot, který obsahuje slang skupiny a způsob vyjadřování (Smolík, 2015, s. 42). Pomocí autentického stylu se staví členové dané subkultury proti většinové společnosti. Oblečení každého člověka obsahuje určité kódy, kterými něco naznačuje. Kombinování oblečení může prozradit třídu, postavení, atraktivitu a jiné. Punkeři si vytvářejí své vlastní kódy, čímž se vymezují (Hebdige, 2012, s. 156, 157). Styl je zároveň propojován s oblastí osobní, sociální i subkulturní identity. V oblasti osobní a sociální jedinec získává pocit začlenění, sounáležitosti a jedinečnosti. Oblast subkulturní identity souvisí s angažovaností vně subkultury. Takzvaní vůdci (více rozpracováno v kapitole 1.2) se většinou aktivně podílí na tvorbě scény, to znamená, že pořádají koncerty, vydávají fanziny, jsou členy kapely, skládají básně a podobně. Opakem jsou jedinci přijímající, pro které má ale subkultura velký význam, přijímají její hodnoty za své, ale aktivně se na jejím rozvoji nepodílí (Smolík, 2015, s. 43)

Specifickým typem subkultur jsou subkultury mládeže. Jde o typ subkultury, který úzce souvisí se specifickým chování mladých lidí, jejich preferovanými hodnotami, postoji a životním stylem (Smolík, 2010, s. 35). Punková subkultura je klasickým případem subkultury mládeže. Velká část členů se k subkultuře přidává právě ve věku dospívání, kdy si jedinec utvrzuje osobní i sociální identitu, ujasňuje hodnoty a zároveň má potřebu vzbouřit se proti rodině, škole a systému a podobně. Někteří subkulturu po pár letech opouštějí, někteří v ní setrvávají i v dospělosti.

Teorie subkultur

V postupujícím čase se pohled na subkultury mění. Rozlišují se tři základní pohledy na výzkum teorií subkultur. Za úplné počátky se považuje výzkum uskutečněný na Chicagské univerzitě ve dvacátých a třicátých letech 20. století, známý jako *chicagská škola*. Chicagská škola se zaměřovala primárně na deviantní jedince. Pomocí biografických metod, především tzv. teorie labellingu³, se snažila vymezit znaky typické pro jednotlivé subkultury. Chicagská škola se zaměřovala na sociologii města, sociální vztahy a konflikty. Zdůrazňovala propojení empirických a teoretických poznatků. Mezi hlavní představitele

---

³ Teorie labellingu neboli teorie nálepkování je proces, během kterého je na základě interakce přisuzována jedinci nebo skupině určitá nálepka (Urban, 2011, s. 161)

chicagské školy patří Frederick Trasher, zabývající se gangy, William F. Whyte, zaměřující se také na gangy a jejich rituály a normy, John Irwin, který subkulturu vnímal jako sociální svět určité skupiny, Walter B. Miller, poukazující na vliv otce na jedince a kompenzaci tohoto vztahu v sociálních skupinách, a jiní. Mezi pozdější představitele chicagské školy lze zařadit Howarda Beckera, zabývajícího se vznikem návyku na kouření marihuany, Cresseye, soustředícího se na taxi taneční kluby (Smolík, 2010, s. 58 – 63, Smolík, 2015, s. 43 – 44). Za velice přínosný je považován výzkum Alberta Cohena, z něhož vychází teorie delikventní subkultury. Podle Cohena jsou jednotlivci závislí na hodnocení a respektu druhých. Když se jim ale nedostává jejich požadavků, hledají řešení jinde. Začnou proto utvářet skupiny, ve kterých své problémy sdílí. Začnou si vytvářet nové normy a kritéria pro chování, které je pro ně přijatelné. Důraz je dáván na skupinu a skupinkové jednání. Tato utvořená kritéria jsou poté prezentována jako hodnoty subkultury, jimiž se liší od většinové společnosti (Cohen IN Gelder, Thornton, 1997, s. 51,52)

Po druhé světové válce dochází k rozvoji subkulturních studií. Pozornost se zaměřuje na subkultury mládeže a jejich resistenci vůči dospělým a jejich kultuře, například v oblasti školství nebo volného času. V největší míře se subkulturami zabývalo *Centrum pro současná kulturní studia*, neboli CCCS, zřízené roku 1964 při Birminghamské univerzitě ve Velké Británii. Oblast kulturních studií se stává samostatnou (Smolík, 2015, s. 45). Zaměřuje na ideologie, individualitu, kulturní identitu, subkultury, populární kulturu a další (Balon, 2004, s. 59). CCCS dává důraz na tzv. žitou kulturu⁴ a na kultury dílčích tříd. Autoři se v tomto období zaměřují na mládež, její jazyk, styl, volný čas, deviance a jiné prostřednictvím terénního výzkumu (Smolík, 2010, s. 73, 75) Vznikají základní pojmy, jimiž jsou hegemonie a brikoláž, aplikovatelné právě ve výzkumu subkultur mládeže. Pojem hegemonie poukazuje na nadřazenost jedné majoritní skupiny. Této nadřazenosti však není docílena silou, ale na základě konsenzu podřízených skupin (Hebdige, 2012, s. 42). Pojem brikoláž vystihuje situaci či jednání, během něhož dochází k propojování a přeskupování motivů a objektů tak, aby vytvořili něco nového a neobvyklého. Věci sloužící k určitému významu tak ve spojení s jinou věcí dostávají společně úplně jiný význam a smysl (Muggleton, 2002, s. 131). V punkové a například i skinheadské kultuře je prin-

---

⁴ Žitá kultura je v tomto kontextu myšlena jako kultura ve smyslu každodennosti.

cip brikoláže prakticky využít v oblasti módy. Brikoláž je v tomto pojetí úzce spjata s principy Do It Yourself (více o DIY v kapitole 2.3).

Avšak i CCCS se setkává s kritikou. Jejím obsahem byla například nedostatečná pozornost věnovaná ženám v subkultuře, nezohledňování pohlaví, úrovně vzdělání, povolání, rodinného zázemí, soustředěnost pouze na jednu omezenou skupinu mládeže, nedostatečné vymezení pojmu mládež, nutnost resistance a opozic a další.

V devadesátých letech 20. století začínají vznikat tzv. *postsubkulturní teorie*. Hlavním důvodem byla nedostatečnost tehdejšího pojetí subkultur mládeže, které bylo zaležené především na rezistenci. V tomto období začíná vznikat velké množství nových subkultur. Subkultury se dále dělí na jednotlivé odnože a stávají se více nestabilními. Podle postsubkulturních teorií již nelze mluvit o tradičních subkulturách, jak byli pojaty v předchozích letech, ale o spíš o scénách, klubové kultuře nebo takzvaných neo – tribes (Smolík, 2015, s. 49). Některé subkultury si k tradičnímu obsahu přibírají obsah nový, obsahující aktuální témata, a větví se do různých odnoží (Smolík, 2010, s. 77, 78). Již zde není jasná skupinová identita, jedinci sestávají stylově odlišnými, překračují tradiční subkulturní hranice a často je ztotožnění se subkulturou pouze přechodnou záležitostí (Muggleton, 2002, s. 52).

Scéna má podobný základ jako subkultura. Jedná o jistou formu setkání lidí se stejnými zájmy, hodnotami, životním stylem, kteří se ale mezi sebou nemusejí znát (Smolík, 2010, s. 37). V punkové subkultuře je pojem scéna často používán mezi členy subkultury jako jakési pole působnosti. Člověk pohybující se na scéně většinou aktivně angažuje v rámci punkové subkultury. V současnosti se pojem scéna využívá v rámci debaty mezi příslušníky punkové subkultury v podstatě jako synonymum k pojmu subkultura.

Punk

Výraz punk pochází z anglického jazyka a jeho překlad do češtiny může být velice rozličný. Výraz může být překládán jako výtržník, povaleč, grázl či člen gangu, který má takové vlastnosti, které jsou většinou společností zavrhovány. Dále může znamenat nesmysl, méněcenný, veteš a nepotřebný materiál. Výraz punk je nejen označením pro hudbu či životní styl. Nazývá se tak také příslušník punkové subkultury (Smolík, 2010, s. 170). Může být tedy označován jako punk, v množném čísle punks nebo punkové, punker, punkerka a punkáč.

Jak je zmíněno již výše, každá subkultura, tedy i ta punková, je propojena se specifickým životním stylem, se kterým souvisejí hodnoty. V této práci jsou hodnoty pojaty

v rámci punkové subkultury. Jsou to ideje, postoje dané subkultury. Jde o přesvědčení o tom, co je pro společnost a pro jedince důležité a potřebné (Kolář a kol., 2012, s. 48–49). Hodnoty mohou být tříděny na materiální, sociální a duchovní. Lze je také hierarchizovat, tedy řadit od těch, které jsou pro skupinu nejdůležitější až po ty nejméně potřebné. Prostředí subkultury se pro jedince stává místem, kde si jedinec vytváří svůj sebeobraz a sebepojetí. Postupně si zvnitřňuje hodnoty subkultury (Nakonečný, 1995, s. 122–123). Je však zapotřebí vzít v úvahu, že každý jedinec je osobnost sama za sebe a i přesto, že hodnoty subkultury přijímá za své, může se svým hodnotovým žebříčkem od ostatních lišit.

V současnosti se v některých krajích mluví o punkerech ve spojitosti s prosociálním chováním. Prosociální chování, někdy také označováno jako altruismus, je takové chování, které poskytuje pomoc někomu dalšímu, potřebnému. Lze uvést jisté rysy pomáhající osobnosti. Altruistický člověk má silnou vnitřní kontrol, jistou míru empatie, víru ve spravedlivý svět a pocit sociální odpovědnosti. Člověk za své činy neočekává odměnu. Jedná se o nezištnou pomoc (Nakonečný, 1999, s. 221–222). Punkeři se v rámci svého volného času věnují organizovanému i neorganizovanému dobrovolnictví a přispívají tak k pozitivnímu společenství.

2 PUNKOVÁ SUBKULTURA

I přes fakt, že punková subkultura prošla od začátku vzniku mnoha proměnami a v současné době je viditelná její roztříštěnost, lze v ní najít společné prvky, spojující tuto subkulturu a odlišující ji od mainstreamu a většinové společnosti.

2.1 Punková subkultura ve vztahu ke společnosti

Důvodů, které zapříčinily vznik punkové subkultury, bylo mnoho a všechny jsou v této práci postupně zmiňovány. Jedním z těchto důvodů vzniku byla vzpoura. Vzpoura proti každodennosti, konzumní společnosti, pasivitě. Byl to boj proti „měšťákovi“. Svojí revoltou upozorňuje na problémy dnešní doby (Vlček, Opekar, 1989, s. 19). Brojí proti všemu, co omezuje svobodu člověka, svobodu vyjadřování a svobodu myšlení. Dnes i v minulých letech se stavěl proti všem režimům, které tyto svobody berou, to znamená proti komunismu a nacismu. V dřívější době nebylo výjimkou, že se v módě objevovala nacistická symbolika. Bylo to však hlavně z důvodu provokace. Někteří se však ztotožnili s nacistickou ideologií, a i přesto si hodnoty pravicového extremismu a punkové subkultury odporují, vzniká takzvaný nazi – punk neboli NS punk (National Socialist Punk). NS punks se většinou oblékají jako neonacističtí skinheads s tím rozdílem, že si nechávají krátká číra a někdy nášivky a placky (Punk.cz, 2007a). S levicovými anarchisty, pravým opakem nazi – punks, naopak často punkové sympatizují. Velká část anarchistů je současně členy punkové subkultury. Anarchie propaguje prvek svobody, volnosti, což je punku velice blízké. Avšak už od počátků je punk veden jako apolitická subkultura. Kdežto právě anarchisté tíhnou někdy až k levicové politice. S anarchismem je také často propojována techno scéna. Jejich hodnoty jsou mnohdy totožné s hodnotami punkové subkultury. Touží po svobodě, nevyžadují luxus a další společností uznávané konzumní hodnoty. Často jsou médii tyto dvě subkultury spojené pod nálepkou „anarchisti“ či „squatteři“ (Kolářová, Oravcová, 2011, s. 70).

I přesto, že punk byl mimo jiné vystaven i na odporu k „máničkám“ jejich vztah v Československu nebyl tolik vyhrocený. V zahraničí se ale proti hippies stavěli. Jejich mírová taktika a hesla typu „Make love, not war“ sice zvedla vlnu odporu, ale konflikty trvali i nadále (Vaněk, 2010, s. 130). V Československu se naopak punk dostal do povědomí širšího počtu lidí právě díky lidem z Jazzové sekce a lidem kolem undergroundu. Byl zde společný nepřítel, který je v podstatě spojoval. Vypomáhali si, punkeři hráli na undergroundových koncertech a naopak (Hrabalík, [b.r.]).

V druhé polovině 80. let, když v zahraničí začalo docházet ke komerčnosti a roztržiténosti punku, vznikla odnož, která se distancovala od těchto změn. Přiklonila se ke skinheadství, ovlivněném ska a reggae, a začali být označováni jako working class punk neboli streetpunk. Tyto změny dali průnik ke vzniku nového hudebního stylu zvaného Oi!. Známymi kapelami této odnože jsou Cockney Rejects, Sham 69, The Business a další. Vzniká tak přátelství mezi punky a skinheady (Smolík, 2010, s. 134). Nelze však říci zda přátelství mezi punky a skinheady trvá i dnes. Tak jako postupně vzniklo mnoho odnoží punku, vzniká i mnoho odnoží skinheadské subkultury, mimo jiné i neonacisté. Zde je vidět vliv dnešní většinové společnosti, která často vidí skinheady pouze v tom jednom negativním světle. V některých krajích či městech funguje princip „Punk and Skins United“, někde k sobě chovají naopak silné antipatie.

Velice negativně se punková subkultura staví k fenoménu EMO. Vyznavači tohoto stylu se stylizují do melancholiků s negativními myšlenkami a negativním přístupem ke světu. Avšak v posledních letech je tento styl spíše (dočasnou) pózou mladých pubescentů. Tento styl přebírá především vizuální prvky punku. Také se punková subkultura příliš nepřiklání k disko stylu, a to už od počátků vzniku punku. Je to především kvůli bezduchosti hudby, komerčnosti a orientací na nejnovější módní trendy (Kolářová, Oravcová, 2011, s. 68).

Postmoderní teorie uvádějí, že se postupně hranic mezi různými subkulturami stírají a subkultury se mezi sebou začínají prolínat. Jedinci také nezůstávají u jedné subkultury, ale přecházejí mezi nimi. Jako jeden z důvodů uvádějí fakt, že dominantní kultura již v současné době není pro subkultury takovým nepřitelem, jako tomu bývalo dříve (Muggleton, 2000, s. 47–48). Konkrétně pro českou punkovou subkulturu to znamená podstatně větší toleranci ze strany společnosti. V současné době se nad vzhledem punkera zbytek společnosti nepozastavuje natolik, jako tomu bylo například v osmdesátých či devadesátých letech.

I přesto, že společnost může mít pocit, že se proti ní punková subkultura staví negativně, není tomu zcela tak. Staví se proti konzumu a všednosti. Ale pozitivní prvky společnosti podporuje. Samostatně nebo ve skupinách často dobrovolně pomáhají na prospěšných akcích. Příkladem jsou EKO akce, akce pomáhající skupinám lidí společností odvrhnutých, ať už jde o sbírku jídla pro bezdomovce, nákup dáreků pro děti z dětských domovů nebo čtení knih pro seniory v ústavní péči. Tyto akce jsou ve většině případů hodnoceny pozitivně jak dalšími členy punkové subkultury, tak lidmi, kteří s punkem takto nesympatizují.

Někdy se najdou i případy, kdy solidarita punkerů inspiruje občany k tomu, aby se také zapojili do pomoci a věnovali finanční částku nebo se přidali k dobrovolníkům ze stran punkerů a začali na akcích vypomáhat pravidelně. Konkrétním příkladem může být Benefiční koncert na podporu Záchrané stanice Zelené Vendolí, který pořádá punkové seskupení, říkající si Rohanovy děti. Výtěžek z tohoto koncertu putuje do záchrané stanice, kde jsou peníze využity na krmivo, veterinární péči a celkový provoz stanice. Tyto benefiční akce hodnotí okolí velice pozitivně. Někteří, ač s punkem přímo nesympatizují, se dobrovolně účastní příprav a pracovních aktivit během koncertu. Jiní, ať řadoví občané nebo i celé vesnice, respektive jejich zástupci, věnují stanici finanční pomoc. Díky této činnosti bylo v minulosti na určitý čas zajištěno částečné fungování Záchrané stanice Zelené Vendolí.

2.2 Punková subkultura a životní styl

K životnímu stylu punků patří i móda. Móda vyjadřuje jejich příslušnost a sympatizování s punkovou subkulturou. Jelikož punk je jako styl provokující, odlišný a extravagantní, přenášejí se tyto myšlenky i do stylu oblékání. Velkou roli na módním punkovém poli hraje obchod Sex. Obchod si založili v Londýně Malcolm McLaren, manažer a Vivienne Westwood, módní návrhářka. Reagují na aktuální hospodářskou i ekonomickou situaci ve státě právě tím, že ji promítají do návrhů. Oblečení je naprosto jiné a extravagantní a punkeři je přijímají za své (Punk : Attitude, 2005). Vivienne Westwood vyrábí modely sama. Tvoří z předmětů, které mají za úkol šokovat. Příkladem jsou kuřecí kosti, splachovadla od záchodu nebo tampony jako přívěšky a brože. Oblečení je latexové, kožené, barevně výrazné a roztrhané (Hebdige, 2012, s. 163).⁵

Na jednu stranu je tu sice značná uniformita, na druhou stranu si punks zachovávají svoji autenticitu. Sice oblečením říkají, že někam patří, jeho odlišností však upozorňují, že patří ke svojí subkultuře (Sokačová, 2005). Českoslovenští punkové nacházejí inspiraci v oblékání především v německém časopise Bravo. Mohli zde najít několik fotek punkerů. Avšak dostupnost k takovému oblečení byla nemožná. Z toho důvodu je móda československých punků velice specifická a originální. Uplatňoval se zde především princip D.I.Y. a kreativita (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 16).

Oblečení se, stejně jako časopis Punk (více v kapitole 3.1) inspirovalo kreslenými komiksy, filmem, a snažil se být odlišný od předchozí undergroundové (květinové) generace. Vlasy, narozdíl od nich, nosili krátké, rozčepýřené, později barvené do křiklavých odstínů. Vyholovali si takzvané číro, jehož průkopníkem byl Wattie, zpěvák z The Exploited, který se inspiroval kmenem Mohykanů (Semilasso, 2010). Vlasy se tužili mýdlem, cukrovou vodou nebo pivem. Oblečení bylo často rozervané a sešpendlené spínacími špendlíky a plackami s punkovými motivy. Spínací špendlíky však nenosili pouze na oblečení. Propíchnávali si jimi uši a různé části obličeje a nechávali je v nich. V Československu se také hodně nosila stará saka se spoustou nášivek. Nedílnou součástí punkového stylu byla kožená bunda, popsaná punkovými hesly. Punker byl často ověšený řetězy. Nosili se těžké vysoké boty, především kanady (Vaněk, 2010, s. 280). Oblečení bylo pro mužské i

---

⁵ Obchod končí roku 1981. Vivienne Westwood jako módní návrhářka však neskončila a v současné době je velice uznávaná (Kočandrlová, 2015).

ženské pohlaví stejné. Ženy se snažily potlačit svoji ženskou stránku a dlouhé vlasy si holi-ly na číra (Opekar, Vlček, 1989, s. 20). Jelikož punk chtěl za každou cenu provokovat, využíval i jako nástroj provokace nacistické symboly. Příkladem je Sid Vicious, který nosil hákový kříž vyobrazený na triku. Nešlo ale o vyjádření sympatií k nacistické ideologii, ale o provokaci nebo o naznačování údajně fašizace západu (Smolík, 2010, s. 179 - 180).

V současné době se móda posunula, ale základní prvky jsou zachovávány. Číro se staví vlasovým lakem. Stále se nosí placky a spínací špendlíky, kožené bundy, rozervané oblečení i těžké boty, i když dnes více takzvané „glády“. S tím rozdílem, že ženy naopak vyzvedávají svoji ženskou stránku a zdůrazňují svoji sexualitu a působí vyzývavě. Na jed- -nu stranu je zde jisté zachování původních prvků. Ale lze se také potkat s mnoha punky, kteří příslušnost k subkultuře nedávají vizuálně najevo. Může to být způsobeno neschop- -ností využít svoji kreativitu nebo pocitem, že vizuální stránka punku dnes ztratila na vý- -znamu díky vykrádání mainstreamem. Někdy je důležitější způsob uvažování než punková oblékání. Není důležité mít číro na hlavě, ale v hlavě (Kolářová, Oravcová, 2011, s. 65). Bez McLarena a Westwoodové by se punková móda nikdy nedostala tam, kde je teď. Je to bráno jak v pozitivním smyslu, kdy tuto módu ucelili, tak i v negativním smyslu, kdy ji vystavili na prodej.

Nedílnou součástí životního stylu punkerů je hudba a s ní spojené koncerty. K punku a koncertům patří také tanec zvaný pogo. Během tance do sebe punkeři různě narážejí, strkají se, kopají nohama, vyskakují a jsou prostě divocí. Kapely skáčou do fa- -noušků, nechávají se nosit nad jejich hlavami a často i zpívají nebo hrají mezi nimi. Je to způsob vyjádření hudby, na kterou tančí a kterou poslouchají. Je také vidět jasný kontakt kapely a fanoušků, na rozdíl od instrumentálních a odměřených kapel, od kterých se chtěli punkové lišit (Smolík, 2010, s. 178, Vaněk, 2010, s. 280).

S punkovým životním stylem a trávením volného času souvisí i drogová problema- -tika. Drogy jsou s touto subkulturou spojovány již od prvopočátků punku v New Yorku. Užíval je Richard Hell, Iggy Pop, Sid Vicious, u něhož byl heroin i příčinou smrti, a spousta jiných. I přesto, že punkové hodnoty jsou vystavěné v podstatě na pozitivním zá- -kladu, nelze si ho nijak idealizovat. Alkohol a jiné drogy ovládali životy mnohých pun- -kerů a je tomu tak i v současnosti (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 12). Naskytu- -je se zde problém, že mladí, kteří se přidávají k subkultuře, vidí užívání drog v ní jako normu. A jelikož mají potřebu přiblížit se ostatním, často starším punkerům, ke kterým vzhlíží, následují je i v tomto negativním chování. Je proto výhoda přítomnosti nebo ale-

spoň blízkost streetworkera, který může ukázat mladému punkerovi, že jsou i jiné cesty a možnosti, jak zapadnout (více v kapitole 1.2). Mnoho kapel upozorňuje na drogovou problematiku v punkové subkultuře a skládá proti užívání drog písně. I přesto, že k tvrdým drogám se staví punkeři negativně, k lehkým drogám mají velice shovívavý přístup. Tolerují alkohol, a to i ve větší míře, a marihuanu. Někteří členové punkové subkultury jsou však striktně proti veškerým drogám. Tzv. Straight Edge odmítají veškeré návykové látky, od tvrdých drog, alkoholu po tabák, nejedí maso a jsou i proti promiskuitě. Chtějí se bavit přirozeně a s čistou hlavou. Většinou jsou příznivci spíše rychlejší odnože punku, hardcoru (Musálková, 2012). Počátky Straight Edge, ve zkratce sXe, jsou spojovány s kapelou Minor Threat. Vznik byl v podstatě reakcí punkerů, jimž se nelíbilo, kam jejich scéna vede, to znamená drogy, rvačky, krádeže a násilí. Takže na jednu stranu sdílí s punkovou subkulturou část hodnot, na druhou stranu se proti nim staví (Vladimír 518, 2012, s. 480). Je to v podstatě subkultura v subkultuře.

Punk se bouří proti konzumnímu člověku a proti aktuální problematice, ať už světové nebo pouze lokální. Velmi pozitivní vztah mají punkeři k fauně a k flóře. S tím souvisí i časté zapojení se do ekologických aktivit, zasluhujících se o zlepšení životních podmínek. Část punkerů se hlásí k vegetariánství či veganství. Tento postoj však úplně nelze přisoudit připojit přímo k punku. Je to vždy věc jedince.

S negativním postojem k systému souvisí i sympatizování punkerů s myšlenkou tzv. squattingu.⁶⁶ Squatteré obydlují nevyužívané domy a objekty. Toto obsazování je České republice nelegální, proto se ke squattingu stát nestaví příliš pozitivně. Většina squatů jezde tedy nelegálně, některé fungují jako občanská sdružení (Růžička, 2006, s. 16). Hlavní myšlenkou squattingu je odpor proti systému, společné žití a boj za svůj vlastní životní prostor, ve kterém nebudou nikým omezováni (Existence IN OBSAĎ A ŽIJ!, 2005, s. 6). Squatting lze rozdělit do dvou základních proudů. První se označuje jako bezdomovecký squatting. V tomto případě obsazují domy lidé bez domova. Obydlování domů většinou nedoprovází ideologická myšlenka. Druhý proud se nazývá jako ideologický squatting. Jedná se o životní styl a přesvědčení. Squatteré se staví proti nadhodnocování peněz nad důležitější hodnoty. Ve větších městech nájmy bytů převyšují ekonomické možnosti lidí.

---

⁶⁶ Squat v překladu znamená dřepět nebo usadit se. Squatter byl v Severní Americe nezákonný osadník, jež nemá ze zákona na pozemek žádné právo (*Ottův Slovník Naučný: Ilustrovaná Encyklopedie Obecných Vědomostí* : Schlossar-Starowolski, 1905)

Na jednu stranu lidé platí velké obnosy za často nedůstojné bydlení, na druhou stranu je spousta objektů neobydlených. Možnost bydlení na squatu může dát člověku pocit domova a to nejen fyzický, ale také psychický, díky pocitu sounáležitosti, který mu mohou dát další obyvatelé objektu. Squatteři se snaží svým způsobem života odlišit od konformního chování, což je právě punkům velice blízké (OBSAĎ A ŽIJ!, 2006, SQUATTING v České Republice, [b.r.]). Jedinci bydlí na squatech dobrovolně. Snaží se domy udržovat, rekonstruovat a realizovat v nich společenské a kulturní aktivity (Bártová, Lažanská, Matulová, Soper, 2010). Ačkoliv squatting nemá jednotnou ideologii, velká část squatterů se řadí k anarchistům či anarchoautonomům. Sdružují se zde ekologičtí aktivisté, punkové, techno scéna a jiná hnutí či subkultury (Růžička, 2006, s. 16–18)

2.3 Punková subkultura a její hodnoty – filosofie a etické principy

Pro shrnutí punkové filosofie a hodnot je třeba posunout se k úplným začátkům punku. Už v podstatě samotný důvod vzniku poukazuje na některé z principů této subkultury. Jedním z těchto důvodů byl boj proti „měšťákovi“. Punkeři revoltovali proto každodennosti a konzumní společnosti orientované na materiálně. Tento vzdor dávají najevo jak vzhledem, tak hudbou. Hudba je rychlá, svižná, jednoduchá. S hudbou jsou spojené i velice specifické texty. Texty se snaží přinést nějaké poselství, ať už ve skryté nebo viditelné podobě. Je v nich v podstatě obsaženo vše, s čím se člověk setkává každý den. Kapely svými texty reagují na věci, které jim vadí a které by chtěli změnit. Některé texty jsou hlubšího charakteru, zabývají se ekologickou problematikou, válečnými konflikty, chudobou, omezením lidské svobody, někdy i politikou. Ačkoli si punkeři většinou zakládají na své apolitičnosti, texty kapel většinou často sloky, vztahující se k aktuálním politickým událostem. Avšak ne všechny kapely mají texty se složitou tematikou. Velice rozšířená, a u některých punků i velice oblíbená, jsou nepříliš zatěžující témata, jako jsou sex, alkohol, marihuana, festivaly a podobně.

Mezi punkery jsou také velice rozšířená hesla, odrážející myšlenku punkové filosofie. Mezi ně patří nejznámější *Punk's not dead*, neboli Punk není mrtvý. Heslo vzniklo jako obrana proti tvrzení některých lidí, že punk už umřel. Ti dávají punkový konec do souvislosti s koncem kapely Sex Pistols, a s tvrzením, že kapela Sex Pistols byl jenom jeden velký podvod. Nelze toto tvrzení vyvracet, protože i manažer kapely Malcolm McLaren přiznal ve filmu *The Great Rock 'n' Roll Swindle*, kde je vyobrazen právě jeho pohled, že vše kolem kapely Sex Pistols bylo nahané a zmanipulované (Punk.cz, 2007b).

Dalším heslem punkerů je *No future*. Tato fráze vznikla ve Velké Británii jako odpověď na tehdejší ekonomickou krizi. Poměrně velká nezaměstnanost a válka ve Vietnamu, to byly důvody, proč mladí lidé nahlíželi na svoji budoucnost negativně. Proto vzniklo heslo *No future*, neboli Žádná budoucnost

Punkeři také často používají heslo *Anarchie*. Pojem anarchie vznikl ze záporu řeckého arché, což znamená vládu, velení nebo také princip a původ. Sloveso archein označuje vládnutí, oproti tomu archesthai znamená být ovládán. V řeckých Athénách se ti, kteří vládli, označovali jako archonti, naopak neposlušnost a bezvládí bylo označovány slovem anarchia (Tomek, Slačálek, 2006, s. 23). I přesto, že své předchůdce může anarchistické hnutí najít v podstatě od počátku dějin politického myšlení, počátek hnutí jako takového se

datuje až od druhé poloviny 19. století a je spojován se jménem Michaila Bakuina, revolučního veterána. Ten anarchismus vyložil jako svobodnou podobu socialismu. I když se představy anarchistických skupin v historii měnili, myšlenka zůstává stejná (Tomek, Slačálek, 2006, s. 19). Anarchie je v podstatě protiklad hierarchie. Anarchisté usilují o společnost, ve které jedna skupina nebude mít moc a vládu nad skupinou druhou. Společnost by dle anarchistické ideologie měla odstranit politickou nadvládu, ekonomické i sociální znevýhodňování a měla by vychovávat jedince, kteří budou dávat důraz na svobodu člověka, emancipaci a různorodost (Tomek, Slačálek, 2006, s. 15). Myšlenka svobody, rovnosti a odporu proti systému je punkerům velice blízká. Proto vzniká i takzvané anarchopunkové hnutí (více v kapitole 3.1). Z pohrdání punků systémem vzniklo také heslo *Fuck the system*.

Punk je ve velké míře propojen s principy *Do It Yourself* neboli Udělej si sám, ve zkratce DIY⁷. Pojem DIY značí aktivitu člověka, který si sám vytváří určité věci. Nejen v rámci této subkultury se může se jednat o životní styl a přesvědčení člověka. Často bývá principů DIY využíváno právě v souvislosti s alternativním životním stylem v protikladu k masové kultuře. Díky DIY má jedinec možnost vyjádřit svojí autenticitu (Heřmanová, 2012). *Do It Yourself* značí chuť jedince tvořit nové věci, být kreativní, svobodný, dělat si věci po svém a možnost vyjádřit se osobitým způsobem. Proto je tento přístup velmi blízký především mladým punkerům. *Do It Yourself* otevírá mladému člověku možnosti vytvořit si svět podle svého prostřednictvím tvorby a uměleckého projevu (Trhavina, 2007, s. 44). Mohou si nízkonákladově vyrábět, oblečení, hudbu a vždy to bude originál odlišný od běžné mainstreamové kultury. Už od počátku vzniku punkové subkultury se princip DIY odráží v hudební tvorbě. Každý, kdo chce, může začít hrát, založit si kapelu, vydat její nahrávku, později s jistou dávkou zkušenosti i pořádat koncerty, vydávat hudební nosiče, pořádat výstavy a jiné kulturní či ekologické akce. Dále se promítá v oblečení punků. Ručně šité oblečení, vyzdobené kožené bundy, batikovaná trika, savované oblečení, pošité kalhoty, číra a jiné typické prvky související s módou si jedinec může vyrobit sám. Punker díky těmto aktivitám může vyjádřit svoje vlastní pocity, myšlenky a ideje (Novák, 2006). Etických principů DIY hojně využívají squatteři, kteří při rekonstruování squatů a zajišťování svého živobytí zhotovují vše svépomocí. *Do It Yourself* otevírá mladému

---

⁷ Zkratka DIY je celosvětově uznávaná.

člověku možnosti vytvořit si svět podle svého. Na podporu tohoto principu vzniklo heslo „DIY or DIE“.

Consum is all you can see
DIY
comercials daily bothering you and me
or DIE
Do It Yourself! or fucking DIE!
Consume shit must get out!
If you are still usettisfied
DIY
do something about it don't sit around
or DIE!
Do It Yourself! or fucking DIE!
Consume shit must get out!
 Ortodoxní terror – DIY od DIE!

Jednou z možností punkerů vyjádřit se, která souvisí právě s etikou DIY, je i tvorba časopisů, tzv. fanzinů. Název fanzin je převzatý z angličtiny. Vznikl složením slov fan (fanoušek) a magazine (časopis). V češtině se používá také zkráceného výrazu zin. Jednotná definice zinu není zcela možná. Ziny se mohou lišit grafickým pojetím, rozsahem, způsobem množení a také obsahem. Fanziny totiž nejsou pouze hudební, ale mohou být také sportovní, science fiction, filmové, politické a jiné. Společná je ale vždy myšlenka DIY. Punkové fanziny se v Československu začali objevovat i před rokem 1989. Stejně jako samizdaty, ani ziny nebyly vydávány legálně. Vydání těchto časopisů byla nízkorozpočtová a nízkonákladová. V časopisech byl popisován punk jinde ve světě, příběhy kapel, obsahovaly rozhovory, texty písní, kresby a jiné. Byly množené na cyklostylech, pomocí xeroxu nebo přes průklepový papír. Dnes už jsou ziny šířeny legálně, i přestři zachovávají nízkonákladová vydání. Zinař, který vydává a tvoří, se snaží vyjádřit svůj názor a sdílet ho s lidmi jemu podobnými nebo alespoň těmi, kteří se zajímají. Současné fanziny obsahují recenze na vydané LP a EP desky, kazety a CD se kterými se tvůrci setkali, a to ať nov nebo již starší a recenze na knihy, které autory zaujaly. Velkou část v zinech zabírají rozhovory s kapelami. Díky tomu má punker možnost poznat nové kapely a také se setkat se zajímavými názory lidí ze scény. Ziny obsahují také reporty z akcí, a to jak hudebních, tak

ekologických, dobrovolnických a podobných, kdy tyto články může brát člověk jako inspiraci k uspořádání vlastní akce. Lze zde nalézt také vyprávění z cest po světě, články na různá témata související se scénou, politikou, ekologií, sociálními tématy a také inspiraci k DIY tvorbě. Tím může být návod na batikování, savování či jiné vylepšení oblečení, zdravé recepty a jiné. Ziny jsou ve většině případů dělány černobíle. Články jsou doplňovány fotografiemi, texty kapel, poezií a především ručními malbami. Každý zin je specifický svojí grafickou stránkou, která často připomíná komiksovou tvorbu (Trhavina, 2007, s. 38–45).

V současné době fanziny bojují s internetem, na němž bylo vytvořeno velké množství fór, do nichž mohou punkové přispívat svými názory. Části punkerů to vyhovuje, jelikož je to rychlé, pohodlné, může přispívat každý a především jsou tyto příspěvky anonymní. I přesto, a možná i právě proto, část punkerů stále zůstává u tištěné podoby nových i starších informací ze scény (Trhavina, 2007, s. 47).

Hodnoty punkové subkultury jsou velice zásadní součástí punkové filosofie. Velice přehledné dělení přináší Lojdová (2011), která hodnoty prezentuje ve čtyřech skupinách. První skupinou jsou *kreativní* hodnoty. Ty se dotýkají oblasti tvořivosti. Ta může být pojata z hlediska uměleckého, intelektuálního či například společenského. Umělecká tvorba zahrnuje výrobu originálního oblečení, vytvoření specifického účesu, malování obrazů, skládání básní, výrobu fanzinů, výrobu plakátů a jiné. Potřeba tvořit se odráží také v hudbě, a to jak ve skládání muziky a hraní na koncertech, tak ve skládání textů, jimiž punkeři současně uspokojují svoji potřebu tvořit a zároveň vyjádřit svůj názor. Dále se k této kategorii váže také myšlení proti proudu. To znamená myšlenkový postup, během něhož pohlížíme na věci novými způsoby. Přemýšlíme o věcech, aniž bychom se nechali strhnout stereotypním myšlením. Punk v podstatě překračuje stereotypy, a to tedy jak v myšlení, tak i v oblékání. S myšlením proti proudu souvisí kritika společnosti, konzumní a cizí, a sebekritika. Protože je důležité uvědomění si, že pokud člověk s chováním společnosti nesouhlasí, měl by se snažit žít jinak. Tato kategorie je velice propojená s principy DIY zmíněnými výše. Avšak i přes kritický pohled je pro punkery důležitá hodnota rovnosti a tolerance. A na tu navazuje hodnota pomoci a smysluplnosti. Buď se může pohybovat pouze v rovině ideologické, nebo aktivní. Pomoc se týká jak živé tak neživé přírody. Punkeři se často angažují v ekologických programech na záchranu lesů, zvířat, nebo pomáhají seniorům a lidem v tísní. Tyto aktivity lze zařadit do skupiny *sociálních a environmentálních* hodnoty. Další skupinou jsou *materiální* hodnoty. V podstatě i tyto hodnoty jsou spjaté s principy DIY.

Hodnota neziskovosti je zásadní. V současné době však spousta lidí, a především kapely či prodejci oblečení, tuto hodnotu neziskovosti ignorují a finance pro ně hrají velkou roli (více o businessu v punku v kapitole 3.3). Poslední je hodnota *zábavy*. V této části mohou být dva druhy pohledu. Buď lze brát punk jako zábavu, což zahrnuje občasné pobavení se na koncertech či festivalech, nebo jako zábavu, kdy punk samotný, jako vnitřní činnosti, přátelé a hudba jsou tou zábavou (Lojdová, 2011, s. 145–151)

Není ale možné punk pouze idealizovat. Do hodnotového systému části punkerů lze také zařadit agresivitu a rvačky, i přesto, že punk je ve své podstatě brán jako neagresivní. S punkem je hodně propojováno volné užívání návykových látek. Velká část punkerů se sice od drog distancuje, ale část patří právě mezi uživatele. Zásadní roli má v punku také alkohol. Tyto negativní hodnoty jsou velice často společností nadhodnocovány a ta díky nim přehlíží hodnoty pozitivní. Velkou roli zde hrají média.

3 PUNKOVÁ SUBKULTURA A JEJÍ PROMĚNY

Od první poloviny až do současnosti prošel punk velkým vývojem a řadou změn. Jeho vývoj lze řadit do třech období. Zpočátku můžeme mluvit o protopunkovém období, spojené s glam rockem a New Yorkem. V tomto období je v útlumu klasická rocková hudba, proti jejíž složitosti se posluchači bouřili. Hudebníci si vytvářejí svojí hudbu, která není složitá, vkládají do ní vlastní názory a často je propojována s dalším uměním, například poezií. Část kapel čerpalo inspiraci z básní, především z prokletých básníků. V roce 1976 přichází zlom. V Anglii odehrává svůj první koncert kapela Sex Pistols. Punk se stává dravým, velice výstředním a začíná se rozšiřovat i do jiných zemí. Toto období se nazývá klasické. Po roce 1985 přichází postpunkové období, charakteristické vznikem mnoha odnoží punku, zpočátku především HC punku, později však spoustou dalších jako například neopunk, nazipunk, straight edge a jiné. S tím souvisí i vznik řady nových kapel, a to nejen v zahraničí, ale i u nás (Smolík, 2011, s. 171)

3.1 Punková subkultura před rokem 1980

Počátky punku lze spojovat přibližně s první polovinou sedmdesátých let, **USA** a klubem CBGB. Kapely v tomto období sice nejsou nazvány jako punkové, ale jisté prvky, v hudbě i v módě, zde již můžeme pozorovat. Jsou jimi jednoduché texty, bouřlivý styl života, nihilistický pohled na svět, provokující chování, extravagantní vzhled a jiné. Toto období je propojeno především s kapelami Ramones, The Stooges v čele s Iggy Popem, Patti Smith, Blondie, Television a Richardem Hellem, umělci jako Andy Warhol, William Burroughs, a právě klubem CBGB (McNeill, McCain, 1996, s. 165 - 190). CBGB, neboli Country, Blue Grass and Blues, založil Hilly Crystal. Původně měl v plánu, aby v klubu hrály kapely právě tohoto stylu. Klub se ale nacházel v okrajové části města, proto zde tyto kapely hrát nechtěly. V jeho klubu hrály kapely s vlastní tvorbou a vlastním názorem. Některé nelze hudebně zcela řadit do punku, jak je třeba chápaný dnes. Hudebníci ale mají punkový postoj či texty, jako například Television či Blondie. Také zde proběhl první koncert kapely Ramones, Dead Boys, Talking Heads a jiných (McNeill, McCain, 1996, s. 165–190, CBGB, 2013).

A těmito počátky je spojován také vznik časopisu Punk. Na jeho vzniku se podíleli John Holmstorm, Legs McNeil a Ged Dunn. Později se k nim připojila Marry Harronová. Chtěli, aby časopis obsahoval to, co měli rádi. Komiksy, filmy, jídlo, pití, hudbu, výstřednost, vtíp, ironii i nihilismus. Proto časopis pojmenovali Punk. Tento název zahrnoval vše.

Časopis vznikl ještě předtím, než se o punku začalo mluvit v souvislosti s hudbou či módou (McNeill, McCain, 1996, s. 194 - 195)

Tím vším se inspiroval Malcolm McLaren, manažer New York Dolls a později Sex Pistols, který punk přinesl z New Yorku do Velké Británie. Nejvíce inspirace však nabral především z Richarda Hella. Původně to byl právě McLaren, kdo se snažil udávat módní styl lidem, pohybujících se v blízkosti těchto kapel. V Londýně provozoval obchod Sex, kde prodával výstřední oděvy (McNeill, McCain, 1996, s. 189). Po setkání s Hellem však změnil pohled.

McLaren říká: „*Přišlo mi, že Richard Hell je zkrátka neuvěřitelný. Jen jsem měl pocit, že by mu pomohlo, kdyby se pořádně oblék. Nenosal šaty z červeného vinylu, neměl oranžově rudý rty a vysoký podpatky. Byl totálně prostej, orvanej, vypadal, jako kdyby vylez z nějakýho kanálu, jako kdyby byl pokrytej nějakým slizem. Vypadal, jakoby nespál celý roky a jako kdyby se celý roky nekoupal. A jako někdo, na koho všichni kašlou. A vypadal taky jako někdo, kdo kašle na všechny ostatní! Byl to nádhernej, znuděnej, orvanej, vystrašeněj špinavej kluk v potrhanej tričku.*“ (McNeill, McCain, 1996, s. 189)

Do příchodu punku byly populární kapely, které měly punk desetiminutové písně, dlouhá sóla, hudba byla složitá a fanoušci byli bráni jako dav, který není zcela spjat s kapelou (Bigbít, 2000a). Hudebníci jako by se vzdalovali obyčejnému člověku. V USA a Velké Británii začala vznikat ekonomická krize, přibývalo nezaměstnaných a přicházejí pochyby ohledně budoucnosti. (Vaněk, 2010, s. 130) A pak přichází punk. Jako boj proti nespokojenosti. Bylo to absolutně něco jiného, neokoukaného v porovnání s tím, co bylo dosud v kurzu (Punk: Attitude, 2005). Byl jednoduchý, mohl ho hrát každý, člověk se s ním mohl ztotožnit, vyjadřoval jeho aktuální, často nihilistické, rozpoložení a umožňoval mu uskutečnit jeho potřebu vyjádřit se.

Punk v New Yorku, spojen s CBGB, sice pobuřoval a byl výstřední a jiný, ale teprve ve **Velké Británii** přišla ta klasická punková vlna. Tento rozmach je spojován především s koncertem kapely Sex Pistols, jejichž manažerem byl již výše zmiňovaný Malcolm McLaren, roku 1976. O koncertě ihned psal plátek New Musical Express. A také s koncertem kapely Ramones v Londýně (Smolík, 2010, s. 173) Tyto události znamenaly inspiraci nejen pro nové kapely, ale hlavně pro mladé lidi. Punk reagoval na jejich potřeby. Byl jednoduchý, jiný, provokoval a bavil (Opekar, Vlček, 1989, s. 5 - 6). Punk se ve své podstatě společnosti přičil. Neodpovídal společenským konvencím, působil agresivně, byl vulgární.

Vrcholem všeho byla návštěva Sex Pistols v Grundy Show roku 1976. Moderátor vyzval zpěváka kapely Johnnyho Rottena k užití sprostých výrazů na obrazovce. Nečekal však, že se dočká výrazu jako: „You Dirty Fucker.“. V lidech to vyvolalo obrovské pobouření. (Punk: Attitude, 2005, Hebdige, 2012, s. 141). Na druhou stranu to mělo vliv na spoustu mladých lidí, kteří se s tímto postojem ztotožňovali.

Společně s touto novou vlnou začíná vznikat i móda (více v kapitole 2. 2). Vzniká také množství nových kapel. Od dřívějších příjemných názvů se přechází k názvům úderným a provokujícím. Nejznámější kapely tohoto období jsou London SS, Dead Kennedys, The Damned a Clash (Kolářová, Oravcová, 2011, s. 48) Také ve svých textech vyjadřovali mladí své postoje ke společnosti, politice, a celkově k aktuálním tématům, jako byla právě nezaměstnanost (více k postojům v kapitole 2.3). V tomto klasickém punkovém období vznikají další významné kapely, které ovlivnily tvorbu dnešních punks – např. The Exploited, The Adicts, U.K. Subs, G.B.H., Vice Squad.

Specificky pojali punk lidé pohybující se okolo kapely Crass, průkopníků anarcho-punku. Potřeba dělat si věci po svém byla a dodnes je základní ideou anarchopunkerů. Jejich životní styl je propojen, jak je již z názvu zřejmé, s anarchistickou ideologií, squattin-gem a především s myšlenkou DIY (Crass : There Is No Authority But Yourself, 2006).

Kolem roku 1978 tedy s jistým zpožděním, se punk jako součást nové vlny dostal i do tehdejšího **Československa** (Vaněk, 2002). Povědomí o této nové subkultuře získali čeští punkové díky importu gramodesek, ke kterým se ale dostalo pouze pár „vyvolených“ lidí. Díky Jazzové sekci, která pořádala poslechové seance a desky pouštěla, a později i pořádala Pražské Jazzové dny, měla punková hudba možnost dostat se k více lidem. Kvůli tehdejšímu totalitnímu režimu byl přístup k hudbě a celkově k informacím z jiných zemí značně omezen. V podstatě nic, co vybočovalo ze zavedeného a průměrného, nebylo vítané, a to ani v hudbě. V oblékání byl velikou inspirací časopis Bravo⁸, který obsahoval poměrně velké množství fotografií zachycujících punkery a jejich vizáž. Úplné počátky zde však nebyly spojovány s mládeží, ale spíše se staršími příznivci undergroundu a celkově

---

⁸ Bravo byl časopis pro dospívající, který se zabýval hudebními a módními trendy. Časopis začal vycházet roku 1991 a zpočátku to byl časopis zabývající se převážně rockovou hudbou. Časopis Bravo se přestává vydávat koncem roku 2015 (Mediaguru, 2015)

alternativní kultury, což byli právě lidé pohybující se okolo Jazzové sekce (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 16 - 17).

Důvod, proč se lidé o punk začali zajímat, byl podobný jako v zahraničí. Hudba byla přesynchronizovaná, bezduchá, neměla myšlenku. Stát určoval, co je k poslechu vhodné. Každý měl být průměrný a nelišit se. Hudba byla řízená, volný čas také. Socialistický svaz mládeže nabízel aktivity, které ale musely být schválené státem. Avšak mladí chtěli styl, který vyhoví jejich aktuálním potřebám a bude o nich vypovídat. Hudbu, kterou si budou moci zahrát i sami. Byli znudění. Punk pro ně mohl znamenat jistý nástroj proti protestu a vybočení z řady. Možnost ventilovat tlak, který vznikl jejich odporem k totalitnímu režimu. I přesto, že byl punk ve své podstatě velice jednoduchý, vyjadřoval pocity mladých, jejich postoje a názory na svět (Vaněk, 2010, s. 274 - 291)

Začaly vznikat první kapely. Ty nejdříve spíše předělávaly písně zahraničních kapel, kterým přidaly vlastní text, později už zkoušely i vlastní tvorbu (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 16–17). Za vůbec první punkový koncert je považováno vystoupení pražské kapely Extempore v únoru 1979. Koncert měl obrovský úspěch. Další průkopnickou kapelou byla Energie G. Její členové byli, na rozdíl od Extempore výrazně mladší a až na výjimky hráli svoje vlastní písně. Avšak roku 1981 jsou označeni za udavače a tím jejich kariéra končí (Opekar, Vlček, 1989, s. 9–10). Další z prvních kapel jsou Zikkurat, hrající také převážně převzaté věci. Oni osobně se však příliš za punkovou kapelu nepovažovali. Po odchodu Viléma Čoka do Pražského výběru se kapela rozpadá. Dalšími jsou Antitma 16 a Hlavy 2000, jejíž zakladatel později zakládá legendární Radegast.

Na úplných začátcích neviděl stát punkery jako hrozbu. Byl zaměřený na „máničky“, kdežto punkeři zpočátku natolik vzhledem nevybočovali, díky jejich krátkým vlasům. Punk se tedy relativně toleroval, občas se přerušil konec vystoupení, především kvůli pobuřování a textům, ale STB se v té době zaměřovala spíše na underground. Roku 1981 však vychází seznam zakázaných kapel, na kterém je výše zmíněná čtveřice kapel (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 23–25). Vše pokračuje vydáváním článků v novinách a časopisech, avšak opravdový boj začíná v březnu 1983 po vydání článku „Nová vlna se starým obsahem“ v časopise Tribuna (Vaněk, 2010, s. 333-335). Situace okolo punku začala být vážná. Stát se zaměřil na potlačování punkové subkultury a zavedl tzv. profylakticko-rozkladná opatření. Pro kapely to znamenalo zákaz hraní a pro kulturní instituce zákaz zajišťování a podpory koncertů těchto kapel (Smolík, 2010, s. 338 - 339). Kapely, které chtějí oficiálně hrát, musí projít tzv. přehrávkami a zařadit se do evidence umělců některé

umělecké agentury v kraji svého bydliště. Zde se posuzovala vhodnost textů a hudby, znalost not i historie, a to nejen hudby, ale i státu. Avšak pohovory byly často náročné, porota podstatně starší a tento styl nechápající. Tlak byl vyvíjen i na pořadatele a zřizovatele (Vaněk, 2010, s. 386–393). Situace samozřejmě byla v každém městě odlišná. V Praze byla situace volnější, v Hradci Králové a okolí zase naopak velice přísná. Záleželo na benevolenci úředníků (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 11–12). Postupně však tento tlak začal slábnout. Hlavní roli v boji proti punkům však začala hrát policie. Její dohled se rozdělil do dvou složek. Veřejná bezpečnost (VB) se zaměřovala na hluk, alkohol, drogy, obléčení a podobně, Státní bezpečnost (StB) na nedovolenou a nežádoucí hudbu. Oficiální policejní akce spuštěná proti punkům roku 1980 se nazývala „Odpad“. Hlavním cílem bylo podchytit punkové kapely a zamezit vzniku dalších. Nezajímali se však pouze o kapely, ale celkově o všechny, kteří se k punku veřejně hlásili. StB se snažila o rozklad punkových hudebních skupin a celkově nové vlny, do níž punk také patřil (Vaněk, 2010, s. 446 - 451).

I přesto vznikaly nové kapely a koncerty se pořádaly v utajení. Ve většině případů však byli účastníci rozehnáni, vyslýcháni a zastrášováni. Pořadatelé proto vymýšleli triky, jak předejít problémům při pořádání (Zubař, 1988, s. 13). Jako příklad lze uvést koncert na parníku pořádaný manažerem Petrem Růžičkou. Před vystoupením se seskupovali punkové před parníkem, což se však nelíbilo StB. Růžička dal proto povel odplout bez lidí. Aparát se dovezl do Bráníka, kam se postupně scházely skupinky punkerů propuštěné StB, a začalo se hrát tam (Svítivý, 1991, s. 66).

Ačkoli v zahraničí vznikaly kapely s nihilistickými a nepřilíš přívětivými názvy, pro Československo byly typické vtipné či ironické názvy kapel. Důvodem bylo odlišit se od tehdejších českých rockových kapel, které si vybíraly anglické nebo jiné cizí názvy jako Blue Effect, Katapult, Orient či The Matadors. Texty byly plné sarkasmu, humoru a ironie (Vaněk, 2010, s. 284). Nejznámějšími kapelami, z nichž některé hrají dodnes, byly F.P.B., Visací zámek, Plexis, Kečup, A64, Znouzectnost, Radegast, Mrtvý miminka, Zóna A, Hrdinové nové fronty, Telex a jiné.

3.2 Punková subkultura po roce 1985

Punková subkultura v zahraničí začala kolem roku 1985 procházet mnoha změnami. Začalo vznikat mnoho nových kapel, punk se stává součástí obchodu a začíná se prolínat s dalšími subkulturami a mainstreamem (více v kapitole 3.3). V tehdejší Československu také dochází ke změnám, na rozdíl od zahraničí však k pozitivním. Nadále zde trvá totalitní režim. Ten se na jednu stranu subkulturu snažil zničit, na druhou stranu jí tím ale dával podnět k tomu, aby se ještě více semkla. Úplné začátky byly pro punkovou subkulturu velice složité. Punků zatím nebylo mnoho a řada kapel ukončila svoji činnost. Důvodem byl například odchod členů na vojnu či do jiné školy, nezvládnutý nátlak režimu. Některé sice neskončily, ale zcela změnily obsazení.

Zatímco v Anglii přicházejí změny vedoucí k úpadku punkové subkultury, v Československu v druhé polovině 80. let naopak dochází k velkému rozmachu. V roce 1986 přichází druhá vlna, zakládají se nové kapely a dochází k celkovému rozvoji punkové subkultury. Mladí lidé mají pocit, že díky punku mohou vyjádřit své pocity a znechucení vůči prostředí a situaci, ve které žije. S punkem se mohou ztotožnit. Je rychlý, jednoduchý a hlavně jiný. Mohou se díky punku odlišovat, a to nejen od konzumního člověka, ale i od „mániček“. O punku se začíná i více psát ať už v negativním či neutrálním slova smyslu, čímž se dostává do povědomí více lidem. Vzniká spousta nových kapel, složených z mladých punků, jako například Snížená pracovní schopnost (SPS), Nepřichází v úvahu (N.V.Ú.), Zeměžluč, Čertůf punk a jiné.

Tlak státu je stále aktuální, ale v některých částech republiky se začíná zmírňovat (Kytary a řev aneb Co bylo za zdí, 2002, s. 26). Soudruzi v Svazu socialistické mládeže si začínají uvědomovat, že nejspíše nelze potlačit tuto vlnu a rozhodli se pořádat řízené rockové koncerty, aby měli vůbec nějaké mladé lidi na své straně, a hlavně, aby je a hudbu měli pod dohledem. Začali s nimi již před příchodem nové vlny, avšak úspěchu se zcela nedočkali. Postupně začali pořádat i zábavy a začala se obnovovat i klubová činnost. Pořádali se také takzvané mírové slavnosti. Zde vystupovali prověřené kapely a průběh koncertů býval bezduchý. Což se změnilo mírovou slavností roku 1987 v Lochotíně. Byla pozvána německá punková kapela Die Toten Hozen, kterou však vystřídal Michal David. Tuto změnu nenesli punkeři dobře a Michala Davida vypískali. Skončilo to bitím a zatýkáním fanoušků Die Toten Hozen. Kapelu ještě s druhou německou kapelou, která ani nezahrála, odvezli na hranice, kde byly obě vyhoštěny. Poté se již mírové koncerty nekonaly (Vaněk,

2010, s. 463–481, Bigbít, 2000a). Snahy SSM ale neskončily a přišly na řadu festivaly zvané Rockfest, pořádané v Paláci kultury. Šlo o jakousi přehlídku kapel, od naprostých amatérů až po profesionály. Hlavním posunem ale bylo, že zde mohly vystupovat i kapely bez zřizovatelů. Takže kapely, které nemohly oficiálně hrát, měly nyní příležitost. Hrály zde kapely undergroundové, nová vlna a punkové kapely. Kapely ale musely před vystoupením předložit nahrávky i texty ke schválení. Další fakt, který vadil fanouškům i kapelám byl často až agresivní personál a především místo, kde se Rockfesty pořádaly, tedy Palác kultury. Tam pořádala Komunistická strana Československa např. svoje srazy (Bigbít, 2000b). Proto byly Rockfesty některými bojkotovány. I přesto to však znamenalo velký posun pro alternativní rockovou scénu. Na jednu stranu zde tedy bylo jisté uvolnění napětí. Neohlášené koncerty se však nadále likvidovaly a punkeři byli tvrdě rozháněni. Tato situace zůstala nezměněnou až do listopadu 1989, kdy proběhla Sametová revoluce a kapely najednou získaly volnost. Mohli hrát, kde chtěli a co chtěli (Hell, 2013). Brzy, díky demonstraci, ve které bylo hlavním heslem: „I pes má svoji boudu, ale rocker ne.“, získali kapely i zázemí. Vznikly kluby jako Roxy, Rock Café a Bunkr. Kapely mohly ve studiích začít natáčet desky. Měli i podstatně lepší podmínky k jejich nahrávání. Vyšla například známá kompilace *Rebelie Punk'n'Oi*, na které se podílely kapely jako Šanov 1, Orlík, Našrot, Plexis a další (Folprecht, 2011a). Někteří měli pocit, že díky těmto změnám dojdou i náměty na texty a nebude důvod protestu. Ale časem zjistili, že situace není taková, jak se původně zdálo. Začalo se zdražovat a do politiky se začaly vracet předešlé nekalé praktiky (Folprecht, 2011).

Někteří se obávají, že pro punk budou porevoluční změny ve státě v budoucnu znamenat spíše negativní posun. Tím, že punkeři konečně získali vytouženou volnost, zmizí ten původní smysl punku. Na jednu stranu tu bude naprostá svoboda, na druhou stranu zmizí původní hodnoty a osud punku bude stejný jako v zahraničí (Fanzin Sračka IN Hell, 2013). Takže na jednu stranu revoluce uvolnila cestu novým punkovým kapelám, které pokračují ve stopách svých předchůdců. Vznikají kapely jako E!E, Kohout plaší smrt, SPOTS, Malomocnost prázdnoty, Dimenzia X a jiné. Na druhou stranu ale vznikají i kapely, pro které je punk spíše módním doplňkem než životním stylem. V USA tento fakt potvrzuje vznik tzv. neopunků, který se po revoluci dostává i k nám. Kapely hrají v obrovských sálech pro tisíce lidí za nemalý honorář. I přesto, že právě tyto hudební akce se punkům protivily, a byl to jeden z hlavních důvodů, který dal podnět ke vzniku punkové subkultury.

S vytoženou volností a vznikem spousta nových kapel souvisí fenomén hudebních open air festivalů, tedy venkovních festivalů. Festivaly mohou být jednodenní či vícedenní. Člověk má možnost poslechnout si větší počet kapel než bývá na koncertech. Z větších punkových festivalů tuzemské scény je možné zmínit festival Pod Parou, který v současné době probíhá ve Vyškově, Brněnec fest v Brněnci u Svitav, crustový Play fast or don't fest v Hradci Králové, a z nyní již zrušených jaroměřský Antifest nebo Punk Rebel Poděčely. Samozřejmě probíhá spousta dalších menších punkových festivalů, ve kterých se pořadatelé většinou drží myšlenky DIY. Tyto festivaly fungují v podstatě na přátelských vztazích, dohodách a spolupráci. Některé z těchto festivalů již začínají získávat tradici. Jako příklad lze uvést festival Glády v před, probíhající v Křižanově, Kunčický Kravál v Kunčicích u Letohradu nebo Lesní punk v Dřeveši u Hlinska.

3.3 Punková subkultura a současnost

Příchodem 21. století dochází ve světě i u nás k mnoha změnám. Vše se nese ve znamení pokroku a zrychlení. Lékařská věda se zdokonaluje, průměrný věk člověka se prodlužuje. Technický pokrok nabírá neuvěřitelnou rychlost. Obrovský „boom“ zaznamenal především internet a také technika s ním spojená, kterou lze různě kombinovat a propojovat mezi sebou. Vzniká množství sociálních sítí, které propojují lidi z celého světa. Na druhou stranu s pokrokem přichází i jeho negativní stránky. Snadné zneužití osobních údajů, omezení soukromí, manipulace, přehřel informací (Vlček, 2013). Technika, která nám původně měla uspořit čas, se stává jejím zabijákem. Vlivem masmédií a reklamy je člověku předkládán konzumní způsob života. Konzumní chování vede k potřebě nakupovat potraviny a jiné zboží nad rámec naší potřeby. Společnost vyžaduje z nedostatku času nákup zboží na jednom místě, rozmanitost výběru, akce a slevy a rychlost. Čemuž odpovídají supermarketky a hypermarketky. Možnosti parkování, nákupy na celý týden, možnost velkého výběru, od potravin po oblečení (Mulač, Mulačová, 2013, s. 79–80). Avšak právě proti této konzumní společnosti se punková subkultura staví. Postoje punků ke konzumnímu člověku jsou více rozvinuty v kapitole 2.3.

„Kupuj nebo chcípni a svůj mozek vypni

Dej nám svoje prachy a koukej přijít zas.

Vytáhnem z vás další prachy, o to nemáme žádný strachy

Vytáhnem z nás další prachy, podlehnete masáži.“

158 - Supermarketky (úryvek)

Je zřejmé, že změny, které zasáhly společnost, se budou týkat i změn v punkové subkultuře. Stejně tak tomu bylo i v Anglii a USA. Jednou z těchto až deformací, která je společná pro Českou republiku a zahraniční, je pronikání punkové kultury do mainstreamu. Punk se mu brání. Ovšem mladí lidé poslouchající populární hudbu a řadící se k mainstreamové kultuře dochází v určitém věku do fáze, kdy se také chtějí bouřit. Proto se současně se sympatizováním s populární hudbou stylizují i do punkerů, především v módě. Vše je však v souladu s majoritní kulturou (Pyšňáková, 2007, s. 242). Tím se punk stává oblíbeným i širší společností, dostává se i do komerční hudby a módních řetězců. V současné době si mladý člověk koupí v moderním obchodě oblečení s obličejem Sida Viciouse ze Sex Pistols nebo s kapelou Ramones, aniž by na tom bylo ještě něco pobuřujícího.

cího. Hesla jako „No future“ či „Punk's not dead“ již v tomto směru ztrácí svůj původní význam. Zvláště pokud jsou kombinovány s aktuálními moderními trendy (Kolářová, Oravcová, 2011, s. 65). I číro, původně nejvíce provokující účes, se stal módním trendem, i když pouze ve formě napodobeniny (Sokačová, 2005). Obchodu s punkem se chytli i řetězce, hrající si na často na rockové či punkové. Zde je možné koupit si již okovanou a vyzdobenou koženou bundu, samozřejmě za jistý peněžní obnos, který často dosahuje nepochopitelných výšek. Celkově zde chybí veškerá kreativita a autenticita. Někteří punkové se z tohoto důvodu přestali vizuálně hlásit k punkové subkultuře.

Podobně jako pronikly punkové prvky do módy, pronikají i do hudby. Vznikají kapely, které hrají líbivé melodie, snaží se prorazit do televize a hudebních pořadů a nazývají se punkery. Snaha o komerčnost už ale příliš nekorresponduje s původními punkovými hodnotami. A s pronikáním punku do mainstreamové kultury a s konzumerismem souvisí další téma, a to punk jako business. I to se naprosto přičí veškerým punkovým hodnotám. Vydělat na punku lze různými způsoby. Jedním z nich je působením na mladé a snahou zalíbit se. Příkladem jsou již zmíněné obchodní řetězce, které plní přání mladého člověka být „rebel“ a zároveň oblečení vyhovuje módním trendům. Podobnou manipulací, kdy může být punk využit jako předmět „vcítěnění se“ do mladého člověka, je reklama. Jako příklad lze uvést politickou kampaň Karla Schwarzenberga z roku 2014. Politik, který v té době kandidoval na prezidenta, se na svých poutačích stylizuje do punkera. Jeho jasným motivem bylo upoutat pozornost mladých lidí a zapůsobit na ně (Novinky.cz, 2014).

Další z možností, která se zaměřuje na zalíbení se mladému člověku a propojení s mainstreamem, je hrát punk. Jsou zde dvě možnosti. V první jde o výše zmíněné kapely, které se chtějí zalíbit všem, většinou složené z mladých kluků. Kapely si často za vystupování diktují poměrně vysokou částku. Kapely se objevují v médiích, moderních hudebních pořadech, jejich hity si zpívá široká veřejnost. Ale v punku by nemělo jít o to, aby kapela napsala za každou cenu hit a líbila se všem. Právě naopak (Svítivý, 1991, s. 48). Druhou možností je kapela, která sice zcela nepronikla do mainstreamu, smyslem hraní ale pro členy už není potřeba sdělit lidem svůj názor, popřípadě se (nebo ostatní) pobavit. Hlavní roli zde hrají peníze. Často to bývají kapely hrající již delší dobu, které dříve měly potřebu světu něco sdělit. Ale profit z vystoupení už hraje hlavní roli. Příkladem prodejnosti kapely je aktuální trend „prodej svoji kapelu na HitHitu“. Na původní myšlence není z hlediska punkových principů nic špatného. Jedná se o takzvaný crowdfunding. Je založen na principu

financování jednoho projektu tak, že více lidí přispívá menší finanční částkou. Lidé tak mají možnost prostřednictvím internetu přispět na zajímavé projekty (HitHit, 2012–2016). V zahraničí je spousta projektů fungujících na tomto principu – například Kickstarter či StartLab. Jejich česká obdoba je HitHit. Zaměstnanci Hithitu kontaktují české kapely a nabízejí jim možnost vystavení si projektu na jejich serveru a natočení si alba či videoklipu. Kapely ale v rámci projektu začínají prodávat vše, co je vůbec možné (Kaifosz, 2015). Jako příklad lze uvést jeden z projektů vystavený na HiHitu i s finančními částkami. Večeře s kapelou (5.000), cesta na koncert (4.000), pojmenování písničky jménem dárce peněz (35.000), výměna oleje v autě členem kapely, pokud si dárce peněz zaplatí olej (1.500) a další (Prague Conspiracy, 2015). Kapely se snaží udat vše, co ji jen napadne a finanční částky nejsou vždy zcela malé.

Jinou možností, jak vydělat na punku, je pořádání festivalů. Ne každý, kdo vyrazí na festival, přemýšlí nad tím, kam jdou vydělené peníze. Existuje mnoho pořadatelů, kteří věnují výdělek na dobročinné účely. Takový plán však většinou bývá avizovaný předem (Mentálně narušená moucha IN Elens, 2015). Nebo vydělené peníze využijí na realizaci dalších festivalů, pozvou dražší kapely, zlevní vstup a podobně. Pak jsou tu ale pořadatelé, pro které je výdělek hlavní motivací. Právě s penězi a výdělkem je spojen další fenomén velkých festivalů. Takové festivaly se dají charakterizovat delším trváním, mnohdy až několik dní, často až zbytečně obrovským počtem kapel, přemrštěnými cenami, nadměrným počtem návštěvníků, a s tím související anonymní atmosférou davu. Faktem je, že i takovéto festivaly jsou výplodem konzumní společnosti, proti které se punk tolik staví.

Haldy lidí

Mraky odpadků

Žlutý zápach potu záchodů a zvratků

Anonymita kolemjdoucích

Solidarita je nežádoucí

Předstíraná pospolitost

Neosobní osobitost.

And Then She Farted - Festivalová mašinerie

Je tisíce punků, kteří na tyto koncerty jezdí. Ať už kvůli kapelám, které by třeba jinde nemohli slyšet nebo kvůli přátelům, se kterými se potkávají pouze tam. Buď se nad otázkou

vydělaných financí nepozastavují, nebo ji přehlížejí. Jsou zde ale i tací, kteří mají negativní postoj k těmto festivalům a dávají přednost klubové scéně nebo festivalům menším a rodinnějším. Punkerši se proti prodeji punku bouří. Vznikají hesla jako Punk not profit či Punk's not business.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, jaké jsou proměny hodnot členů punkové subkultury. Ve výzkumu se zaměřujeme na hodnoty členů punkové subkultury před rokem 1989, na hodnoty punkové subkultury v současné době a snažíme se těmto proměnám porozumět.

Jedinec sympatizující s touto subkulturou tráví v jejím prostředí svůj volný čas, má v ní často většinu svých přátel, je to jeho přirozené prostředí. Z toho důvodu je třeba zaměřit se na hodnoty této subkultury a na současné fenomény, které ji ovlivňují. Jejich pochopení může sociálnímu pedagogovi, streetworkerovi, pedagogovi volného času, či jinému pedagogickému pracovníkovi usnadnit práci s touto subkulturou, zaměřit se na možné ovlivňování smysluplného trávení volného času a vyhnout se alespoň částečně rizikovým faktorům, kterými může být subkultura ovlivňována.

4.1 Vymezení výzkumných otázek

V tomto výzkumu chceme zjistit, jaké jsou proměny hodnot členů punkové subkultury od předrevolučních let až po současnost. K tomu, abychom mohli na tuto otázku odpovědět, nám pomohou výzkumné otázky.

1. Jaké byly hodnoty členů punkové subkultury kolem roku 1989?

1.1 Jaký moment je pro jedince klíčový k tomu, aby se stali členy punkové subkultury?

2. Jak byly hodnoty punkové subkultury ovlivněny současnými společenskými podmínkami?

2.1 Pociťují členové punkové subkultury, že by se k původním hodnotám punkové subkultury přidaly další hodnoty, související s moderní společností?

3. Jak se členové punkové subkultury staví k dnešním fenoménům pronikajícím do subkultury?

3.1 Jak členové punkové subkultury vnímají punkové prvky objevující se v mainstreamové kultuře?

3.2 Jak členové punkové subkultury přijímají fakt, že se k původním hodnotám přidává všemu odporující současný punkový bussines?

4.2 Pojetí výzkumu

Vzhledem k tomu, že se ve výzkumu chceme zabývat hodnotami punkové subkultury, volíme kvalitativní výzkum. Tento výzkum nám pomůže lépe se zaměřit na pocity, pohnutky, prožívání změn a přijímání moderních prvků do scény.

Pro zvýšení platnosti výzkumu probíhají setkání se skupinou původních punkerů vícekrát. Po vyhodnocení prvních rozhovorů probíhají další setkání, během kterých se potvrzují prozatímní výsledky. Všem účastníkům výzkumu budou během rozhovoru pokládány takové otázky, kterými se budeme snažit odpovědět na dané výzkumné otázky.

4.3 Výzkumný soubor

Cílovou skupinu tvoří členové punkové subkultury z České republiky, nezávisle na kraji. Cílová skupina není věkově vymezená a nelze určit přesný počet těchto členů. Není zde směrodatný vzhled, zda se obléká jako punker či nikoliv, ani sympatizování s určitou odnoží punku, jako například HC punk. Pohlaví účastníka výzkumu není rozhodující.

Výzkum je zaměřený na dvě skupiny lidí, jimž budou pokládány otázky. První skupina je charakteristická tím, že se v punkové subkultuře pohybuje už od jejich začátků. Není ale podmínkou, aby se účastníci výzkumu hlásili přímo k punkové subkultuře i v současné době. Měli by ale mít povědomí o aktuálním dění a pohybovat se v její blízkosti. V této práci bude tato skupina označena zkratkou PP, tedy původní punkeři. Druhou skupinou jsou členové subkultury, kteří se v ní pohybují v současné době. Věková hranice je 25 let. Tato hranice je proto, že v předrevoluční době, kdy punk zažíval největší rozmach, byl málokterý člen subkultury starší. Toto platí pro rok 1986 a výše, ne pro úplné počátky. Účastníci výzkumu by se měli pohybovat kolem scény a zajímat se o ni. V této práci bude tato skupina označena zkratkou SP jako současní punkeři.

Výzkumný soubor je vybírán pomocí metody „sněhová koule“. Díky této metodě získáme kontakty na další členy subkultury a budeme mít větší možnost nezávislého výběru osob splňujících daná kritéria. Proces výběru začíná u jednoho či více účastníků výzkumu, kteří splňují kritéria. Ti odkážou výzkumníka k dalším potenciálním účastníkům, též splňujících kritéria, a zprostředkují mu kontakt s nimi. Tato metoda nám ve výsledku nabízí rozmanitý výběr potenciálních účastníků výzkumu (Hartnoll, 2003, s. 19). Proces výběru začíná u současných členů subkultury, díky nimž je možnost získat kontakty na členy,

kteří se v subkultuře pohybují od jejích začátků. Základním kritériem výběru tedy doba sympatizování se subkulturou.

4.4 Výzkumná technika

Pro výzkum byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru, která nám pomůže zjistit, jak se účastníci výzkumu staví ke změnám probíhajícím v punkové subkultuře a jak je prožívají. Otázky do rozhovoru jsme vytvořili sami. Otázky mají daný rámec, jsou však obměňovány. Objevují se zde i další, volně přidružené otázky. Některé otázky se v rozhovoru neobjeví vůbec, v případě, že na ně již bylo odpovězeno.

Otázky 1–3 jsou zaměřené na začátky jedince v punkové subkultuře a pohnutky, které ho vedly k sympatizování s danou subkulturou. Těmito otázkami odpovíme na výzkumnou otázku „Jaký moment je pro jedince klíčový k tomu, stát se členem punkové subkultury?“. Otázky 4–14 potvrzují hodnoty punkové subkultury, které se vyskytují v teoretické části a zjišťují, zda jsou stále aktuální. Pomocí těchto otázek odpovíme na výzkumné otázky „Jak byly hodnoty punkové subkultury ovlivněny současnými společenskými podmínkami?“ a „Jaké byly hodnoty členů punkové subkultury kolem roku 1989?“ tyto otázky se velmi často prolínají mezi sebou. Na výzkumnou otázku „Jaké byly hodnoty členů punkové subkultury kolem roku 1989?“ budeme hledat odpověď pouze u účastníků výzkumu první skupiny (PP). Za pomoci otázek 14 a 15 odpovíme na výzkumnou otázku související s hodnotami punkové subkultury. Otázky 15–23 jsou zaměřeny na fenomény pronikající do punku v současnosti. Odpovídáme si tak na otázku „Jak se členové punkové subkultury staví k fenoménům dneška pronikajícím do subkultury?“. Otázky 16 a 17 se zaměřují na výzkumnou otázku vztahující se k mainstreamu v punku. Otázky 17, 18 a 22 zkoumají postoje účastníků výzkumu k bussinesu v punku. Otázky 19–22 odpovídají na výzkumnou otázku zaměřující se na punkovou festivalovou scénu.

Témata fenoménů dneška, promítajících se do punku, se velice prolínají. Proto je nelze rozdělit přesně do skupin a v některých případech může jedna otázka obsahovat odpověď na více výzkumných otázek.

Pro zvýšení validity proběhl s první skupinou (PP) druhý rozhovor. Otázky volně navazují na otázky z předchozího rozhovoru.

4.5 Způsob zpracování dat

Jako metoda zpracování dat byla zvolena metoda zakotvené teorie. Nejdříve byla provedena transkripce. Poté, co byly s účastníky výzkumu provedeny rozhovory, následovala fáze přepisování. Rozhovory byly doslovně převedeny do textové podoby.

Přepsaný rozhovor se začal rozdělovat na určité segmenty. Těmito segmenty jsou myšlena slova, věty či celé úseky. Segmenty jsou navzájem porovnávány. Zde zjišťujeme, že tyto segmenty jsou si často podobné, mohou se opakovat a navzájem prolínat. Každému z těchto segmentů byl přidělen kód.

Pojmenováním všech segmentů jsme získali velké množství kódů, které bylo třeba uspořádat. Jednotlivé kódy jsou proto řazeny do tříd souvisejících jevů, tzv. kategorií. Kategorie se vždy vztahují ke stejnému jevu a stejně jako kódy nesou i kategorie název. Tyto kategorie jsou následně popsány a porovnány v souvislosti s teoretickými poznatky.

V procesu axiálního kódování byly zjišťovány příčiny zásadních jevů, jejich důsledky a navrhnuty možné strategie řešení problematiky.

Následně byla zvolena centrální kategorie, která přímo souvisí se všemi dalšími kategoriemi. Byly vybrány kategorie, které nejvíce ovlivňují ústřední kategorii a následně byly tyto vztahy popsány. Poté byly ve zkratce zmíněny i vztahy centrální kategorie s dalšími kategoriemi. (Skutil, 2011, s. 216 – 226).

Příklad postupu kódování je naznačen v příloze.

5 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

5.1 Charakteristika účastníků výzkumu

Výzkumu se zúčastnilo celkem šest punkerů. Všichni se na punkové scéně v současnosti pohybují a více či méně se v rámci subkultury angažují. Účastníci výzkumu jsou rozděleni do dvou výše zmíněných skupin, SP a PP. Byli vybráni tři příslušníci punkové subkultury, kteří splňují kritéria daná pro soubor SP – nepřekročili hranici 25 let, pohybují se na punkové scéně a mají o ni zájem. Dále byli vybráni tři punkeři splňující kritéria daná pro soubor PP. Všichni se pohybují v subkultuře již od počátků příchodu punku do tehdejšího Československa. Zároveň se v subkultuře pohybují i v současné době.

Účastníkem výzkumu číslo jedna (SP1) je muž bydlící na Vysočině. Je pracující. V punkové subkultuře se pohybuje od čtrnácti let. Je v ní velice aktivní. Již několik let hraje v punkové kapele. Hraní je jeho velký koníček. Kromě hraní v kapele pořádá každoročně festival na Vysočině. V průběhu roku pořádá koncerty. V minulých letech také pořádal řadu benefičních koncertů.

Účastníci výzkumu číslo dva (SP2) je žena žijící v Královéhradeckém kraji. Momentálně studuje učební obor kadeřnice. Za svůj hlavní obor ale považuje návrhářství, které vystudovala dříve. Možná díky tomuto oboru je její velkou zálibou vytváření vlastního originálního oblečení, tedy praktické užití principu DIY. Účastnice výzkumu SP2 se v punkové subkultuře pohybuje od sedmnácti let. Velice ráda jezdí na koncerty. Zajímá se také o historii punku, především o jeho příchod do tehdejšího Československa.

Účastníkem výzkumu číslo tři (SP3) je muž z Vysočiny. Je zaměstnán. Pracuje především v zahraničí. V punkové subkultuře se pohybuje asi od osmnácti let. V současnosti koncerty nejen navštěvuje, ale zároveň také pořádá a spolupořádá. Na koncerty jezdí po celé České republice. Vzdálenost nebere jako překážku.

Prvním účastníkem výzkumu ze skupiny PP (PP1) je muž ze Středočeského kraje. Je pracující. V punkové subkultuře se pohybuje od jejích počátků. Založil s dalšími punkeři kapelu, patřící k prvním v Československu. Kapela během let několikrát ukončila svoji činnost. Ta je však v současnosti znovu obnovena. PP1 hraje ještě v další, spíše hardcorové kapele. Na tvorbě subkultury se tedy podílí velice aktivně.

Druhým účastníkem výzkumu (PP2) je také muž ze Středočeského kraje. Není zaměstnán. V punkové subkultuře se pohybuje také od jejích počátků. Jako jeden z mála lidí

vydával v bývalém Československu punkové fanziny. V subkultuře se nyní stále pohybuje. Navštěvuje koncerty a některé festivaly a rád fotografuje.

Účastníkem výzkumu číslo tři (PP3) je muž bydlící ve Středočeském kraji. Je pracující. Stejně jako předchozí dva muži, i on se v punku pohybuje hned od jeho příchodu do Československa. Také hrál v jedné z prvních kapel. Kapela se však poměrně brzy rozpadla a nedochovalo se ani nijak velké množství nahrávek. Velice se zajímá o punkovou historii ve světě. Zajímá ho i současná scéna a rád navštěvuje koncerty.

Všichni účastníci měli pro místo setkání možnost výběru. Účastníci PP1, PP3 a SP1 si pro rozhovor vybrali jejich domácí prostředí. Další účastníci zvolili kavárnu či restauraci, kterou rádi navštěvují. Punkeři měli možnost vlastního výběru místa setkání především proto, aby se cítili přirozeně a nenuceně. Rozhovory vždy začínaly uvedením do tématu práce, seznámením s plánovaným cílem práce a také ujištěním o anonymitě. Rozhovory byly nahrávány na diktafon, s čímž všichni účastníci výzkumu souhlasili. Na konci rozhovoru měli účastníci výzkumu možnost vyjádřit se sami k tématu a mít doplňující otázky.

5.2 Otevřené kódování

Ke zpracování dat byla využita metoda zakotvené teorie. Tato metoda se dělí na tři části, z nichž se první nazývá otevřené kódování. Podstatou kódování je kladení otázek, porovnání odpovědí, přidělování kódů a následná kategorizace. Bylo určeno devět kategorií, které seskupují podobné jevy. Každá kategorie obsahuje vždy dva pohledy. Prvním je pohled punkerů, pohybujících se ve scéně v současnosti, druhým je pohled punkerů, pohybujících se v subkultuře od jejích počátků. Vzhledem k politickým změnám, změnám v samotné subkultuře i k osobní vyspělosti, se někdy pohledy těchto dvou skupin mohou rozcházet. Proto byly vytvořeny ke každé kategorii dvě tabulky, shrnující určené kódy.

V rámci vyhodnocování dat bylo využito přepisů rozhovorů. Některé úryvky mohou obsahovat vulgární výrazy. Z důvodu zachování autentičnosti byly použity přesné přepisy rozhovorů včetně těchto výrazů.

1. kategorie : Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit	Postupné pronikání	Rychlý vpád	Rychlý vpád
	Vliv přátel	Vliv přátel	Vliv přátel
	Potřeba vrstevníků	Snaha zalíbit se	Potřeba vrstevníků
	Přátelský přístup	Přátelský přístup	Potřeba kolektivu
	Rovnocennost	Potřeba sounáležitosti	Rovnocennost
	Semknutost	Skromnost	Spolupráce
	Pravdivost	Úcta	Jednoznačnost
	Identifikace	Boření hranic	

Tabulka č. 1 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit	Rychlý vpád Vliv rodiny Vliv vrstevníků Potřeba vrstevníků Nerovnocennost Inspirace chartisty Rovnocennost Vývoj člověka Soudržnost	Rychlý vpád Underground Okouzlení stylem Nepatřit do stáda Provázanost Vzdor Radikálnost naoko Strach	Změna z undergroundu Boj subkultur Přátelství Spolupráce

Tabulka č. 2 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit

Tato kategorie zjišťuje, co punkery přimělo k tomu, aby začali sympatizovat s punkovou subkulturou. Zaměřuje se především na důvody související spíše se skupinou než se samotným jednotlivcem a na jeho potřebu patřit do kolektivu.

Stejně tak jako je energický a rychlý celý styl, i vstup do subkultury byl pro většinu z těchto punkerů podobný.

SP3: „*No bylo mi sedmnáct nebo šestnáct. Ted' ti to přesně neřeknu úplně. Tak kámoš za mnou přišel a říká mi, pojď, poslechem si tady kapelu. Visací zámek. Tak jsem to poslechl, vid'. a říkám paráda. Tak jsem to poslouchal. A od té doby první punková akce, druhá, třetí a už to jelo. To se pak nedalo zastavit.*“

PP2: „*No a dostal jsem se k tomu vlastně, že jsem navštívil koncert Plexis. To bylo vlastně ono. Já jsem předtím nosil dlouhý vlasy, já byl mánička, že jo. Poslouchal jsem ten underground. Ale potom jsem byl na koncertu Plexis. A to mě dostalo.*“

„*A dlouhý vlasy už nikoho nepobouřily nebo tohle. Takže tohle přišlo, když jsem navštívil koncert Plexis. Tak jsem prostě věděl, že to je ono. Ta muzika. Všechno jednoduchý. Paráda.,,*“

SP2: „*A on mi poslal, jako snažil se mě z toho dostat, a poslal mi písničku od Malomocnosti Punk's not dead. A já když jsem slyšela ten refrén tak jsem najednou. Jaok kdyby se ve mně něco to. A říkám ty vole, to je ono.*“

Největší vliv na punkery měli především jejich přátelé, kteří již patřili k subkultuře nebo o ni jevíli zájem. Jelikož je punková subkultura subkulturou mládeže, velkou roli zde hrají vrstevníci. Je zde viditelná potřeba ztotožnit se s ostatními, mít pocit sounáležitosti, porozumění a rovnocennosti. Mnohem více je tato potřeba viditelná u skupiny PP. Jedním z důvodů, proč byla punková subkultura pro mládež v předrevoluční době natolik zajímavá, byla možnost ztotožnění se s kapelou a lidmi ze scény. Kapely hrající doposud byly věkově rozdílné a mladí měli potřebu přiblížit se jim. V současné době je spousta kapel, ve kterých hrají mladí lidé. Pro punkery je právě důležitá rovnocennost kapel a fanoušků.

PP1: „*Zaprvý ty kapely, který jsem poslouchal, byly o několik generací starší, než jsem byl já. Ale byly to prostě všechno jakoby super hvězdy. Ještě navíc za bolševika tady nebyla vůbec žádná šance nějakým způsobem přijít jako do styku. Ale byly to takový jako vzdálený jako ikony nějaký, jo.*“

„*Ale rozdíl mezi těma punkovýma kapelama a mezi těma máničkovskejma jako hvězdama byl ten, že ty punkáči byli jako normální kluci z ulice.*“

„*Ty lidi byli stejně starý jako já. Nebo tenkrát o pár let starší. Tenkrát to bylo, že když mi bylo sedmnáct a někomu bylo dvacet nebo jednadvacet tak to pro mě byl jako generační rozdíl. Jo, to jsou pro mě o hodně starší lidi, a když už byl někdo přes pětadvacet nebo ke třicítce, tak už to jako byl starej člověk pro mě. Tak samozřejmě, čím jsem byl starší, tak tím se tyhle ty rozdily úplně jako smazaly. Ale to, že ten punk byli lidi v partě, ve který jsi mohl bejt, a na který sis mohl šáhnout. A kde si byli, když to přeženu, všichni nějakým způsobem rovný.*“

SP3: „*A to je kapela. Sedíme spolu prostě v hospodě, popijem, pokecáme a není problém.*“

„*A to je to hlavní, co mě na tom váže. Na tý kapele. Když ty lidi komunikujou. Nehrajou si na frajery.*“

S rovnocenností přímo souvisí přátelský přístup. Ten je viditelný jak mezi kapelami a fanoušky tak celkově v subkultuře. Přesto, že dříve byla scéna založena především na vrstevnické sounáležitosti, v současnosti se sice dostávají punkeři do scény přes vrstevníky, nadále však věk nehraje příliš velkou roli. Věkové rozdíly se víceméně smazávají.

SP2: „A že je to fakt něco jinýho. Že k tobě ty lidi přistupujou úplně jinak. Dělej s tebou jiný věci a jako je to něco jinýho.“

SP1: „Znal jsem ze zábav, že jsme jeli s partou lidí. Jelo nás tam pět a celou zábavu jsme byli v pěti lidech a byli jsme takhle kámoši.“

„No a takhle jsme přijeli do klubu a mohl jsem říct třicetiletému čtyřicetiletému chlapovi : „Nazdar vole, jak se máš?“ Prostě patnáctiletý kluk. A bral to. A bral to jakože sportovně. Jakože kamarádsky.“

PP1: „A pokud dokážeš bejt nějak mladostně radostnej tak můžeš dělat punk do sedmdesáti a je to úplně v pohodě. A ta komunita to spíš ocení, než aby tě poslala do starýho železa.“

2. kategorie : Být svůj

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Být svůj	Odlišnost Důležitost názoru Svoboda Sebeúcta	Odlišnost Důležitost názoru Svoboda Sebevyjádření Bezprostřednost Vzdor Ujasnění si priorit Ve vlastním světě Spontánnost Neidealizování Touha rozvíjet se Důraz na přítomnost Vizáž jako boj Jiná hodnota peněz Móda byla a je Boj hudbou	Odlišnost Důležitost názoru Sebevyjádření Proti stereotypu Proti systému Uvolnění se Být normální Názor na život Spontánnost Rovnocennost

Tabulka č. 3 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Být svůj

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Být svůj	Odlišnost Vzdor Boj proti systému Prvotní vnitřní boj Vnitřní odpor Jiná hodnota peněz Stálost Totální změna Stádo Ustoupení strachu Spontaneita Zdravý nadhled Vyjádření nesouhlasu	Odlišnost Vzdor Potřeba změny Větší radikalizace Sebevyjádření se Provokace Najítí punku jinde	Odlišnost Vzdor Oblečení Normální vzhled Barva místo číra

Tabulka č. 4 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Být svůj

Tato kategorie, stejně jako předchozí, popisuje důvody zájmu punků o punkovou subkulturu. Nezabývá se však natolik skupinou, jako spíše jedincem a jeho osobními pohnutkami a potřebami. Jedním z důvodů, se kterým se všichni účastníci ztotožňují, je potřeba odlišit se. Punkeři se chtějí odlišovat od většinové společnosti a nechtějí být součástí masy. Jejich potřeba odlišovat se u nich často byla viditelná i předtím, než se připojili k punkové subkultuře.

SP3: „*Já jsem se chtěl vždycky nějak odlišovat. Že mně vadil stereotyp. A vadit mi vždycky bude. Protože lidi prostě chodí v podstatě v uniformách. Tak to mě strašně štve. Jo, tohle se nosí tak to budu nosit taky. Prostě nezajímá mě to. Vadí. Chci si chodit, jak se mi chce.*

A chci dělat to, co mě baví. A ne bejt podle nějakých norem. Na to jim seru. Tohle mě nezajímá.“

PP1: *„A v těch sedmdesátkách, ve kterých já už jsem vyrostl, tak tam už bylo takový, že jsme nesměli říkat támhleto, tohleto. Že už tě to učili doma. Prostě pozor na hubu a drž hubu a krok a nevyčuhovat z řady. A to mě prostě bylo tak ekl, že ten punk byl prostě nejgeniálnější prostředek, jak se proti tomu bouřit anebo vytáhnout do boje.“*

PP2: *Punk znamenalo být jinej než ostatní, žít jinak, nebýt součástí většiny a přesto někam patřit.*

Svojí odlišností, ať myšlenkovou či i vizuální, dávají najevo svůj vzdor. Vzdorovité chování je namířené především proti autoritám, které omezují jejich svobodu. V případě skupiny PP tyto autority představovala policie, která hájila zájem státu. Proti tomu se ale punkové bouřili, jelikož šlo o komunistický režim, který lidskou svobodu omezuje. Dávat nelibost najevo ale nebylo v žádném případě žádané a policie se k tomuto vybočování z řady stavěla velice negativně.

PP1: *„Stačilo, že jsi vypadal trošku jinak. Jako když jsi byl mánička, tak jsi byl největší padouch pro bolševiky. Ale jakmile ses ostříhal a byly barevný hlavy a náušnice, tak to bylo ještě stokrát horší. A taky bylo náročnější to unášet. Takže jsem byl čím dál tím nasranější a v podstatě jsem byl donucenej tím bolševickým systémem se vůči němu vymezit, ale nějak se proti němu postavit. Protože jinak bych nevydržel já sám se sebou.“*

PP3: *„A furt nás otravovali policajti. Tak jsme jim nechtěli udělat tu radost, abysme se na to vysrali, že jo. Protože já jsem byl obden na fízlařně někdy, v nějakým období. Oni, jakmile tě viděli, tak tě chytli. Pokud jsi nějak neutekl.“*

„Když komouši tě tady otravovali. A vždycky, když tě chytli, tak ti chtěli dát propagaci fašismu v té době. To bylo takový nějaký oblíbený policajtů. Vždycky ti strhávali placky z kožený bundy, náušnice. A když už nevěděli, tak ti chtěli dát propagaci fašismu. A oni to vždycky chtěli vymyslet, abys jim něco nabonzoval, nějaký kraviny.“

Autority ale mohli představovat i rodiče, učitelé, zaměstnavatelé a jiní, u kterých měli punkové pocit, že jim berou jejich svobodu. Boj proti státu, i přesto, že komunistický režim skončil, a proti autoritám, je aktuální i dnes. Je to především z důvodu nesouhlasu s vedením státu, politikou, zákony, nespravedlností, nepoctivou činností, omezováním a podobně.

PP3: *Ten punk vždycky byl proti takovejším těm různějším sviňárnám a tak že jo. Ale nejen punk, ale i jiná hudba. Včetně nějakýho blbýho popu. Teda v Čechách ne, v cizině. Vždycky. Mimo teda Ramones, ty ne. Ty byli takový skoro pravičáci nebo nějaký republikáni dokonce. Ty měli texty o hověně většinou. Ale ostatní ty kapely. Většina písniček měli proti establishmentu a takový ty témata.*

SP2: *Takže tak když řeknu tu svobodu. Tam to bylo hlavně. A pak taky to postavení proti těm lidem. Já to neumím vyjádřit jako slovy. Ale můžu říct, že některý punkový texty, kde jsou přesně určitý úseky, věty, kdy já říkám jo, to je ono. To zrovna, jsem punkáč, jo. Třeba N.V.Ú.čka tam mají třeba text, že jejich svět. Svět okolo nich je prolhaněj a my takový nechceme být, my jdeme proti tomu.*

Svoboda, možnost žít si podle sebe a projevit vlastní názor je pro punkery velice důležité kritérium. Nechtějí se nechat omezovat zákony a zákazy, které se jim jeví jako zbytečné či nepřiměřené. Takovým zákazům se nechtějí přizpůsobovat, což dávali najevo během minulého režimu i v současnosti hudbou i činy. Chtějí být takoví, jakými se cítí být.

SP1: *„Ale je svůj. Jde si za svým názorem a třeba má kapelu, vykřikuje ten názor. Nebo nestydí se. Má svůj nějaký názor, kterej si myslí, že je správněj. Snaží se. Nevím no, punkáč je takovej. No svobodomyšlnej člověk, kterej jde proti tomu, co se mu nelíbí a neskloní hlavu.“*

3. kategorie : Utváření scény

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Utváření scény	Koncerty Zábavy Oslavy Kapela Práce Samovýroba Odlišení se Pomoc jiným Komunikace	Nabít se koncerty Společná droga Procházky Pomoc jiným Vytváření oblečení Společná myšlenka Zábava s posláním Podpora pozitivních hodnot	Koncerty Hudba Aktivní podnikání Zábava Plánování pomoci Pasivně aktivní pomoc Ovlivnění dalších lidí

	Hospodské řeči	Pochopení	Využití volného času
	Jiné podmínky	Sebevyjádření se	Zájem o minulost
	Menší radikálnost	Lenost	
		Prostředí koncertu	
		Ekologické myšlení	

Tabulka č. 5 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Utváření scény

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Utváření scény	Spolupráce	Spolupráce	Spolupráce
	Omezení aktivit	Omezení aktivit	Omezení aktivit
	Inspirace ze zahrani- čí	Zájem o zahraniční scénu	Inspirace ze zahrani- čí
	Postup v muzice	Zákaz hraní	Málo kapel
	Společná droga	Společná droga	Nezasvěcenost lidí
	Pohlčení drogou	Boření hranic	Výmysly systému
	Idea punku není v droze	Vydávání zinu	Omezení policíí
	Provázanost subkul- tur	Podrývání systému	Nižší frekvence stí- hání
	Společný nepřítel	Jeden nepřítel	Nízký počet
	Boj policie	Ničení tvorby	Provázanost subkul- tur
	Bojkot	Inspirace	Něco dělat
	Potlačování samo- statností	Psaní článků	Kapela
	Změna image	Vývoj hodnot	Kreativita
	Odlišná hudba	Punk od srdce	Dostupnost

Tvořit mohl každý		
Něco dělat		
Jednoduchost		
Návrat ke kořenům		
Kreativita		
Kapela		
Koncerty		
První eko		
Využití neznalosti		
Absurdnost spojení		
Návrat ke kořenům		
Rozšíření scény		
Provázanost subkul- tur		
Zájem o dění		

Tabulka č. 6 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Utváření scény

Kategorie utváření scény se zaměřuje na aktivity účastníků výzkumu, kterých se účastní v rámci subkultury a pomáhají tím punkovou subkulturu utvářet a rozvíjet. Aktivity punkerů dnešní a předrevoluční doby se co do početnosti poměrně liší.. Je to především z toho důvodu, že v počátcích punkové subkultury u nás tehdejší státní režim punkové aktivity značně omezoval či dokonce zakazoval. Vše muselo být schválené úřady a cokoliv, co bylo dělané mimo rámec, bylo brané jako protistátní.

PP2: „*Ono tenkrát ani celkem nešlo nikam chodit. Tenkrát ani se na skejtech nejezdilo. Tady za komoušů nebylo moc aktivit no.*“

Jednou ze společných aktivit jsou koncerty. Někteří punkeři se koncertů pouze účastní, někteří je pořádají nebo se na jejich pořádání spolupodílí. Živá punková hudba je pro punkerey podstatnou součástí jejich životního stylu. Na koncerty jezdí punkeři za účelem pobavit se, potkat se s přáteli a poslechnout si muziku. S koncerty a živou hudbou jsou spjaté

kapely a hraní v kapelách. V předrevoluční době bylo zakázané hrát, aniž by kapela složila přehrávky, a pořádat hudební akce. Punkeři přesto kapely zakládali a hráli

PP1: „*Spousta akcí skončila dřív, než začala, a nebo chvíli poté, co začala. A lidi končili na fízlárnách.*“

„*Tenkrát tu jako bylo dost kapel i mladejch, různě to lidi zkoušeli a najednou, jak přišel ten punk, tak se mladý lidi přestali bát zkoušet a hrát. Ať uměli nebo neuměli hrát. To prostě nebylo tak důležitý. Ale důležitá byla ta akce, že teda začli něco dělat. A s minimálníma prostředkama nadělali co největší rozruch. To bylo hrozně sympatický. A v tý době vlastně každej, já nevím kolikátej můj kámoš, začal hrát v nějaký kapele, fungovat v nějaký kapele. A pro mě bylo důležitý taky to, že mezi nima byli sice lidi, o kterých jsem věděl, že na něco hráli, a u kterých bych si dovedl představit, že by mohli něco dělat. Nějakej bigbít. Ale byla mezi nima i spousta lidí, u kterých by mě to v životě nenapadlo. A kdyby mi to někdo řekl, že budou něco dělat, a že to bude jako dobrý, tak bych tomu prostě nevěřil. Ale bylo to tak, že spousta z těchletěch obyčejných kluků, který nebyli apriori žádní zázrační zázrační muzikanti, tak dělávali spoustu, a některý z nich to dělají do dneška, spousta kvalitní muziky a nápadů a spousta výborných akcí.*“

PP3: „*No pak jsme měli kapelu. To jsme měli myslím jen dva koncerty. Protože vždycky ty policajti si to nějak vymákli, že jo. Ty tajný různý. Takže když jsme měli mít koncert, tak někde jsem šel po Národní a zrovna nějakej tajnej, že máme mít koncert a že nebude, jinak mě zavřou.*“

SP2: „*Punk je pro mě život a ty koncerty, to je pro mě taková ta pumpa tý žíly. Taková ta střela. A takže pro mě jsou ty koncerty hrozně důležitý. Jako pro mě je to taky jedna z nejdůležitějších. Můj život o ničem jiným není. Dá se říct. Když o tom víkendů jdeš na ten koncert. A prostě si to užívám.*“

I přesto, že punková idea s drogami primárně spjatá není, drogy se v subkultuře objevují a objevovaly. V současnosti se ale punková komunita spíše drží hesla „Řekni drogám ne!“.

PP1: „*Taky část těch lidí se pak začala zabíjet drogami. V tý partě jsem teda byl jako i já. Ale naštěstí to jako nebyla ta zásadní ideová náplň. Spíš jako naopak. Ale byl to hodně častej jev, že spousta lidí z týhle partičky začala docela dost smažit. Spousta lidí se jako, některý se vzpamatovali, některý ne, některý už nejsou.*“

SP1: *„Ted' jsou hodně punkáči proti drogám. Dřív si myslím, že to hodně začalo drogama, že jo. Ted' spíš lidi jdou proti tomu.“*

Společnou drogou, která je však většinou společností uznávaná jako přijatelná, se punkeřům stal alkohol. Punkeři tráví svůj volný čas ve velké míře v hospodách nebo aktivitami, které alkohol doprovází. V minulosti byli punkové v této aktivitě také dost omezeni, jelikož ne ve všech podnicích byli přijímáni, aniž by posléze nenastal problém.

Nelze však říct obecně, že alkohol užívají všichni. Jsou skupinky, pro které alkohol důležitý není a svůj volný čas tráví i bez něj.

PP1: *„Ale ze začátku, co měli všichni společného ze všech různých undergroundových komunit, tak byl chlást. A potom, jak jsem říkal, že ty punkáči chodili tam a tam a tam, tak pak těch podniků přibývalo, kam se chodilo.“*

„Protože to byla třeba hospoda, kde byly dvě třetiny punkáčů z těch lidí, co tam prostě byli vůbec. Ty štamgasti, ty si na to prostě zvykli. A ty pinglové, pro ně to byl prostě kšeft. Tak si drželi tuhle klientelu. Je fakt, že do tehletěch hospod jezdili policajti kontrolovat občanky časetějc než do jinejch hospod, jo. Ale taky to nebylo hrdinstvím těch pinglů nebo výčepácků. Ve spoustě těch hospod se odehrávalo to, že ty pinglové nebo výčepáci byli normální spolupracovníci StB. Takže to tak nechali bejt, aby měli informaci z první ruky.“

PP2: *„Tady za komoušů nebylo moc aktivit no. Se chodilo do hospody. Vlastně všichni chlástali. Já jsem byl ještě výjimka, že jsem nechlastal tenkrát.“*

SP2: *„Tak chodili třeba někam já nevím třeba na výpravy. Na nějaký túry. Tak taky samozřejmě s chlástem.“*

Nyní nám z kategorie Utváření scény automaticky vyvstávají dvě subkategorie.

Subkategorie a) Punkeři pomáhají

Většinu aktivit dělají punkové ve skupinkách a partách. Hraní v kapelách, pořádání koncertů, vydávání zinů a další věci jsou většinou založené na spolupráci a přátelství.

PP1: *„Protože to všechno funguje na osobních vztazích. Ty kapely tam nehrajou proto, že támhle někdo osloví a tohleto támhleto. To je vždycky přes nějaký kámoše. Přes lidi, který se mezi sebou znaj. A na ty se nabalí další lidi. Tyhle ty odjedou, řeknou my jsme hráli v tomhle klubu. Bylo to tam super. Kontaktuje je. No a nebo naopak, dáme vám tady kontakty na tyhle tyhle lidi, který by k vám přijeli zahrát. Všechno to funguje na osobní bázi.“*

V předrevoluční době byla výrazná spolupráce i mezi subkulturami. I přesto, že se jejich ideologie a postoje mohly lišit, měly jeden společný cíl a nepřítel, tedy stát, který je omezoval. Punk byl zpočátku také spjat se skateboardingem.

PP1: *„Tak jako ke konci osmdesátek už to bylo tak, že vlastně všichni už měli toho bolševika natolik dost, že jako táhli za jeden provaz.“*

PP2: *„Ono to taky všechno sjednocovalo. Jak máničky, tak punkáče, tak skinheady, který tenkrát vznikali. Tak to vlastně sjednocovalo. Ty komunisti a to byl jedinej nepřítel pro všechny.“*

V minulosti dávali punkeři svoji nelibost najevo hraním, oblékáním a celkový postojem a názory. Tím dávali státu najevo svůj nesouhlas. Dnes radikálnost upadá a spíše než o rozvracení systému se snaží o zlepšování podmínek.

PP1: *„Že dneska to punkový hnutí je, hájí i jakoby víc lidských hodnot nebo nějakýho člověčenství, než bylo tenkrát. Je fakt, že dneska už punk není taková provokace, jako byl tenkrát. A ta provokace byl hodně silnej nástroj a hodně účinej. A mě sympatickej. Ale ne že by snad dneska mladý lidi byli sentimentálnější. To ani náhodou. Ale je to takový nějaký konstruktivnější. Když už teda jede někdo jinak, než u piva v hospodě tak už se lidi snažej něco dělat. Něco dobrýho dělat. Tenkrát to bylo srát na všechno. My si jedem po svým a polibte si všichni prdel. Dneska je to takový víc o spolupráci. Těžko říct, co je funkčnejší. Nicméně mě je tohle sympatičtější. Dneska.“*

SP1: *„Že prostě dřív byli lidi jakoby, když to tak zjednodušeně řeknu tak fuck off police, fuck off stát, a tady to. A teď už se to, teď je to víc rozčleněný do různěch, kde se co děje.“*
„Teď když je něco zakázanýho, tak to ten punkáč neudělá. Když se jim to nelíbí tak proti tomu bojujou, ale neporušujou to. Dřív to prostě porušovali.“

Jedním z dnešních fenoménů v oblasti pomoci je pořádání benefičních koncertů a prospěšných akcí. Koncerty tak dostávají hlubší smysl než pobavit se a poslechnout si muziku.

SP1: *„A jinak benefičák jsem dělal. Pro děti. To jsem dělal pro dětskej domov u Třebíče. Tak to jsme dělali minulej rok. Teda už vlastně předminulej rok. Na Mikuláše pátýho. A to lidi mohli tam dávat peníze a hračky. Jako donést místo vstupu nebo to.“*

SP3: *„Já třeba s bráchou, na Štědrej den chodíme, dám mu pytel na odpadky a rukavice a sbíráme. A on už prostě sám se chytil a chodí.“*

SP2: *„Někteří to třeba prisuzují, že uděláme koncert a tak aby to nebylo jenom o chlastačce tak k tomu něco získáme.“*

Subkategorie b) DIY or DIE

Součástí punkové subkultury je mimo jiné i móda. V úplných punkových začátcích se kromě krátkých vlasů punkeři nijak zvláště nevymykali.

PP3: *„Oni ty první kapely vypadali úplně normálně.“*

Později móda nabyla větších rozměrů. Punkeři si začali barvit hlavy, nosili číra a v oblékání se drželi principu DIY. Oblečení se v Československu většinou nedalo sehnat. Punkové mezi sebou, i mezi dalšími punky ze zahraničí, spolupracovali a oblečení, jako například kožené bundy, si nechávali přivést. Dále si oblečení pošívali, přešívali, barvili, děrovali a snažili se tak o provokující vzhled. Nejvíce se inspirovali časopisy ze zahraničí. Znovu se ale museli potýkat s policií, která jim oblečení ničila, stříhala vlasy a podobně.

PP3: *„Tak já jsem to sehnal. Ale musels mít někoho, kdo vyjel někam na západ, to se nesmělo. A musel ti to někdo přivést.“*

„Čerokýze jsme moc nenosili. Protože to sis ostříhal čerokýze, chytli tě policajti a šel jsi dohola. Tě odtáhl k holiči a ostříhali tě. Takže to většinou vydrželo dva dni. Ale jinak mezi náma, to byli víc co, chodili tak nějak normálněji oblíkaný. Takže jsme to nějak moc neřešili.“

PP1: *„Ale ty kluci, který jsem znal, tak s těma hadrama na to šli tak, že tady v Praze vždycky sbalili nějaký holky, nějaký cizinky. A ty přátelství fungují do dneška. Tenkrát z těch dob, kdy nám bylo sedmnáct, osmnáct. A prostě nějaký turistky punkačky, který sem přijely a všechno jim tady připadalo „wow“ jako jo. Tak jsme se seznámili a pařili jsme tady s nima. No a ty holky pak posílali desky. Některý ty holky s těma klukama začaly i chodit. A třeba s nima chodily jako léta. Některý se dokonce poženili povdávali. A tak fungoval tenhlecten holport. Že někomu něco přivezli rodiče, někomu něco poslal kamarád a někomu prostě to přivezla holka, se kterou nějakým způsobem byl.“*

„A nebo byla spousta takových docela takových hustých domodělků, který se podobali těm věcem z venku. Ale taky tady bylo pár šikovných lidí, který dokázali takový věci vyrábět. Pro sebe a pro kámoše. Za náklady plus pár piv k tomu.“

PP2: *„Já měl třeba motorkářskou bundu. Takovou tu, jak na tom fotrové nebo tohle na motorce v tom jezdili v padesátech letech. Takový ty vepřovice. Pomalovali se a všechno*

v pohodě. Křiváky se vozili třeba z Polska. To se vozili potom. Ale stačily vepřovice. Nebo džíska, ustříhnout rukávy a pomalovat se. Musel si s tím člověk pohrát. Pak s tím vylezl ven, policajti ho chytli a všechno oškubali a bylo po prdeli.“

Princip DIY v současné době hodně ustoupil. Pro punkery už oblékání nemá takovou váhu, jako tomu bylo v předrevoluční době. Často si oblečení kupují už hotové nebo se oblékají obyčejně. Více než na punkvou vizáž dávají důraz na rozumný názor člověka.

SP1: *„Líp to rozeznáš podle vizáže. Ale jinak může chodit oblečeněj, jak chce. Spíš co má v hlavě.“*

SP2: *„Ostatních vizáž, tam to záleží o tom, co ze sebou vyblejou ty lidi. Když člověk řekne něco rozumnýho tak jo, pohoda. Ale pak je člověk, kterej je prostě úplně, udělá se sebe punkáče, ale pak ti řekne takový věci, že se chytáš za hlavu.“*

Častým jevem také je upravení vizáže pouze na koncert. Může tomu být z důvodu nejistoty nebo strachu z reakce okolí.

PP2: *„A to bejvalo, že když šli na koncert, ono je to i dneska v podstatě. Že když jdou na koncert tak vzali hadry, že jo, doma, měli to ve sklepě. Ve sklepě se převlíkli, tam si udělali vlasy a já nevím co všechno. A vyrazili na koncert jako hrozný grázlové. A domů se vraceli zase učesaný. My jsme jim říkali oříškové tady. Takových bylo devadesát procent. To neznamená, že by neměli přehled v muzice nebo tohle. Ale byli posraný z rodičů.“*

Někteří punkeři si svůj styl ale stále drží a výrobou vlastního oblečení vyjadřují své osobní postoje. Neohlíží se na to, co si myslí ostatní, a oblékají se tak, jak se cítí a jak sami chtějí.

SP2: *„Jako protože ty lidi tam vložej něco sebe. A to Do It Yourself, to je to ze sebe. A to je ten názor toho člověka i názor toho punku.“*

„Jako zajímalo by mě, kdo s tím přišel, že punk není o módě. Ten punk je životní styl, když to tak řeknu. A k životu se potřebuješ i vlastně oblíkat. Myslím si, že do toho to taky patří. Jako určitě na tom nezakládám. Ale taky je to taková ta důležitější část.“

SP3: *„Já jsem třeba nedávno v létě. Prostě mě to napadlo. Byl jsem ve Francii a koupil jsem si kostým Sněhurky. Prostě se mi chtělo.“*

Pro punkery je ale stále důležitá rovnocennost. I ve stylu oblékání. Punkeři většinou neuznávají člověka, který se povyšuje nad ostatní, protože má lepší vizáž a oblečení než jiní.

SP3: „Každý si přeje může chodit, jak chce. Jenom nechci, aby se někdo na té vizáži obohacoval a dělal ze sebe víc než je. Protože vizáž, to je jen, jak vypadáš. Ale to, co máš tady, v hlavě, tak musíš projevít hubou. Ne tím, jak vypadáš. Jo, hezký číro. Já číro nemám. Vlasy mě padají. Ale snažím se na ty akce jezdit. Ale lidi, co si udělají nablýskaný číro a přijdou jenom občas, tak si myslím, že to podpoří daleko míň, než já, kterej jsem plešatej, ale jezdím furt jak drak.“

SP2: „Jako chápu, že někdo je nešikovnej, nebo není zručnej na ruce. Takže tohle. Ale nelíbí se mi, když někdo jde a koupí si hadry za několik. No a vymazlí se. A pak za několik tisíc. A pak ti tady ještě zvedá nosánek. Za to jak vypadá.“

4. kategorie : Nároky na hudbu

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Nároky na hudbu	Smysluplnost textů Energičnost Zájem o dění	Smysluplnost textů Rovnocennost Sexappeal	Sebevyjádření se Rovnocennost Kritika povýšenosti

Tabulka č. 7 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Nároky na hudbu

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Nároky na hudbu	Upřednostnění vzhledu Rovnocennost Spontaneita Blízkost	Jednoduchost Rozmanitost	Důležitost vizáže Nízká informovanost Hudba

Tabulka č. 8 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Nároky na hudbu

Tato kategorie popisuje, co účastníci výzkumu vyžadují od kapely a je pro ně při poslechu důležité.

V současnost dávají punkové větší důraz na texty a jejich poselství. U starších kapel texty také hrají roli, avšak v počátcích, kdy kapely přebíraly hudbu ze zahraničí, textům málokdo rozuměl.

PP3: *„Texty jsme vlastně stejně nevěděli, o čem zpívaj pořádně. Takže to bylo jedno. Jo vlastně zase jsme měli přeložený texty. Ale spíš podle té hudby. Anebo jak vypadaj.“*

SP1: *„Když se chcu uvolnit, prostě nad něčím nepřemejšlet, tak si pustím vyloženě „Já už jsem takovej takovej punkovej“ prostě. A když to tak nějakýho hloubější texty, který mají jakoby něco, o lidech, o válkách, něco hlubšího. Týrání zvířat a takový ty silnější pohledy na svět jakoby.“*

Mnohem větší důraz byl v minulosti dáván na vizáž, která ale není natolik důležitá v současnosti.

PP1: *„A my jsme dřív na to většinou koukali tak, že když jsme tu kapelu neznali, tak jsme se dívali na obal. A kdo tam měl delší vlasy tak to určitě byla lepší kapela. A teď se to úplně otočilo. Že jsme chodili na burzy a jakmile tam byly nějaký máničky, tak nás to nezajímalo.“*

Hudba bývá jednoduchá, rychlá a energická.

SP1: *„A jinak potřebuju, aby ta hudba byla rychlá, aby měla dobrou melodii. Nevim. Aby to odsejvalo no všechno. Aby to mělo nějaký říz prostě. Aby mě to dokázalo rozproudit no.“*

PP2: *„V jednoduchosti je genialita. Jednoduchost, vizáž, bordel, prostě odvázanost. Všechno prostě. Ty máničky, to bylo pomalý, nudný, nijaký, všichni stejná uniforma. Tady to bylo všechno barevný. A rychlý. V té době rychlý. Když já jsem začal. Když si to vezmu dneska, tak to bylo stejně pomalý. Ale bylo to určitě rychlý oproti těm undergroundovejím kapelám. Plastici že jo, co. Saxofony a tak, co. Tohle bylo prostě tři akordy a jelo se. Prostě rychle a jiný. V pohodě.“*

Také je důležité vystupování kapely na pódiu. Energie, vyzařující z členů kapely a show, kterou dokáží udělat.

SP2: *„Ale co se týče mě, jako poslechu té hudby, tak já to mám jakoby asi pár pár kritérií. A to je text, hlas zpěváka a pak i jak vypadá. Jak jim to zní. A pak taky, podle čeho si vybírám kapelu, tak jakou umí udělat show a jak jako přistupujíc těch koncertech k těm fanouškům. Vlastně na celej ten koncert jak ta kapela přistupuje. Protože je to pro mě.“*

Co je pro obě skupiny v hodnocení hudby stejné, tak je rovnocennost kapely a fanoušků.

SP2: „Na tom punku se mi líbí, že se tam nedělaj rozdíli ani mezi kapelou ani fanouškama. Ty prostě můžeš jít a zachlastat s tou kapelou. A jsou to prostě kamarádi, který ti zahrajou a rádi, jo.“

SP3: „A to je to hlavní, co mě na tom váže. Na tý kapele. Když ty lidi komunikujou. Nehrajou si na frajery.“

V punkové subkultuře jde především o to, aby byl člověk aktivní. I přesto, že nemusí předvést na podiu velký výkon, punkeři kapelu podporují a oceňují se její aktivita a snaha.

SP3: „Jsou kluci, který jsem vytáhl támhle ze sklepů a říkám pojď, pozvu vás na akci. Pozval. A proč ne. Dobrý. Nebylo to nic extra. Ale hráli. Dostali se někam. A jsou vděčný. Tak takový lidi mám rád. Takový podpořím.“

5. kategorie: Každý je nějaký

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Každý je nějaký	Tolerance Důležitost názoru Líbivý punk	Tolerance Důležitost názoru Kritika povýšenosti Touha se rozvíjet	Tolerance Důležitost názoru Kritika povýšenosti Jednotlivci Braná upřímnost

Tabulka č. 9 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Každý je nějaký

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Každý je nějaký	Tolerance Ne povýšenosti Tolerance na oko Nenávist	Jednotlivci	Jednotlivci Tolerance

Tabulka č. 10 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Každý je nějaký

Kategorie Každý je nějaký ukazuje různorodost a odlišnost jednotlivců v punkové subkultuře. Pokud totiž účastníkům výzkumu něco vadí na punkové subkultuře, bývají to většinou jednotlivci.

PP2: *„Když je někdo kretén tak je kretén. Když je v pohodě. Tak je v pohodě. Za to nemůže punk.“*

Znovu se objevuje již několikrát zmíněna rovnocennost. Povýšenost je mezi punke-ry brána velice negativně.

Velice důležitá je v punkové subkultuře tolerance. Ta již byla zmíněná ve vzhledu, kdy si každý může chodit, jak se mu líbí. Také tolerují odlišný názor. Punkeři oceňují, když má člověk vlastní názor a dokáže ho říct nahlas. Zdůrazňují i toleranci názorů dalších, i přesto, že jsou rozdílné.

SP3: *„A chtěl bych, aby lidi měli vlastní názor. To jsem si v tom punku našel. Je tam spousta lidí, který řeknou, co si myslí.“*

SP1: *„Ted' si myslím, že jsou jakoby ti punkáč víc opatrní. Že už punkáči nejsou tak otevření jako dřív. Že už jsou spíš víc zavření a čekaj, co ten druhý řekne a takový no. Jakej na to má názor.“*

Pojem tolerance je v této souvislosti chápán také ve smyslu tolerance mimo subkulturu. Jak již bylo několikrát zmíněno, v předrevoluční době punkové společností tolerování více méně nebyli. Pokud ano, většinou se jednalo spíše o toleranci „na oko“. Bylo to například v již zmíněném případě zaměstnanců restaurací a podniků z důvodu spolupráce s policií.

V současnosti jsou punkové společností jako celkem více méně přijímání a tolerování. Punkové tolerují společnost i jiné subkultury, pokud její hodnoty neobsahují negativní prvky.

PP1: *„To že nějaký Eva a Vašek a nějaký Duo Yamaha fakt je pro mě prostě úpadková kultura tak ale ať si jedou. Když jsou lidi, kterým to dělá radost, fajn. Jestli mi něco. Jako jsou party, u kterých nemůžu říct, ať si dělaj, co chtěj, tak to jsou úplně jinýho druhu. Co mi vadí je, že prostě, že můžou tady, a že jsou tolerovaný a lidma přijímaný kapely, který hlásaj nenávist, a který doslova a do písmene, přesto, že nejsem nějaký obhájce bezmez-*

nýho dodržování zákonů, ale který prostě porušují ústavu. Porušují zákony, který chrání práva lidí, který jsou tady nějakým způsobem ohrožený nebo znevýhodněný.“

PP2: „Tam nešlo o to, že by mi něco vadilo na tomhle hnutí. Na tom hnutí nic. Ale na těch debilech. Samozřejmě když je to nějak fašistickéj směr tak to je jasný. Nezájem. Ale dneska mi vadí agropunk co je. Ty vesnický debilové. Co jdou s proudem tady teď nacionalismu. To vůbec nechápu.“

6. kategorie Roztříštěnost scény

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Roztříštěnost scény	Pokles soudržnosti	Rozpad skupinek	Pokles soudržnosti
	Různorodost	Rivalita	Zvýšení soudržnosti
	Menší radikálnost	Netolerance	Rozšířenost scény
	Menší touha projevit se	Vnitřní rozbití	Možnost výběru
	Pokrok společnosti	Nejasnost pointy	Celek
	Malá spolupráce	Nezájem o minulost	Podrývání
	Zánik klubů	Skupinkování	Spornost festivalů
	Prostě jet	Vážnost	Ocenění
	Nízká účast	Úpadek scény	
	Lenost		

Tabulka č. 11 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Roztříštěnost scény

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Roztříštěnost scény	Propojenost více odvětví	Rozdělení	
	Proměna	Kontrola státem	
	Zánik klubů	Už není underground	
	Spolupráce	Komerce	
		Agro a nacionalismus	

Tabulka č. 12 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Roztříštěnost scény

Kategorie Roztříštěnost scény popisuje důvody nejednotnosti punkové subkultury. V porovnání s předrevoluční punkovou scénou klesá v dnešní době soudržnost subkultury. Tento pokles je nejspíše zapříčiněn rozličností hlavních myšlenek. Dříve byla jedna myšlenka a té se držela celá subkultura. Po revoluci se od hlavní punkové scény začala oddělovat různá odvětví. Scéna se tak rozšířila, ale snížila se tak její jednotnost.

PP2: *„Ale zase jako byla jedna myšlenka. Což je dobrý. Třeba v šedesátým sedmým v Americe, to probíhalo v San Francisku hipici. Tak oni s tím pak měli problém. Protože to se poslouchala jedna hudba a jeden směr. A to byl problém. Ted' se to rozdrobilo na deset tisíc směrů, takže stát má, no šíleně lehce to všechno kontroluje. Není to žádný problém pro ten stát. Problém to byl kdysi nebo za těch komunistů, když ten underground. Vlasatí a punkové. Tihle všichni byli proti. No a pak přišla revoluce a všechno se to rozdělilo. A já nevidím vůbec žádný pokračování v tom.“*

I přesto, že hudebních akcí je v současnosti poměrně velké množství, je viditelná menší aktivita punkerů, kteří se koncertů účastní stále méně. Může to být zapříčiněno leností jedinců nebo přílišnou výbíravostí.

SP3: *„Že ty lidi měli hlavně sami sebe. Dneska máš, že koncert bude tady tady tady a máš čtyři, pět pozvánek a můžeš jet, kam chceš. Oni měli prostě jednu a tam se prostě dostavili všichni. Jak třeba řekl tenkrát Petr Hošek z Plexis v rozhovoru. Že když byl koncert, tak prostě šli všichni. Dneska si řeknou lidi, sem nepojedu, to uslyším znova. To možná tu komunitu punkovou podrývá.“*

SP1: *„Dřív to bylo zakázaný a lidi chodili na koncerty. Ted' to zakázaný není a lidi radši seděj doma u počítače a na koncert nejdou. Přesto, že jsou punkáči prostě. Radši se bavěj jinýma aktivitami, než aby šli na koncert. A pak to tak vypadá s klubama, návštěvností akcí a tak.“*

„Ale, no měli by lidi jezdit víc na koncerty. Kamkoliv. Je to jedno. Do nějakýho chlívka prostě no.“

„Sbalit se a jet to podpořit. Protože když to nebudou podporovat lidi, tak to zanikne, že jo.“

7. kategorie : Punk jako módní doplněk

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Punk jako módní doplněk	Módní výstřelek Od znechucení k módě	Přechodné období Nesrovnatelné Povýšenost	Výběr oblečení Móda jen pro punk Nezájem Zviditelnění se

Tabulka č. 13 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Punk jako módní doplněk

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Punk jako módní doplněk	Módní výstřelek Od znechucení k módě	Přechodné období Nesrovnatelné Povýšenost	Výběr oblečení Móda jen pro punk Nezájem Zviditelnění se

Tabulka č. 14 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Punk jako módní doplněk

Tato kategorie se zaměřuje především na mainstreamovou kulturu, přebírající punkové prvky.

Vliv mainstreamu na punk hodnotí punkeři negativně, ale s jistou dávkou tolerance. Neodsuzují posluchače tzv. líbivého punku. Sami tento druh ale neposlouchají a nezajímají se o něj.

SP1: „Mě to nevadí, že se to líbí lidem. To je naprosto v pořádku. Každý ať se mu líbí, co chce. Třeba chrochtání ve chlívku. To je úplně jedno.“

„Neposlouchám je. Neposlouchám, nevyhledávám, nechodím na ně. Nepomlouvám samozřejmě. Proč bych to dělal. Prostě se stavím k tomu tak, že na ně nechodím. Nezajímá mě ta muzika.“

PP1: „Tak to nikdy s punkem nic společného neměli. A ani ta hudba s tím nemá téměř nic společného. Ale dejme tomu, že tam nějaký atributy jsou. Ale je to prostě jinde. A jako ať si dělají, co chtějí, ale mě to nezajímá.“

Někteří se k ovlivňování mainstreamem v hudbě i v módě staví se jako módnímu výstřelku a víceméně období, které zase odezní. Někteří jsou více pesimističtí.

SP1: „*Tak jako nelíbí se mi to. Ale to už je prostě pokrok celý společnosti, že jo. Jak jsem říkal. Jak mi bylo patnáct, jak jsem se dostával k tomu punku tak bejt skejták, to bylo kurvsky v módě. Pak hip hop. Teď si myslím, že zas ten hip hop pomalu upadá. A teď zase jde a vrací se styl, kterej dřív byl pro všechny jakoby odpuzující. A teď se to stává módou.*“

SP2: „*Já si myslím, že to přijde, nebo je to tady, a zas to zmizí. Takže pro mě to není, že bych se bála. Že by to něco znamenalo. Jako my víme, že jestli tady budou holky nosit tričko Ramones a tak, tak víme, že o tom vědí úplně hovno a že z toho vyrostou.*“

PP2: „*Punk je pro mě mrtvej. To je prostě mrtvá věc. Až si na mě kdo chce, co chce, říká. Prostě punk není punk. Protože punk musí být underground. Pakliže to není underground tak je to o ničem. Jak to začnou hrát v rádiu tak je to nic.*“

„*Podle mě, když se mluví o punku jako o punku tak punk je mrtvej. Prost podle mě je punk mrtvej. Neexistuje. Pro mě je prostě nic. Už prostě nic neznámá. Jsou to jen kecy. Pro mě punk skončil revolucí. Pro mě.*“

I přesto, že je punk v módě brán pouze jako výstřelek, nestaví se k němu punkeři příliš pozitivně.

SP3: „*Ale určitě to podle mě není to správný. Protože punk není móda pro každýho. Když ti tady půjde holka a řekneš ty jo, ty máš pěkný tričko Ramones. A ona ti na to řekne cože? Tak to je podle mě debilní. Oblíkat si něco, o čem ani nevím co je. Jenom protože se mi to líbí. To se na mě nezlob. To pro mě fakt není a nikdy nebude.*“

PP1: „*Ale že bussines tohohle druhu nemá s punkem nic společnýho. Já samozřejmě nemám nic proti tomu, když si někdo koupí tričko Ramones. Ale půlka těch lidí, co maj tričko Ramones, pak pomalu nevědí, o co jde jo?*“

„*Jako tady si můžeš koupit trička Ramones ve vietnamský tržnici. Ale zároveň tam koupíš, já už nevím jak se on jmenuje, ty jo. Ale to mě teda šokovalo. Takový ty trička, jak je tam ta hlava v německý přilbě. Jak oni se jmenujou. Oni prodávaj i trička neonacistickej kapel a vůbec nevědí, co tam prodávaj.*“

Líbivý punk v podstatě nevyhovuje hodnotám punkerů. Odsuzují povýšenost členů kapel, přetvářku a hraní pouze za účelem zviditelnění se, popřípadě výdělku.

SP1: „ Když se vydává za to, co je, tak to je v pořádku. Ale když se vydává za něco a hraje něco jinýho. Když v textech ukazují, jaký jsou punkáči a to to a přitom se tak osobně nechovají, tak to mi přijde jakoby blbý. Jak vůči lidem. Spíš si myslím, že už to ty kapely dělají jenom kvůli své popularitě. A kvůli tomu, aby byli vidět. Než, že to dělají od srdce.“

SP2: „Jako nedá se to porovnávat. Jak chceš porovnat něco. To jsou podle mě kapely, s kterými nepůjdeš a nezachlastáš. Který tě nepovezou na koncert. Nebo který u tebe nepřespějí. Který už to mají nějak vyhlazený, mají svůj režim.“

PP1: „Jako nic proti nim. Ale nemá to s tím hnutím nic společnýho. Jako jsou jiný party, který jsou na hranici někde, a který furt jsou jako v pohodě. Ale tohle už bylo úplně někde jinde. Jako tady v Česku to taky je. Tady je jako většina punkových kapel, na který jako choděj hodně lidí, tak to jsou prostě partičky, který jsou hodný, kterým vlastně ani nevadí, že budou na koncertě vystupovat s nějakýma náckama. Jim je to jedno. Klidně s nima jdou i do nějakých jiných aktivit. Pak prostě udělají krok zpátky, když někdo řekne jakto. Ty ale normálně kolaborují se systémem jako takovým. A třeba to ani nejsou zlý nebo nesympatický lidi. Ale je to prostě jinde.“

8. kategorie : Punk není bussines

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Punk není bussines	Srdcová záležitost Drží se Smysluplné využití času Výdělek	Nerovnost Převyšuje hodnota zábavy Nezájem Popření myšlenky Security	Srdcová záležitost Převyšuje hodnota zábavy

Tabulka č. 15 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Punk není bussines

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Punk není bussines	Vývoj Čistý výdělek	Pro lidi Specifičnost klubů	Pro lidi Čistý výdělek

	Přivýdělek	Továrna na peníze	Reedice desek
	Punk není bussines	Komerce	Přehršel kapel
	Nezájem	Návrat ke kořenům	
		Najítí punku jinde	
		Underground	
		Nezájem	
		Možnost vidět kape- lu	

Tabulka č. 16 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Punk není bussines

K punkové činnosti, která je dělána čistě pro výdělek, se punkeři staví spíše negativně. Zdůrazňují, že tyto činnosti by měly být především od srdce, ne pro výdělek. Činností je myšleno hraní s kapelou, vydávání hudby, pořádání koncertů a další.

SP3: „*Je to úžasný, je to perfektní věc. A hrajou tam kapely, který si chtějí prostě zahrát. Který nechtějí peníze, ale chtějí si zahrát. Hrajou za cesták. Jsou tam kluci, který znám. Člověk přijde a nazdár. To mě na tom baví.*“

SP1: „*Spíš si myslím, že by to měli dělat od srdce a radši na sebe moc neupozorňovat a dělat to prostě poctivě než to dělat jen jakoby přesně jen ten venek a nebejt takový.*“

Pokud si některé kapely za hraní řeknou vyšší částku, punkeři s tím nemají problém. Znovu je zde ale důležité, aby výdělek nebyl primární důvod, proč kapela hraje.

SP1: „*To je zase pohled na to jako jak ta kapela hraje dlouho, že jo. Absolutně nemůžu nikdy vytknout to, že si berou N.V.Ú.čka, SPSka a takovýhle kapely, který prostě mají tady všichni rádi, nejsou to žádní popíci, hrajou si furt to samý, baví je to, myslím si, že furt jedou ten svůj punk. Ale neberou si za to přehnaně.*“

„*Potom je to kapela, která si říká punk, jsou oblíbení u těch mladejch punkáčů, protože to ani nevidí, jací jsou. Jaký jsou v osobním životě. Že to nejsou takový punkáči. Oni to mají rádi, chodí na ně lidi tak si začnou brát velký peníze za to. To mi přijde na prd no.*“

SP2: „*Záleží pak, kde ta kapela hraje. Záleží, jestli je kapela, která si říká za koncerty několik tisíc a cpou se na nějaký koncerty, kde hrajou kapely za cesták, tak to fakt nemusím.*“

To jako promiň, ale jsou kapely, který tam jedou ze svý dobrý vůle, že chtěj zahrát a pak tam přijde kapela, která shrábne všechno. To ať jde do prdele takováhle kapela.“

Co se týče činnosti, jakou je pořádání koncertů a prodej hudby a oblečení, měla by být vždy zaměřena tak, aby byla tak zvaně takzvaně „pro lidi“. Pro cílovou skupinu, tedy pro punkery. To znamená s primární hodnotou užít si danou činnost.

SP1: *„Vyloženě když je to dělaný pro punkáče a není to vyloženě akce, že by třeba pořadatel neměl nic společnýho s punkem nebo jen chtěl vydělat tak mi to ani nevadí, když je tam pár kapelek, který jsou lepší.“*

PP3: *„Ono je to jak třeba vycházej ty reedice těch desek znova. Což mě sere, že za to chtěj pekelný peníze. Protože ta deska, už to studio bylo jednou zaplacený. A najedou, ta deska dřív stála nevím, dvě stovky na naše, a teď za to chtěj sedmi kilo. A konkrétně třeba Clash, ty vydávali dvojalbum nebo trojalbum za cenu jedný desky. A že jim to šlo třeba z honoráře. Že o tom dostali míň. A prodávali to schválně, aby to bylo levný.“*

Negativně se staví k zbytečně vysokým cenám, konfliktům, omezujícím opatření, které oddalují fanoušky a kapelu a podobně.

SP2: *„Protože já nechápu, že si na punkový koncert najmou securitáka, kterej skopne punkáče z podia.“*

PP2: *„Tam přijdeš, vlezeš do areálu a do dvou minut narazíš na někoho nahýho. Úplně to mají všechno v prdeli.“*

„V životě jsem tam neviděl, že by tam někdo do někoho šťouchl. To jsou tak mírumilovný lidi. A přitom úplně free. Tam nejsou žádný zábrany. Nic. Tam není žádná ochranka. Ochranku mají ty kluci z kapel a to jenom to, že mají prostě na sobě vestu. A když už někdo dlouho skáče po jevišti tak do něj strčí. Tam je třeba padesát lidí. Tam je to posunutý, odposlechy, všechno. A první dva metry na tý stagy jsou daný pro lidi. Aby mohli skákat. To je na Mighty nemyslitelný.“

„To je prostě továrna na peníze nic víc. Festivaly jako, dneska už si taky vybírám. Hodně si vybírám. Třeba festival Mighty sounds, ten určitě budeš znát. Ne, nebrat. Je to komerční sračka, kde jsou zábrany, všechno, debilní fašistická ochranka.“

Jelikož zábava bývá většinou základním kritériem pro návštěvu festivalu, je to i jeden z důvodů, proč se někteří punkeři nestaví proti tomu, když na této činnosti člověk vydělá. Základní je užít si a pobavit se.

SP3: „Já si jdu užít festival. Neřeším rozpočty. To je mi celkem jedno. Pokud to ten člověk dělá dobře.“

SP2: „Nemyslím si, že vydělává. Jako jestli jo, tak na druhou stranu, proč by si nemohli vydělat. Ty lidi z vlastní vůle se seberou, dají do toho svoji sílu a snahu něco uspořádat a mají z toho úplný hovno. Ani ten festák si pořádně neužijou, protože tam lítaj a furt něco zařizujou, organizujou. Takže když se jim do kapsy přihodí nějaký nebo jim zbydou nějaký peníze. Jako nevidím na tom nic špatnýho. Když každěj nevydělává nějakých čtyřicet tisíc. Ale tomu nevěřím.“

Ti, kteří s punkovým bussinesem nesouhlasí vůbec, straní se těchto činností a hledají si „svůj punk“ jinde.

PP1: „Hele jako samozřejmě, je spousta velkých festáků, který začli z nadšení a dneska je to čirej čistej byznys. Když tam jdeš a vidíš, kolik je tam krámků, kde se prodává všechno za nehorázný ceny, tak jako vadí nevadí. Já tam prostě nejsem.“

PP2: „A ani tam nikdy nebudu. Proč bych tam byl. Nevím, co by mě tam dotáhlo.“

„Hodně si vybírám.“

9. kategorie Mediální ovlivňování

Kategorie	SP1	SP2	SP3
Mediální ovlivňování	Fanziny Vliv sociálních sítí	Rivalita	Výběrovost v médiích Ovlivnění internetem Ovlivnitelnost Nejednoznačnost názoru Stádo

Tabulka č. 17 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Mediální ovlivňování

Kategorie	PP1	PP2	PP3
Mediální ovlivňování	Závadová mládež	Psaní článků	Články v novinách

vání	Nechat se přesvědčit		Zobrazení v médiích
------	----------------------	--	---------------------

Tabulka č. 18 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Mediální ovlivňování

Média a jejich působení mají vliv na punkovou scénu. V začátcích punkové subkultury se v Československu lidé o punku dozvěděli často právě z novinových článků. Články ale nebyvaly příliš pozitivně zaměřené. Podléhaly cenzuře, nasazovaly punkové scéně nálepku něčeho špatného a snažily se o její rozbití. Ani dnes však média na punkovou subkulturu nepohlíží příliš objektivně.

PP1: „*Tak jako jsem si něco přečetl jako v našich sdělovacích prostředcích, kde o tom psali, že to je prostě výstřelek závadový mládeže a že to jsou fašisti a takovýhle jako věci, že jo. No, a že je to primitivní a tak no. Tak jsem se nechal trochu zmasírovat, protože jsem akorát v té obě poslouchal, nebo už jsem začal poslouchat takový trochu umělečtější kapely a tak.*“

PP3: „*Hele já jsem se k tomu dostal, když jsem jezdil na skejtu. A zkrátka jsme čuměli do těch cizích časopisů tu a tam. Který se sem nějak dostaly. A najednou koukám, že tam najednou všichni byli máničky v té době, kdy to mohlo sedmdesát osm, devět. A najednou se všichni ostríhali a byli punkáčové. Mezitím tady byl nějaký, vyšli v komoušskej novinách pár nějaký článků blbejch. No a takhle nějak.*“

„*Vždycky, když je někde něco o punku, tak vždycky to tam natočený je samozřejmě. Jak se někde válejí v bahně a melou nějaký blbosti ožralý.*“

Punkeři, a nejen oni, si proto začali po vzoru undergroundu vydávat vlastní časopisy ve stylu DIY, ve kterých ostatní punky informovali o dění nejen u nás, ale také v zahraničí. Vydávání zinů bylo ale zakázané. I přesto jich bylo několik vydáváno. Díky zinům měli punkeři možnost udělat si obraz o tom, jak vypadá scéna jinde, jelikož ziny obsahovaly i překlady článků ze zahraničí, což mohlo punky inspirovat.

PP2: „*Ale většinou to byly překlady nějakých zinů z Anglie nebo z Ameriky, z Holandska. Protože tady se o tom vědělo úplně hovno. Tady nic nebylo. Tady přišla nějak deska a já jsem si uvědomoval, že punk není jenom o tom poslouchat nějakou muziku. Že punk je prostě o něčem. Takže překlad nějakýho časopisu jsem věděl, že to je hrozně důležitý. O něčem aby to bylo.*“

Nejzásadnějším médiem, které subkulturu v současnosti ovlivňuje, je internet. Díky informacím získávají rozhled a reagují na situaci u nás i ve světě.

PP1: „No určitě, protože punkeři reagují na to, co se děje. Prvotně, nebo aspoň já si to myslím, reagují na ty ty každodenní věci, který se tě bezprostředně týkají, který se dějou bezprostředně ve tvém okolí. Ale tím, jak jedou média a internet tak jseš ovlivněnej i tím, co se děje někde dál. Samozřejmě, že ty kapely na to musej reagovat.“

O fanziny v dnešní době zájem klesá. Příčinu lze nalézt právě především v rozmachu internetu. Každý dostává možnost publikovat své názory bez většího vynaložení sil. To zapříčiňuje obrovské množství informací. V tomto případě však kvantita převyšuje kvalitu. Proto je nasnadě výběrovost informací. Punkeři proto často čtou články o subkultuře na doporučení jiných. Také si vybírají podle aktuální problematiky. V tomto případě hrají velkou roli sociální sítě.

SP1: „Když už na to narazím tak si to určitě přečtu. Ne že bych to hodil bokem. Když cokoliv vidím tak si to, a je to spojený s punkem, tak si o tom přečtu. Ale jinak, že bych vyloženě byl na webu a jenom vyhledával prostě punkový ziny to ne.“

SP2: „Takže jsem takovej, že. Jako vybíravej. Co chci tak si přečtu, co mě zajímá, do toho jdu. Co ne tak tím si hlavu zaplňovat nebudu.“

PP2: „Já to vidím na internetu. Na internetu jsem pořád. Takže já jsem v obraze.“

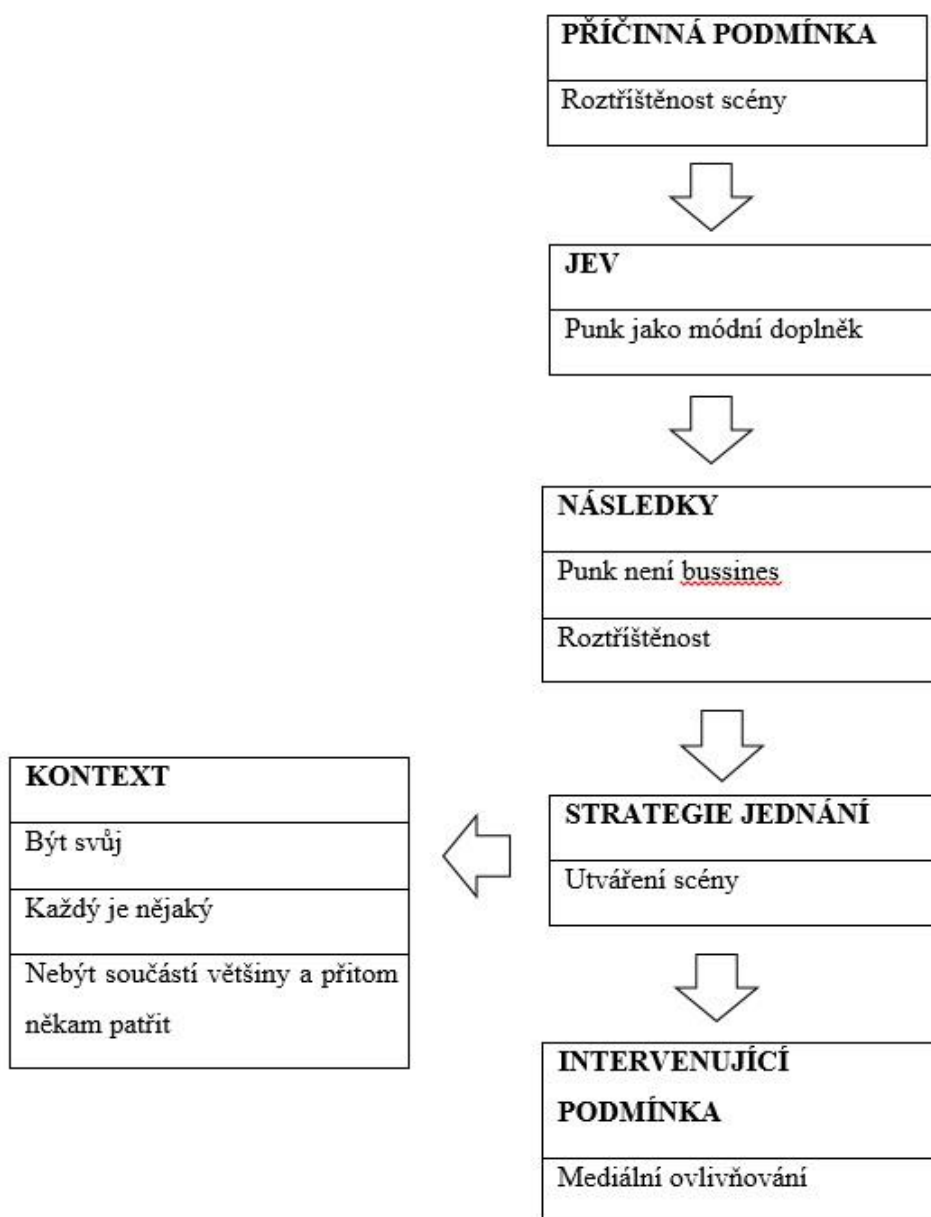
Obrovské množství informací na internetu se celkově týká celosvětového dění. Mnohdy je velice složité udělat si názor na některou z aktuálních problematik. Může to zapříčinit rozpolcenost, nejednotnost názorů a nejistotu v nich. Je znovu zdůrazňována důležitost vlastního jednotného názorů a zároveň schopnost stát si za ním a nejít s davem.

SP3: „Jenže mě štve to, že v televizi nebo se napiše něco, že uprchlíci tady někde byli a lidi na to hnedka skočej. Přitom řvou, že je televize sere. Že tam blížou jenom sračky. A přitom tomu věří. Tak čemu vlastně věřej? Mají rozdvojenou osobnost? Já nevím. Musí si vybrat v tom, co chtěou.“

„To je jak to média vysunujou. Tady nás napadl a tohleto. Vždycky si najdou jen ten konflikt a pak to zveřejní. A tím podryjou tu osobnost. A některý lidi to hodně ovlivní. Ale kdo má rozum tak si udělá vlastní názor, za kterýmsi stojí. A kdo je blbej tak půjde s davem. A to si myslím, že do punku nepatří.“

5.3 Axiální kódování

Nyní budeme nacházet vztahy a spojitosti mezi kategoriemi vzniklými v procesu otevřeného kódování. Ústředním jevem se stává „Punk jako módní doplněk“. Konkrétně myšlenka mainstreamu pronikajícího do punkové subkultury. Za příčinnou podmínku byla určena kategorie „Roztříštěnost scény“. Intervenující podmínkou ústřední kategorie je „Mediální ovlivňování“. Následky kategorie „Punk jako módní doplněk“ jsou „Roztříštěnost scény“ a „Punk není bussines“. Strategie jednání lze určit díky kategorii „Utváření scény“.

Obrázek č. 1: Paradigmatický model

Ústřední jev, tedy mainstream pronikající do punku, je zapříčiněn roztržitostí punkové scény. Tento jev začal probíhat v Československu po revoluci. Punková scéna se začal rozdělovat podle hlavních myšlenek do různých směrů a odvětví. Punková subkultura už přestává být celistvou a po vzoru USA si mainstreamová kultura začíná přebírat některé jeho prvky. Následkem toho se punk začíná objevovat v módních trendech, v televizi, v rádiích a časopisech. Tento jev následně zapříčiňuje prodejnost punku. Konkrétně se jedná o punkové oblečení dostupné v obchodech, pop punkovou hudbu na velkých festivalech, punk v reklamách a podobně.

SP3: *„Protože punk není móda pro každýho.“*

Vzniká tak více a více odvětví a to zapříčiňuje větší roztržitost scény. V tomto případě lze uplatnit strategie jednání patřící do kategorie „Utváření scény“. Odpovědí na mainstream pronikající do punkové subkultury, může být využití principu DIY.

SP2: *„Takže jetsli by nás to mělo nějak to. Naopak. My bysme se ted' měli projevit tím Do It Yourself. Tím tvořením.“*

„A ukázat, že punk není o tom, že si tady koupíš ocukovanou hadr s kapelou a jdeš a je to. Ale že fakt tam dáš něco sám ze sebe. Jako pro mě to hrozba není. Ano. Ze začátku se mi to nelíbilo. Ale na druhou stranu přiznejme si, díky tomu je to pro nás dostupnější a můžeme se na tom víc vyblbnout.“

PP1: *„A vlastně je to tam, kde to bylo na začátku. Že si punkové kapely vydávají desky samy nebo u malejch vydavatelství. Že obaly a plakáty dělaj jejich kamarádi. Nejsou to žádný drahý firmy, který se zaplatěj. Všechno jsou to takový made in doma výrobky.“*

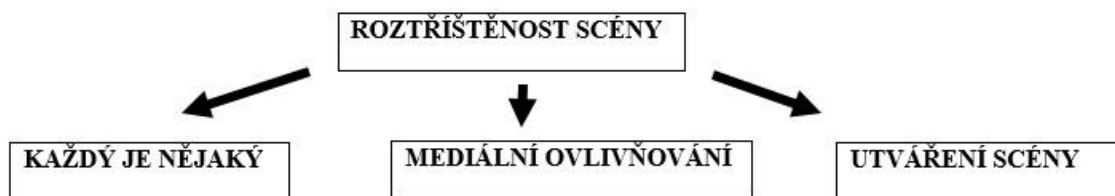
Základní podmínkou pro uplatnění této strategie je tedy být svůj. Stát si za svým názorem, nenechat se strhnout davem a plně využít principů DIY. Zároveň je důležitá tolerance, patřící do kategorie „Každý je nějaký“. Punkeři kapely neodsuzují. Prostě je ignorují.

Intervenující podmínkou, znesnadňující strategie jednání, je mediální ovlivňování. To znamená uvádění pop punkových kapel jako punkových v televizních pořadech, na koncertech a jiných.

SP1: *„Když se vydává za to, co je, tak to je v pořádku. Ale když se vydává za něco a hraje něco jinýho. Když v textech ukazujou, jaký jsou punkáci a to to to a přitom se tak osobně nechovaj, tak to mi přijde jakoby blbý.“*

5.4 Selektivní kódování

Během procesu selektivního kódování je utvářena jedna centrální kategorie. Za ústřední kategorii byla zvolena kategorie „Roztříštěnost scény“.

Obrázek č. 2 : Selektivní model

Byly vybrány tři základní kategorie, které mají největší vliv na kategorii „Roztříštěnost scény“, tedy kategorie „Každý je nějaký“, dotýkající se převážně tolerance, „Mediální ovlivňování“, tedy převážně vliv internetu, a „Utváření scény“.

Jak již bylo několikrát zmiňováno, dochází v současnosti k dělení punku do různých odvětví. Proto může dojít k situaci, kdy skupinky mají různé názory na jednu problematiku. Zde je nutné, aby punkeři projevíli jistou dávku tolerance, zmíněné v kategorii „Každý je nějaký“. Rozličnost myšlenek a názorů různých odvětví a absence nezbytné tolerance může zapříčinit nárokový konflikt uvnitř subkultury a vést k postupnému vnitřnímu rozpadu.

SP1: „A teď už se to, teď je to víc rozčleněný do různých, kde se co děje. A jakože už mají na to lidi různý názor. A taky jsem zažil, že jsme se neshodli s punkáčema v názoru. A přešli jsme se o něčem. Jakože měli na to jiný názor než třeba já nebo tak. Myslím si, že je to jakoby, že ta soudržnost byla dřív větší.“

SP2: „Tady se rozmohlo mezi těma hardcore punkáče to vegetariánství, veganství. A už na Silvestra mě osočil týpek, že jsem měla marteny. A najel mi do nich, jakože já mám hnusný boty. A prostě já, mě prostě nikdo nesmí urážet u stolu. A prostě týpek, kterej si o sobě myslí. Kterej už od začátku se mnou mluvil arogantně. Tak jsem si ho pěkně přirarazila ke zdi a on už do mě jel, že jsem špatná, že žeru maso.“

„Jako tady jdou ty skupinky těch punkáčů proti sobě.“

Zásadní roli v tomto jevu hrají sociální sítě. Každý zde má možnost vyjádřit se k určité problematice nejen v rámci subkultury, ale i k celosvětovým problémům. Vyhovující je zde anonymita. Proto mohou padat i urážky a pomluvy. Může tak dojít ke vzniku dvou táborů, kdy se každý bude zastávat jedné skupinky a tudíž k vnitřnímu rozpadání se subkultury.

SP2: *„To spíš jsem se víc obávala toho, co roznášelo, že Vision Days a Inseminačka jdou proti sobě. To jsem měla strach. Než jsem zjistila víc informací. Tak aby se nevytvořili dva tábory. Vision Days a Inseminačka. A nešlo to proti sobě. Protože když to vidím. To je jak už prostě nějakéj veganskéj a hardcorovej punkáč jde proti takhle. Tak tohle mě jako děsilo. Tady se poznaj tolerantní lidi.“*

SP1: *„A myslím si, že je to kvůli tomu, že už je v tom punku nějaká rivalita. Jeden chce vypadat, jako větší punkáč oproti jinému, a nebo třeba odsuzuje nějakou kapelu, co hraje nečistě nebo není úplně echt. A to by přitom přesně být neměla.“*

Ke stmelení scény může v rámci jejího utváření ve velké míře napomoci dobrovolnická činnost. Akce nese jednu myšlenku a punkeři se tak dostávají na stejnou vlnu.

SP2: *„Ale třeba co se týče jako benefičních akcí tak záleží akce od akce. Tak některými přijdou dobrý. Vlastně proč ne. Je to něco nového. Je to něco, co ty lidi může spojit. Protože co ty punkáče teďka spojí, jo.“*

Souvislost kategoriemi „Punk není bussines“ a „Punk jako módní doplněk“ se znovu dotýká pojmu tolerance. Kategorie „Být svůj“ a „Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit“ se opírá o utváření scény pomocí pospolitosti a semknutosti.

Pro zvýšení platnosti výzkumu byl proveden doplňující rozhovor s účastníky výzkumu PP1 a SP1. Byly jim pokládány otázky vztahující se k tématu roztříštěnosti subkultury. Účastníci potvrdili vliv sociálních sítí zároveň spojený s vlivem událostí ve světě. Začínají vznikat pomluvy. Punkeři používají negativní označování, například xenofob či nacionalista, která bývají často neoprávněná či vytržená z kontextu. Někteří naopak svými projevy tato označení potvrzují. Tento vliv je primárně negativní.

SP1: *„Je pravda, že na nějaké věci by měli nahlížet zdravým rozumem a ne se nechat zvykat médií a různými nepravdivými články, které sami odsuzují. Myslím, že na subkulturu to dopad mít určitě bude. Že už to právě nebude jeden velkej celek, který to neřeší a drží spo-*

lu, ale už se třeba jednotlivci nebo skupiny nebudou spolu kvůli těmto rozdílným názorům bavit.“

Lze ale najít i pozitivnější náhled, ve kterém důsledky tohoto jevu povedou k vytvoření zdravého punkového jádra.

PP1: *„Zásadní vliv na punk i subkulturu, jako takovou, to má už teď. V důsledku pozitivní a očištné. Dobré zrno se díky tomu odděluje od nenávidnějších, xenofobních a rasistických plev.“*

Kladnou roli v otázce roztržitosti scény může hrát zájem o punkovou minulost. I když je pro punk důležitá současnost a aktuální dění, zájem o minulost jim může pomoci v utváření názorů, hodnot a urovnání myšlenek.

PP1: *„Není to důležité. Pro punk je nejdůležitější „tady a teď“, ale i tak se zajímaj.“*

SP1: *„Určitě je důležité, aby se o tu historii zajímali, respektive alespoň kvůli tomu, jak to vzniklo a proč punk vůbec je a jaký má punk vůbec smysl. Na druhou stranu já jsem stejně po nějaký extra historii nikdy nepídil, abych znal každý detail kdo kde hrál.“*

6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Cílem této práce bylo zjistit, jaké jsou proměny punkové subkultury a jak se k těmto proměnám staví samotní punkeři. Sběr dat proběhl pomocí polostrukturovaného rozhovoru, kterých se zúčastnilo šest punkerů. Všichni se v současné době v punkové subkultuře pohybují. Tři z nich, označení jako PP, se v subkultuře pohybují od jejích počátků. Skupina SP se v subkultuře pohybuje pouze nyní. Rozhovory proběhly za příjemné atmosféry. Všichni respondenti byli velice otevření a vstřícní. Rozhovory byly přepsány a následně vyhodnoceny. K vyhodnocení dat byla použita metoda zakotvené teorie. Tato metoda využívá tři druhy kódování, otevřené, axiální a selektivní. Během otevřeného kódování jsme si za pomoci kódů vytvořili devět kategorií. První kategorie „Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit“ se zaměřuje na potřebu punkera být ve skupině. Kategorie „Být svůj“ na samotného jednotlivce. Kategorie „Utváření scény“ popisuje aktivity členů v rámci subkultury. Čtvrtá kategorie se nazývá „Nároky na hudbu“ a zabývá se požadavky, které mají punkeři na hudbu. Kategorie „Každý je nějaký“ poukazuje na odlišnost jedinců a na důležitost tolerance. Kategorie „Roztříštěnost scény“ se zabývá důvody nejednotnosti subkultury. „Punk jako módní doplněk“ popisuje, jak punkeři vnímají punk v mainstreamové kultuře. Kategorie „Punk není bussines“ ukazuje postoje punkerů k výdělečné činnosti v subkultuře.

Nyní můžeme odpovědět na výzkumné otázky. Rozhodujícím momentem k tomu, aby se jedinci stali členy punkové subkultury, byl pro účastníky výzkumu velice často poslech punkové hudby. Zde je uchvátila energičnost, jednoduchost, rychlost a smysluplné texty. Také rovnocennost kapely a fanoušků. Jedinci získali pocit sounáležitosti, porozumění a rovnocennosti. Velký vliv v tomto směru hrají přátelé, kteří účastníky přivedli do subkultury.

Mezi hodnoty členů punkové subkultury kolem roku 1989 patřila potřeba přátelství a s ní spojená potřeba sounáležitosti a rovnocennosti mezi všemi členy subkultury. Důležitá byla zábava, které byla spojená s hudbou a často také s alkoholem. Hudba byla rychlá, jednoduchá a odlišná od předchozích hudebních stylů. Celkově si subkultura zakládala na odlišnosti od většiny. Odlišnost byla dávana najevo názory, chováním, hudbou a vzhledem. V oblékání bylo využíváno principu DIY, neboli udělej si sám. Punkeři svým vzdorem bojovali proti omezování svobody a nespravedlnostem. Velkou roli v subkultuře hrála spolupráce, tolerance a rovnocennost.

Pokrokem a změnami ve společnosti dochází i ke změnám v punkové subkultuře. Původní hodnoty bývají ve velké míře zachovány. Dochází však k rozdělení subkultury do mnoha směrů. Vzniká tak více myšlenek a názorů, které se mohou různit. Dříve byl jeden nepřítel a jedna myšlenka. Dnes je jich mnoho. Proto je důležitá tolerance.

V punkové subkultuře se rozmohl fenomén benefičních koncertů a aktivní pomoci. Dříve se punkeři snažili lepších podmínek dosáhnout vzpourou. V současnosti radikálnost klesla. Punkeři se snaží spíše vylepšovat to, co jim vadí. Pořádají tak benefiční koncerty a účastní se dobrovolnických aktivit. Celková aktivita punkerů v utváření scény však spíše klesá. Koncerty již nenavštěvuje takové množství lidí. Dříve si punkeři oblečení vyráběli sami. Dnes buď nenosí punkové oblečení vůbec, nebo si ho koupí. Důležitost vzhledu značně klesla.

Na otázku punkových prvků v mainstreamové kultuře odpovídá kategorie „Punk není móda“. Punkerům se nelíbí, že mainstreamová kultura přebírá prvky jejich subkultury. Odporuje to jejich hodnotám, jelikož je zde často viditelná povýšenost. Kapely se přetvařují a často hrají pouze za vidinou výdělku nebo zviditelnění se. Na druhou stranu na to někteří punkeři nahlíží jako na vlnu, která odezní. Neodsuzují kapely, tolerují je, ale v podstatě mainstreamový punk vůbec nepovažují za punk.

Punkový bussines punkeři nepovažují za pozitivní jev. Punk by měl být dělaný především od srdce a pro lidi. Peníze by neměly být v punkových aktivitách primární. V rámci festivalů některým jedincům výdělečná činnost nevádí. Důležitá je pro ně vidina zábavy. Jiní naopak tyto festivaly vůbec nenavštěvují.

V rámci axiálního kódování jsme získali strategie, které mohou fungovat jako boj proti mainstreamu a roztržité scéně. Hlavní odpovědí je využívání principů DIY, čímž vznikne odlišnost od mainstreamové kultury.

Během selektivního kódování byla vyhodnocena kategorie Roztržitost scény jako zásadní v tomto výzkumu. Největší vliv na tuto kategorii mají kategorie „Každý je nějaký“, zmiňující především otázku tolerance, „Mediální ovlivňování“, tedy vliv internetu a „Utváření scény“. Vznikem mnoha odvětví přichází mnoho myšlenek tedy a možná názorová odlišnost, která může zapříčinit konflikt uvnitř subkultury. V tomto směru je viditelný vliv sociálních sítí. Objevují se pomluvy, urážky a dochází ke vzniku skupinek, které mezi sebou slovně bojují. To sice vede k značné roztržitosti, na druhou stranu to může přispět k eliminaci negativních prvků ze scény a vytvoření zdravého jádra. Výhodiskem

z této situace může být stmelení scény pomocí pořádání benefičních koncertů, během kterých se drží všechny jedné stejné myšlenky.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývá tématem hodnot punkové subkultury, proměnami uvnitř subkultury a tím, jak tyto proměny vnímají samotní punkeři. Zaměřuje se na českou punkovou subkulturu od jejích začátků až po současnost. Teoretická část je rozdělena do tří dílů. V prvním jsou vysvětleny pojmy související s tématem práce, je zde zmíněna související literatura a nastíněna souvislost mezi sociální pedagogikou a tématem punkové subkultury. Druhý díl se zaměřuje na životní styl punkerů, jejich hodnoty a postoje k majoritní společnosti i jiným subkulturám. Vznikem punkové subkultury se zabývá třetí část práce. V ní jsou nastíněny i důvody vzniku punkové subkultury v zahraničí.

V praktické části jsme si stanovili hlavní výzkumné otázky, na které jsme hledali odpověď. Sběr dat proběhl pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Tyto rozhovory jsme analyzovali pomocí metody zakotvené teorie. V rámci této metody nám vyšlo několik zásadních myšlenek, pomocí nichž můžeme zároveň odpovědět na dané výzkumné otázky. Hlavní myšlenkou výzkumu je nejednotnost současné scény. Tato roztržitost může být způsobena rozdělením subkultury na mnoho odvětví, nízkou schopností tolerance, mediálními ovlivňováními a pronikáním punkových prvků do mainstreamové kultury. Tyto jevy mohou zapříčinit konflikty uvnitř subkultury. Z rozhovorů dále vyplynulo, že je zde možnost bránit se tomuto jevu a zachovat tak subkulturu celistvou. Jedním z návrhů je plně uplatňovat principy Do It Yourself a být tak svůj. Subkulturu může stmelit také pořádání benefičních dobrovolnických akcí, během nichž mají punkeři jednu společnou myšlenku. Naopak zápornou roli zde mohou hrát média, konkrétně internet a sociální sítě. Zde se může na jednu problematiku objevit mnoho rozdílných názorů. Odpovědí je v tomto případě tolerance.

Poznatky získané touto prací lze využít převážně při práci s mladými lidmi pohybujícími se v punkové subkultuře. Mladí punkeři mohou být ohroženi patologickými jevy, jakými jsou například experimenty s drogami a alkoholem, promiskuita, záškoláctví a jiné. Pracovník má možnost motivat mládež k aktivním činnostem, které smysluplně zaplňují volný čas, a jež jsou zároveň v souladu s jejich subkulturou. Může tak dojít k aktivnímu utváření scény. Pracovník může mladé punkery podpořit v udržování pozitivních hodnot subkultury.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ADORNO, Theodor W, 2009. *Schéma masové kultury*. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 62 s. ISBN 978-80-7298-406-0.
- BARKER, Chris, 2006. *Slovník kulturních studií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 206 s. ISBN 80-7367-099-2.
- GELDER, Ken a Sarah THORNTON, 1997. *The subcultures reader*. New York: Routledge. ISBN 0415127289.
- GIDDENS, Anthony, 1999. *Sociologie*. Vyd. 1. Praha: Argo, 595 s. ISBN 80-7203-124-4.
- HARTNOLL, Richard et al., 2003. *Průručka k provádění výběru metody sněhové koule – Snowball sampling*. Rada Evropy. 109 s. ISBN 80-86734-08-0
- HEBDIGE, Dick, 2012. *Subkultura a styl*. V Praze: Dauphin, 239 s. ISBN 978-80-7272-197-9.
- KOLÁŘ, Zdeněk, 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2.
- KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ, 2011. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 264 s. ISBN 978-80-7419-060-5.
- KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ, 2001. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- Kytary a řev, aneb, Co bylo za zdí: [punk rock a hardcore v Československu před rokem 1989. Česko: s.n.], 2002. 317 s.*
- LAWLES, Robert, 1996. *Co je to kultura*. Olomouc: Votobia, 182 s. ISBN 80-7198-106-0.
- MATOUŠEK, Oldřich, 2008. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál, 380 s. ISBN 978-80-7367-502-8.
- MUGGLETON, David, 2000. *Inside subculture: the postmodern meaning of style*. Oxford: Berg, 198 s. ISBN 978-1-85973-352-3.
- MULAČOVÁ, Věra a Petr MULAČ, 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 520 s. ISBN 978-80-247-4780-4.
- MCNEIL, Legs a Gillian MCCAIN, 1999. *Zab mě, prosím: necenzurovaná historie punku*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 403 s. ISBN 80-7207-302-8.

- NAKONEČNÝ, Milan, 1995. *Psychologie osobnosti*. 1. vyd. Praha: Academia, 336 s. ISBN 80-200-0525-0.
- NAKONEČNÝ, Milan, 1999. *Sociální psychologie*. Vyd. 1. Praha: Academia, 287 s. ISBN 80-200-0690-7.
- NOVOTNÁ, Eliška, 2010. *Sociologie sociálních skupin*. Vyd. 1. Praha: Grada, 120 s. ISBN 978-80-247-2957-2.
- OPEKAR, Aleš a Josef VLČEK, 1989. *Excentrici v přízemí*. 1. vyd. Praha: Panton, 270 s.
- PELIKÁN, Jiří, 1995. *Výchova jako teoretický problém*. 1. vyd. Ostrava: Amosium servis, 234 s. ISBN 80-85498-27-8.
- PŘADKA, Milan, Dana KNOTOVÁ a Jarmila FALTÝSKOVÁ, 2004. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 45 s. ISBN 80-210-3469-6.
- RŮŽIČKA, Vlastimil, 2007. *Squaty a jejich revoluční tendence*. Vyd. 1. V Praze: Triton Praha/Kroměříž, 207 s.
- SKUTIL, Martin, 2011. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 254 s. ISBN 978-80-7367-778-7.
- SMOLÍK, Josef, 2010. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.
- SVÍTIVÝ, Eduard, 1991. *Punk not dead*. 1. vyd. Praha: AG kult, 186 s. ISBN 80-900081-4-3.
- TOMEK, Václav a Ondřej SLAČÁLEK, 2006. *Anarchismus: svoboda proti moci*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 669 s. ISBN 80-7021-781-2.
- VLADIMÍR 518, 2012. *Kmeny : současné městské subkultury*. 1. vyd. dotisk. Praha : Bigg Boss & Yinachi, 517 s. ISBN 978-80-903973-2-3
- VANĚK, Miroslav, 2010. *Byl to jenom rock'n'roll?: hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989*. Vyd. 1. Praha: Academia, 639 s. ISBN 978-80-200-1870-0.
- VANĚK, Miroslav, 2002. *Ostrůvky svobody: kulturní a občanské aktivity mladé generace v 80. letech v Československu*. Praha: Votobia. ISBN 80-7220-124-7.
- URBAN, Lukáš, 2011. *Sociologie trochu jinak. 2., rozš. vyd.* Praha: Grada, 271 s. ISBN 978-80-247-3562-7.

Internetové a jiné zdroje

AND THEN SHE FARTED, 2016. Festivalová mašinerie

BALON, Jan, 2004. Sociální teorie a kulturní studia : dva typy interdisciplinárního přístupu. In: *Sociologický časopis* [online]. 1-2 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z http://sreview.soc.cas.cz/uploads/0b2f0a2cc5bad53a214aa9c482be9f85ab3423d6_513_14balon24.pdf

BÁRTOVÁ, Šárka, Magda LAŽANSKÁ, Jana MATULOVÁ a Soper JIŘÍ, 2010. Závěrečná zpráva z projektu Squatting a pražská municipalita In : *Městské centrum sociálních služeb a prevence* [online]. [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: http://pes.fsv.cuni.cz/projekt_squat.htm#obsah

BIGBÍT, 2000a. *30/40 Punk (cca 1978 – 1985)*. [online]. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=E8BQVGcsD0s>

BIGBÍT, 2000b. *40/42 Rockfesty a heavy metal (cca 1984-89)*. [online]. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=DE2-0YH1fmE>

CBGB [film], 2013. Directed by Randall Miller. USA

Crass : There is No Authority But Yourself [film], 2006. Directed by Alexander Oey. Netherlands

ELENS, 2016. 3

FOLPRECHT, Daniel, 2011a. ZE ŽIVOTA PUNKU - 9.díl: Klec se otevírá. In: *IReport* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.ireport.cz/clanky/punk/9916-ze-zivota-punku-9dil-klec-se-otevira>

FOLPRECHT, Daniel, 2011b. ZE ŽIVOTA PUNKU 10.díl: Po hlavě do kapitalismu. In: *IReport* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.ireport.cz/clanky/punk/9988-ze-zivota-punku-10dil-po-hlave-do-kapitalismu>

HELL, Phil, 2013. Punk: Provokace v totalitním státě. In : *Idnes* [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z : http://kultura.zpravy.idnes.cz/kmeny-kapitola-punk-0qd-/literatura.aspx?c=A131216_140523_literatura_vdr

HEŘMANOVÁ, Eva, 2012. DIY kultura. In: *Arts Lexikon* [online]. [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: http://artslexikon.cz/index.php/DIY_kultura

HITHIT, 2012 – 2016. *Co je Hithit*. [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <https://www.hithit.com/cs/article/whatIsHithit>

HRABALÍK, Petr, [b.r.]. Vztah punku k jiným subkulturám (druhá polovina 80. let). In : *Bigbít* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/punk-hardcore/clanky/197-vztah-punku-k-jinym-subkulturam-druha-polovina-80-let/>

KAIFOSZ, Jakub, 2015. Crowdfundingové dno: Když si "umělci" plní sny na váš účet. In : *VICE* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: http://www.vice.com/cs/read/crowdfuningove-dno?utm_source=vicefbczh

KOČANRDLOVÁ, Kateřina, 2015. Vivienne Westwood. In : *Módní značky* [online]. [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://modniznacky.cz/vivienne-westwood/>

KOHOUTEK, Rudolf, 2009. Stručný úvod do sociometrie. In : *Psychologie v teorii a praxi* [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0901/sociometrie>

LOJDOVÁ, Kateřina, 2011. Hodnoty v prostředí punkové subkultury. In : *Studia Paedagogica* [online]. **16** (2) [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/235>

MISTRÍK, Erich, 1999. Dominanta a alternativa. In : *Súčasná subkultúry mládeže*. Bratislava: Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV, 69 s. ISBN 80-85447-08-8. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: https://www.iuventa.sk/files/documents/7_vyskummladeze/prieskumy/zbornik_ssssubkulturymladeze.pdf

MEDIAGURU, 2015. *Časopis Bravo na českém trhu po 24 letech skončí*. [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2015/12/casopis-bravo-na-ceskem-trhu-po-24-letech-skonci/#.Vs28cX3hDAU>

MUSÁLKOVÁ, Zuzana, 2012. Straight Edge: Nepiju, nekouřím, nefetuju - ale i tak se bavím. In : *Novinky.cz* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/259582-straight-edge-nepiju-nekourim-nefetuju-ale-i-tak-se-bavim.html>

NOVÁK, Arnošt, 2006. Udělejte to zkrátka sami!. In : *A2* [online]. **19** [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/udelejte-to-zkratka-sami>

NOVINKY.CZ, 2014. *Schwarzenberg: Konzervativec pankáčem, magnet pro mladá.* [online]. [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/290120-schwarzenberg-konzervativec-pankacem-magnet-pro-mlade.html>

OBSAĎ A ŽIJ!, 2005. *Squatterské iniciativy na území bývalého Československa v letech 1990 – 2003* [online]. Praha: Obzor [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <http://obzor.euweb.cz/Obsad-a-zij.pdf>

ORTODOXNÍ TERROR, 2016, DIY or DIE!

Ottův Slovník Naučný: Illustrovaná Encyklopedie Obecných Vědomostí : Schlossar-Starowolski, 1905 [online]. Praha: J. Otto, [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <http://archive.org/stream/ottvslovnknauni47ottogoo#page/n1008/mode/2up>

Punk : Attitude [film], 2005. Directed by Don LETTS. USA, Great Britain.

PUNK.CZ, 2007a. *Něco málo o Nazi Punks.* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://punk.cz/index.asp?menu=3>

PUNK.CZ, 2007b. *Legenda jménem SEX PISTOLS.* [online]. [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://punk.cz/index.asp?menu=3>

PRAGUE CONSPIRACY, 2015. Prague Conspiracy - NOVÁ DESKA !!. In : *HitHit* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <https://www.hithit.com/cs/project/1784/prague-conspiracy-nova-deska>

PYŠŇÁKOVÁ, Michaela, 2007. Mainstreamová kultura mládeže. In : *Sociální studia* [online]. **4** (1 - 2) [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/?q=content/mainstreamov%C3%A1-kultura-ml%C3%A1de%C5%BEE>

SEMILASSO, 2010. *The Exploited.* [online]. [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://semilasso.cz/akce/detail/the-exploited>

SMOLÍK, Josef, 2015. Subkultury mládeže : Od deviace k fragmentaci. In : *Sociální pedagogika* [online]. **3** (1) [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: http://soced.cz/wp-content/uploads/2015/04/STUDIE_Subkultury-ml%C3%A1de%C5%BEE.-Od-deviace-k-fragmentaci_Final.pdf

STREETWORK, 2006. *Kdo je streetworker?.* [online]. [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?id=184&option=com_content&task=view

SQUATTING v České Republice [b.r.]. [online]. [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <http://www.my-sites.com/squatting/>

TRHAVINA. Iny. 2012. 4

URBAN DICTIONARY, 2003. *Mainstream* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Mainstream>

VLADIMÍR 518, [b.r.]. Informace. In : *Facebook* [online]. [cit. 2015-12-04]. Dostupné z: https://www.facebook.com/Vladimir518Praha/info/?tab=page_info

VLČEK, Daniel, 2013. *Výzvy 21. století – budeme na ně umět reagovat?* [online]. [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.vlcekdaniel.cz/vyzvy-21-stoleti-budeme-na-ne-umet-reagovat/>

ZUBAŘ, Josef, 1988. Současný stav českého amatérského rock'n'rollu. In : *Vokno* [online]. 14 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: http://www.vons.cz/data/pdf/vokno/vokno_14.pdf

158, 1999. Supermarkety (úryvek). *Jsme tady v každém případě*. 158. [cit. 2015-12-10]. Dostupné z : <http://bandzone.cz/158/album/69130-jsme-tady-v-kazdem-pripade.html>

Závěrečné práce vztahující se k tématu

VOŘÍŠKOVÁ, Barbora, 2012. *Mládežnické subkultury, životní styl a hodnotový systém jejich sympatizantů*. České Budějovice : Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. 95 s. Bakalářská práce.

KŘEČKOVÁ, Pavlína, 2002. *Česká punková a hardcorová scéna po roce 1989 a její společenské zakotvení*. Brno : Filosofická fakulta Masarykovy Univerzity. 60 s. Bakalářská práce.

STOJANOVÁ, Veronika, 2014. *Fenomén „Do It Yourself“ a jeho pojetí v kulturněsociologickém kontextu*. Praha : Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 91 s. Diplomová práce.

LUKÁŠ, Ondřej, 2011. *Zinové knihovnictví a tvorba knihovního fondu českých punkových a HC/punkových zínů*. Brno : Filosofická fakulta Masarykovy univerzity. 50 s. Diplomová práce.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- PP Označení první skupiny účastníků výzkumu, pohybující se v punku od počátku
- SP Označení druhé skupiny účastníků výzkumu, která se začala pohybovat v punku až v posledních letech
- DIY Do It Yourself
- sXe Straight Edge

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 : Paradigmatický model

Obrázek č. 2 : Selektivní model

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit

Tabulka č. 2 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Nebýt součástí většiny a přitom někam patřit

Tabulka č. 3 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Být svůj

Tabulka č. 4 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Být svůj

Tabulka č. 5 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Utváření scény

Tabulka č. 6 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Utváření scény

Tabulka č. 7 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Nároky na hudbu

Tabulka č. 8 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Nároky na hudbu

Tabulka č. 9 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Každý je nějaký

Tabulka č. 10 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Každý je nějaký

Tabulka č. 11 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Roztříštěnost scény

Tabulka č. 12 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Roztříštěnost scény

Tabulka č. 13 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Punk jako módní doplněk

Tabulka č. 14 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Punk jako módní doplněk

Tabulka č. 15 : Soupis kódů SP náležících do kategorie Punk není bussines

Tabulka č. 16 : Soupis kódů PP náležících do kategorie Punk není bussines

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1 – Slovník pojmů

Příloha P2 – Seznam otázek do rozhovoru

Příloha P3 – Seznam doplňujících otázek do rozhovoru

Příloha P4 – Příklad postupu kódování

Příloha P5 – Rozhovor s účastníkem výzkumu SP1

Příloha P6 – Rozhovor s účastníkem výzkumu SP2

Příloha P7 – Rozhovor s účastníkem výzkumu SP3

Příloha P8 – Rozhovor s účastníkem výzkumu PP1

Příloha P9 – Rozhovor s účastníkem výzkumu PP2

Příloha P10 – Rozhovor s účastníkem výzkumu PP3

Příloha P11 – Doplňující rozhovor s účastníkem výzkumu SP1

Příloha P12 – Doplňující rozhovor s účastníkem výzkumu PP1

PŘÍLOHA P1 – SLOVNÍK POJMŮ

Dominantní kultura

Nejvíce rozšířená kultura na daném místě v daném čase. Dominantní kultura vyžaduje přizpůsobivost, jednotnost a neodlišnost.

DIY

Volně lze DIY neboli Do It Yourself přeložit jako „Udělej si sám“. Jedná se o princip kreativního tvorby a aktivity v rámci punkové subkultury.

Hodnota

Hodnota obecně souvisí s postoji a idejemi člověka či kultury. Punková subkultura má své specifické hodnoty. Punker propojuje své hodnoty s hodnotami subkultury. Následně se jim buď přizpůsobí nebo si vytvoří svůj jedinečný hodnotový žebříček.

Mainstream

Vzor pro dominantní společnost. Mainstream určuje styl oblékání, módu, hudbu, chování a podobně. Je spojován s populární hudbou.

Punk

Punk je označení pro hudební a životní styl. Zároveň se jako punk označuje člen punkové subkultury.

Punker, Punkáč

Člen punkové subkultury. Bývá odlišný od většiny. Má své specifické názory a svůj styl oblékání.

Streetwork

Terénní pracovník zaměřující se osoby ohrožené rizikovými jevy.

Subkultura

Díleč jedinečná kultura vymezující se od dominantní kultury.

Scéna

V této práci je pojem scéna používán jako synonymum k pojmu subkultura

PŘÍLOHA P2 - SEZNAM OTÁZEK DO ROZHOVORU

1. Jak ses dostal k punku? Kolik ti bylo let?
2. Co tě přimělo k tomu, aby ses dal k punku?
3. Jak se změnil tvůj pohled na svět tím, že ses dal k punku? Pociťuješ to nějak? Jak jsi to vnímal dřív? Mění se tvůj pohled?
4. Co pro tebe vlastně znamená být punk?
5. Měli jste nějakou punkovou partu?
6. Máš nebo má někdo v okolí kapelu, okolo které se pohybuje vaše parta?
7. Jak jste společně trávili volný čas?
8. Pomáhali jste nějakým způsobem společnosti, třeba jako dobrovolníci? Ty sám jako jedinec nebo jako parta?
9. Co je pro tebe u hudby důležité – vizáž kapely, její vystupování, texty, rychlost nebo aby se na ní dalo pogovat?
10. Jak je pro tebe důležitá tvoje vizáž? Je vůbec v punku důležitá? Co pro tebe znamená punkové oblečení?
11. Preferuješ principy DIY?
12. Co pro tebe znamená chození na koncerty nebo ježdění na festivaly?
13. Čteš ziny? Proč?
14. Myslíš si, že události, které se teď dějí, jak ve světě tak u nás, punk ovlivňují a mění? Myslím tím třeba politické události, nesmyslnost některých zákonů, nesnášenlivost a podobné?
15. Máš pocit, že všechny ty věci spojené s punkem (myslím tím hodnoty, na kterých byl ten punk vystavěný) jsou aktuální i v této době? Nebo je tam ta hlavní pointa v něčem jiném?
16. Co říkáš na to, že se punk teď objevuje všude. V politice, v nejmodernějších trendech pro mladé, na tričkách z New Yorkeru a tak.
17. Jak se staviš ke kapelám, hrající pop-punk a všichni od punkáčů po „nepunkáče“ je milují?
18. Vadí ti, když punková kapela na hudbě vydělává?
19. Preferuješ spíše klubovou scénu nebo festivaly? Proč?
20. Nevadí ti, že klubovky teď spíše upadají a jezdí se hlavně na velké festivaly? Nebo nemáš ten pocit?

21. Jaké festivaly máš radši? Menší, kde hraje pár kapel nebo ty velké, kde je to kapelami nabitě?
22. Nevadí ti, že pořadatelé na punku často i vydělávají a to nemalé peníze?
23. Je něco, co ti vadí na punku? V porovnání dřív a dnes (pro PP)?

PŘÍLOHA P3 - SEZNAM DOPLŇUJÍCÍCH OTÁZEK DO ROZHOVORU

1. Myslíš si, že soudržnost a přátelství jsou v punku pořád jako dřív?

Myslíš si, že spolupráce mezi lidmi a přátelský přístup, který si myslím, že je teda v tom punk dost zásadní, zůstanou pořád, i když je hodně těch odvětví, co se od punku odvíjejí?

2. Dříve se punkáči, undroši, skejťáci a všichni spojili, aby šli proti jednomu nepříteli. Myslíš, že dneska mezi sebou ty subkultury také spolupracují?

3. Myslíš si, že se teď punkáči zajímají o historii a celkově prostě o to, co bylo? Myslíš, že je to důležitý, aby se o to zajímali?

4. Všimla jsem si, že v poslední době se na sociálních sítích objevuje takový docela negativní jev. Punkáči se mezi sebou hádají, házejí na sebe špínu, označují se navzájem za xenofoby a nacionalisty a celkově se dost potápějí. Neříkám, že vždycky, ale často dost neoprávněně. Pokud jsi to zaznamenal, myslíš si, že by to mohli mít v budoucnu nějak zásadní vliv na subkulturu celkově?

PŘÍLOHA P4 - PŘÍKLAD POSTUPU KÓDOVÁNÍ

PŘÍLOHA P5 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU PPI

Tak úplně na začátek klasika. Jak ses dostal k punku a kolik ti bylo, když jsi takhle začínal.

PPI: No hele, já jsem se dostal. Jako poprvy jsem se setkal s punkem jako takovým někdy v patnácti. Ale to jsem poslouchal, že jo, já jsem poslouchal muziku, už jako od bigbít, tak od pěti let, když jsem zdědil desky po ségře, která se vdala. Ale to byli jako Beatles a takovýchle věci. Pak jsem jako přešel na tvrdší kapely jako Led Zepelin a spol a měl jsem jako různý období, to nechci nějak moc rozebírat. Ale v těch patnácti si pamatuju, že jo, jsme jezdili. Tak jako jsem si něco přečetl jako v našich sdělovacích prostředcích, kdo o tom psali, že to je prostě výsledek závadový... děže a že to jsou fašisti a takovýchle jako věci, že jo. No a to je to primitivní a tak no. Tak jsem se nechal trochu zmasírovat, protože jsem akorát v té době poslouchal, nebo už jsem začal poslouchat takový trochu umělejší kapely a tak. Ale právě čím víc jsem, zaprvy ty kapely, který jsem poslouchal, byly o několik generací starší než jsem byl já. Ale byli to prostě všechno jakoby super hvězdy, který ještě navíc za bolševika tady nebyla vůbec žádná šance nějakým způsobem přijít jako do styku. Ale byli to takový jako vzdálený jako ikony nějaký, jo. No a já jsem jezdil k ségře na chalupu, kam taky tenkrát taký jezdili kluci, jeden byl o rok mladší, jeden o rok starší, bráchové Sokolovi, který byli prostě synové mého kolegy, teda kolegy švárového z práce. A to byla partička chartistů. Takže měli docela přehled kulturní a tak. A co si pamatuju ty kluci, já jsem jim pouštěl, cpal jsem do nich moji muziku a oni se mě ptali, jestli jako poslouchám punk. A já jsem jim říkal, protože jsem slyšel něco na Hlasu a na Londýnu, a BBC prostě. A říkal jsem, v patnácti jsem říkal, že to je muzika pro pubertáky, jo. Že jsem na to moc starý jako. A pak teda, když jsem zjistil, že jako některý má kámoši, poněvadž to byli máničky, že jo, tak začali poslouchat plně jako jiný kapely, punk a novou vlnu, tak mě to začalo zajímat. Tak jsem si od táty nechal přivést desky nějaký. A to už jsem teda měl od kámože půjčený páskáč, na kterým byli Ramones, Sex Pistols a Dead Boys a Stranglers a Buzzcocks. A líbilo se mi to. Tak jsem si ještě nechal přivést Clash. To akorát tenkrát bylo čerstvý album London Calling, který není až tak úplně punkový. Nicméně, že jo, asi jejich nejzásadnější deska. Teda dvojalbum respektive. A to se mi na první poslech moc nelíbilo, protože jsem čekal, že to bude nějaký nářer a jakoby vůbec nebyl. Ale pak mě to sebralo, když jsem to slyšel víckrát, natolik, že to je jeden z takových těch desek, co mi zůstali do dneška. Co mě bavěj dodnes. No a v té době byla taková krátkodobá akce tady v Praze za bolševika. Protože koncerty byly málo. Většinou se jezdilo na zábavy ven z Prahy někam někomu vychytat, to byly úplně jiné kapely. Na underground jsem byl ještě mladší, jako na Plastiky a na takovýchle party. Nicméně po hudební stránce, to co jsem slyšel jako za propagandu, to už bylo jako sedmdesáté sedmé rok. A jako pouštěl jenom takový neextrémnější jejich výkřiky. Tak jsem si

102

říkal, ty vole, co to je. Takže teda táta mi přivezl tyhle desky a já jsem se vydal na akci, která se jmenovala Tančíme v texaskách. To bylo nějakou dobu krátko každou sobotu, každou neděli v Lucerně ve velkém sále. Vstupný bylo asi pětka. A tam tenkrát, když jsem tam byl poprvy, tak tam vystupovali nějaké Žluté pes, nevím ještě kdo, ale hlavně Zikkurat. A to mi říkali lídi, hele Zikkurat, to jsou punkáči. To bude čumět jako. A tam stála flaska vína jednadvaacet korun. To si pamatuju, že jsem to tenkrát, bylo to od tří hodin odpoledne a končilo to v sedm večer. A jsem tenkrát, měl jsem u sebe nějaký peníze, měl jsem nový džíny, japonský Edvinky, který po dvou flaškách, když už jsem byl úplně na moc, tak jsem je vyměnil s kámošem, kterej teda byl o hlavu větší než já. Ale abych měl na další víno tak jsem se s ním vyměnil za takový starý roztrhaný šarounský a on mi k tomu přidal sedmdesát korun. To už jak nebudu vyprávět jak jsem jel pak domů, že jsem jel tramvají k hotelu Internacionál, která měla tu levou stranu skoro prázdnou. Takže já jsem vždycky seděl na nějaký sedačce. Tam jsem se pozvracel a sedl jsem si o dvě sedačky zpátky. A když jsem vystupoval u Internacionálu tak jsem seděl na ty nejzadnější sedačce. No nic. Ale tam vystoupili jako jediná kapela lidí, který měli krátký vlasy. Všechno ostatní byly takový máničky nebo takový ušedlejší máničky. No a rozbalili tam neskutečnej nářez. Tenkrát tam ještě hráli na basu Čok, Vilém Čok. Který ne že bych měl teda úplně rád. Ale to, co tam rozbalil, to bylo super. Hráli skvěle. Hráli úplně jinou muziku než ti ostatní. A dělali teda obrovský show. Čok se válel po zemi, prostě mrdil to, a já jsem z toho byl tak nadšený, že když jsem se pak probral z té opice tak jsem se ostříhal a už jsem si nikdy nenechal dlouhý vlasy narůst. A takhle teda začal můj osobní punk. Ve velmi krátký době jsem prostě všechny desky, kromě těch nejsrdnějších, tak jsem prostě rozdál, prodal a tak no. A n burzu jsme taky chodil, vlastně už od patnácti očumovat, co je vlastně za kapely. Desky stáli od dvou set padesáti do tří set korun vejš. A to tenkrát bylo jó prachy, že jo. A furt to rozněhli policajti. Ale tenkrát se to otáčelo, že většina těch desek, tam měli lidi stovky, tisíce desek, a my jsme dřív na to většinou koukali tak, že když jsme tu kapelu neznali, tak jsme se dívali a obal. A kdo tam měl delší vlasy tak to určitě byla lepší kapela. A teď se to úplně otočilo. Že jsme chodili na burzu a jakmile tam byly nějaký máničky, tak nás to nezajímalo. Akorát, a to jsem ani nevěděl tenkrát, že teda Ramones, první opravdivá punková kapela, když si odmyslím takový ty předchůdce, tak byly taky máničky. Ale to jsem se dozvěděl až za dva roky potom. Představoval jsem si je úplně jinak. No a to už mi kámoši, to už jako předtím. Ale rozdíl mezi téma punkovými kapelama a mezi téma máničkovskými jako hvězdama byl ten, že ty punkáči byli jako normální kluci z ulice. A to se přeneslo i sem, že najednou. Tenkrát tu jako bylo dost kapel i mladých, různě to lidi zkoušeli a najednou, jak přišel ten punk, tak se mladý lidi přestali bát zkoušet a hrát. Ať uměli nebo neuměli hrát. To prostě nebylo tak důležité. Ale důležitá byla ta akce, že teda začli něco

103

1. Proces vyhledávání výrazů

PP 1/6

Výrok	Kód	Kategorie
Bigbít a pak jsem přešel na tvrdší kapely	Postup v muzice	Utváření / seskupení
Zdědil desky po ségře	Vliv rodiny	NEKAM PATĚT
Přečetl ve sdělovacích prostředcích jako výstřelek závadový mládeže	Vliv médií - ZADÁVÁ HUPDEŽ	MEDIA LNÍ OUL
Nechal jsem se zmasírovat	Ovlivnitelnost médií ~~TRAVELER~~	MEDIA LNÍ
Byli straší než já	Potřeba vrtevníků	NEKAM PATĚT
Nebyla šance přijít do styku	Potřeba sounáležitosti ~~ROVNOSTI~~	NEKAM PATĚT
Vzdálený ikony	Nerovnost ~~VZDÁLENÉ IKONOU~~	NEKAM PATĚT
Partička chartistů, co měli přehled	Inspirace ~~CHARTISTY~~	NEKAM PATĚT
Zjistil, že moji kámoši poslouchaj punk	Vliv vrstevníků	NEKAM PATĚT
Pak mě to sebralo	~~Průnikání~~ ~~PSYCHOTYPA~~	Utváření se ~~NEKAM PATĚT~~
Na underground jsem byl mladej	Potřeba vrstevníků	NEKAM PATĚT
Vyměnil nový džíny za starý roztrhaný a víno	Jiná hodnota peněz	BYT SVŮJ
Kapela měla krátký vlasy	Změna image	~~NAKROUŽNÁH. BYT SVŮJ~~ ~~UTVÁŘEN~~
Hráli úplně jinou muziku	Odlišná hudba	~~BYT SVŮJ~~ ~~UTVÁŘEN~~
Furt to rozháněli policajti	Boj systému	~~BYT SVŮJ~~ ~~UTVÁŘEN~~
Dívali na obaly, máničky nezajímali	Upřednostnění vzhledu	NA'ROBN DA HUBU
Normální kluci z ulice	Rovnocennost	NEKAM PATĚT
Mladý se přestali bát a hráli	Vzdor	BYT SVŮJ

2. Přidělení kódů a následně kategorií

PŘÍLOHA P5 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU SP1

Ahoj, tak já ti tedy řeknu, o co jde. Píšu diplomku, která je na téma Punková subkultura a její hodnoty. A jde mi o to, abych zachytila proměny toho punku od toho před-revolučního až po teď. A spíš jakože jak to cítí ty punkáči z dřívějšíka, a jestli punkáči dnešní vůbec pociťujou, že tam nějaký proměny jsou.

SP1: Jo.

Tak asi úplně na začátek. Jak se dostal k punku. Kolik ti bylo a jak ses k tomu dostal?

SP1: Ty jo. Tak... Bude to slyšet jako normálně, když tady budu mluvit? Můžu být opřenej nebo tak?

Jo, mělo by. Můžeš.

SP1: Tak na základce, když jsem začal chodit na zábavy, tak M., jakože náš basák teď, a P., to je bratranec. Ten hraje v T. V. na bicí. Tak já nevím. Na nějaký zábavě. Tak oni byli punkáči. Oni poslouchali kapely. Jak jsem byl jakoby ještě, chodil jsem oblíkanej jak hoper jakoby. Každý se mě vždycky ptal, jakože co posloucháš za hiphop a takový, víš co. Já jsem to neposlouchal. Já jsem poslouchal Sestry a občas jsem poslouchal nějaký techna nebo co to bylo. A takový. A měl jsem flexu jednou na zábavě myslím. Oni ji tam úplně rozdupali kluci tady ti. Jakože punkáči nebo to. Oni to tam zmačkali. Ale to mě ani nepřemluvilo nebo to. Ale právě P., jakoby bratranec z toho T. V., ten mně nahrál nějaký potom. Nebo já jsem se jich ptal, co poslouchaj vůbec, abych věděl prostě, co to obnáší. Tak mně nahrál nějaký cédéčka. A v devítce, tak v půlce devítky, začátek devítky. Tak už jsem začal jakoby poslouchat nějaký ty věci od něj. Z těch cédéček a to. Takže nějaký N.V.Ú.čka, nevím, všecko. Visáče, N.V.Ú.čka, Šanováky mi tam nahrál. Aquu Silentiu a takhle. No a takhle jsem se k tomu postupně dostával. A vlastně, jak se mě vždycky každý ptal podle oblečení, co poslouchám, tak jsem se pak začal i oblíkat jakoby punkově. Koncem devítky jsem měl už svojí první mikinu Exploited a tak nějak no.

Takže ti kámoši.

SP1: No, přes kámoše. Tím, že mně nahráli hudbu a zaujaly mě texty i. Vlastně jak to byl svižný, odsejvalo. Mě nikdy nebavila utahaná hudba. Svižná. Tak to mě zaujalo.

Takže to tě jakoby i přimělo k tomu, aby ses víc zajímal o to dál.

SP1: No jasný. No.

V podstatě.

SP1: Kdybych to jakoby rozvinul, tak jsem s nima začal jezdit na koncerty. Že jsem řekl, ať mě vezmou na nějaký koncert. A pak vlastně, když jsem byl na Bělisku už na intru, tak to jsem pravidelně zdrhal i v týdnu. A jezdili jsme do Brna, do Jihlavy. Mně bylo patnáct, šestnáct. Tak jsme jezdili na Visáče. Na prvních šesti koncertech jsem byl na Visáčích. Pak na jedněch Totáčích. A takhle jsme jezdili na koncerty. Na Favál do Brna, různě na Melodku, do Brna do Trainu, teda do Jihlavy do Trainu, tam byl klub. Tak tak nějak no jsem se k tomu vůbec dostal no.

A když jsi byl mezi těma punkáčema, tak změnil se tvůj pohled na svět nějakým způsobem? A tím myslím třeba i na začátku, a třeba i jak to vnímáš teďka. Víš. Na začátku jestli tys to nějak vnímal, že se něco změnilo a jestli třeba teďka se něco i změnilo. Jakoby postupně. Samozřejmě nějaký vývoj tam je. Ale. Chápeš mě, jak to myslím?

SP1: Jo. Chápu. No určitě za začátku, když jako. Hodně se mi zalíbilo prostě, jak je to přátelský. Znal jsem ze zábav, že jsme jeli s partou lidí. Jelo nás tam pět a celou zábavu jsme byli v pěti lidech a byli jsme takhle kámoši. Nebo si tam potkala lidi, co znáš. No a takhle jsme přijeli do klubu a mohl jsem říct třicetiletému, čtyřicetiletému chlapovi: „Nazdar vole, jak se máš?“. Prostě patnáctiletý kluk. A bral to. A bral to jakože sportovně. Jakože kamarádsky. Líbilo se mi prostě, jak jsou všichni kamarádi, a že držej při sobě. Že se tyhle akce, a tohle. A teď to myslíš jak, abych to srovnal s teď.

Spíš myslím to, jak teďka vnímáš, že ti ten punk mění tvůj pohled, na celkově, na svět.

SP1: Tak tam mě to začalo taky měnit texty. Jakože podle textů se mně to hodně zalíbilo. Jakože proti násilí, náckům a takový. A dobrý. O životě. Pravdivý. Zdálo se mi, že to je pravdivý prostě ten styl. Že se to nijak nepřetvařuje a to. Ted' nevím. Jako teď.

Jo to je v pohodě.

SP1: Jo?

Jo jo.

SP1: Já nevím, jak bych to přirovnal, jak to vnímám teď jakoby.

V pohodě.

Co pro tebe znamená být punkáč? Být punk.

SP1: Svůj.

Svůj.

SP1: Vyloženě svůj. Jako je to individuální. Prostě. Může být punkáč totální hovado. A může bejt punkáč, kterej nekouří, nepije, je slušnej, má rodinu. Ale je svůj. Jde si za svým názorem a třeba má kapelu, vykřikuje ten názor. Nebo nestydí se. Má svůj nějaký názor, kterej si myslí, že je správněj. Snaží se. Nevím no. Punkáč je takovej. No svobodomyšlněj člověk, kterej jde proti tomu, co se mu nelíbí a neskloní hlavu. Ale překročí to. Nebo třeba přeleze. Ale.

Jde si za svým prostě.

SP1: Jo, jde si za svým.

Jak jsi říkal na začátku, že jste byli ta parta menší, tak jak jste třeba trávili čas? Nebo trávili jste víc svůj volnej čas společně? Kterej jste měli?

SP1: Jako ještě než jsem byl třeba punkáč?

Ne, už když už jste spolu takhle.

SP1: Jo, tak jelikož. Nebo společně. Tak já jsem byl normálně. Tak byl jsem mladej. Bylo mi patnáct, šestnáct. Doma jsem to taky ještě neměl, že bych si mohl furt někam. Takže když jsem jakoby mohl, když jsem se mohl urvat nebo utéct, aby to naši nezjistili, tak jsem vždycky zdrhl někam. A snažil jsem se, jakoby už. Byl jsem samozřejmě i s kamarádama, který nebyli punkáči. Ale když jsem mohl, tak jsem utekl i za těma, co byli punkáči. Jeli jsme na koncert a snažil jsem se. Snažil jsem se trávit nějaký čas.

A teďka se snažíš s nima nějak krom koncertů nebo, který teda máte?

SP1: Víc? Jo, to jo. I všechno. Jiný aktivity. Oslavy, svátky, Silvestry, všechno. Snažíme si dát vědět mezi sebou. Nebo i já.

A třeba i v tejdnu se scházíte? Nebo spíš je práce?

SP1: To spíš na zkouškách v tejdnu.

Na zkouškách.

SP1: Jinak v tejdnu teď je to o práci a o čase. Teď jsme rádi, že se slezem na zkoušku, natož abychom šli třeba ještě na pivo nebo trávili spolu každej den jak kámoši, nějaká parta. Že bysme šli ven. Když to jde tak prostě. Když je nuda, je někdo doma, je M. doma, taky punkáč, tak se domluvíme, zajedu za ním do Mostišť, dáme cigáro, pokecáme. Slezeme se, i když nehrajem. Tak jako o víkendech se domluvíme, že jdem do Depa na pivo, i když nemáme zkoušku. Nebo se domluvíme, kam pojedeme na jinej koncert. Nejezdíme jenom na naše, ale i na jiný.

Když jste v té partě, snažíte se nějakým způsobem pomoci jakoby nejenom slova, ale i nějakýma činy. Jako třeba dobrovolníci nebo. Víš jak to myslím? Prostě něco prospěšného pro tu společnost dělat.

SP1: Jasný. Tak koncerty se snažíme dělat, M. pořádá koncerty, já pořádám koncerty, festival, teď se do toho začal i kytarák G. dost angažovat. Jsem s ním začal jakoby víc komunikovat kvůli pořádání akcí. On taky dokáže ledasco spočítat, jako co se ohledně financí. Nebo vymyslet taky kapely, pozvat a takový. Třeba se domluvíme na to. A jinak benefičák jsem dělal. Pro děti. To jsem dělal pro dětský domov u Třebíče. Tak to jsme dělali minulej rok. Teda už vlastně předminulej rok. Na Mikuláše pátýho. A to lidi mohli tam dávat peníze a hračky. Jako donést místo vstupu nebo to. Tak jsme tam dva plný stoly hraček měli. Nějaký peníze, nějaký dva a půl tisíce, tři jsme dali tomu domovu.

A jinak jako sám, jako jedinec. Jak se třeba snažíš angažovat?

SP1: Jako vyloženě nijak veřejně asi moc ne. Ale.

Nemyslím veřejně.

SP1: Jo, teď třeba byla sbírka na nějaký děti, co nemaj rodiny. Tak jsem tam posílal krabici. Do Novýho Města na nějakou faru. Krabici vlastně pro dítě. Mohla sis vybrat nějaký rozmezí let a naházely se do té krabice hračky a dalo se mu to tam vlastně. Mohlas tam napsat svou adresu jakoby. No k Vánocům vyloženě. Aby mělo nějaký dárky od někoho. Děckám, co jsou v domovech.

To bylo takový to, že máš napsaný na stromečkách a ty pak dáváš nebo tos mohl dát, co jsi chtěl?

SP1: Ne ne ne. Dívej, já tady mám ještě jednu krabici. Normální krabice od bot a naházely se do toho hračky, co si myslíš, že by chlapec nebo holka. Daly se do toho, takhle se to zabalilo, dovezla se jim tam ta krabice a oni ji tam třeba ještě přebalili a udělali to těm dětem.

Jasný. Tak to je hezký.

Co je pro tebe u hudby důležitý? A teď myslím třeba, jestli je to vizáž kapely, vystupování kapely, texty nebo třeba, aby byla ta hudba rychlá, aby se na ní dalo tancovat a tak. Co je pro tebe důležitýho?

SP1: Určitě rychlost hudby. Určitě texty. Vizáž ani ne. To mě celkem je jedno, jak ty lidi vypadaj. Spíš jak vystupujou. Ani ne tak na podium. To i když se někdo chová na podium jakoby divně, tak spíš jako. Máš z toho třeba taky pochyby. Nebo jakože se zamyslím, jest-

li je to nějaký psychouš. Nebo je to jeho styl vystupování nebo to. A potom jakoby vyloženě lidí a osoby soudím, až se s nima poznám, až s nima pokecám. A jinak potřebuju, aby ta hudba byla rychlá, aby měla dobrou melodii. Nevím. Aby to odsejpalo no všechno. Aby to mělo nějaký říz prostě. Aby mě to dokázalo rozproudit no.

A texty preferuješ takový ty odlehčenější nebo takový ty do hloubky. Co něco říkaj.

SP1: No.

Jak kdy.

SP1: Jak kdy no. Když se chci uvolnit, prostě nad něčím nepřemejšlet, tak si pustím vyloženě „Já už jsem takovej takovej punkovej“ prostě. A když to, tak nějakýho hloubější texty, který mají jakoby něco. O lidech, o válkách, něco hlubšího. Týrání zvířat a takový ty silnější pohledy na svět jakoby.

Jak si myslíš, že je v punku, nejen pro tebe, ale celkově, důležitá vizáž toho člověka.

Punkový hadry a tak

SP1: Já si myslím, že vůbec. Vůbec. Já myslím, že jako. Když potkám toho člověka na ulici, tak nepoznám, že to je punkáč, když tak není oblečenej, že jo. Tak na něj nezařvu „Zdar kámo!“. Nebo tak. Ale ta vizáž. Líp to rozeznáš podle vizáže. Ale jinak může chodit oblečenej, jak chce. Spíš co má v hlavě.

Co DIY? Jakej na to máš názor? Preferuješ?

SP1: Jakoby vím, že je to udělej si sám. Takže já nevím jako jestli je to ještě nějak hluběje myšlený. Jakože teď nějaká organizace. Nebo celosvětovej pohled na věc.

Spíš jako jsem myslela třeba i v tom oblíkání nebo celkově v chování se.

SP1: Tak zas je to o tom, když jsem na to měl čas tak jsem si všechno dělal. Prostě byl jsem na intru a pošíval jsem si gatě, bundu. Teď si je taky našiju. Ale teď na to dost nemám času, takže nějaká sichrhajska to spíš spraví. Nebo to. Tak kdybych mohl tak si. Líbí se mi, když si to ten člověk udělá sám. Je to vždycky originál. Ale samozřejmě mám věci, který nejsou DIY. Který jsou normálně koupený. Kapely, jakože trička kapel, mikiny kapel. Ale rád si to vždycky nějak vytuním. Trhám tomu rukávy nebo zas po svým takovým. U nějakýho trička by se mi to líbilo, u nějakýho ne.

Čteš ziny?

SP1: Málo. Hodně málo. Sám jsem to moc jakoby nikdy nevyhledával. Že bych vyloženě měl. Moc na weby punkový moc nechodím. Chodím na punk.cz občas nějaký, Schizofrenia nebo co to je něco. Pár takovejch webů, kde něco si přečtu. Spíš díky facebooku, že to

tam někdo sdílí tak na to narazím. A přečtu si to. Když už na to narazím tak si to určitě přečtu. Ne že bych to hodil bokem. Když cokoliv vidím tak si to, a je to spojený s punkem, tak si o tom přečtu. Ale jinak, že bych vyloženě byl na webu a jenom vyhledával prostě punkový ziny to ne.

Myslíš si, že události, který se teďka dějí, a myslím tím ve světě i u nás, tak že nějakým způsobem ten punk ovlivňují? A myslím tím třeba politický události nebo já nevím, nesmyslnost některých zákonů, který tady vycházej, nebo nesnášenlivost a podobný věci. Myslíš, že to ovlivňuje ten punk?

SP1: Myslím, že jo. Už jsem si osobně taky zažil, že díky tomu mají lidi, jako punkáči, tak každej má svůj názor. Každý je nějaký. Že prostě dřív byli lidi jakoby, když to tak zjednodušeně řeknu tak fuck off police, fuck off stát, a tady to. A teď už se to, teď je to víc rozčleněný do různých, kde se co děje. A jakože už mají na to lidi různý názor. A taky jsem zažil, že jsme se neshodli s punkáčema v názoru. A přeli jsme se o něčem. Jakože měli na to jiný názor než třeba já nebo tak. Myslím si, že je to jakoby, že ta soudržnost byla dřív větší. Určitě. Teď si myslím, že jsou jakoby ti punkáč víc opatrní. Že už punkáči nejsou tak otevřený jako dřív. Že už jsou spíš víc zavřený a čekaj, co ten druhý řekne a takový no. Jákej na to má názor. Nebo jak to myslíš?

Jo, úplně takhle přesně. Ale jenom mně to šrotuje v hlavě, že to je zvláštní. Že dřív, když se nemohlo říct nic, tak ta soudržnost byla. Teď se může říct všechno a..

SP1: Přesně. Teď každej mlčí. Dřív mohli říct nic a přesně, to vykřikovali. A teď když někdo něco může říct, tak jako mele o tom, ale stejně to veřejně nijak neudělá. V hospodě to umí probrat každej, ať punkáč nebo normální člověk.

Jasně. Máš pocit, že všechny ty věci, co jsou s punkem spojený, myslím tím ty hodnoty. Ty původní, na kterých vlastně ten punk začal. Tak jsou aktuální i v týchle době nebo už ta pointa je zase v něčem jiným? Teďka aktuálně.

SP1: Tak myslím si, srovnávat to určitě nejde, protože jak říkáš, dřív bylo x věcí zakázaných. Teď, když je něco zakázanýho, tak to ten punkáč neudělá. Když se jim to nelíbí, tak proti tomu bojuj, ale neporušuj to. Dřív to prostě porušovali. Dřív to prostě. Teď jsou hodně punkáči proti drogám. Dřív si myslím, že to hodně začalo drogama, že jo. Teď spíš lidi jdou proti tomu. Dřív jim zakazovali hrát, oni přesto hráli. Dneska jim nikdo nezakazuje hrát a hraje málo kapel. Mohlo by víc. Nebo mohlo by víc lidí jakoby. Dřív to bylo zakázaný a lidi chodili na koncerty. Teď to zakázaný není a lidi radši seděj doma u počítače

a na koncert nejdu. Přesto, že jsou punkáči prostě. Radši se bavěj jinýma aktivitami, než aby šli na koncert. A pak to tak vypadá s klubama, návštěvností akcí a tak.

Co říkáš na to, že se teď punk objevuje všude. A tím myslím třeba v politice, viz Schwanzenberg a ta jeho kampaň nebo třeba v moderních trendech pro mladý. Třeba když jdeš do New Yorkeru tak všude vidíš trička Ramones a tak. Co na to říkáš.

SP1: Tak jako nelíbí se mi to. Ale to už je prostě pokrok celý společnosti, že jo. Jak jsem říkal. Jak mi bylo patnáct, jak jsem se dostával k tomu punku tak bejt skejťák, to bylo kurevsky v módě. Pak hip hop. Teď si myslím, že zas ten hip hop pomalu upadá. A teď zase jde a vrací se styl, kterej dřív byl pro všechny jakoby odpuzující. A teď se to stává módou. Číro nosilo pár lidí v Český republice. Lidi se toho báli. A teď to lidi nosej jako módní doplněk. Myslím si, že je to špatně určitě kvůli rozlišení těch lidí. Když si triko Ramones koupí někdo, kdo tu kapelu slyšel jednou v životě a ještě na nějakým Očku, že jo.

Nebo nikdy.

SP1: Nebo ne no. No, nebo nikdy. To je takový smutný no. Že se to do toho motá. Ale nedivím se. To je to samý jak s Visáčema. Prostě že hrajou už neskutečně dlouho a nějaký punkáči je odsuzují prostě, že jsou komerční. Já osobně je třeba zas tak neodsuzuju. Jako už je to taky přehnaný, co si berou za vystoupení a takový. Už jsou taky víc jakoby medializovaný a už je to taky víc komerce. A už je taky někdo poslouchá spíš, že je to móda. Ale tak protože už jsou taky už dlouho no.

Jak se stavíš ke kapelám, který hrajou, já nevím, jestli to mám nazvat pop punk nebo jak. A vlastně všichni od punkáčů třeba po nepunkáče, prostě úplně všichni je mají hrozně rádi. Jo, jedeš na koncert, jedeš na Brněnec a hraje tam. No já nebudu jmenovat, ale.

SP1: Já chápu. Já to chápu přesně. Mně to nevadí, že se to líbí lidem. To je naprosto v pořádku. Každěj ať se mu líbí, co chce. Třeba chrochtání ve chlívku. To je úplně jedno. Mně se nelíbí jakoby, že. Ta kapela, která to tak hraje, tak když. Jak bych to řekl. Když se vydává za to, co je, tak to je v pořádku. Ale když se vydává za něco a hraje něco jinýho. Když v textech ukazují, jaký jsou punkáči a to to to a přitom se tak osobně nechovaj. Tak to mi přijde jakoby blbý. Jak vůči lidem. Spíš si myslím, že už to ty kapely dělaj jenom kvůli svý popularitě. A kvůli tomu, aby byli vidět. Než že to dělaj od srdce. Spíš si myslím, že by to měli dělat od srdce a radši na sebe moc neupozorňovat a dělat to prostě poctivě než to dělat jen jakoby přesně jen ten venek a nebejt takový.

A navazující na to, vadí ti, když na tom, jakoby na tom hraní punková kapela vydělává? Nebo s tím nemáš problém, když si za to berou prostě víc peněz?

SP1: To je zase pohled na to jako jak ta kapela hraje dlouho, že jo. Absolutně nemůžu nikdy vytknout to, že si berou N.V.Účka, SPSka a takovýchle kapely, který prostě mají tady všichni rádi, nejsou to žádní popíci, hrajou si furt to samý, baví je to, myslím si, že furt jedou ten svůj punk. Ale neberou si za to přehnaně. Berou si za to prostě takový peníze, který tomu odpovídaj. Potom když si bere kapela, která hraje pár let, chodí na ni málo lidí nebo, no to už je zas jak jsi říkala, to navazuje tady na to. Potom je to kapela, která si říká punk, jsou oblíbení u těch mladejch punkáčů, protože to ani nevidí, jací jsou. Jaký jsou v osobním životě. Že to nejsou takový punkáči. Oni to mají rádi, chodí na ně lidi tak si začnou brát velký peníze za to. To mi přijde na prd no. Si myslím, že do nějaký doby dokud. No nevím, kdy se láme ta hranice, kdy si za to kapela bere víc jak cest'ák. Už to že to těm lidem může ubírat strašně soukromí tak chápu, že už si za to něco vezmou no. Aby jim to teda nějaký ten čas nahradilo. Protože tím taky dost ztratí. Nebo jako ztratí. To tak nemůžu říct. To je blbý slovo ztratí. Zas nikdy nelituju žádný zkoušky, koncertu, ničeho, že jo. Ale bere ti to ten čas a ztrácíš na tom jakoby nějaký peníze nebo co bys mohla dělat jinýho. Musíš si brát volno z práce takový. Chápu, když někdo, kdo to má nabitý a jede pátek, sobota, tak že si musí vzít nějaký peníz navíc prostě.

Když má třeba rodinu a chce...

SP1: Jo. Aby to prostě, aby mohl koupit nějaký plínky nebo něco. Aby nahradil třeba i tý ženský, to, že není doma a takový.

Ty osobně preferuješ spíš klubovou scénu nebo fest'áky?

SP1: Tak v klubech je to. Asi na stejno. Je to jedno. Zas spíš, v jakým duchu je to pořádaný no. Když je to, i v klubu, když je to komerční. A nebavím se jako jenom o našem hraní, o jakýmkoliv koncertě punkovým. Tak když už to někdo dělá, aby tam, když to pořadatel dělá ve smyslu. Navalí tam šest suprových kapel z Česka, aby mu tam najeli lidi, zaplatili vstup a on a tom vydělal, tak to se mně nelíbí. Když to dělá borec, kterej tam nazve kapely za cest'áky, má tam lidový ceny tak se mi prostě líbí. To samý ten fest'ák. Může bejt velkej fest'ák, kterej dělaj lidi od srdce. A to mě bude bavit. A když to budou dělat komerčně a budou na tom chtít vydělat tak to mě bavit nebude.

A myslím si, že jako rozdíl mezi tím není. Určitě je klub útulnější, že jo. To jsou lidi nahánacný v menším prostoru a je to tam útulnější než fest'ák, kde se můžou všichni rozprch-

nout a jsou ve skupinkách a je to takový roztroušený. Klubová scéna je víc taková, jako víc se ti lidi, víc k sobě přijdou do styku. Takhle na tom festáku se sobě vyhnou. V klubu to nejde, že jo. Tam se musej potkat všichni.

Jasně. Nevadí ti, že třeba teďka ty klubovky jakoby upadaj a člověk. Teda jestli máš ten pocit. A člověk prostě přes rok nejedí a pak v létě jede na jeden velkej festák nebo a dva. A pak zase celý rok ne. Nebo nemáš ten pocit, že to tak třeba někdy bejvá?

SP1: To je zas individuální. Jsou lidi, který jsou schopni jezdit každéj tejden, viz Vypitóza, kamkoliv po Český republice na koncert a podpořit jakejkoliv festák nebo koncert. A pak jsou lidi, který to poslouchaj doma a vyjedou jednou za čas no. Vyberou si te nejlepší festák, nejlepší koncert a na ten jedou no. Vytříbeně. A vyloženě, když hraje jedna kapela někde, tak tam nejedou. Ale tak myslím si, že je to dost spojený i s financema no u punkáčů. Že pokud vydělává, nevydělává, kolik má peněz, jestli si to vůbec může dovolit každéj tejden jezdit na koncert. A nebo nemůže.

Tady mám otázku, ale v podstatě jsi mi na ni odpověděl. Máš radši spíš festáky, kde hraje míň kapelek, a nebo ty větší, kde sice oni můžou pozvat nějakou pecku, ale zas je tam jakoby, je to tam nabitý těma kapelama.

SP1: Tak jako taky mám samozřejmě rád, když si poslechnu kapelu, kterou si nemůžu dovolit já pozvat na koncert. Nebo. Vyloženě když je to dělaný pro punkáče a není to vyloženě akce, že by třeba pořadatel neměl nic společnýho s punkem nebo jen chtěl vydělat tak mi to ani nevadí, když je tam pár kapelek, který jsou lepší. Ale jinak jako já mám radši ty, jak říkáš, ty menší akce, kde je míň těch poctivejch kapel než.

Takže tvůj postoj k pořadatelům, který na punku vydělávají i třeba větší prachy asi není úplně.

SP1: Ne. Není. Je super, když na tom člověk vydělá. To zas jako.

Tak prodělat, to je blbý.

SP1: Jo, jako to je super, to znám i jakoby z vlastní zkušenosti. Jako zatím jsem vydělal pořádně jenom na jednom festáku. Ale na všech jinejch jsem prodělal. Ono zas, když se to zaplatí, i vydělá, je to super. Ale když. Nesmí ten koncert nebo festák bejt dělanej vyloženě pro výdělek. Ale jak je dělanej pro lidi a vydělá se na něm, tak to je bez problémů.

Dobře. Je něco, co se jsem, co se tady nezmínilo, co jsme nezmínili, co ti vadí na punku? Třeba když jsi začal tak jestli ti něco vadilo a teďka jestli ti něco vadí. Něco, co tě fakt štve.

SP1: Tak samozřejmě jako. Je to punk no. A hafo punkáčů by mně řeklo, že je to blbej názor, ale myslím si, že. Nelíbí se mi, když je vyloženě punkáč fakt jakoby smyslu zbavenej. Že nepřemýšlí prostě. Fakt hnusák. Musí člověk taky mít sebeúctu nebo to. Nelíbí se mi, když je člověk úplný prase. To se mi nelíbilo nikdy. Jako když ještě nezačne koncert, už někdo je totálně ve sračkách, neví o sobě, ani z koncertu si nic nepamatuje. To si myslím, že je takovej punk o hovně. Ale tak zase je to jeho život. Je to jeho názor no, ale. Tohle se mi v punku osobně moc nelíbí. A myslím si, že by ti lidi spíš měli spolu hodně komunikovat. Ale jinak nevím, co by mě v tom jakoby vadilo.

Dobry.

SP1: Jako zrovna teď mě jako. Vid', to tě napadne jako jednou za čas, teď jak se mě na to ptáš tak mě to šrotuje v palici. Jako určitě mně na tom něco vadí jako ještě jinýho. Ale.

Tak jestli pak nad tím třeba budeš přemýšlet, tak klidně můžeš napsat. Já to tam pak klidně můžu doplnit. To je úplně bez problémů.

Je ještě něco, co bys jakoby chtěl jako sdělit k tomuhle tématu? Jakože k těm hodnotám nebo tak.

SP1: Tak chtěl bych, aby to všichni dělali spíš vyloženě jenom od srdce. A chtěli vyjádřit svůj názor a nebyli to sráči. Za tím, co mají rádi, co se jim nelíbí, aby si za tím stáli a nenechali se ovlivnit ničím. Jako samozřejmě je to potom podle toho, když máš špatnej názor, tak takovej názor nechcu tím jakoby podpořit. Ale měl by mít na to každej svůj rozumnej názor. A za tím by měl stát. Každopádně bych chtěl, aby. To jsem ti chtěl zmínit, i kdyby ses na nic takovýho neptala. Tak myslím si, že by se mělo změnit prostě postoj k těm akcím. Myslím si, že lidi málo choděj na akce. Kvůli tomu to zaniká. Jak ses tam na to ptala. Na ty koncerty se jezdí málo. Koncerty jsou furt. V Praze jsou čtyři za tejdén, kdoví jestli ne víc punkových koncertů. Myslím si, že i v tý Praze je dost punkáčů a i se to tam navštěvuje, co takhle koukám po facebooku, jo? Jinak bych se k tomu ani nedostal. Že, co se děje v Praze. Ale, no měli by lidi jezdit víc na koncerty. Kamkoliv. Je to jedno. Do nějakýho chlíva prostě no.

Prostě se sebrat a.

SP1: Sbalit se a jet to podpořit. Protože když to nebudou podporovat lidi, tak to zanikne, že jo. Začalo to tím, že se to lidem líbilo, že je to bavilo. Když je to přestane bavit tak to zanikne, ta kultura si myslím.

To už pak toho pořadatele nebaví no.

SP1: Viz Rachota, že jo. Klub se zavřel, protože jedinej, kdo tam měl návštěvnost tak tam byli teknaři. Prostě punkáči už tam nejezdili. A přitom to byl supr klub. Hrál se mi tam nejlíp. Nejlepší lidi, nejlepší prostředí vždycky. Ale jelikož tam nejezdili lidi, tak klub si ani nevydělával na nájem a museli to zavřít no. To samý s pořadatelama akcí. Když mu nepřijedou lidi na tři akce tak on čtvrtou neudělá. Když pokaždé prodělá, jak jsme se taky bavili.

Dobrý. Tak dík.

SP1: V pohodě.

PŘÍLOHA P6 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU SP2

Tak na začátek klasika, jak ses dostala k punku a kolik ti bylo?

SP2: Ty jo hele. To jsem čekala tuhle otázku. A přemýšlela jsem nad tím. To je takový složitější. Bylo mně, když to vezmu tak oficiálně, nějakých sedmnáct, osmnáct let. A jsou takový dvě verze, jak jsem se k tomu dostala. První je, že vlastně dá se říct přes kluka. Nebo byli v tom spíš dva kluci. Jeden kluk ten se mi mrtě líbil. A já už jsem byla vlastně od základky taková jakoby exot, co se týče módy a toho. No a jeden kluk se mi právě že líbil. A on byl taky exot. Tak pohoda. A pak byl druhý. Do toho jsem se tak jako zakoukala. A on mi jakože ublížil. A v té době jsem si psala s tím druhým. A on mi poslal, jako snažil se mě z toho dostat, a poslal mi písničku od Malomocnosti Punk's not dead. A já když jsem slyšela ten refrén tak jsem najednou. Jak kdyby se ve mně něco to. A říkám ty vole, to je ono. Takže беру to počáteční asi tímhle songem. Jako na základě toho. A pak další když jsem potkala ještě jednoho punkáče, kterej už byl takovej. O něm bych opravdu dokázala říct, že je to punkáč. A on mě dostal mezi punkáče, jako do té scény mě dostal. A to mě bylo kolem těch sedmnácti. A to s tím punkáčem pak v osmnácti. Tak jestli to takhle stačí.

No určitě. To bylo tady někde? Nebo jinde z města?

SP2: No jakoby od Trutnova. To všechno Krkonoše, jako lidi z Krkonoš. Protože já jsem tady studovala. Takže jsem poznala vlastně týpka ve vlaku. Už teda pěkně navátýho. A ten ke mně přisedl a povídá, že bych mohla bejt jako nějaký punk. A já mu říkám, no jako něco poslouchám. No a ten byl můj průvodce po nějaký čas na té scéně.

A tak co tě k tomu teda přimělo hlavního. Takovýho toho.

SP2: Takový to uvědomění toho. Prostě uvědomění toho, že to má tu svobodu na jednu stranu. A že je to fakt něco jinýho. Že k tobě ty lidi přistupujou úplně jinak. Dělej s tebou jiný věci a jako je to něco jinýho. Jako asi si říkáš jako odpověď' asi to.

Ne to je úplně v pohodě. Jo.

SP2: Takže tak když řeknu tu svobodu. Tam to bylo hlavně. A pak taky to postavení proti těm lidem. Já to neumím vyjádřit jako slovy. Ale můžu říct, že jsou některý punkový texty, kde jsou přesně určitý úseky, věty, kdy já říkám jo, to je ono. To zrovna, jsem punkáč, jo. Třeba N.V.Ú.čka tam mají třeba text, že jejich svět. Svět okolo nich je prolhanej a my takový nechcem bejt, my jdeme proti tomu. Já nemám potřebu se srovnávat s někým a někomu něco dokazovat.

No, a když jsi začala, tak nějakým způsobem se změnil tvůj pohled jakoby na svět okolní?

SP2 : No. Teď přemýšlím, jak to mám říct. Úplně, že by se mi změnil pohled. Tam se mi spíš. Jako na okolní svět se mi nezměnil. Tam bylo spíš, že to je něco nového. Takže já jsem poznávala ten svět punkovej. Tudíž pro mě ten okolní svět neexistoval. A až teďka si začínám jakoby uvědomovat takový ty fakta, ke kterým mě ten punk přivedl. Ale že bych změnila nějak názor na ten okolní svět tak to bych nijak neřekla. Nějaká změna. Buď tam žádná neproběhla, nebo už někdy od puberty jsem nějak ten pohled měla a nepřijde mi to, že by to nějaký jako.

Hele, teď jako bude. Někteří mi řekli, ježiš, to je ale debilní otázka. Co pro tebe znamená být punkáč. Být punk.

SP2: Hele, já třeba osobně ani nemám ráda to označení. Když mě někdo označí punkáčem. Nebo takhle. Když mně řekne jako obyčejnej člověk ty jsi punkáč. Já to o sobě neřeknu. Ale cením si toho, když za mnou dojde člověk, kterej o tom fakt ví, nebo rozumí tý scéně a řekne: „Hele tebe, tebe беру za punkáče.“. Takže to si říkám, toho si cením a říkám dobře, tak možná na tom něco trochu bude, že tam to. Ale jako nerada to o sobě říkám. A jakže zněla ta otázka?

Co pro tebe znamená?

SP2: Jako co pro mě znamená?

No tak jako v podstatě jsi mi to řekla, co pro tebe znamená být ten punkáč.

SP2: Jo? Tak jo.

A když teďka, i na začátku i teďka, měli jste nějakou partu? Nebo máte nějakou partu?

SP2: Měli. Začalo to vlastně, ten týpek mě dostal do party. Já jsem přijela úplně někam do prdele, vůbec nevím. První cestovatelská. Pomalu i na černo v autobuse. A teď mě dovedl do lesa na sněh. Oni grilovali. A tam prostě lidi s čírama. A já prostě :„Ó, co to je?“. A prostě to byla parta. To byli všechno ty krkonošský kluci a ta banda kolem toho no. Prostě nevím, čím to je, do teď mě to mrzí, ale prostě furt nemůžu překousnout, a někteří už to překousli, že se to rozpadlo.

Tak to ta naše taky no. V podstatě, když to vezmeš.

SP2: Ty lidi, to je tím, že oni potřebovali jít dál. Jako určitě potřebovali se někam posunout. Ale prostě šli někam studovat nebo odjeli z města. A už prostě nemaj tu potřebu se

k tomu hlásit. Já třeba nevím, jestli je to pro tohle důležitý. Ale pro mě třeba byl taky důležitý bod, a to vlastně když mě ten kamarád dostal do té party. A tam byl kluk. A ten si mě úplně odchytil a říká mi: „Holka, ty se tady nedrž. Jdi od toho pryč. Ty jseš dobrá holka.“

Cože?

SP2: Jako tebe zkazej. A něco v tomhle smyslu. Já už jsem teda byla úplně na káry. Ale něco takovýho mě řekl. Jakože má strach, aby mě ty lidi nezkazili. Přitom mě ten člověk viděl poprvý v životě. A taky to byl jakoby punkáč. Ale asi. Jako nemám pocit, že by to.

Já si teda nemyslím, že by to mělo zkazit člověka zrovna.

SP2: No, tam je to spíš o tom, jak si k tomu udělá postoj. Jsou lidi, který jsou náchylný k tomu. Který to zkazí. Jako neříkám, že punk nezkazí nikoho.

Tak samozřejmě, jsou tam i negativa i pozitiva.

SP2: To si každéj musí přebrat.

Přesně tak.

No, a když třeba ta parta, nebo ted'ka. Třeba okolo nějaký kapely se scházíte?

SP2: Ne. Vůbec právě že. Já jsem se snažila už jako před rokem, na Silvestra to udělat a takhle, aby se jako šlo chlastat. Ale je to těžký. Někteří jsou už daleko, další už k tomu nemaj jaký, měli. Dá se říct, že z toho vyrostli. A pak jsou tam tací, kteří se tam rozhádali. Což jde úplně mimo mě, protože já se snažím být zadobře se všema. A pak se udělala jedna skupinka a druhá. Když už se to scházel. A když se jede na koncerty, tak je ještě jeden člověk, s kterým tam v podstatě jakoby držím. Pak když se k tomu někdo přibalí tak jsem ráda. To třeba i takhle minulý rok na VHSka, protože jsou z Krkonoš, to je takový to pojít-ko taky, těch punkáčů. I Driáci. Tak když se jezdilo na ně tak to chodili hodně podporovat. A tak jsme byli na tom jejich koncertě a já jsem úplně tam seděla. A jak hráli, tak mě úplně začaly týct slzy. Jak mě to chybělo. Jak mě došlo, že vlastně z nějakých deseti lidí jsme tam vlastně jenom dva.

To máme ty brd' o úplně úplně. Protože mi to máme úplně stejný. Nás bylo dvacet a ted' se nás sejdeme jako čtyři a jsme rádi.

SP2: Já teda hodně cestuju a musím říct, že co se takhle s těma bavím, tak všude byly nějaký party a většinou jsou rozpadlí a držejí jenom fakt ty držáci.

No a ted'ka máte nějakou bandu nějakou novou? Nebo se spíš scházíte jenom občas?

SP2: Hele takhle za mě. Já osobně nemám. Když to řeknu takhle. Já osobně nemám. Já jsem si prostě vyšla taky do světa. Protože říkám jako zaprdnout tady, to se nikam neposu-

nu. A tak jsem začala jezdit po republice. A začala jsem prostě poznávat lidi. Takže když se jedná o akci, tak je to pak o domluvě s lidma, který když nějaký poznám a jedou tam tak jedu s nima. Takže já se spíš chytanu někoho a s těma držím. Ale že bych jinak jako přímo měla partu. Právě že ne. Jako hodně mě to štve, protože já chci někam třeba jet. A sama se neodvážím. A když nevím, že tam třeba jede někdo známej tak se na to vykašlu. To je pravda, že třeba od Pardubic tak jsou takový dva jako postarší. Tak s nima taky hodně jezdím. Já nevím, jestli znáš S. a P., tak jezdím s nima hodně no.

Jo. Do Poličky jezděj taky docela často.

SP2: No právě. S nima jsem taky, i do Poličky, takhle poslední dobou jezdila. Takže asi takhle no.

No a když třeba takhle jste s těma punkáčema, tak já trávíte čas. Nebo i dřív, když jste tu partu měli, tak jak jste ho trávili?

SP2: To byli takový alkopunkáči, když to tak řeknu. A já jsem teda takovej částečnej abstinent. Já teda nepiju moc. Takže tam to spíš bylo, no v podstatě o tom chlastu. A třeba tam byli takový, čeho jsem se já teda neúčastnila z nějakýho důvodu, tak abych neřekla, že jsou to jenom ochlastové. Tak chodili třeba někam já nevím třeba na výpravy. Na nějaký túry. Taktaky samozřejmě s chlastem. Tak to taky byla jedna taková věc. Ale většinou to byly spíš takový chlastačky, kalby. A mě sralo na těch chlastačkách, kde třeba člověk tam někomu něco prostě provedl, nějaký naschvály a nebo to no. No většinou to prostě byly takový ty cestovatelský a nebo kalby no.

No a teďka se strašně začalo rozmáhat dobrovolnictví. Máš v tom nějaký zkušenosti?

SP2: Dobrovolnictví jako?

Punkový.

SP2: Ještě mi to trošku přiblíž.

Víš, jako že se dělaj koncerty jako benefičáky. Anebo třeba jedinci chodí pomáhat do domova pro seniory, dávaj prachy někam nebo se snažej.

SP2: A to se teďka rozmohlo? No asi jo. Ono to tady asi tolik nebylo, že jo.

No právě mě to teďka přijde jako takový hrozný boom.

SP2: No jako. Já jsem nad tím takhle jako nikdy nepřemýšlela. Já to měla vždycky jak je to teďka a já jsem teď. Tak mi to přišlo, že to tak prostě je. Ale když se nad tím tak zamyslím, co jsem tak jako slyšela a četla, tak asi jo no. Tak ono to tak vždycky bylo, že ty punkáči pomáhali. Ono je to teďka možná tak, že už nemůžou pomáhat sobě, protože se jak, před

čím. Tak se snaží asi pomáhat někomu jinému. Ale třeba, co se týče jako benefitních akcí, tak záleží akce od akce. Tak některými přijdou dobrý. Vlastně proč ne. Je to něco nového. Je to něco, co ty lidi může spojit. Protože co ty punkáče teďka spojí, jo. Možná momentálně to, co se děje ve světě, ale.

No to si myslím, že teďka spíš rozkmotřuje tu scénu. Ta uprchlická krize tomu docela dává.

SP2: To jo. Ale zase se rozmnožují náckové a fašouni. Takže tohle se dá, nebo tomuhle se budou asi někteří bránit. Nebo já nevím. Někteří to třeba přisuzují, že uděláme koncert a tak aby to nebylo jenom o chlastačce tak k tomu něco získáme.

Tak je to taky možnost.

SP2: Jako já nejsem pořadatel. S pořadatelem žádnými jsem se pořádně nebavila. Ale myslím si, že není to špatný. Na jednu stranu ukazujeme jakoby to lepší. Tu dobrou stránku toho punku. A ne jen, že je to ten chlast.

Ještě bych teda k té hudbě. Co je pro tebe, když ten punk posloucháš, co je pro tebe důležitý? A myslím tím od vizáže kapely, aby se na to dalo pogovat, texty a úplně všechno.

SP2: No tak takhle. Co se týče punku, tak je důležitý text. Ale co se týče mě, jako poslouchu té hudby, tak já to mám jakoby asi pár pár kritérií. A to je text, hlas zpěváka a pak i jak vypadá. Jak jim to zní. A pak taky, podle čeho si vybírám kapelu, tak jakou umí udělat show a jak jako přistupující těch koncertech k těm fanouškům. Vlastně na celý ten koncert jak ta kapela přistupuje. Protože je to pro mě. Na tom punku se mi líbí, že se tam nedělají rozdíly ani mezi kapelou ani fanouškama. Ty prostě můžeš jít a zachlastat s tou kapelou. A jsou to prostě kamarádi, který ti zahrajou a rádi, jo. Takže to na tom punku je pro mě důležitý. Ty lidi, ten přístup těch lidí na těch koncertech a tak. A pak jsou to v podstatě ty texty, ale.

Texty doma, ale zapařit, když seš někde venku, jo.

SP2: No jasně. Takhle by se to dalo říct no.

A jako pro tebe osobně je důležitá vizáž?

SP2: Pro mě osobně ano. Ale tam to je z jiného důvodu. Protože já už kdy od základky si jedu v určitých stylech. Jsem vystudovaná módní návrhářka, takže já k té módě mám blízko. A v podstatě se na to vymlouvám. Na jednu stranu. Protože osobně, na sobě, si zakládám na tu módu. Ale to není tím, že bych šla a teď jako musím vypadat jako punkáč. Ale

móda sama o sobě je pro mě koníček. Strašně mě to baví a takhle. Takže ta vizáž, moje vizáž je pro mě důležitá. Ostatních vizáž, tam to záleží o tom, co ze sebou vyblejou ty lidi. Když člověk řekne něco rozumného tak jo, pohoda. Ale pak je člověk, kterej je prostě úplně, udělá se sebe punkáče, ale pak ti řekne takový věci, že se chytáš za hlavu

Vypadá jako největší punkáč, ale pak.

SP2: Já mluvím tady o tom, co máme no. Jako ty lidi jsou dobrý, ale někdy to co vypouštěj z úst nebo to co vytvářej. Tak s říkám ježišmarja, nechávám je při tom a jsem ráda, že zůstávají tady.

No a myslíš si, že pro tu subkulturu je ta vizáž důležitá.

SP2: Já mám pocit, že, aspoň takhle, co jsem slyšela a četla, že ta vizáž byla vždycky takhle důležitá. Protože to pro ně byl určitě ten boj a vzdor vůči té společnosti a všemu. U některých podle mě je dobrý to, že je to pohodlnější. Víš, nemusíš se starat, budu otrhánej. Prostě pohoda. Další věc, když to teda beru takhle, nemusíš tam řešit ty prachy. Jo, někteří potřebujou každé měsíce nový kalhoty, tady ty prachy radši vložej někam, do něčeho lepšího. No a nebo do chlastu. Ale teď jak jsi říkala ty dobrovolnický akce, tak teď si myslím, že už hodně dávaj do těch dobrovolnických akcí. Ale myslím si, že na jednu stranu. Furt by měl mít ten punk něco, čím by se odlišoval. Mělo by to být ale něco, co mu zůstane. Což je těžký no, v týhle době no.

Ale teďka už se tolik punkáčů tolik neoblíká.

SP2: To ne no. Myslím si, že je to kvůli tomu, že. Nebo teď se hrozně rozmohla věta Punk není móda, punk je život. Jenomže kolik z těch lidí o tom ví. Jako já nemůžu říct o čem je punk. Jako já to mám naposlouchaný. Od lidí, protože jak takhle cestuju tak jsem poznala dost lidí, který mi řekli svoje zážitky, tohle. Je pravda, že poznám lidi ty jiný. Všude jak se chovaj k sobě. Jako v porovnání s někým, kdo sedí doma na prdeli a jde na koncert jednou za půl roku na ty dva největší festáky, co tu máme. Tak můžu snad aspoň trošku říct, o čem, v čem to spočívá. Ten punk, ten život punkovej. A teď mě to vypadlo, ta myšlenka. Ty ses ptala na.

U těch punkáčů jak je to důležitý, teďka.

SP2: Jo jak je to důležitý. No už to asi nepovím. Už mi to uteklo. Ale. No jako na jednu stranu mě to trochu mrzí. Já vím, že to není o tom, jak vypadaj. Ale na jednu stranu, když jsou prostě punkáči ohlálkly a mají ty číra.

Tak je to nádhera.

SP2: Podíváš se, polichotí to tomu oku. Je to prostě hezký. Ted' už jdeš na koncert a spousta lidí je tam oblíklejch normálně. Já vím, není to o tom, co máš na sobě. Ale na jednu stranu, chceš se podívat. A pak vyber si někoho, když. Takže já si myslím, že ta móda tam vždycky byla. Jako zajímalos mě, kdo s tím přišel, že punk není o módě. Ten punk je životní styl, kdedyž to tak řeknu. A k životu se potřebuješ i vlastně oblíkat. Myslím si, že do toho to taky patří. Jako určitě na tom nezakládám. Ale taky je to taková ta důležitější část.

A v těch hadrech preferuješ takový to udělej si sám?

SP2: Určitě. No jako jak se to vezme. Jako chápu, že někdo je nešikovnej, nebo není zručnej na ruce. Takže tohle. Ale nelíbí se mi, když někdo jde a koupí si hadry za několik. No a vymazlí se. A pak za několik tisíc. A pak ti tady ještě zvedá nosánek. Za toho jak vypadá. Jako protože ty lidi tam vložej něco sebe. A to Do It Yourself, to je to ze sebe. A to je ten názor toho člověka i názor toho punku.

Ted' jsem viděla na netu vyšperkovanou kožbu, luxusní. Za deset tisíc? Říkám no ty vole.

SP2: No asi se to tomu, když si to uděláš sama.

No jo, ale kterej punkáč má jen tak deset tisíc, aby je dal takhle hned.

SP2: No to nemá. No a to jsem ted'ka jela s týpkem. Já nevím, jestli je to jenom u nás v kraji, ve východních Čechách nebo jestli je to i někde jinde, ale tady mně přijde punk hrozně. Já ani nevím jak to nazvat. Jako samotnej Hradec, to je sama o sobě skupina. V Krkonoších jsou zase dvě skupiny, který jdou proti sobě. Jako tady jdou ty skupinky těch punkáčů proti sobě. Jako že to nechápu.

Aha, to je divný.

SP2: Jako je to tak. Aspoň mě to tak přijde. Nevím jestli jsem tak sebestředná, že беру, že vůči mě někdo něco měl, ale. Že jsem se právě setkala ted'ka s punkáčem. Tady se rozmohlo mezi těma hardcore punkáče to vegetariánství, veganství. A už na Silvestra mě osočil týpek, že jsem měla marteny. A najel mi do nich, jakože já mám hnusný boty. A prostě já, mě prostě nikdo nesmí urážet u stolu. A prostě týpek, kterej si o sobě myslí. Kterej už od začátku se mnou mluvil arogantně. Tak jsem si ho pěkně přirazila ke zdi a on už do mě jel, že jsem špatná, že žeru maso. A pak se ke mně ještě doneslo, že údajně říkal opovrhuje punkáčema, který nemaj hadry za několik tisíc. Takže.

Tohle pro mě vůbec není punk.

SP2: My jsme se nad tím všichni takhle pobavili. Ale takhle mi přijde, že to tady v tom kraji je. Ale je to zase můj osobní názor. Když vidím, že ty lidi nevyjížděj tady v tom kraji. Kdo to může taky pořádně posoudit no. Ale jo. Myslím si, že to Do It Yourself do toho patří. Protože je to o tom projevít svůj názor. A takhle se nejlíp projevíš. Když si koupíš něco, co támhle někdo vymyslel, tak co tím jako ukazuješ. Mám prachy.

Ted' jsem viděla na fest'áku výbornýho týpka, měl krat'asy a místo trika měl pytel od brambor. A na tom měl napsaný Punk's not dead. Ten mě pobavil.

SP2: Já jsem zase nosila dva roky. Já mám pocit, že mi ji máma pak i vyhodila, abych nedělala ostudu. Tak na Podpáře jsem nosila. Ušila jsem si sukni z odpadkových pytlů. A běhala jsem a říkala jsem, že je to moje ekologická sukňe. A hrála jsem si na hroznýho ekologa. Takže když někde něco zahodil, tak už jsem ho úplně. Říkám seber to, vyhoď to támhle. A všichni ze mě prdel prostě. No někam se ztratila. Ale asi si ušiju ještě jednu. Jako ty pytle tam jsou. Dva roky zpátky na Páře jsme našli nějaký luxusní pytle. To byla ta bahnitá Pár, jak přselo a tak. Fakt úplně takový z pevnýho matroše. Tak si z toho ušiju nějakou pláštěnku luxusní. Takže takhle no.

Co pro tebe znamená chození na koncerty nebo ježdění na fest'áky.

SP2: Asi, dá se říct. Jako teďka, v tuhle chvíli ten názor mám. Že to je pro mě, punk je pro mě život a ty koncerty, to je pro mě taková ta pumpa tý žíly. Taková ta střela. A takže pro mě jsou ty koncerty hrozně důležité. Jako pro mě je to taky jedna z nejdůležitějších. Můj život o ničem jiným není. Dá se říct. Když o tom víkendu jdeš na ten koncert. A prostě si to užívám.

Lidi, hudba.

SP2: Já nevím, jestli to chceš jako ještě víc rozvíst.

V pohodě. Čteš ziny?

SP2: Koho?

Fanziny. Takový ty časopisy.

SP2: Nečtu.

A takhle na netu se zajímáš o scénu, o novinky?

SP2: Jak kdy. Záleží o co. Ráda se dočtu o tom, co bylo. To mě zajímá. Protože chci vědět, na čem je to postavený. Alespoň tady v Čechách. Ten punk. Takže to se jako zajímám. Když se ke mně něco donese tak si to určitě přečtu. Co se týče toho, co se děje teďka, tak je to něco, co mě zajímá. Rozhovor s nějakou kapelou nebo to. Tak si přečtu jenom podle

toho, co je to za kapelu. Jestli mě to zajímá. Nebo taky když se rozjížděj určitý drby k těm kapelám. Tak se snažím si sama najít nějaký informace, abych si na to udělala svůj vlastní obrázek a vzala s to nějak po svém. Ale jinak že bych nějak úplně to studovala, to ne. Protože napsat, co chce, může každé debil a nemusí to bejt pravda.

Jasně. To vidíš na punk.cz.

SP2: Já tam někdy zavítám. Ale mě už ani nebaví moc číst z monitoru. Já když už, tak prostě knížku nebo papíry takhle. A přečíst něco takhle na internetu. A říkám, může to napsat každé vúl. Takže čtu to, co od člověka, kterýho znám.

Myslíš si, že ty události, co se teďka dějou u nás, ve světě, politický a tak. Tak ovlivňujou tu naši scénu, subkulturu.

SP2: Jako pohlo to s tím. Nenechalo to v klidu. Otázka je proč. Jestli je to tím, že tady nemají do čeho vrtat, tak se začli vrtat v tomhle. Jako nevím. Nejsem si jistá. Určitě to s někým pohne. Ale myslím, si že, pokud je to velká událost tak poteš koště. To spíš jsem se víc obávala toho, co roznášelo, že Vision Days a Inseminačka jdou proti sobě. To jsem měla strach. Než jsem zjistila víc informací. Tak aby se nevytvořily dva tábory. Vision Days a Inseminačka. A nešlo to proti sobě. Protože když to vidím. To je jak už prostě nějakéj veganskej a hardcorovej punkáč jde proti takhle. Tak tohle mě jako děsilo. Tady se poznaj tolerantní lidi. Ty lidi, co k tomu punku fakt přistupujou. A maj tu toleranci. Mají svůj názor a dokážou vyslechnout i někoho dalšího. Tak s těmahle lidma to nepohne. Ale nějaký š'ouraly, tak to jako uvidíme, co bude.

Co říkáš na to, že ten punk se teďka objevuje všude. Tím myslím prostě jdeš kolem Vietnamců a oni tam mají tričko Exploited a tak.

SP2: Jako já už jsem nadtímhle přemýšlela hodně dlouho. Ale teď si říkám co já, jako návrhář ti na to můžu říct. Já to chápu ty lidi. Vlastně když se vrátíme do minulosti, tak vlastně díky tey Vivienne Westwood, která určila tu módu punkovou. Tak tohle taky není prohrěšek. Já si myslím, že to přijde, nebo je to tady, a zas to zmizí. Takže pro mě to není, že bych se bála. Že by to něco znamenalo. Jako my víme, že jestli tady budou holky nosit tričko Ramones a tak, tak víme, že o tom vědí úplný hovno a že z toho vyrostou. Takže jestli by nás to mělo nějak to. Naopak. My bysme se teď měli projevit tím Do It Yourself. Tím tvořením. Nevím jinak jak to nazvat. A ukázat, že punk není o tom, že si tady koupíš ocvokovanej hadr s kapelou a jdeš a je to. Ale že fakt tam dáš něco sám ze sebe. Jako pro mě to hrozba není. Ano. Zezačátku se mi to nelíbilo, ale na druhu stranu přiznejme si, díky

tomu je to pro nás dostupnější a můžeme se na tom víc vyblbnout. Ale myslím si, že by to najednou mělo ovlivnit, že by ty lidi měli na základě toho posuzovat. Myslím si, že ne. Že to snad tak daleko nedojde. A jestli jo, tak si musím přehodnotit svůj názor.

Myslíš si, že ty věci, na kterýh byl ten punk zezačátku vystavěný, takový ty hodnoty a všechno možný, že jsou aktuální i teď?

SP2: No.

Víš, tam hlavní pointa.

SP2: A otázka je, co je ta hlavní pointa. Protože já jsem se po tom pídila, protože mě to taky zajímalo. A když si to vezmu, tak jiná pointa je ve světě u zahraničního punku. A jiná pointa je u nás. Podle mě, teda podle toho, co jsem slyšela a četla, tak to je furt takový, že punk je revolta, svoboda, že bojovali. A přitom jsem slyšela, že to bylo o tom, že týpci slyšeli super kapelu, líbilo se jim to, tak chtěli taky super kapelu. A to, že režim jim se to nelíbilo, tak bojovali v tom, že si chtěl zahrát. Ale že by v tom byl nějaká politická myšlenka, že tady chtěj něco to, tak tady u nás to nebylo. Ale já nevím jo.

Takže je to stejný jako teďka?

SP2: Asi jo. Anebo spíš bylo by stejný, kdyby ty lidi o tom věděli. Jenže málo lidí ví tu pointu. Tu podstatu. Že každej bere to, co je rozšířený, to mediální. A to tady není. Takovej ten vzdor vůči systému politickému. My tady nadáváme na politiky, protože nemáme na co jinýho nadávat. Dobře, nadáváme oprávněně. To stejný, že taky neuznávám ACAB. Já chápu, že za komunistů to tam bylo. Že je neměli rádi, protože se s nima střetávali. Ale teďka, to že támhle uděláš bordel a přijede na tebe policie. Jako můžeš si za to sám. Nemáš dělat bordel. Takže takhle.

Jak se stavíš ke kapelám, který hrajou, já nevím, jak to mám nazvat. Pop punk.

A všichni je milujou. Ale myslím i punkáč takový ty mladý i nepunkáči.

SP2: Jako myslíš teďka pro mě je pop punk. Bere se. Třeba takhle. Jako nemusím je, ale poslechnu si je, ale neuznávám je, takový ty Rybičky 48. Tak to je ono?

Jo, to je ono.

SP2: Já jsem teď nevěděla, jestli třeba nemyslíš i taková ta co se bere vůči Fialkám. Jako pardon, ale ještě jsem neviděla Fialky na Očku, že by hráli. To teda nic proti SPS, ale ty už jsem tam viděla hrát. Nějakej týpek si tam zavolal a prej hej ty v tom modrým, já nevím, jak se jmenuješ. Hod' mi tam. Jakože borec to tam chtěl trošku rozto. Černá ruka.

No jasně. Starej klip.

SP2: Minulej rok si to tam někdo nechal pouštět. Ale as to byl nějak provokatér. Takže. No a jak se k nim stavím. Jako nedá se to porovnávat. Jak chceš porovnat něco. TO jsou podle mě kapely, s kterýma nepůjdeš a nezachlastáš. Který tě nepovezou na koncert. Nebo který u tebe nepřespěj. Který už to maj nějak vyhlazený, mají svůj režim. Nechci říct, že jsou komerční. I když jsou, ale nevydělávaj na tom miliony, aby to bylo jako komerční. Třeba já, co nemusím tak jsou pro mě Tři sestry a Visací zámek. To je pro mě jako. Chápu, že pro ty starý punkáče to jako ale pro mě. Když mě někdo řekne, já řeknu punk a oni jo, Visací zámek a Tři sestry. Tak to.

Tak to už je komerce.

SP2: No je to prostě zajetý. A to já jako nemusím. Ani mě zatím jako takový ty kapely nezaujaly tak, že bych řekla jo, jste komerční, ale zpíváte dobře. To třeba Xindl X, kterej mně přijde, aspoň z toho, jak se projevuje, že on asi byl jako mladej punkáč. Jako na tohle bych se ho chtěla někdy zeptat, zastavit se s ním a promluvit. Protože v těch videích se tam ukazuje s čírem. Já nevím, jestli jsi viděla nějaký. On tam má, když má třeba nějaký ty songy, tak tam má starý fotky a je tam jakoby okovanéj a s čírem. A když se zamyslíš nad téma jeho textama tak oni mají taky myšlenku. A takvou i podobnou, co berou ty punkáči. Dobře on z toho udělal komerci. Ale ne z toho důvodu, že chce na tom nahrabat. Ale že chce fakt dát nějakou myšlenku světu. Do světa poslat. Pro mě Xindl víc punk než nějaký Rybičky.

A vadí ti, když ta punkovka na hudbě vydělává. Když třeba jedou, pak si za koncert vezmu padesátku, nebo viz třeba Exploited půl milionu a zase jedou domů.

SP2: Záleží pak, kde ta kapela hraje. Záleží, jestli je kapela, která si říká za koncerty několik tisíc a cpou se na nějaký koncerty, kde hrajou kapely za cest'ák, tak to fakt nemusím. To jako promiň, ale jsou kapely, který tam jedou ze svý dobrý vůle, že chtěj zahrát a pak tam přijde kapela, která shrábne všechno. To ať jde do prdele takováhle kapela. Jestli si tahle kapela dělá vlastní tour tak ať si dělá. A ať si na ní chodí lid prostě, co si je uznávaj. Já na ně nepůjdu. Já nemám prachy na to, abych. Nebo v porovnání. Tři kila dáš za dvě kapely, který shrábnou několik tisíc za svůj koncert. Anebo dáš tři kila za dvacet kapel a užiješ si parádní akci s parádníma lidma. Takže je jakoby nepodporuju. Ale ne z toho důvodu, že bych je to. Nic proti těm kapelám nemám. Na jednu stranu, ke mně se doneslo, zajímávalo by mě, co je na tom pravdy, že třeba Eečka, že si berou dost za koncert. Ještě se ke mně doneslo, že třeba Vision days, že si berou. A já si říkám, že kapela, která by si brala tolik

za koncert tak přece nebude tolik hrát na koncertech, na kterých je minimální vstup. Jako vem si to logicky. Když máš kapelu, která si bere deset tisíc za koncert, a šli by ti na koncert, kde by byl vstup osmdesát korun. Tak jako deset tisíc z toho fakt nemá. A pořadatel by si takovou kapelu fakt nepozval.

No Vision days si neberou tolik.

SP2: No, já s myslím. Třeba u těch Eeček teď momentálně pochybuju. Protože jsem je fakt viděla na akcích, kde ten vstup byl dost vysokej.

Já myslím, že Eečka s berou, nebo ještě čtyři roky zpátky si brali asi dvacet. Ale nevím, jak si berou teďka. Protože přece jenom je to chvilka.

SP2: Jako je to dost.

Je to hodně. Oproti takovejším SPSkám, který si berou třeba osmičku, tak to je rozdíl

SP2: Takže třeba ty Eečka mě třeba mrzej na jednu stranu. Ale třeba co beru Visací zámek, tak co jsem četla v té knížce o tom punku tak oni už narovinu řekli, že na tom chtěj vydělat. Když to tak řeknu vlastními slovy. Takže najednou já na tu kapelu změnila názor. Říkám fajn, šli jste do toho s tímhle přístupem, nikomu jste nic nelhali, šli jste tak a že jste se chytli, to je pro vás dobře. Já nevím. My jsme to zase zakecali.

Ne, právě jsem si vzpomněla na to, že jsme jednou přijeli na akci a jedna kapela, nebudu říkat která, tak přijela a první co, tak ani nevystoupili z auta, ten zpěvák jenom vytáhl ruku a platíte. Říkám, co tohle je. Co je to za přístup?

SP2: Já říkám, nemám ráda kapely, a snižujou se u mě tím, když přijde kapela, která si řekne několik tisíc za koncert a jde na koncert, kde hrajou kapely za cest'ák nebo za minimální, no prostě za cest'ák. Protože na těch punkovejch koncertech se nedá prostě vydělávat. To by bylo.

I proti té myšlence.

SP2: No proti myšlence taky. Ale spíš proti těm lidem. Vždyť ty lidi mají taky určitou filosofii. Jsou bez peněz, protože neuznávají peníze. Což je taky díky tomu mě punk naučil úplně jinej pohled na peníze. Což za to jsem strašně vděčná. Že dřív pro mě byly peníze důležitý. Ale to si myslím, že rodiče jakoby, seš mladá, peníze potřebuješ. A najednou mi ti punkáči ukázali hodnotu těch peněz. A úplně jsem za to strašně moc ráda. Pro mě to není důležitý. Právě takovejhle punkáč stejně, i kdyby někdo se snažil na tom punku vydělat, nevydělá, nemá šanci. Sežeň mi punkáče, kterej ti dá pětistovku za koncert. To nejde.

Když jezdíš takhle na ty koncerty, tak preferuješ spíš ty klubovky nebo fest'áky?

SP2: Festáky. Rozhodně festáky. Já tam miluju tu svobodu toho, že si tam jdeš, kam chceš. Slyšíš tu hudbu a můžeš se svalit do trávy a jenom ležíš. Posloucháš to. Anebo si můžeš támhle někam stranou, zapařit si sama, když nechceš bejt. Ale v těch klubovkách, tam je to furt zakouřený, nedá se tam dejchat. Mě tam většinou bolí hlava. Je to pro mě takový přeživší ty klubovky. Já se těším na léto a na festáky. Je to větší svoboda, teda podle mě.

A máš radši takový ty rodinnější nebo spíš ty velký?

SP2: No. Hele. Pro mě je rodinej a velkej festák třeba Brněnec. Ten mám ráda. Já nevím. Já mám ráda asi oboje. Protože myslím asi v dnešní době máš rodinej festák jako menší, tak tam už ty lidi jsou takový naskupinkovaný. A je podle mě pro tebe těžší se do takový tý skupinky dostat, k někomu se vesrat a poznat nějaký nový lidi. Než když jseš na velký akci.

Zas tam je ale zase anonymita davu. Nevadí ti to?

SP2: Já myslím, že po pár pivech už to tak anonymní není rpávě. Takhle jsem to nikdy neřešila. Spíš jsem as řešila prostředí, kde ten festák je. Třeba dřív m vyhovovala Pára, já jsem třeba nezažila starou Třebovou, ale co byla teďka ještě minulej a předminulej rok. Že to tam bylo strašně prostorný. Bylo to prostorný, bylo tam hodně lidí. A to se mi líbilo. Teďka ve Vyškově je to všechno nahňácáný, je to všechno u sebe a to se mi zase nelíbí, jo. A to jakože i ty lidi. Je to najednu stranu taky protiřečení. No ale nikdy jsem nad tím nepřemýšlela. Asi spíš záleží, co to je za festák. Taky záleží, s kým tam jedeš. Když tam jedeš s určitou partou tak to je jedno. Je to festák. Když jedeš sama tak nevím no. Tak to je jedno. Ono jak co máš velkýho. Brněnec a Páru. Pro mě jakoby.

Velkýho třeba i Mighty, tam taky hrajou punkovky a tak, Trutnov.

SP2: Jo tak tam jsem ještě nebyla. Tam jsem chtěla. Nevím, jestli tenhle rok. Jestli tam jsou kapely, na který bych jela.

Na Mighty nebo Trutnov?

SP2: Na Mighty. Ale na Trutnov chci zase kvůli lidem. Ale tenhle rok ty lidi tam nejedou. Že teď a dva roky zpátky, že už je to bída ten Trutnov.

(Debata o vstupu na Trutnov)

SP2: Já na Trutnov právě chtěla, že by tam byla ta možnost vidět se s těma lidma, který se scházeli kdysi jako parta. A takže říkala dobře, pojedu tam, ale najednou už ty lidi taky změnili názor. No a ke gorilám. O čem jsem diskutovala teď s mamkou. Tak mě docela

překvapuje a nevím jak je to vůbec možný, tak když jsou nějaký větší akce, koncerty, kde hrajou kapely někdy od jedenácti do tří do rána. Já nevím, jestli sis všimla, že ty securit'áci jsou většnou plešky. Já nevím, jestli to mají nějaký agentury.

To mají agentury no.

SP2: Protože já nechápu, že si na punkový koncert najmou securit'áka, kterej skopne punkáče z podia. Třeba jak byly ty kmeny, tak tam byl na konci, já jsem si toho v první chvíli nevšimla, až když jsem to viděla podruhé. Tak tam hráli Pips a borec tam u zábradlí tam dělal bordel a nějaký securit'ák mu tam začal navalovat pěstí. Kytarista vzal kytaru a sejmul ho. A to v tom videu je. A já se nad tím zasekla. Jako hustý. Pak ten zpěvák říká – vy securit'áci běžte doprdele. Jo, jak je to vůbec možný.

S tím bych teda ještě měla takovou otázku. A s tím souvisí i ty security. Nevadí ti, že na tom někteří ti pořadatelé vydělávají? Na těch velkých fest'ácích?

SP2: Já nevím, jestli na tom vydělávají. Jestli třeba myslíš Podparou. Já jsem slyšela, že tenhle rok byli v mínusu. Nebo minulej rok byl v mínusu. A tenhle rok chtěli vydělat, aby to vyrovnali. Já si nemyslím, že se na tom dá vydělat. Protože já nevím. Jestli máš něco podloženýho. Jako nikdo mi nedal nikdy důkaz, abych řekla, věřím ti. Ale myslím si, že nevydělávají. Protože ty kapely, co tam jsou zahraniční, tak kolik si říkaj. Tenhle rok tam bude a budou zase Exploited, který si říkaj majlant. Plus další velký kapely. A teď ten vstup se oni snaží držet na tý tisícovce. Jako jo, zvyšuje se. To ano. Ale furt, když to porovná s jinýma fest'ákama jako Master, Brutal, Rock for people, tam ty lístky jsou kolem dvou tisíc.

Na druhou stranu mají tam lepší sociální zabezpečení, záchody a tak.

SP2: No ale vydělaj.

To vydělaj.

SP2: A myslím si, že ta Pára, jestli vydělaj tak si vydělaj ty jo na co. To samý i Brněnec. Nemyslím si, že vydělává. Jako jestli jo, tak na druhou stranu, proč by si nemohli vydělat. Ty lidi z vlastní vůle se seberou, dají do toho svojí sílu a snahu něco uspořádat a mají z toho úplný hovno. Ani ten fest'ák si pořádně neužijou, protože tam lítaj a furt něco zařizujou, organizujou. Takže když se jim do kapsy přihodí nějaký nebo jim zbydou nějaký peníze. Jako nevidím na tom nic špatnýho. Když každej nevydělává nějakých čtyřicet tisíc. Ale tomu nevěřím.

Je něco, co ti na tom punku vadí?

SP2: Hele určitě je. Ale momentálně bych musela přemýšlet. Jako jsou věci, co mi vaděj. Ale v tuhle chvíli si je neuvědomuju. Já si je vždycky nějak uvědomím.

Tak to nevadí. Až nad tím budeš třeba, teda jestli budeš, postupně nějak přemýšlet tak mi klidně napiš. Já to doplním.

SP2: Jako určitě mně na tom něco vadí.

No a jako celkově, kdyby tě něco napadlo, tak napiš. Já to tam v pohodě dám.

SP2: Tak možná m vadí, že ty lidi to berou až moc vážně.

Jako vegani a tak?

SP2: No ne. Jako celkově punk. Že se bere přehnaně vážně. Na to, že to je taková svobodomyšlná ideologie tak to bere každěj hrozně vážně. Jestli někdo támhle něco udělal. Jo, vadí mně takový ty lidi, co jdou a řeknou, co je a co není punk. Tohle mě na těch lidech sere. To jako můžeš říct, co ti vadí. Ale jít a říct ty mě sereš, protože něco děláš, protože něco děláš takhle a takhle. Nebo Fialky mě serou, protože to jsou hovno punkáči. Tohle mně vadí. A pak jako mi vadí. Taky další věc, co mi vadí je, že dělaj bordel. Dobře dělejme bordel, ale uklid'me si to po sobě. Já třeba nesnáším to, když jdu s punkáčema na nádraží, čeká se na první ranní vlak. A oni tam udělaj takovej bordel, že když odcházíš, tak se nedivíš, že ty lidi nadávaj. Jako dělej si bordel, ale kurva, nenechávej odpadky. Takže asi takovýhle titernosti to jsou. Ale vím, že jsem si párkrát říkala, že bych s tím sekla. Ale teď si neuvědomuju ten důvod. Tak asi to nebylo tak podstatný, protože bych si ten důvod pamatovala. Tohle jsou takový věci, co mi vadí. Asi tohle no. A že lidi přestali jezdit. Serou na to. To mi vadí taky. Že najednou řeknou, nemám peníze. Tak kurva – je to punk. Jedem na punk. K čemu potřebuješ prachy. Jako já nepiju. Oni řeknou, ty nepiješ, tak ušetříš. Fajn, tak si koupím krabičák. Je to jednou za čas, když zrovna ti nevyšli peníze tak pojeděš na krabičku. Nebo nemusíš chlastat. Tak se nemusí chlastat za každou cenu. Pro mě je důležitý sehnat na vstup. Jakmile mám na vstup tak to je základ. Pak na cestu. Ale to můžeš jet stopem, s kapelou, na černo. A neb prostě někde ty prachy seženeš.

Hele z mojí strany je to všechno. Chceš k tomu ještě něco doplnit, co si myslíš, že je důležitý, aby zaznělo.

SP2: Já nevím. Mě mrzí, že to upadá. Upadá to a čím dál víc se obávám, že hláška Punk's not dead bude už jenom v historkách.

Tak třeba nastoupí nějaká nová generace.

SP2: Já právě nevím. Znáš nějakou?

No, jako u nás mladý punkáči sedmnáctiletý přišli. Ale mám strach, že je to baví teď a pak už nebude.

SP2: Tak třeba. Teď jsme s kámošem řešili, že tady v sobotu hrajou Ortely.

Já myslela, že je to zrušený ten fest.

SP2: Ne, oni radši zruší festák než dva koncerty Ortelu. Teď je tady Tomáš akusticky. A za dva měsíce znova Ortel. Jako byli tady v listopadu. A tak jsme to řešili. Říkám, mně by nevadili, jako dobře, je to mamlas. Oukej. Ale ty lidi, co na něj choděj, jsou úplně vy-patlaný. Dementi. Já bych jim uřezala koule, aby se nerozmnožovali. A kamarád mi říká no, tak třeba, až to napíše, tak si přečte někdo a dostane rozum a nemusíš tolika lidem lidem uřezávat koule.

PŘÍLOHA P7 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU SP3

SP3: Hele mě by takhle hned zajímalo, mohla sis vybrat z x lidí, že jo. A vybrala sis mě. To by mě zajímalo proč.

No já jsem nad tím právě přemýšlela, koho si vybrat z těch mladších. Protože s těma staršíma nebyl vůbec problém. A u těch mladších jsem si teda vzala SP1. A ten mi právě říkal, že bys mohl taky. Že bys do toho šel. A já potřebuju prostě člověka, kterej má o tý scéně trošku povědomí a svůj názor.

SP3: Jde ti o to, aby se vědělo, že to není o tom – vezmu si tričko, vezmu si kalhoty a teď jsem punk. Ale prostě projet něco jo.

No a hlavně aby měl už svůj názor na to utvořenej.

SP3: No, tak to jsem chtěl vědět. To mě zajímalo. Nad tím jsem právě přemýšlel. Protože když mi SP1 napsal, že jedna holce chce, jestli jí uděláš rozhovor. Ale nevím o čem. Můžem se bavit o alkoholismu a tady o tom.

No hele tak spíš o tom punku a pak jak jsou ty proměny teďka. Mainstream. A tak. Může být?

SP3: Jo, úplně v pohodě.

Tak můžem začít?

SP3: Hele, já mám jen jednu takovou věc. Přišel jsem z akce. Jsem opilej. To asi vidíš i slyšíš. Ale klidně se ptej.

Jo, to je v pohodě. Tak klasika na začátek. Jak ses dostal k punku a kolik ti bylo?

SP3: No bylo mi sedmnáct nebo šestnáct. Teď ti to přesně neřeknu úplně. Tak kámoš za mnou přišel a říká mi, pojď poslechem si tady kapelu. Visací zámek. Tak jsem to poslechl, vid', a říkám paráda. Tak jsem to poslouchal. A od té doby první punková akce, druhá, třetí a už to jelo. To se pak nedalo zastavit. Takhle nějak to začlo.

Takže to, co tě přimělo, byla hlavně ta hudba?

SP3: Tak, asi spíš. Ale jak bych to řekl. Já jsem se chtěl vždycky nějak odlišovat. Že mně vadil stereotyp. A vadit mi vždycky bude. Protože lidi prostě chodí v podstatě v uniformách. Tak to mě strašně štve. Jo, tohle se nosí tak to budu nosit taky. Prostě nezajímá mě to. Vadí. Chci si chodit, jak se mi chce. A chci dělat to, co mě baví. A ne bejt podle nějakých norem. Na to jim seru. Tohle mě nezajímá.

Takže zrovna tenhle styl ti jako.

SP3: Jako vyhovuje mi to. Samozřejmě. I když v určitých kritériích je spousta lidí, který mi tam prostě vaděj. To vyjadřování. Mě štve to, že někdo si myslím, že si na sebe obleče nějaký triko s kapelou a jsem tady punkáč. A pak tam rozhazuje ramena a já tě zbiju. To mě sere. Já mám prostě rád klid na akci. Šel jsem do tý scény s tím, že prostě je tam klid. Že ty lidi jsou normální, spolupracujou spolu. Jak tím, že tady bude akce tohleto. Ale jak někdo přijede a rve se kvůli nějakým píčovinám, tak to si může jet tady na nějakou diskotéku nebo zábavu a dát těm lidem pokoj. Protože si myslím, že to je výhradně o tom, abys poslouchala muziku.

No a tak co to pro tebe vlastně znamená bejt punkáč.

SP3: No. To je právě asi ta nejhorší otázka, který jsem se bál. Je to úplně vyjmutí z toho světa okolo mě. Já jsem schopnej přijít do práce a říct udělám tohle. Není to pro mě problém. Komunikuju s lidma. Ale když potom z toho vylezu, tak chci bejt svůj. Nosit si ty hadry, co mám. Ale je to prostě těžký říct. Je to asi na hodně vět. Jako přijdu do práce a takhle se nemůžeš oblíkat, to je tady zákaz. Říkám ty vole, chodí tady borci ve svetrech, slušňáci jak prase, ale pošlou tady ředitele tý firmy do háje. Ale já se snažím chovat slušně, když jsem v tom zaměstnání. Dávaj mi peníze. Tak já jim za to dám něco to. Ale pak chci, až vylezu za brány, ať mi daj pokoj. To je celý. Jinak jako potom hlavně, abych byl. Chci bejt prostě pořád svůj. Co na to říct víc. Takovej obyčejnej kluk. Na nic si nehrát. Mít dobrý kamarády, vid'. A takhle no.

A dokážeš třeba nějak posoudit, jestli tím, že ses k tomu punku dal, jestli se nějak změnil tvůj pohled na svět.

SP3: Určitě. Určitě. Hodně věcí mě změnilo. Třeba co se týče ekologie. Na to jsem hodně, ne změnil názor. Jako vždycky mě to sralo, že lidi vyhazujou. Prostě jdou a hodí papírky do lesa. To je prostě na hovno. Takhle se člověk chovat nemá. Musí se taky zamyslet nad tím, že tam chodí sám a pak se na to kouká. A nadává. Tady někdo vyhodil pet flašku. A za rohem jde a vyhodí to samý. Od sebe mu to nevadí, ale od jinejch jo. To je divný. Já třeba s bráchou, na Štědrej den chodíme, dám mu pytel na odpadky a rukavice a sbíráme. A on už prostě sám se chytil a chodí. Třeba jeho kamarád, vrstevník, zahodil obal od sušenky, on ho zvednul, říká, to tady nemůžeš házet, a hodil do koše. Jako něco malýho mi to určitě dalo, takovýhle věci. Potom dál se určitě dostaneš k věcem jako je xenofobie a fašismus a tadyty věci. Což je pro mě úplně demence. Lidi, kteří vykřikujou po ulicích, že jsou vlas-

tenci, a když přijde opravdu na věc, tak si vezmou kukly. Teď třeba ta demonstrace. Proč lidi, na který oni nadávaj, tím myslím antifašisty, přijdou ve svém, brání svůj názor, ale ukážou, kdo to tam teď ukazuje a kdo řve. A proč ty hrdinové a slavní vlastenci přijdou v kuklách. Mají snad strach ze svého názoru? Bojí se sami sebe? To je právě to, co mě štve. A chtěl bych, aby lidi měli vlastní názor. To jsem si v tom punku našel. Je tam spousta lidí, který řeknou, co s myslí. Mně nevadí, když za mnou někdo přijde a řekne he-le, vypadáš jak čurák. Když to řeknu blbě. Ale je to upřímný. Je to do očí. Horší je, když někdo chodí a říká tady ten, támhle ta, tady to. To mně vadí. A v tom punku jsem si našel spousty rčení a spousty věcí, který mě ovlivnily samozřejmě. Jak říkám ta ekologie, názor na tu rasovou otázku. To všechno je ještě víc. Nikdy jsem rasista nebyl. Vyrůstal jsem tady mezi klukama na Stalingradě, mezi cikánama. Nikdy jsem s nima neměl problém. Mě to ani netrápí, že bych... Jenom mně vadí, že spousta lidí řve Punk's not dead, mají na sobě nášivky antirasist, antifašist a pak vykřikují – uprchlíky tady nechcu a podobně. To mě prostě sere. Chtěl bych, aby teda drželi za jedno.

A třeba teďka, nebo i předtím, když jsi začínal. Měli jste nějakou punkovou partu?

SP3: No, ono. V mém směru, já jsem to možná rozjel až moc. Takže jich mám víc. Najednu stranu je to dobrý. Kam přijedu, tam mě znaj. Je to fajn. Líbí se mi to. Protože já jsem osobně rád mezi kolektivem. Když ty lidi jsou kolem mě, tak je to supr. Takže to máš Brno, Praha, Jihlava, Brod. Ale tu hlavní partu, kterou jsme měli tak byl Havlíkův Brod. Tam jsem tak nějak začal. Tam se to všechno rozstřelilo. Tam to začalo. R., s ním jsem začal jezdit. S ním jsme jezdili na Bermudskej kvádr, když tam ještě hrál David. A takhle nějak to začalo. Já osobně můžu klidně se bavit s x tisíc lidma. Mě jde jen o to, aby ty lidi byli normální. A řekli svůj názor.

A když jste měli tu bandu tak jak jste trávili čas společně. Ten volnej, kterej jste měli.

SP3: No. Teoreticky se to zaměřovala vždycky jenom na akce. Protože přes tejdén jsme byli v práci nebo ve školách. Ale potom jakoby jsme ten volnej čas využili tedy si myslím stoprocentně. To byl koncert za koncertem. Nemůžu si stěžovat. Jsou kapely, na který já sám o sobě dneska řeknu, když mně píšou mladší, ne nejedu. Pojed', pojed'. A prostě ne nejedu. Ne. Už mě to nebaví. Některý kapely, který slyším tisíckrát, tak není to ono. Ale v tý době, když jsme to poznával a vcházeli do toho tak to bylo fajn.

No a třeba, když jste se takhle scházeli, tak teď se to rozmáhá, že se dělají benefiční akce, dobrovolnictví. Snažili jste se taky pomáhat? Tys mluvil o tom, že chodíte do toho lesa.

SP3: No no. Takhle. To je ošemetná otázka. My jsme nikdy benefiční akce nedělali. Snažili jsme se teda akce dělat. Dělali jsme u Pekelného poníka. V Havlíčkově Brodě, když ještě byl. To byla výborná hospoda. Tam jsme dělali koncerty. Spousta lidí, si myslím, že by si vzpomnělo. Samozřejmě, že bych na benefice myslel. A i když je nepořádáme, alespoň se snažím na ně chodit. Snažím se to podporovat. Protože když ta akce má smysl, když se na tom nechce někdo jenom obohatit, což teda jako nesnáším, když na tom chce někdo jenom vydělat, tak to podpořím. Není v tom žádný problém a určitě do budoucna bych chtěl nějakou benefici udělat. Pokud seženu nějaký lidi. Protože sám, jako jde to, ale je to složitý. Vždycky, když je nějaká podpora tak je to lepší.

A když posloucháš hudbu, jedeš na koncert, tak co je pro tebe na té hudbě důležité. Třeba na kapele. Jestli třeba ta vizáž.

SP3: Tak o tu mi nejde. Zajímá mě spíš hlavně, jak ta kapela vystupuje k lidem. Jak s nima mluví. Když za nima přijdu, a řeknu nazdar ty vole. Že prostě se s tebou bavěj. Když je někdo nafrněnej jenom protože ho pozvou na akci, tak to já teda nesnáším. Jsou kluci, který jsem vytáhl támhle ze sklepů, a říkám pojď, pozvu vás na akci. Pozval. A proč ne. Dobrý. Nebylo to nic extra. Ale hráli. Dostali se někam. A jsou vděčný. Tak takový lidi mám rád. Takový podpořím. Ale někdo, kdo přijde a dělá ze sebe frajera jenom proto, že má na hlavě číro. A myslí si, že když hraje tak je něco hej tak to pro mě není. Takého člověka já nepozvu. Jo, třeba David, že jo. Mají kapelu Ortodoxní Terror. Taky jsem tam měl hrát na basu. To bych se na ní prvně musel naučit. A to je kapela. Sedíme spolu prostě v hospodě, popijem, pokecáme a není problém. Ty kluci nás berou. A přijde mi zajímavý, že třeba kapela jako je Purgen, co jsem včera zažil, taky už po x, po sedmý. Já nevím kolikrát to bylo. A to jsou normální lidi, že i když si s nima nerozumíš, nebo aspoň já, tak vidíš, že ty lidi mají tu ochotu si s tebou povídat. A to je to hlavní, co mě na tom váže. Na té kapele. Když ty lidi komunikují. Nehrajou si na frajery. Protože si myslím, já osobně, je to jenom můj názor. Ale myslím si, že to do toho prostě nepatří.

A co třeba vizáž. Co pro tebe osobně znamená vizáž?

SP3: Já jsem třeba nedávno v létě. Prostě mě to napadlo. Byl jsem ve Francii a koupil jsem si kostým Sněhurky. Prostě se mi chtělo. A vizáž celkově. Každý at' si chodí, jak chce.

Jenom nechci, aby někdo řekl, ty vole, ten vypadá takhle a blb bla. To ne. Každý si přece může chodit, jak chce. Jenom nechci, aby se někdo na tý vizáži obohacoval a dělal ze sebe víc než je. Protože vizáž, to je jen, jak vypadáš. Ale to, co máš tady, v hlavě, tak musíš projevit hubou. Ne tím, jak vypadáš. Jo, hezký čiro. Já čiro nemám. Vlasy mě padaj. Ale snažím se na ty akce jezdit. Ale lidi, co si udělaj nablýskaný čiro a přijdou jenom občas, tak si myslím, že to podpoří daleko míň, než já, kterej jsem plešatej, ale jezdím furt jak drak. A myslím si, že spousta lidí by se nad tím měla zamyslet a jezdit. Protože ty akce budou. Musí to podpořit. Je spousta kapel, který ještě ani nevytáhly paty ze zkušebny a je to škoda. Pořád koukaj jenom na to. Třeba včera Exploited. Mě třeba víc potěšila kapela ze Slovenska, Jediná možnost se jmenovali. A byli výborný. Byli úžasný. Ale nikdo se na ně vůbec. Jako samozřejmě. Pařilo se na ně. Ale zaměření bylo hlavně na Exploited. Nedát prostě jenom na to velký jméno. A když už, tak si udělat vlastní. To by mě na tý image. Nejde o to, jestli má člověk na sobě bodáky a já nevím kdesi cosi. Ale o to, co pro tu subkulturu dělá. To je podle mě to hlavní, co má bejt.

Jo. A tak třeba ještě ohledně těch hadrů. Ty osobně preferuješ takový to, udělej si sám?

SP3: No. Já jsem takovej, že mám třeba chvilku, kouknu, líběj se mi tyhle gatě. Můžou bejt drahý, samozřejmě. Víš, že by to ne to. Že punk preferuje spíš to, co uděláš spíš sám. Je to krásný. Umím to ocenit. A nemám s tím problém, si sám něco udělat. Ale když se mi něco zalíbí, tak prostě jdu a koupím si to. Nosím to. Takhle to беру. Ale samozřejmě, když si člověk něco udělá sám, tak z toho mám větší radost. To je určitě to hezký na tom.

Čteš ziny? Fanziny? Časopisy punkový. Takový ty, co se vydávaj.

SP3: Ne.

A články na netu? Zajímáš se?

SP3: Tak samozřejmě. Takhle ti to řeknu. Čtu to, co mě zajímá. To, co mě nezajímá, to si prostě nepřečtu. To může bejt o neznámější kapele i o úplně málo známý. Ale když mě to nezajímá, tak si to prostě nepřečtu. Takže jsem takovej, že. Jako vybíraje. Co chci tak si přečtu, co mě zajímá, do toho jdu. Co ne tak, tím si hlavu zaplňovat nebudu.

Jasně. No hele v podstatě už jsi mi na to odpověděl, ale zeptám se znova. Co pro tebe to ježdění na koncerty znamená?

SP3: Hlavně to, že si to užiju. Že jsem s přáteli. Hlavně ta muzika. Vyhledávám to. Jsou akce, který si vyhledám, na který se těším. Já jsem třeba fanoušek, není to úplně punkový,

Slipknotů. Ale ten koncert pro mě hodně znamenal. Tak jsem tam prostě šel. Slyšel jsem je a užil jsem si to. Další byli Motorhead, který jsem teda už neslyšel, protože všichni víme, jak to skončilo. Budiž Lemmymu země lehká, že jo. Ale vyhledávám muziku. A umím si v tom, řekl bych, už vybrat.

Máš pocit, že ty věci, co byly na začátku, když se ten punk sem dostal, tak myslíš, že to je aktuální i v týchle době? Myslím ty hodnoty a tak?

SP3: Myslím si, že určitě ne. Podle mého to dneska to hodně ovlivňuje internet. Podle mého. Ptáš se mě tak ti tak odpovídám. Že ty lidi měli hlavně sami sebe. Dneska máš, že koncert bude tady tady tady a máš čtyři, pět pozvánek a můžeš jet, kam chceš. Oni měli prostě jednu a tam se prostě dostavili všichni. Jak třeba řekl tenkrát Petr Hošek z Plexis v rozhovoru. Že když byl koncert, tak prostě šli všichni. Dneska si řeknou lidi, sem nepojedu, to uslyším znova. To možná tu komunitu punkovou podrývá. Že kdyby měli možnost, že na tuhle kapelu můžou jít jenom jednou, tak se ty lidi sejdou a budou si daleko bližší. Dneska si můžeš jít, kam chceš. Ty velký festivaly, ta komerce tam je. Je spousta festivalů, který jsou super, spousta, který jsem ještě neprojel. Na to mám ještě dost času. A myslím si, že se ta komunita změnila za ty roky. Nebyl jsem v začátkách, ale hodně se snažím bavit se starejma punkáčema, který v tom vyrůstali. Zajímá mě to. I ta historie, jak to všechno bylo. A rozhodně si myslím, i z těch názorů, i z vlastního, že se to hodně změnilo.

A myslíš si, že události, i politický a takovýchle, nebo různá nesmyslnost některých zákonů a takhle, tu subkulturu mění? Ten punk?

SP3: To asi určitě. Když teda na to narážíš, tak se dá bavit i teda o uprchlících jak to teďka je. Jenže mě štve to, že v televizi nebo se napíše něco, že uprchlíci tady někde byli a lidi na to hnedka skočej. Přitom řvou, že je televize sere. Že tam blížou jenom sračky. A přitom tomu věří. Tak čemu vlastně věřej? Mají rozdvojenou osobnost? Já nevím. Musí si vybrat v tom, co chtěou. Mně je to třeba úplně jedno. Ty lidi, já jsem je potkal. Byl jsem nedávno v zahraničí a tam ty uprchlíci byli. A nic mi nedělali. To je jak to média vysunou. Tady nás napadl a tohleto. Vždycky si najdou jen ten konflikt a pak to zveřejní. A tím podryjou tu osobnost. A některý lidi to hodně ovlivní. Ale kdo má rozum tak si udělá vlastní názor, za kterým si stojí. A kdo je blbej tak půjde s davem. A to si myslím, že do punku nepatří.

Co říkáš na to, že ten punk se teď objevuje všude. Že jdeš prostě obchodem a tam jsou všude trička Exploited a tak.

SP3: Tohle (Ukazuje zvednutý prostředníček). To asi na nahrávce nebude, ale tohle. Prostě, co na to říct. Kdo punk má rád a vyhledává ho, žije tím, tak může být, jakéj chce. Kdo ne tak. Těžko říct. Když to mám rád tu kapelu, tak na ní radši půjdu. Než abych si koupil tričko. Ale já třeba preferuju, že když někam jdu tak si koupím tričko z tý akce nebo od tý kapely. Ale vím. Třeba tričko z desátýho punk festu, jak jsem byl včera. Mohl jsem si ho koupit jen tak. Chodil jsem tam čtyři roky předtím. Ale preferuju to, že když tam nikde nejsem tak si to nekupuju. V podstatě mně to vadí. Takhle mám hezkou vzpomínku, byl jsem tam. Všecko v pohodě. To mě docela i naplňuje. Ale že to je prostě komerce, to s tím asi neuděláš nic. To bude. Každý si zaplatí a ten potisk ti tam prostě někdo dá. Ale určitě to podle mě není to správný. Protože punk není móda pro každýho. Když ti tady půjde holka a řekneš ty jo, ty máš pěkný tričko Ramones. A ona ti na to řekne cože? Tak to je podle mě debilní. Oblíkat si něco, o čem ani nevím, co je. Jenom protože se mi to líbí. To se na mě nezlob. To pro mě fakt není a nikdy nebude.

Jak se třeba stavíš ke kapelám, který hrajou, jak to mám nazvat, pop punk. A všichni je hrozně milujou.

SP3: Neposlouchám je. Neposlouchám, nevyhledávám, nechodím na ně. Nepomlouvám samozřejmě. Proč bych to dělal. Prostě se stavím k tomu tak, že na ně nechodím. Nezajímá mě ta muzika. A co mě nezajímá, jak už jsem zmínil, tak na to prostě nejdu. To je celý.

A vadí ti třeba, kdy třeba ta kapela na tý hudbě vydělává? Punková.

SP3: No. Takhle. Když je to známá kapela a je to v úměrném množství, tak dobrý. Přijedou, zahrajou, něco dostanou. Ale když někdo začne hrát a myslí si, že je král světa a jenom se na tom obohacuje tak podle mě do týhle subkultury vůbec nepatří.

A co třeba klubová scéna? Co preferuješ víc? Kluby nebo fest'áky?

SP3: Já všechno. Ale samozřejmě kluby mají něco do sebe. Ty lidi jsou tam víc spolu, je to svázanější. Tam se ty lidi potkaj. A hlavně, když někam jedeš, tak víš. Jedu do tohohle města tam bude takhle parta, jedu do toho tam bude tamta parta. Víš, který lidi tam potkáš. To se mi líbí. Fest'ák, tam potkáš všechny, ale můžeš je potkat, ale nemusíš. Ale tam prostě víš, že když tam pojeděš, tak tam budou.

A nemáš třeba pocit, že ty klubovky teď upadají? Nepřijde ti to?

SP3: Ne. To by možná mohl říct někdo, kdo by na ně přestal jezdit. Ale já, když jezdím pořád. Jde o to, co vyhledáváš. Když vyhledáváš jenom okolí, tak ti to může přijít, že upadaj. Ale pokud jsi schopná sednout si na vlak tady třeba ze Žďáru, jak tady sedíme, a jet

třeba do Plzně, tak neupadnou. Protože furt je někde něco. Ta scéna je dost rozšířená a myslím si, že někam se dostat na akci, není žádný problém. Kor dneska.

No a třeba fest'áky máš radši jaký? Takový ty menší rodinnější, kde je třeba míň kapel nebo ty velký natřískaný kapelkama.

SP3: Tak třeba bych chtěl hodně mluvit o festivalu Glády vpřed. Protože to je podle mě velice dobrý festival jako rodinej, kde se ty punkáči sejdou, stmelí se tam. Je to úžasný, je to perfektní věc. A hrajou tam kapely, který si chtěj prostě zahrát. Který nechtěj peníze, ale chtěj si zahrát. Hrajou za cest'ák. Jsou tam kluci, který znám. Člověk přijde a nazdár. To mě na tom baví. Nikdo tě nevyhodí. Teda když se nechováš jako hovado. Zás proč to dělat, že jo. Tam jsou pořadatelé úžasný. Snažej se. A myslím si, že už taky padly návrhy, uděláme to na dva dny. A sám jsem řekl ne. Proč na dva dny. Nechte to tak, jak to je. Protože třeba Brněnec je úžasný fest'ák, ale už tam musej být zahraniční kapely. Za chvíli to bude na dva dny a pak to půjde úplně do prdele. Podle mýho. Jináč to nevidím. Ale na co třeba chci jet letos, je určitě Obscene extrémě. Protože jsem se jakoby docela ted'ka zamiloval do té tvrdší scény jako je crust, d-beat a tyhle odvětví. Podle mýho ty lidi jsou sice strašně šílený, ale možná je to o něco lepší, že si fakt jdou užít tu muziku. Protože třeba některý lidi na Podparou, když třeba přijedu tak jsou namyšlený a tak. Ale podle mě, co jsem třeba viděl z Obscenu videa a tohle. Jak říkám. Zajímám se o to. Tak si myslím, že lidi, co jezdí na tu tvrdší muziku, jsou takový víc otevřený.

A třeba, co se týče i těch větších festivalů, nevádí ti, že na to třeba ti pořadatelé vydělávaj? Někdy i větší peníze.

SP3: Co na to říct. Já si jdu užít festival. Neřeším rozpočty. To je mi celkem jedno. Pokud to ten člověk dělá dobře. Nemáš tam třeba problém s nějakýma. Co mě třeba sere. Fest'ák, byl jsem tam jednou a už bych opravdu nejel, na Mighty sounds. Jako spousta lidí by mi řekla, že ne, ale podle mě to je jenom o obohacení toho. Je to samý security. Po vzoru. Jako nejlepší fest'ák udělá člověk, kterej na ty fest'áky okolo jezdí. Že vidí, jak to chodí. Udělá si vlastní názor. Řekne si, tohle nechci, tohle bych tady bral, takhle by to mohlo jít. Podle mě potom vyhoví těm lidem. Samozřejmě vždycky se najde člověk, kterej řekne takhle to je na píč. Ale to už k tomu prostě patří. S tím se musíš smířit. Ale že na tom vydělaj. Já to nesleduju prostě. Vydělá, vydělá no.

No hele, už jsi mi k tomu už něco zmínil. Ale je ještě něco, co jsi tady neřekl, co ti na tom punku vadí?

SP3: No to je těžký na zamyšlení. Co mi vadí. Mně vadí v podstatě, když to řeknu pozěří. Který prostě si myslí, jak jsem to už řekl třikrát, čtyřikrát, že si vezmou hadry a hned jsou z nich punkáči. Ale ten punk to určitě nedělá tím, že si oblečeš nějaký tričko. Tím musíš žít. Prochodit si nějaký kapely, spolupracovat s těma lidma. A hlavně se chovat nějak. Co mi teda hodě vadí, když někdo s čírem na akci a začne kopat támhle někomu u baráku do popelnic. To mi vadí. Je rozdíl mezi anarchií a anarchií. Tohle není anarchie. To je debilizmus. To mi přijde jako hloupý chování. Důkaz toho, že je člověk nevyspělej. Neříkám, taky jsem udělal pár bordelů, kolikrát jsem skočil do popelnice a tohle. Ne že bych úmyslně támhle něco ničil. To podle mě není punk.

Hele jako z mojí strany asi všechno. Ale chceš ještě něco k tomu. Je něco, cos neřekl a myslíš si, že by to bylo dobrý zmínit?

SP3: Já nevím no. Asi ti sám od sebe teď neřeknu. Byl jsem připravenej na otázky, ale že bych takhle sám od sebe něco.

A je třeba něco, co sis připravil a nezeptala jsem se na to? Co tě napadlo, že bych se na to mohla zeptat?

SP3: Na to jsem se zeptal. Proč sis vybrala mě. Když v tý scéně je x lidí, kterým jsi mohla napsat „přijďte“ a oni by přijeli. To bylo asi jediný. Jináč asi ne.

Tak jo. Tak dík.

PŘÍLOHA P8 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU PP1

Tak úplně na začátek klasika. Jak ses dostal k punku a kolik ti bylo, když jsi takhle začínal.

PP1: No hele, já jsem se dostal. Jako poprvý jsem se setkal s punkem jako takovým někdy v patnácti. Ale to jsem poslouchal, že jo, já jsem poslouchal muziku, už jako od bigbít, tak od pěti let, když jsem zdědil desky po ségře, která se vdala. Ale to byli jako Beatles a takovýhle věci. Pak jsem jako přešel na tvrdší kapely jako Led Zepelin a spol a měl jsem jako různý období, to nechci nějak moc rozebírat. Ale v těch patnácti si pamatuju, že jo, jsme jezdili. Tak jako jsem si něco přečetl jako v našich sdělovacích prostředcích, kde o tom psali, že to je prostě výstřelek závadový mládeže a že to jsou fašisti a takovýhle jako věci, že jo. No a že je to primitivní a tak no. Tak jsem se nechal trochu zmasírovat, protože jsem akorát v tý obě poslouchal, nebo už jsem začal poslouchat takový trochu umělečtější kapely a tak. Ale právě čím víc jsem, zaprvý ty kapely, který jsem poslouchal, byly o několik generací starší, než jsem byl já. Ale byli to prostě všechno jakoby super hvězdy, který ještě navíc za bolševika tady nebyla vůbec žádná šance nějakým způsobem přijít jako do styku. Ale byli to takový jako vzdálený jako ikony nějaký, jo. No a já jsem jezdil k ségře na chalupu, kam taky tenkrát taky jezdili kluci, jeden byl o rok mladší, jeden o rok starší, bráchové Sokolovi, který byli prostě synové mýho kolegy, teda kolegy švárovýho z práce. A to byla partička chartistů. Takže měli docela přehled kulturní a tak. A co si pamatuju ty kluci, já jsem jim pouštěl, cpal jsem do nich mojí muziku a oni se mě ptali, jestli jako poslouchám punk. A já jsem jim říkal, protože jsem slyšel něco na Hlasu a na Londýnu, a BBC prostě. A říkal jsem, v patnácti jsem říkal, že to je muzika pro pubertáky, jo. Že jsem na to moc starej jako. A pak teda, když jsem zjistil, že jako některý mí kámoši, poněvadž to byli máničky, že jo, tak začali poslouchat plně jako jiný kapely, punk a novou vlnu, tak mě to začalo zajímat. Tak jsem si od táty nechal přivízt desky nějaký. A to už jsem teda měl od kámoše půjčený páskáč, na kterým byli Ramones, Sex Pistols a Dead Boys a Stranglers a Buzzcocks. A líbilo se mi to. Tak jsem si ještě nechal přivízt Clash. To akorát tenkrát bylo čerstvý album London Calling, který není až tak úplně punkový. Nicméně, že jo, asi jejich nejzásadnější deska. Teda dvojalbum respektive. A to se mi na první poslech moc nelíbilo, protože jsem čekal, že to bude nějaký nátěr a jakoby vůbec nebyl. Ale pak mě to sebralo, když jsem to slyšel víckrát, natolik, že to je jeden z takovejch těch desek, co mi zůstali do dneška. Co mě bavěj dodnes. No a v tý době byla taková krát-

kodobá akce tady v Praze za bolševika. Protože koncerty byly málo. Většinou se jezdilo na zábavy ven z Prahy někam někoho vychytat, to byly úplně jiné kapely. Na underground jsem byl ještě mladej, jako na Plastiky a na takovýhle party. Nicméně po hudební stránce, to co jsem slyšel jako za propagandu, to už bylo jako sedmdesátý sedmý rok. A jako pouštěli jenom takový nejextrémnější jejich výkřiky. Tak jsem si říkal, ty vole, co to je. Takže teda táta mi přivezl tyhle ty desky a já jsem se vydal na akci, která se jmenovala „Tančíme v texaskách“. To bylo nějakou dobu krátce každou sobotu, každou neděli v Lucerně ve velkém sále. Vstupný bylo asi pětka. A tam tenkrát, když jsem tam byl poprvý, tak tam vystupoval nějaký Žlutý pes, nevím ještě kdo, ale hlavně Zikkurat. A to mi říkali lidi, hele Zikkurat, to jsou punkáci. To budeš čumět jako. A tam stála flaška vína jednadvacet korun. To si pamatuju, že jsem to tenkrát, bylo to od tří hodin odpoledne a končilo to v sedm večer. A jsem tenkrát, měl jsem u sebe nějaký peníze, měl jsem nový džiny, japonský Edvinky, který po dvou flaškách, když už jsem byl úplně na moc, tak jsem je vyměnil s kámošem, kterej teda byl o hlavu větší než já. Ale abych měl na další víno, tak jsem se s ním vyměnil za takový starý roztrhaný Strausky a on mi k tomu přidal sedmdesát korun. To už jak nebude vyprávět, jak jsem jel pak domů, že jsem jel tramvají k hotelu Internacionál, která měla tu levou stranu skoro prázdnou. Takže já jsem vždycky seděl na nějaký sedačce. Tam jsem se pozvracel a sedl jsem si o dvě sedačky zpátky. A když jsem vystupoval u Internacionálu, tak jsem seděl na tý nejzadnější sedačce. No nic. Ale tam vystoupili jako jediná kapela lidí, který měli krátký vlasy. Všichni ostatní byli takový máničky nebo takový usedlejší máničky. No a rozbalili tam neskutečnej nářez. Tenkrát tam ještě hrál na basu Čok, Vilém Čok. Kterýho ne že bych měl teda úplně rád. Ale to, co tam rozbalil, to bylo super. Hráli skvěle. Hráli úplně jinou muziku než ti ostatní. A dělali teda obrovský show. Čok se válel po zemi, prostě midlil to, a já jsem z toho byl tak nadšenej, že když jsem se pak probral z té opice, tak jsem se ostříhal a už jsem si nikdy nenechal dlouhý vlasy narůst. A takhle teda začal můj osobní punk. Ve velmi krátký době jsem prostě všechny desky, kromě těch nejsrdečnějších, tak jsem prostě rozdal, prodal a tak no. A na burzu jsme taky chodili, vlastně už od patnácti očumovat, co je vlastně za kapely. Desky stály od dvou set padesáti do tří set korun vejš. A to tenkrát bylo jó prachy, že jo. A furt to rozháněli policajti. Ale tenkrát se to otáčelo, že většina těch desek, tam měli lidi stovky, tisíce desek, a my jsme dřív na to většinou koukali tak, že když jsme tu kapelu neznali, tak jsme se dívali a obal. A kdo tam měl delší vlasy, tak to určitě byla lepší kapela. A teď se to úplně otoči-

lo. Že jsme chodili na burzy a jakmile tam byli nějaký máničky, tak nás to nezajímalo. Akorát, a to jsem ani nevěděl tenkrát, že teda Ramones, první opravdová punková kapela, když si odmyslím takový ty předchůdce, tak byli taky máničky. Ale to jsem se dozvěděl až za dva roky potom. Představoval jsem si je úplně jinak. No a to už mí kámoši, to už jako předtím. Ale rozdíl mezi těma punkovými kapelama a mezi těma máničkovskejma jako hvězdama byl ten, že ty punkáči byli jako normální kluci z ulice. A to se přeneslo i sem, že najednou. Tenkrát tu jako bylo dost kapel i mladejch, různě to lidi zkoušeli a najednou, jak přišel ten punk, tak se mladý lidi přestali bát zkoušet a hrát. Ať uměli nebo neuměli hrát. To prostě nebylo tak důležitý. Ale důležitá byla ta akce, že teda začli něco dělat. A s minimálníma prostředkama nadělali co největší rozruch. To bylo hrozně sympatický. A v té době vlastně každěj, já nevím kolikátej můj kámoš, začal hrát v nějaký kapele, fungovat v nějaký kapele. A pro mě bylo důležitý taky to, že mezi nima byli sice lidi, o kterých jsem věděl, že na něco hráli, a u kterých bych si dovedl představit, že by mohli něco dělat. Nějakej bigbít. Ale byla mezi nima i spousta lidí, u kterých by mě to v životě nenapadlo. A kdyby mi to někdo řekl, že budou něco dělat, a že to bude jako dobrý, tak bych tomu prostě nevěřil. Ale bylo to tak, že spousta z těchletých obyčejných kluků, který nebyli apriori žádní zázrační muzikanti, tak dělávali spoustu, a některý z nich to dělají do dneška, spoustu kvalitní muziky a nápadů a spoustu výborných akcí. Takže ty punkový kapely, ty lidi z těch punkových kapel, byli lidi, na který jsme si mohli šáhnout. Až když teda za dlouho potom se to otočilo a začali jezdit kapely i sem, i když občas se podařilo, to ještě za bolševika, že se vyjelo za nima do nějakýho Maďarska nebo Polska, že bylo možný nějaký takovýhle kapely vidět. Tak to fakt tak bylo. Že to byli lidi, ač byli slavný nebo nebyli slavný, tak to prostě nebylo důležitý, byli to úplně normální lidi, se kterýma se dalo úplně normálně mluvit. A který bavili stejný věci jako nás a byli to darebáci z masa a kostí. A to jako pro mě byl ten punk. Ale to si jako myslím, že je dodneška. Když si odmyslíme nějaký pseudopunkový hvězdy nebo nějaký ty mainstreamový jako ala punkový kapely, tak to vlastně tak funguje dodneška. A byly doby, několik vln takových, kdy se s punkovejch kapel stal velkej bussines, ale pak to zas jako vymizelo, že jo. A vlastně je to tam, kde to bylo na začátku. Že si punkový kapely vydávají desky samy nebo u malejch vydavatelství. Že obaly a plakáty dělaj jejich kamarádi. Nejsou to žádný drahý firmy, který se zaplatěj. Všechno jsou to takový made in doma výrobky. S tím, že je samozřejmě venku možný si pronajmout levný studio a natočit tam kvalitní profesionální desku. A tak dál.

Takže vlastně ta blízkost a ta hudba, to tě přimělo k tomu, abys...

PP1: No, protože to prostě fakt bylo. Ty lidi byli stejně starý jako já. Nebo tenkrát o pár let starší. Tenkrát to bylo, že když mi bylo sedmnáct a někomu bylo dvacet nebo jednadvacet tak to pro mě byl jako generační rozdíl. Jo, to jsou pro mě o hodně starší lidi, a když už byl někdo přes pětadvacet nebo ke třicítce, tak už to jako byl starej člověk pro mě. Tak samozřejmě, čím jsem byl starší, tak tím se tyhle ty rozdílly úplně jako smazaly. Ale to, že ten punk byli lidi v partě, ve který jsi mohl bejt a na který sis mohl šáhnout. A kde si byli, když to přeženu, všichni nějakým způsobem rovný. Samozřejmě bylo i mezi těmahle lidma pár typů, který nosily nos nahoru. Ale tuhle pózu se nedalo moc dlouho udržet. Protože se s tím tyhle ostatní moc nesrali. Když se někdo povyšoval nebo nosil nos nahoru, tak prostě ho ta komunita přestala respektovat.

Změnil se nějakým způsobem tvůj pohled na svět, když jsi začal s tím punkem trochu sympatizovat?

PP1: No trochu jsem s tím bojoval. Protože já jsem byl přece jenom odkojenej generací mí ségry, která byla taková Flower Power a taková jakože všechno hrozně pozitivní, kdežto ten punk jako byl agresivní a konfrontační. I když samozřejmě i ta doba hippies byla konfrontační v tom smyslu, že se taky angažovali. I politicky. A taky protestovali. A vyšla z týhle generace spousta politicky angažovanejch nebo sociálně nebo společensky angažovanejch lidí a uskupení. Ale nebylo to zdaleka tak konfrontační. Takže já měl takovou potíž v tom, že když mě bylo já nevím těch sedmnáct, že ten konfrontační postoj byl na mě až moc konfrontační. Jenomže pak mi bylo osmnáct devatenáct a já byl, jako na bolševika jsem byl nasranej vždycky, ale to už jsem byl prostě tak konfrontovanej s tím bolševickým světem, aniž bych já to sám chtěl. Že byl tak agresivní vůči mně. A to nebyla žádná paranoia, to byla prostě pravda. Stačilo, že jsi vypadal trochu jinak. Jako když jsi byl mánička, tak jsi byl největší padouch pro bolševiky. Ale jakmile ses ostříhal a byly barevný hlavy a náušnice, tak to bylo ještě stokrát horší. A taky bylo náročnější to unášet. Takže jsem byl čím dál tím nasranější a v podstatě jsem byl donucenej tím bolševickým systémem se vůči němu vymezit, ale nějak se proti němu postavit. Protože jinak bych nevydržel já sám se sebou. Mně to přišlo tak, že většina lidí tady je taková ta masa, co se nechává vláčet. A začíná to bejt teď touhle dobou čím dál tím podobnější. K tomu postoji lidí. Neříkám, že ta doba je stejná, ale taková ta masa lidí, která se hejbe tam, kam mu nakukaj, tak čím dál tím víc se ta mentalita těch lidí tady tomu podobá. A já jsem strašně smutnej z toho, že se

to může tímhle způsobem znovu vrátet, jo? Prostě jsem si myslel. Že jo, taky byl nějaký osmašedesátek, kdy mně byly čtyři roky, takže s to moc nepamatuju, jenom tanky na Karláku. A taky se lidi nějakým způsobem proti tomu bouřili. Ale velmi rychle se nechali zmasírovat. A v těch sedmdesátkách, ve kterých já už jsem vyrostl, tak tam už bylo takový, že jsme nesměli říkat támhleto, tohleto. Že už tě to učili doma. Prostě pozor na hubu a drž hubu a krok a nevyčuhovat z řady. A to mně prostě bylo tak ekl, že ten punk byl prostě nejgeniálnější prostředek, jak se proti tomu bouřit anebo vytáhnout do boje. My jsme nebyli napojení na žádný chartisty. Jako svým způsobem, jako znali jsme ty lidi, ale nějak jsme je jako moc nerespektovali. Protože nám naopak přišlo, my jsme byli naivní, že to dělají moc intelektuálně. A nevěděli jsme o tom moc. Takže jsme si šli vlastní cestou. A pak v tý druhý půlce osmdesátých let se to nějak všechny tyhleto opoziční síly propojily a navázaly na sebe. Že už po druhý půlce osmdesátek bylo jedno celkem, jestli seš mánička, nebo jestli jseš punkáč. Zatímco jako na začátku punku se říkalo máničkám houně jako peorativně. Jakože takhle ne. Tak jako ke konci osmdesátek už to bylo tak, že vlastně všichni už měli toho bolševika natolik dost, že jako táhli za jeden provaz. S výjimkou nácků. S těma jsme nikdy za jeden provaz netáhli, ať byli jakýkoliv doby.

Měli jste nějakou punkovou partičku? Partu?

PP1: Jako lidí? Myslíš tady v Praze?

Jojo.

PP1: Tady jich bylo několik. A vlastně žádná z nich nebyla úplně taková jakoby. Bylo to tak, že se ty partičky prolínaly. Bylo několik partiček, kam chodilo určitý jádro lidí a lidi kolem nich. A ty zároveň se kamarádili s těma jinýma partičkama. Já jsem byl v takový partičce, která chodila ke Flekům do hospody, na Žofín a do kavárny Slávie. A pak byla ještě partička a ty byly sice za začátku, pak už to bylo jedno, hodnější než my. Ale zase jako designově byli úplně maximální. Zatímco my jsme to tak různě plichtili z toho, co se dá. Tyhleto kluci, co se scházeli přímo na Staroměstským náměstí, měli, nevím jestli dva dny v tejdnu nebo jeden den v tejdnu, ale určitě minimálně jeden den nebo možná dva, kdy se scházeli v určitou hodinu, kdy se scházel na Staroměstským náměstí jako u Husa. A tam se jenom tak jako poflakovali. A my jsme je znali od vidění. Tam chodil Honza Peterka a spol. Ale pár jako zásadních punkáčů prostě z týchletý partičky, o který mluvím, tak půlka z těch lidí hrála pak v nějakých punkovejch kapelách. A naproti tomu Husovi byla hospoda U Paraplíček, kde byla zahrádka. Kde byly teda dost neochotný pinglové, který z toho

neměli moc velkou radost, že tam takový lidi jako my chodíme. A tenkrát se tamty kluci báli tak trochu chodit. Nechali se prostě odehnat. A to trvalo nějakou dobu. To trvalo třeba rok. A pak užm jak jim byl o rok vícem tak už se taky přestali bát a už tam chodili taky. Takže jsme se vídali tam. Tyhlety kluci ze Staromáku chodili ještě jinam, scházeli se na různě na různých sídlištích. A taky z týchlectý partičky z toho Staromáku plus lidí jakom je Zobák Ivan, který hráli taky v jedný z prvních punkových kapel. Tenkrát Ivan Zobák zpíval v Suhejch mozkách, Dry Brains, což byla kapela, ve který hráli synové Formana, Formani, že jo. A tihle kluci byli prvnín skejťáci taky. Scházeli se na Strahově, vyráběli si svoje skejty, na kterejch jako jezdili tam ze Strahova dolů, což bylo docela nebezpečný. Pak už navázali kontakty a už si stavěli profesionálnější skejty. Nechali si přivízt kolečka a tak. Nebo celý skejty. Taky část těch lidí po revoluci otevřela tady první skejťový krámy. Tenkrát byl hodně provázanej punk s lidma, který jezdili na skejtech a bruslích kolečkovejch. A hráli v kapelách a pak i pořádali různý akce. No a v podstatě tyhlety menší partičky se někdy v půlce osmdesátejch let úplně spojily. Že z toho vznikla jedna velká parta, do který se nabalovali další a další lidi. Když potom druhým koncem osmdesátek už tady fungovaly hardcorový kapely, který vyšly z punku. A pak už to bylo takový pestřejší, že punkáči ti museli mít krátký vlasy, ale u těch hardcorovejch kapel už to bylo celkem fuk. Že tam v jedný kapele, to taky dřív nebyl, že v jedný kapele byli lidi, který prostě vypadali jako punkáči a do toho tam byli nějaký lidi s dlouhýma vlasama. To bylo začátkem osmdesátek naprosto nemyslitelný.

Takže hlavně tou hudbou jste se zabývali v tom volným čase? Ty skejty, hospůdky, pokecáníčko.

PP1: Taky část těch lidí se pak začala zabíjet drogami. V tý partě jsem teda byl jako i já. Ale naštěstí to jako nebyla ta zásadní ideová náplň. Spíš jako naopak. Ale byl to hodně častej jev, že spousta lidí z týchle partičky začala docela dost smažit. Sousta lidí se jako, některý se vzpamatovali, některý ne, některý už nejsou. Ale zezáčátku, co měli všichni společnýho ze všech různějch undergroundových komunitm tak byl chlast. A potom jak jsem říkal, že ty punkáč chodili tam a tam a tam, tak pak těch podniků přibíjvalo, kam se chodilo. Já už si to nepamatuju. Naproti Slávii přes most, to by věděli všichni, já už mámhlavu dřavou. Tak tam byla taky taková hospoda, kam se chodilo. Chodilo se k Jaurisům, kam původně taky chodili máničky. A tak no. Taky se chodilo do Efka, teda do Futur, kde občas byly nějaký koncerty. No a touž právě jak začali už punkáči právě tady

skejtovat. Tak už nějak v těch dobách vlastně se rozjela Sedmička na Strahově. Jeden z mála klubů, který fungují do dneška a držej si toho ducha i kvalitu.

A neměli jste po hospodách s těma lidma problém? Že by vás špatně. Víš, když jste šli do nějaký hospody.

PP1: Tak to jsme kurva měli. Právě proto bylo pár těch hospod, kam se jako chodilo, protože to byly ty hospody, ve kterých ty problémy nebyly.

Kde se to respektovalo, jo?

PP1: Kde se to respektovalo. Protože to byla třeba hospoda, kde byly dvě třetiny punkáčů z těch lidí, co tam prostě byli vůbec. Ty štamgasti, ty si na to prostě zvykli. A ty piglové, pro ně to byl prostě kšeft. Tak si drželi tuhle klientelu. Je fakt, že do tehletěch hospod jezdili policajti kontrolovat občanky časetějč než do jinejch hospod, jo? Ale taky to nebylo hrdinstvím těch pinglů nebo výčepáků. Ve spoustě těch hospod se odehrávalo to, že ty pinglové nebo výčepáci byli normální spolupracovníci StB. Takže to tak nechali bejt, aby měli informaci z první ruky. To byl jako naprosto běžnej postup. Takhle to bylo i v těch máničkovskejch hospodách. Hrozně často tam ten personál byli spolupracovníci, v některých přímo i agenti StB.

No já se na to ptám, protože my jsme chodili do hospody, už je to já nevím, sedm let zpátky třeba, a jezdili jsme do vesnický hospody a tam s tím měli teda strašnej problém. A to je jako teďka. To si nedokážu představit, jak to mohl být dřív.

PP1: Jasně, no tak přijet na vesnici do nějaký takový nedotčený hospody, to bylo vždycky o konflikt. Vždycky o konflikt, vždycky o policajty.

(Povídání o hospodách, příhody nesouvisející s tématem.)

No a ještě k tomu volnýmu času, teďka se hrozně rozmáhá, že punkáči pomáhají. Různě prostě, pro tu společnost se snaží něco dělat. Nejen textař, ale to. Dřív to asi moc nešlo, že?

PP1: Jasně no. No dřív to moc nešlo. To bylo tak, že pomoc nepomoc, že spíš jako ta úloha punku byla podrývat systém. To prostě k tomu patřilo. To znamená spíš se těch bolševických aktivit neúčastnit, bojkotovat. Jak jen to šlo. A taky když ses jich účastnil, tak to byla fakt pěkná ostuda. Takže ty dobročinný akce, který se tenkrát dělaly. Jinak všechno, co jsi, jakoukoliv dobročinnou akci jsi udělal sám za sebe, nebo která nebyla naordinovaná zvrchu jako od státu, tak byla protistátní činnost. Takže tys mohl maximálně, nebo teda mohl, nemohl, ale dělalo se to, tak pořádat koncerty bez povolení, bez přehrávek. Dneska ti

připadá, když to slyšíš, jakože na to jako nic není, ale žádná prdel to nebyla, jo? Spousta akcí skončila dřív, než začala, a nebo chvíli poté, co jako začala. A lidi končili na fízlárnách. Tohleto znali dobře ty undergroundový pardi. Týkalo se to většinou těch starších mániček. A najednou prostě se to začalo týkat všech. Bylo pár organizací, který policajti nějakým způsobem tolerovali nebo se do nich infiltrovali. To první byly spíš jako ekologický hnutí a tak. Ale v nich byli lidi tenkrát, jo? Dneska je to všechno nějak s tou subkulturou spjatý a jako propojený, ale tenkrát to bylo tak, že ty lidi, i když byli jako fajn a dělali já nevím, hnutí Brontosaurus, nebo já nevím co, tak to byli lidi, který neposlouchali žádnéj bigbít. Ty byli úplně jinde. Jako respekt vůči nim. Ale takový propojování těchhle věcí začalo až někdy v druhý půlce osmdesátých let. Kdy akce se dělaly většinou pod rouškou nějaký jakože svatby, oslavy narozenin nebo něčeho takovýho. A pak v souvislosti s nějakou právě třeba dobročinnou činností tohoto druhu se to začalo tak různě zkoušet a začalo to jako fugovat. Ale to jako věci jak je třeba Klinika a takovýhle, to vůbec jako nepřipadalo v úvahu. Tady nic takovýho nebylo. Tady se to teda ještě dělalo tak, že když měl někdo nějaký soukromý pozemek větší nebo chalupu nebo tak, tak se dělaly koncerty a akce tam, ale stejně těch bonzáků bylo tolik, že se to vždycky policajti dozvěděli dřív nebo později. Nicméně na těch soukromých pozemcích to šlo nějakou dobu praktikovat a udržet. A bylo to taky hrozně těžký no.

Mě právě překvapilo, já jsem právě viděla nějaký plakát osmdesát něco rok. A tam právě bylo napsaný jako benefice. A říkám cože? Jak to bylo vůbec možný.

PP1: No hele víš co. To byly takový jako třeba, já nevím, jestli jsi o tom slyšela. Taková jedna z neklasičtějších akcí jako přehmatů bolševickéjch. To bylo, já nevím kolik to byl, osmdesát pět rok? Osmdesát šest, osmdesát pět. Byl v Lochotíně v Plzni. Tak to bylo tak, že Evropou se šel Pochod míru, kterej byl. A ty lidi, který to pořádali, který se angažovali, tak to byli levičáci jako ve smyslu to ne politicky levicový, ale kulturně. Jako nezávislá kultura byla vždycky, když si jako odmyslím nějaký nácky, tak byla vždycky orientovaná nalevo. Takže když tenhle pochod, kterej šel, já nevím různýma oklikami, já nevím kudy všudy. Vím,,že Rakousko, Německo, jestli Francie, nějaký severský státy. A dokonce až do Polska, tak končil. A v souvislosti s tím pohodem, v těch městech, kudy ty lidi šli, tak byly koncerty. Tak nějaký, už nevím jméno toho člověka, ale teda velkéj respekt, jo? Bylo to nějaký frajeři z Plzně, který byli normálně v SSM, jo? Normální SSMáci, kdo byl to byl čekal od SSM. Tak toho využili, jako tenhle pochod, aby sem dostali kapely z venku.

Jo, oni pozvali tu německou.

PP1: A oni v Lochotíně pozvali Toten Hosen, což byli takový ne úplně radikální, ale prostě punkáči, jedni z nejznámějších kapel německejch, i jako mimo Německo. Ale hlavně Einsturzende Neubauten, což jako nebyla punková kapela, ale byla to kapela, která se pohybovala i na týchle scéně. Hudebně byli jinde. To byli jako industriálové. Oni hrajou do dneška. Ale tenkrát...to byla tak radikálně progresivní kapela. Tady jsme znali desky těch kapel, poslouchali jsme to, ale že by to. To by prostě u bolševika v životě nemohlo projít. Ani ve snu. A nejednou jsme měli v Praze naplepenej plakát, rúčo plakát, a tam bylo prostě Pochod míru, Plzeň, Lochotín, a tak prostě Toten Hosen, Einsturzende Neubauten. Tak jsem říkal – ty vole to se nám to zdá. A tak jako šeptanda. Teď, jak jsme to ověřovali, jsme zjistili, že je to pravda. Tak jsme si říkali, no jediná možnost je, že ty bolševici vůbec nevědí, která bije. Že vůbec nevědí, o který kapely jde. Takže moc to jako oficiálně nikde nevykřikovat prostě a uvidíme, jak to dopadne. Samozřejmě celý Čechy, i ze Slovenska tam jeli lidi. Přijeli. A nejabsurdnější na tom bylo, že nějakou dobu před tím, než se teda ta akce konala, tyhle ty plakáty, to byly jenom, že tam jsou Toten Hosen a Einsturzende Neubauten. Ale ty oficiální v nějakým Mladým světě, nebo prostě kde byly jako upoutávky na tu akci, tak tam byl celej ten playlist a tam ještě jako Michal David a ještě prostě někdo. Prostě nejabsurdnější šlenství. Nic podobného se tu už jako nikdy nestalo. A dopadlo to, jak to padlo, že jo. Dopadlo to tak, že, to se dá jako dohledat, části toho jsou ještě na Youtube a tak, takže se na to dá podívat. Tak Michala Davida vybombardovali rajčatama a kelímkama a pak ho někdo trefil i něčím do hlavy, nevím. A pak tam přišel takovej ten moderátor SSMáckej, co jsme ho znali z televize, takovej ten čurák, pardon. Ten tam říkal, že prostě většina lidí, který tam přišli, přišli právě tady na ty interprety jako svoje oblíbený. A pokud se to někomu nelíbí, ať si jde někam na párek. Toho taky vybombardovali. Pak Toten Hosen odehráli celej koncert a když měli jít na scénu Einsturzende Neubautenn tak už vtrhli policajt do šaten a už tam byla bitka. Protože oni když jeli sem, tak ještě to pojali tak, že se po cestě zastavili na nějaký skládce a tam doplnili nástroje. Různý plechy a takovýhle věci. A tak jako když to viděli, co to tam skládaj, tak co to jako je tohleto. No takže Neubati si ani nezahráli a ty je naložili do autobusu a odvezli je, vyhodili je prostě na hranicích. A čau. No ale to bylo zjevení. Jsme si říkali, ty vole, jak tohle vysvětlí, jo. To samozřejmě jako tutlali. To bylo obrovský haló jako po celým Československu. To byl největší trapas, kterej se bolševikovi mohl povést.

Jako mírovej koncert a dopadne to takhle, jo?

PP1: No jako mírovej koncert a ještě do toho. A oni to vysvětlovali, jak k tomu jako teda mohlo dojít. Že tam teda takovýhle kapely byly. Tak to vysvětlovali. V novinách bylo vždycky, že se stala dramaturgická chyba. Jako ty kluci, nebo ta parta SSMáků, co to pořádala, tak ty určitě museli dostat padáka. Ty museli vyhodit. To je jasná věc. Ale tak pak se jim to počítal k dobru, vid'. Asi.

Co pro tebe bylo u té hudby, když jste poslouchali, důležitý. Jestli třeba ta vizáž, která teda dřív úplně asi úplně nějak extra ne to, nebo třeba vystupování, texty, nebo třeba úplně ta rychlost, nadupaný a tak?

PP1: Hele jako všechno. Všechno. Protože zaprvý to, že to byl návrat k takovejším těm ryším atributům rockový hudby. Protože jak říkám. Buď byly takový ty jako tvrdší kapely, který už v těch dobách, kdy začal punk, hrály akortát. Prostě jsi je mohl vidět jako malý panáčky malinký, postavičky někde v dálce. Anebo to byly prostě kapely, který hrály úplně jinou jako muziku, než tu, u který by sis mohl prostě zabugřit pořádně. Kdežto v punku stačily tři akordy, i když celej punk a nová vlna přinesla spousty špičkovějch muzikantů a hudebníků, který dělali všechnu možnou hudbu a vydali jako náročnějši hudbu. Ale tohle bylo to gro. A taky na punkový koncertě sis mohl na toho muzikanta sáhnout, mohl jsi s ním normálně mluvit po koncertě. A oni taky, že jo, dělali bordel. Takže zatímco ty ikonický rockeři už zestárli, takže moc toho bordelu na podiu nedělali. Anebo jeli v nějakých naučenejch figurách. Tak ty punkáč dělali cokoliv, a čím větší bordel to byl, tím to bylo lepší. Takže řádili. Pak když potom, dlouho v těch prvních punkovejch dobách dlouho douho, bylo jako, co se týče designu, trapný vypadat jako zdravě. A jako to vůbec neexistovalo. Když vypadá mladej člověk, že propadlej a bílej, tak to nevypadá tak strašně, jako když je někdo propadlej a bílej a je mu prostě od pětatřiceti vějš. Ale tenkrát bejt punkáč a byls opálenej tak to je ostuda. Když to přeženu, tak to byla prostě ostuda. A takže si pamatuju, když jsem chodili na Džbán, tak tam právě kluci z toho Staromáku H.P. a spol. byli normálně schopný ve třicetistupňovejch vedrech prostě sedět na písku a dece a mít na sobě křiváka. A čím jsi vypadal dekadentnějc, tak tím jsi byl větší sympatik. Pak se to trochu změnilo v tom smyslu, že se objevovalo čím dál tím víc kapel hardcorovejch, který prostě odmítaly drogy a odmítaly jako takový ty sebeničící postoje. Už toho taky měly dost. A byly to právě ty skejtařský kapely, kdy ty kluci byli namakaný. Vypadali zdravě, vypadali dobře. A už to přestalo bejt trapný takhle vypadat. Tak oni aby nevypadali moc pozitivně,

tak se aspoň zkérovali celý a tak. A co se týče nás, tak to bylo dávno v době, kdy nám poumíraly spousty kamarádů kvůli tady tomu životnímu stylu. Tak už to taky nebylo úplně cool vypadat jako troska. To už přestal tak bejt.

Ted' jsi mi připomněl s tou kožbou, jak jsi to říkal. Taky můj přítel jezdil na fest'ák. Na čem to byl, na Obscene Extreme. A taky. Třicetistupňový vedra a taky. Mikiu, na tom ještě kožbu. Tak mu taky říkám – ty blázne.

PP1: Tak jasně no.

No tys o tom oblečení, že jste si ho dělali sami. Kde jste brali tu inspiraci. Od ostatních?

PP1: Hele nejzákladnější inspirace byly prostě fotky kapel. Fotky kapel. A kluci, který měli větší štěstí, protože tady se křiváky prostě neprodávaly, tak si je nechali vozit z venku. Nevím od koho. Ale já a mí kámoši jsme to měli tak, že. A tak to bylo podobně i s deskama. Já měl tu výhodu, že mě teda ty desky mohl vozit táta. Protože můj táta nebyl československej státní příslušník a jezdil hodně po světě, pracovně. Takže mi vozil desky. Ale ty kluci, který jsem znal, tak s těma hadrama na to šli tak, že tady v Praze vždycky sbalili nějaký holky, nějaký cizinky. A ty přátelství fungujou do dneška. Tenkrát z těch dob, kdy nám bylo sedmnáct, osmnáct. A prostě nějaký turistky pukačky, který sem přijely a všechno jim tady připadalo „wow“ jako jo. Tak jsme se seznámili a pařili jsme tady s nima. No a ty holky pak posílaly desky. Některý ty holky s těma klukama začaly i chodit. A třeba s nima chodili jako léta. Někteří se dokonce poženili povdávali. A tak fungoval tenhlecten holport. Že někomu něco přivezli rodiče, někomu něco poslal kamarád a někomu prostě to přivezla holka, se kterou nějakým způsobem byl. Anebo byla spousta takových docela hustých domodělků, který se podobaly těm věcem z venku. Ale taky tady bylo pár šikovných lidí, který dokázali takový věci vyrábět. Pro sebe a pro kámoše. Za náklady plus pár piv k tomu. M.V. a podobně tyhle ty lidi. Prostě si pořídili nebo už měli po rodičích nějaký šicí stroje, starý singrovky, který dokázaly prošit kůži. Dokázaly všechno. A na nich potom šily hadry pro sebe a pro kámoše. Tak to se taky hodně dělalo. Placky jsme si dělali sami. Ty se vozily sice. Ale to byla taková jednoduchá technika, že sis sehnal, klidně třeba na pouti, to je jedno, jakýkoliv placky s úplnýma píčovinama. A to už tady jely normálně fanziny, punkový magazíny, který s lidi xerozovali sami. Normálně na kopírkách, černobílý xeroxy. Tak na těch se taky xerozovaly jako fotky. To sis vystříhla kolečko, které bylo o něco větší než ta placka, přes to se dal buď původní igelit, kterej tam byl, anebo

třeba staniol z cigaret, a měl jsi prostě placku, která vypadala jako originál. Placky byly od nějakýho třeba, o od začátku osmdesátých let skoro povinný.

Takže ty ziny už tady teda byly jo, kolem těch osmdesátek. Ty ziny jste si vyráběli taky? A takhle kolovali mezi váma?

PP1: No to už začalo já nevím. Střelím od boku, nemůžu přesně říct jako od kdy. Ale třeba. Zatímco máničky měli Vokno a tyhle věci tak punkáči já nevím. V roce osmdesát tři? To jich vznikalo čím dál tím víc a v druhý půlce osmdesátek už to byly desítky fanzinů, který si lidi jako vydávali. Různě. Některý se vydávaly různě dlouho. Některý vycházej znovu i dneska. Ale třeba právě PP2 dělal jeden z nejzásadnějších fanzinů. P.B. A tyhle lidi. I jako spolupracovali s různýma dalšíma hnutíma a tak. Dokonce s těma máničkovskejma.

(debata o kontaktování lidí dělající fanziny)

Já bych začala pomalu přecházet do té současnosti. Myslíš si, že teď. Je jasný, že dřív ty události, co se děly, tak ten punk ovlivňovaly. Myslíš si, že je to teď třeba taky? Nejen ty politický události, ale celkově ty události, co se dějou ve světě, jestli ten punk nějak ovlivňujou.

PP1: No určitě, protože punkeři reagujou na to, co se děje. Prvotně, nebo aspoň já si to myslím, reagujou na ty ty každodenní věci, který se tě bezprostředně týkaj, který se dějou bezprostředně ve tvým okolí. Ale tím, jak jedou média a internet, tak jseš ovlivněnej i tím, co se děje někde dál. Samozřejmě, že ty kapely na to musej reagovat. Protože nijak šťastně ta současnost jako nevypadá a nejbližší budoucnost taky ne. A zatím co takovej ten první punk, sice je prezentován tak, že ho žádná budoucnost nezajímá, protože žádná budoucnost není, tak to se poměrně rychle vytratilo. A hlavně s nástupem hardcorovejch kapel. Ale co to je hardcore. Dneska se říká hardcore, ale když vznikl hardcore tak to nebyl hardcore, ale prostě tomu nejtvrďšímu punku se říkalo hardcore punk. Takhle ten pojem jakoby vznikl. Tak už si s nějakým No future, heslem Sex Pistols prostě nevystačil. Protože se čím dál tím víc lidí a kapel začalo angažovat. A nevím úplně přesně, jak to bylo v Americe, protože ty první punkový kapely americký, který přišly dřív než anglický, tak nebyly úplně až tak jakoby politický. Zezačátku. Ale ty anglický poměrně záhy čím dál tím víc. Takže takový ty komunity kolem kapel jako Crass a podobně, který se etablovali jako radikálně anarchistický, ale v podstatě to byly pacifistický hnutí. Který ale se úplně od začátku a navždycky naprosto distancovaly od showbyznysu a těhle těch věcí. A byly aktivní jak v sociální tak politický sféře. A to ty americký hardcorový kapely tak mají dodneška.

Máš pocit, že všechny ty věci, který byly s punkem spojený, myslím ty hodnoty, ty hlavní, tak jsou aktuální i dneska, nebo je to postavený na něčem jiným?

PP1: Myslím, že úplně ne právě. To je to, co jsem říkal předtím. Že ten nihilismus toho typu No future, že už to dneska lidem nestačí. Přestože tenkrát, i když to heslo No future se hodně nosilo, tak záhy na to se začala spousta věcí měnit, právě díky těmhletěm lidem. A přitom v době, kdy nás nenapadlo, že se dožijem nějakýho pádu komunismu. Ale i přesto, že jsme s tím ani v nejmenším nepočítali nikdo. Tak přesto jsme dělali všechno možný, co bylo v našich silách, abychom se tomu postavili. Že dneska to punkový hnutí je, hájí i jakoby víc lidských hodnot nebo nějakýho člověčenství, než bylo tenkrát. Je fakt, že dneska už punk není taková provokace, jako byl tenkrát. A ta provokace byl hodně silnej nástroj a hodně účinej. A mně sympatickej. Ale ne že by snad dneska mladý lidi byli sentimentálnější. To ani náhodou. Ale je to takový nějaký konstruktivnější. Když už teda v jede někdo jinak než u piva v hospodě, tak už se lidi snažej něco dělat. Něco dobrýho dělat. Tenkrát to bylo srát na všechno. My si jedem po svým a polibte si všichni prdel. Dneska je to takový víc o spolupráci. Těžko říct, co je funkčnejší. Nicméně mě je tohle sympatičtější. Dneska.

A jak jsi říkal o tý radikálnosti, že je třeba ted'ka menší, tak na to asi ted'ka navážu. Co říkáš na to, že se ten punk ted'ka objevuje všude. Že třeba klasika jdeš do nějakýho obchodu a tam všude trička Ramones a nějaký trendy třeba politika viz Schwanzenberg a jeho „supr“ kampaň.

PP1: No jo. Tak pro mě tohle není punk. To mi připomíná, když Wattie z Exploited, to už je taky dávno, si to tady oblíbil a jezdí sem pravidelně. Tak když šli s Trávou po Národní třídě. Ted' nevím, jak se jmenuje ten obchod, takovej obchod pro turisty jakoby s bigbitovejma věcma. A oni tam vešli dovnitř. Tak tam prostě Wattie dostal skoro hysterák, protože tam visely všude trička Exploited. Tak on je tam prostě začal strhávat a řvát tam na ty prodavače. Ty lidi s tím měli prdlajs společnýho, jo? Ale jako Fuck the merchandise. Nehledě na to, že je pravda, že je pravda, že nikdo z těchletěch. Jako něco jinýho je, když někdo tiskne nějaký trička a prodává je někde na koncertech. Dobrý. Ale jako že jsou tyhle výrobci, který to vyráběj ve velkým, tak samozřejmě těm kapelám z toho nedávaj nic. Ale myslím, že o to Wattiemu nešlo. Ale že bussines tohohle druhu nemá s punkem nic společnýho. Já samozřejmě nemám nic proti tomu, když si někdo koupí tričko Ramones. Ale půlka těch lidí, co maj tričko Ramones, pak pomalu nevědí, o co jde jo?

No, to právě.

PP1: Jako tady si můžeš koupit trička Ramones ve vietnamský tržnici. Ale zároveň tam koupíš, já už nevím jak se on jmenuje, ty jo. Ale to mě teda šokovalo. Takový ty trička, jak je tam ta hlava v německý přilbě. Jak oni se jmenujou. Oni prodávaj i trička neonacistické kapel a vůbec nevědí, co tam prodávaj. A náckové si choděj kupovat trička do vietnamský tržnice.

No to je docela....No.

Takže ti vadí, když na tom punková kapela vydělává, když hraje?

PP1: No jako to mi nevadí. Tak jak to znám já, tak nám lidi xkrát radili, že musíme mít svoje merchandise. Tak vždycky jsme jako něco svýho měli. Ale třeba ještě s Majkláčema, a myslím, že s ThanX to bude podobný, jsme vždycky po nějaký době natiskli nějaký trika a něco a stejně jsme to na ten koncert zapoměli sebou vzít. A neměli jsme téměř nikdy sebou nic. Ale na druhou stranu je fakt, že když to prodáváš pod cenou levnějc než kterýkoliv výrobky jinde, tak když někam jedeš přes půlku státu někam hrát, plus když to dobře dopadne, dostane každej pětikilo za hraní, a nebo jedeš jenom za cest'ák, tak kromě toho, že jsi rád, že lidi nosej tvoje tričko s tvojí kapelou, a že poslouchaj tvoje cerečko. Kdo by nebyl, že jo, rád. Tak odjíždíš a máš pár stovek navíc, který se vždycky hoděj. Takže proti tomuhle já nic nemám.

Já jsem ani tak neměla na mysli tohleto, to jako vůbec. Ale jako spíš takový to, teď se to hrozně rozmáhá, takový ty pop punkový kapely, který milujou „punkáči nepunkáči“, jedou a vyproda to. Za prachy.

PP1: No hele ono to tak úplně není jenom teď. To je v takových těch vlnách, to už je kolikátá vlna, jo? Že se vždycky objeví taková vlna těch jako pop punkových kapel. Jak říká třeba Čezi z Demarche, jo? Nic nemáme proti gayům a lesbičkám. On tomu říká gay punk tomuhle. Těmhle těm melodickejm punkům. Tak vždycky byla takováhle nějaká vlna. Kde jako někde na hranici mainstreamu v showbyznysu se vyskytuje X takových kapel, který vydělávaj prachy. A myslím si, že dokonce ta vlna, co je, teď není zdaleka tak mohutná, jako byly ty vlny v osmdesátech letech podobnejch. Když vydali Green Day a Off Spring a podobný party. Jako nic proti nim. Ale nemá to s tím hnutím nic společnýho. Jako jsou jiný party, který jsou na hranici někde, a který furt jsou jako v pohodě. Ale tohle už bylo úplně někde jinde. Jako tady v Česku to taky je. Tady je jako většina punkových kapel, na který jako choděj hodně lidí, tak to jsou prostě partičky, který jsou hodný, kterým vlastně

ani nevadí, že budou na koncertě vystupovat s nějakýma náckama. Jim je to jedno. Klidně s nima jdou i do nějakých jiných aktivit. Pak prostě udělaj krok zpátky, když někdo řekne jakto. Ty ale normálně kolaborujou se systémem jako takovým. A třeba to ani nejsou zlý nebo nesympatický lidi. Ale je to prostě jinde. Počínaje já nevím nějakou Vypsanou fixu a nevím čím konče. Tak ti nikdy s punkem nic společného neměli. A ani ta hudba s tím nemá téměř nic společného. Ale dejme tomu, že tam nějaký atributy jsou. Ale je to prostě jinde. A jako ať si dělaj, co chtěj, ale mně to nezajímá.

Preferuješ spíš klubovou scénu nebo festivaly?

PP1: Jednoznačně kluby. Jako málokdy jedu na nějaký festival. A to stejně tam jedu, protože mě lákaj nějaký kapely. Ale na většinu festáků se dostanu, protože tam hrajem. A to hrajem většinou na nějakých žánrových festácích. Takže to je festák punkovej nebo hardcorevej. Anebo je to nějaký ulítlej freekařskej festák, kde hrajou všechny možný kapely. Ale je takovej trošku magořinec.

Lesní punk třeba.

PP1: No, ale jako na velkých festácích jsme hráli třeba s Majkláčema na Mighty Sounds nebo tak. Ale já mám radši, jak to mám rád, když si můžu šáhnout na nějakýho muzikanta tak stejně tak mám rád, když ty lidi vidím blízko u sebe a když si na ně taky můžu šáhnout, jo. Takže já to mám úplně jednoznačný. Já se v tom klubu cítím líp.

A nemáš třeba pocit, že třeba ty klubovky upadaj? Mně přijde, že člověk si vyjde jedno v létě na festák nebo dvakrát a pak už, že ty lidi tolik nejezděj na ty koncerty tolik?

PP1: Jako jak kdo. Je fakt, že třeba oproti devadesátkám je to nesrovnatelný. Že v devadesátkách byla hromada klubů, který se držely a hromada, který vznikaly a zanikaly. A furt to nějak žilo. A že těch klubů je čím dál tím míň. Je hrozně těžký provozovat klub, abys neprodělal kalhoty. Obdivuju lidi, který to dokážou, a zároveň dokážou udržet nějakou kvalitu. No, ale že to jde, to se ví. Mě třeba mrzí, že musel skončit Vrah třeba. Jako byla Praha, jako byly Teplice, nebo třeba malý městečka. Byl klub kousek od Berouna Hela. Byla partička Hela punks, ty lidi, který dělaj koncerty. Tak ty taky museli Helu zavřít minulej rok nebo předminulej. Minulej myslím. Tak taky dokázali bez nějakýho kapitálu fungovat tím způsobem, že dělali výborný koncerty v klubu a na místech, kde hrály jak kapely naše, tak kvalitní kapely z venku. Stejně tak, jako to dokázali ti, Frenštát pod Radhoštěm, Martin Valášek a spol a tahleta komunita. Tak taky koncerty v klubu ve Vrahovi

tak festivaly malýho typu, setkání svobodných duší a tak dál. A to pokračuje dál. Ale taky museli klub zavřít. Sedmička, ta funguje pořád a je to špička. Každý tejdén tam máš několik koncertů, kapel z venku. Kdo tohle dokáže. Furt je tam vstupný kolem dvou stovek, to si může dovolit každý. Dřív stály vstupenky dvacku. A když to byla kapela z venku kilo. A teď je to takhle a je to taky v pořádku. Ale je to těžký. Je to pořád těžší. Ale když jseš nadšený tak to jde. Ale jsou nové kluby. V Praze vznikly za poslední dv tři roky spousta nových klubů, který to taky dokážou. Buben. Každý tejdén tam hrajou kapely z venku. Je to malej klub, dokážou to utáhnout, nevydělávaj žádný těžký prachy, ale užij se tím ty lidi, který tam pracujou, jakože choděj do zaměstnání. Prostě tak je to uživí. Jde to. Ale musíš bejt šikovnej. Ale hlavně musíš bejt dobrej člověk. Protože to všechno funguje na osobních vztazích. Ty kapely tam nehrajou proto, že támhle někdo osloví a tohleto támhleto. To je vždycky přes nějaký kámoše. Přes lidi, který se mezi sebou znaj. A na ty se nabalí další lidi. Tyhle ty odjedou, řeknou my jsme hráli v tomhle klubu. Bylo to tam super. Kontaktuje je. No anebo naopak, dáme vám tady kontakty na tyhle tyhle lidi, který by k vám přijeli zahrát. Všechno to funguje na osobní bázi. A když ty lidi jsou dobrý tak mají šanci, že se kolem nich budou dít dobrý věci. A to jako, tak to funguje úplně se vším. Ne jenom s nějakým punkem a nejenom s nějakou kulturou, ale takhle to našťestí funguje se vším.

Nevadí ti, když pořadatelé fest'áků na tom vydělávaj? A teď nemyslím jako vydělat, že máš něco navíc, ale když za tou berou už fakt jako prachy.

PP1: Hele jako samozřejmě, je spousta velkých fest'áků, který začly z nadšení a dneska je to čirej čistej byznys. Když tam jdeš a vidíš, kolik je tam krámků, kde se prodává všechno za nehorázný ceny, tak jako vadí, nevadí. Já tam prostě nejsem. Já se dostanu na takovýhle akce fakt jako omylem. A nemusí to bejt vždycky tak, že bych od tamtad' měl odejít zpruzenej, ale ta atmosféra mě tam prostě nebaví. Takže když to někomu udělá dobře, odnese si tam dorý zážitky, tak ať jde. Já už zdaleka nejsem tam radikální, jako jsem bejval ve smyslu, že támhle v Praze na Barikádovně, kdysi dávno to byl ryze metalovej klub, a potom, když to přestal bejt metalovej klub, tak tam byla spousta punkovejch koncertů. A z prvních hardcorovejch kapel, který sem jezdily, tak ty koncerty se odehrával tam. Už dávno X let, oni by tu Barikádovnu dávno zavřeli, protože na to jsou nějaký podnikatelský záměry a různý skupiny, který na to měly ten prostor jakoby zblajznout, ale protože Praha 10 má velký počet důchodců, tak to tam nezavřeli. Největší návštěvnost tam mívali za poslední léta, ale už se to asi taky změnilo, tak tam měli Pražští heligonkáři a hlavně Eva a Vašek.

Ale to se jako otočilo. Teď už tam nevede Eva a Vašek. Teď už tam vedou kapely typu Duo Yamaha a tyhle ty.

Šlágroviny

PP1: A tam přijdou dva lidi, který jsou jakože kapela, rozbalej tam nějaký klávesy, na který ale stejně nehrajou, protože to jede normálně z playbacku. Nic nezpívaj na živo, prodaj si tam svý cédéčka, teď to tam těm důchodcům podepíšou. Je tam plno a ty důchodci ale pozor. Ty se tam opravdu odvážou. Ty si tam bugřej po svým. Což je docela legrační. Nicméně když jim to dělá dobře, pohoda. To, že nějaký Eva a Vašek a nějaký Duo Yamaha, fakt je pro mě prostě úpadková kultura, tak ale ať si jedou. Když jsou lidi, kterým to dělá radost, fajn. Jestli mi něco. Jako jsou party, u kterých nemůžu říct, ať si dělaj, co chtěj, tak to jsou úplně jinýho druhu. Co mi vadí je, že prostě, že můžou tady, a že jsou tolerovaný a lidma přijímaný kapely, který hlásaj nenávisť, a který doslova a do písmene, přesto, že nejsem nějaký obhájce bezmeznýho dodržování zákonů, ale který prostě porušujou ústavu. Porušujou zákony, který chráněj práva lidí, který jsou tady nějakým způsobem ohrožený nebo znevýhodněný. Tak to jsou kapely, nebo to je kultura, vůči který se vymezuju. Že ne, že mě to nezajímá, ale že mě zajímá to, jak můžou bejt přijímaný. Jak těm lidem nevadí, že někdo takovej si dělá to, co dělá. To jako už mi vadí.

Je něco, co ti vadí na punku? Jakoby i v porovnání. Když to porovnáš dřív a dneska. Co je špatně.

PP1: Nevím. Na tom pravým? Na tom pravým mi nic nevadí. Spíš jako naopak. Co v tom punku pro mě je důležitý je, že to vždycky dělali lidi, který prostě jsou nějakým způsobem cáklý. Že jsou svý. A přes všechnu nasranost v tom punku nikdy nechyběl zdravej nadhled a i humor i sranda. Hlavně taková jako radost. Sice já nevím. NO future, no jasně. Ale taková jako mladistvá radost. A pokud dokážeš bejt nějak mladostně radostnej, tak můžeš dělat punk do sedmdesáti a je to úplně v pohodě. A ta komunita to spíš ocení, než aby tě poslala do starýho železa. Já si myslím, že punk pořád má ten počestnej charakter. Že prostě pročišťuje. Takže mně na punku nevadí nic.

Je ještě něco, na co jsem se nezeptala a chtěl bys zmínit k tomu? Jakoby tady tomu?

PP1: Člověče, to nevím, jestli si vzpomenu teď, v tuhle chvíli. Ale kdyžtak ti to pošlu, kdybych si na něco vzpomněl. A zrovna ty. Kdyby sis na něco vzpomněla, tak se mě klidně doptej.

Tak jo.

PŘÍLOHA P9 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU PP2

Hele tak úplná klasika. Jak ses dostal k punku? Kolik ti bylo a jak ses k tomu dostal?

PP2: Mně bylo dvacet čtyři, dvacet tři, dvacet čtyři. No a dostal jsem se k tomu vlastně, že jsem navštívil koncert Plexis. To bylo vlastně ono. Já jsem předtím nosil dlouhé vlasy, já byl mánička, že jo. Poslouchal jsem ten underground. Ale potom jsem byl na koncertu Plexis. A to mě dostalo.

Takže ta hudba jo?

PP2: No ono vůbec ta hudba a vůbec celej ten styl. Protože ty máničky, to už bylo prostě úplně nic. O ničem už. Ale ten punk byl jako v pohodě. Hezky to provokovalo. A takhle.

Takže ta změna a provokace, to bylo to, co tě přimělo k tomu?

PP2: No protože říkám, já jsem tenkrát v té době přestal chlastat. A dlouhé vlasy už nikoho nepobouřily nebo tohle. Takže tohle přišlo, když jsem navštívil ten koncert ty Plexis. Tak jsem prostě věděl, že to je ono. Ta muzika. Všechno jednoduchý. Paráda.

Takže to takhle dopadlo. A tím, že jsi s tím začal takhle sympatizovat, tak se nějak změnil tvůj pohled na svět?

PP2: Tak samozřejmě jsem se ostříhal. Oholil jsem si hlavu a to bylo něco jinýho. Protože když šel vlasatej po ulici tak nikdo nic. Nic se nedělo. A teďka šel jinak oblečenej a to byla katastrofa.

Jo. Co pro tebe znamená nebo znamenalo být punk.

PP2: No tenkrát, to bylo vlastně za komoušů. A to bylo něco jinýho. Já jsem to bral jako protest proti systému.

Měli jste nějakou partu?

PP2: Já jsem nikdy nepatřil do žádný party. Tady bylo několik part. Já jsem se právě scházel se všema. Já jsem vlastně pak začal dělat i ten časopis. Takže to ani nešlo, jedna parta. Nikdy, ani s těma máničkama nebo tak, jsem nebyl v žádný partě. Vždycky jsem byl sám a prostě jsem mezi tím proplouval. A prostě mi to bylo. Každý den jsem chodil jinam. Když jsem nechlastal, tak každý den jsem chodil do jiný hospody za jinou partou v podstatě. To bylo i kdysi. Já to prostě mám, že nikdy nikam nepatřím. Mě to úplně sere někam patřit. Já se nepočítám ani za Čecha. Nikdy nikam nepatřím. Dobrý punk. Jako tohle to. Těch part tu bylo několik, no a stýkal jsem se se všema. Na těch koncertech se to teda všechno sešlo a takhle no.

A třeba okolo nějaký kapely jste se nějak nescházeli?

PP2: Já ne no.

Jak jsi to koloval? Tak to nešlo moc co?

PP2: Prostě nic. Já jsem nikdy v ničem ani nehrál. Jako kapely byly. Jasný. No tenkrát byly. To byly kapely, to bylo. Protože koncert byl jednou za rok třeba. To byl problém si zahrát. Ale mluvíme o té době za komunistů. Já jsem vlastně potom. Nastal převrat. Já jsem se debil oženil a takovýchle věci. Prostě to všechno padlo. Pak jsem začal fetovat. Fetoval jsem dvacet let a teď už je ta doba úplně jinde. Teď jsem se vlastně vrátil, teď tři a půl roku zase nějak funguju. No, ale říkám. Těch dvacet let je tam výpadek. Si pamatuju tu dobu za komoušů. Já nemůžu víc říkat o té době. Já teda sice ty lidi občas vídám. Ale ono vlastně z těch starých punkáčů, který já jsem znal, tak já nevím padesátšedest procent spadlo do drog všichni. I ten A. a tak no.

Jo jo. Víš. No a tak společně trávenej volnej čas? To bylo spíš po hospodách?

PP2: No, po hospodách. Většinou po hospodách. Ono tenkrát ani celkem nešlo nikam chodit. Tenkrát ani se na skejtech nejezdilo. Tady za komoušů nebylo moc aktivit no. Se chodilo do hospody. Vlastně všichni chlastali. Já jsem byl ještě výjimka, že jsem nechlastal tenkrát. Nefetoval jsem do toho devadesátýho třetího asi. Pak jsem do toho zahučel. Ale deset let jsem nepil. Ani nefetoval. A to bylo vlastně celý to punkový období v těch osmdesátých letech, no. Že jsem byl i v tomhle zase výjimka. Já jsem vlastně to měl ještě jinak. Já jsem vlastně podepsal Chartu v osmdesátým prvním. Takže já jsem, když se to tak vezme. StBáci pak měli o mě docela zájem. Pak jsem začal vydávat ten časopis. A figuroval jsem těch jejich seznamech jako Žluva. To bylo moje jméno. A spis rozpracovaněj na podvracení republiky. To jsem se dozvěděl až po revoluci. Spisy ale zmizely, protože ty otevřený případy všechny spálily. To jsem měl docela štěstí, že přišla ta revoluce. Dělat časopis byl fakt problém.

Hele, teď se tě zeptám. Já vím, že je to úplně absurdní otázka, ale. Teď se rozmáhá dobrovolnictví mezi punkáčema. V té době to nějak nešlo, že? Něco na ten způsob.

PP2: Dobrovolnictví, to tenkrát ani vůbec nešlo. Na co by bylo dobrovolnictví. Na to byly tady Červený kříže a tohle. Prostě komunisti to měli tady daný.

A byly organizace ty prostě takhle jo?

PP2: No jasný. To prostě nešlo takhle. Nevím, že něco podobného by bylo vůbec možný. Tenkrát to bylo prostě bez myšlenky. To nemělo nějak myšlenku nebo tohle. Tady byla

vlastně. Ono to taky všechno sjednocovalo. Jak máničky, tak punkáče, tak skinheady, který tenkrát vznikali. Tak to vlastně sjednocovalo. Ty komunisti a to byl jedinej nepřítel pro všechny. A vlastně tím, že potom přišla ta revoluce, tak se to všechno rozdělilo. Prostě to tenkrát fašista, anarchista, jeden nepřítel byl prostě. Oni se spolu ani neprali. Prostě jeden nepřítel a hotovo.

U tý hudby, co pro tebe bylo důležitý? Myslím třeba vizáž, rychlost, texty.

PP2: Jednoduchost. V jednoduchosti je genialita. Jednoduchost, vizáž, bordel, prostě odvažanost. Všechno prostě. Ty máničky, to bylo pomalý, nudný, nijaký, všichni stejná uniforma. Tady to bylo všechno barevný. A rychlý. V tý době rychlý. Když já jsem začal. Když si to vezmu dneska, tak to bylo stejně pomalý. Ale bylo to určitě rychlý oproti těm undergroundovejím kapelám. Plastici že jo, co. Saxofony a tak, co. Tohle bylo prostě tři akordy a jelo se. Prostě rychle a jiný. V pohodě.

A vizáž pro vás byla důležitá? To oblečení a celkově?

PP2: Ono takhle. Když člověk přišel na koncert tak tam bylo. Najednou člověk viděl tři sta punkáčů. Úplně brutálních. Ale ve skutečnosti je v Praze nepotkával. Takový ty s tím čírem, já jsem měl taky číro. Takže my jsme se znali všichni po republice. Nás bylo třeba, já nevím, asi patnáct. A když někoho zavřeli, nebo ostříhali, tak jsme věděli, že je nás čtrnáct. My jsme se znali po celý republice, až po Slovensko. A to bejvalo, že když šli na koncert, ono je to i dneska v podstatě. Že když jdou na koncert, tak vzali hadry, že jo, doma, měli to ve sklepě. Ve sklepě se převlíkli, tam si udělali vlasy a já nevím co všechno. A vyrazili na koncert jako hrozný grázlové. A domů se vraceli zase učesaný. My jsme jim říkali oříškové tady. Takových bylo devadesát procent. To neznamena, že by neměli přehled v muzice nebo tohle. Ale byli posraný z rodičů. Zase tady bylo pár punkáčů, na který jsem fakt neměl. Ty bydleli v kanálech. Tady parta. Ty bydleli v kanálech a ty byli fakt brutální. To už byl konec osmdesátých let. Ale říkám no, ne devadesát, ale sedmdesát procent punkáči byli oříškové. Jenom tak prostě. Když šli na koncert, tak to jo. Co byli tak ortodoxní, co chodili takhle pořád, tak těch bylo málo, no.

A ty hadry, to jste si vyráběli sami?

PP2: Tak něco se přivezlo z Maďarska nebo to. Ale většinou to byla samovýroba. Trička se vyráběly. Buď se to přivezlo z Maďarska nebo prostě savem se to vyleptávalo.

A kožby se daly sehnat? Byly sehnatelný? Nebo se to vozilo odjinud?

PP2: Kdo?

Kožený bundy.

PP2: Jo kožený bundy. No buď se to vozilo zase od toho, nebo se používaly třeba ty motorkářský bundy. Já měl třeba motorkářskou bundu. Takovou tu, jak na tom fotrové nebo tohle na motorce v tom jezdili v padestejch letech. Takový ty vepřovice. Pomalovaly se a všechno v pohodě. Křiváky se vozily třeba z Polska. To se vozily potom. Ale stačily vepřovice. Nebo džíska, ustříhnout rukávy a pomalovat se. Musel si s tím člověk pohrát. Pak s tím vylezl ven, policajti ho chytli a všechno oškubali a bylo po prdeli. Byla zase práce. Furt a neustále bylo co dělat. V tomhle byl punk opravdickej. Že to nebylo, že by někdo přišel dneska do krámu a koupil si pyramidy a všechno na tom hotový. V tom to bylo jako hezký. Říkám, zase myšlenka tam moc nebyla. Tady jako. Neberu jako punk venku, co byl. Tady byla myšlenka jediná a to konec komunismu. Takhle to bylo.

A když jsi psal ziny, ten časopis, tak ještě někdo tady byl takovej krom tebe?

PP2: Jako jestli ještě někdo? No, jako takhle. Já jsem byl takovej koordinátor toho časopisu. Takže mě ty lidi nosili příspěvky. To bylo napsaný na papíře, tenhle tenhle a já jsem to potom dával, co jsem vybral, tak jsem to pak dal tomu klukovi, tomu grafikovi, kterej to přepsal, dal k tomu obrázky, co jsem mu dal. A pak se to dávalo takhle dohromady. Jako něco jsem tam taky napsal já. Ale většinou to byly překlady nějakých zinů z Anglie nebo z Ameriky, z Holandska. Protože tady se o tom vědělo úplně hovno. Tady nic nebylo. Tady přišla nějak deska a já jsem si uvědomoval, že punk není jenom o tom poslouchat nějakou muziku. Že punk je prostě o něčem. Takže překlad nějakýho časopisu jsem věděl, že to je hrozně důležitý. O něčem aby to bylo. Tady se neumělo anglicky. Tady se neumělo nic. Prostě doba úplně na hovno.

A teď třeba koukáš na ty ziny, co vycházej? Čteš je?

PP2: Teď už ne. Teď už musím i nosit brejle. Říkám, já jsem měl dvacet let pomlku a teď jako ziny. Tak já to vidím na internetu. Na internetu jsem pořád. Takže já jsem v obraze. Vlastně v podstatě, když se to tak vezme, tak ty ziny jako jo, ale ne papírově. Všechno to mám digitálně, jako v digitální podobě. Vlastně když se to tak vezme, tak to snižuje tu úroveň. Ale už to nejsou takový ty. Nebo vlastně jo. Když se to tak vezme, tak já jsem vlastně přispíval do toho punk.cz. To vede kamarád z Písku. Takže když se to tak vezme, tak spoluvytvářím do dneška vlastně ziny.

Já bych možná už začala přicházet už do současnosti, jestli můžu. Máš pocit, že všechny věci, nebo ne všechny...ty zkladní hodnoty, na kterých byl punk vystavěnej ze začátku, takže můžou být i teďka aktuální?

PP2: Tady punk neměl hodnoty. Tady neměl hodnoty. Tady ne. V Česku neměl vůbec žádnou hodnotu. To byl vlastně jenom boj proti komunismu. Jenom provokace a takový prostě. Tady to nemělo žádnou myšlenku. Až někdy na konci. Tak nějaký to začali. Trošku ty skinheadi se začali dávat na stranu. Takže tenkrát jsem tady neviděl žádnou myšlenku. Třeba moje myšlenka, co byla tak, bylo prostě ten komunismus. Ten mě sral. Ten mě fakt sral. Ale byli už lidi, co se třeba v tom ALF začali angažovat. Tak tyhle zvířata. A vyvíjelo se to. Anarchisti, že jo. To bylo někdy po těch osmdesát devět, devadesát. Anarchisti, potom šli skinheadi, vole. Z těch se stali úplně debilové. To bylo úplně šílený. Dneska teprve se vrací to pravý Oi. Takový to, kdy oni tvrdí, že jsou apolitický. Ale stejně jsou proti uprchlíkům neb tohle. To podle mě není apolitika. To je debilita. Takže tenkrát punk nevidím, že by tam byla nějaká myšlenka. Dneska jako. Ale zase jako byla jedna myšlenka. Což je dobrý. Třeba v šedesátým sedmým v Americe, to probíhalo v San Francisku, hipici. Tak oni s tím pak měli problém. Protože to se poslouchala jedna hudba a jeden směr. A to byl problém. Teď se to rozdrobilo na deset tisíc směrů, takže stát má, no šíleně lehce to všechno kontroluje. Není to žádný problém pro ten stát. Problém to byl kdysi nebo za těch komunistů, když ten underground...vlasatí a punkové. Tihle všichni byli proti. No a pak přišla revoluce a všechno se to rozdělilo. A já nevidím vůbec žádný pokračování v tom. Tam nebyla myšlenka. Nebo myšlenka byla jedna. Dneska je jich deset tisíc. Na hovno bylo to i to. Když se to tak vezme.

A třeba pro ty současný, pro ten současnej punk. Věci, jako události, co se dějou ve světě tak si teda myslíš, že to nějak mění? Celkově?

PP2: Podle mě, když se mluví o punku jako o punku tak punk je mrtvej. Prost podle mě je punk mrtvej. Neexistuje. Pro mě je prostě nic. Už prostě nic neznamená. Jsou to jen kecy. Pro mě punk skončil revolucí. Pro mě. Že se na tom ještě veze spousta kapel starejch jako, nevím. Nemají na drogy nebo tohle, udělaj turné a prostě hrajou. Prostě ten punk nemá dneska vůbec tu váhu. Mezitím ještě bylo to, co následovalo hnutí systémáků. Když jezdili. Ty už taky v podstatě rozprášili. To už taky skončilo. To byli následovníci punku. Dneska nevidím nějakej, co je underground. Punk už není underground. Vždyť se hraje v rádiích. To je shit. To není o punku. To vůbec. Punk vlastně poslouchám dneska takový ty největší

hardcory, který v tom rádiu hrát nebudou. Ale to už nemůžu nazvat punkem, že jo. Punk je pro mě mrtvej. To je prostě mrtvá věc. Až si na mě, kdo chce, co chce, říká. Prostě punk není punk. Protože punk musí být underground. Pakliže to není underground tak je to o ničem. Jak to začnou hrát v rádiu tak je to nic.

Ha. Ted' jsi mi na všechny moje zbylé otázky vlastně odpověděl. Protože to je přesně to. A když třeba jezdíš ted'ka různě po koncertech. Tak co preferuješ klubovky nebo spíš velký fest'áky.

PP2: Takhle hele. Klubovky mají svoje. Předevčím jsem byl omylem, protože bratr koupil lístek svojí dceři, která nemohla. Takže přijel a byl jsem s ním na Slipknot. V O2 Areně, kde dělali předkapelu kdysi moji oblíbenci Suicidal Tendencies. Kapela, kterou jsem fakt měl rád. Byl jsem v tý aréně podruhé v životě. Poprvý jsem tam byl úplně zfetovanej. Takže jsem to viděl úplně jinak. Neříkám špatně, ale jinak. Ted' jsem to viděl prvně úplně střízlivej. Prostě mega koncert, lístek za litr. Já ho měl teda zadara, takže mi to bylo všechno úplně u prdele, co se tam děje. Show jak sviňa. Ale nic víc než továrna na prachy. Nešel bych tam ani...no zadarmo, jo. Šel jsem. Kdybych měl zaplatit, já nevím tři sta korun, tak už bych tam nešel. A jenom, protože tam byli moji oblíbenci Suicidal Tendencies. Takže tyhle akce ne. Motorhead, ACDC, ne. Nezájem. To je prostě továrna na peníze, nic víc. Festivaly jako, dneska už si taky vybírám. Hodně si vybírám. Třeba festival Mighty sounds, ten určitě budeš znát. Ne, nebrat. Je to komerční sračka, kde jsou zábrany, všechno, debilní fašistická ochranka. Je to festival na píču. Hrozný. Ale zase tady jsou dva fest'áky. Jeden je v Rokycanech, jmenuje se Fluff. Nevím, jestli to znáš.

Jojo. Tam jezdí přítel.

PP2: Luxusní festival. Luxusní festival. Doporučuju každému. Je to straight edge, nebo býval to straight edge. Oni to ted' spojili s tím Play fast.

To Play fast or don't?

PP2: Jo. Play fast. To byl crustovej festival vlastně. Tak loni už to bylo spojený. Že tam byla jedna crustová stage vlastně. Takže tihle crust'áci chlastaj. To je jasný. Takže se tam už normálně chlastalo. Ale tam je to bez front na pivo. Protože straight edge nepijou, že jo. Takže úplně paráda. Fakt to byl jenom nářez. Paráda. No pak Obscene Extreme festival. To je spíš metalovej. Ale hodně tvrdej. Hodně tvrdej. Tam jsou prostě nejúchylnější styly metalový. Plus crust. A tam je to úplně v pohodě. Tam přijdeš, vlezeš do areálu a do dvou minut narazíš na někoho nahýho. Úplně to mají všechno v prdeli.

Já vím. Já jsem koukala na některý videa a říkala jsem si – no to není možný.

PP2: To jo. A přitom je to naprosto. V životě jsem tam neviděl, že by tam někdo do něko- ho š'ouchl. To jsou tak mírumilovný lidi. A přitom úplně free. Tam nejsou žádný zábrany. Nic. Tam není žádná ochranka. Ochranku mají ty kluci z kapel a to jenom to, že mají prostě na sobě vestu. A když už někdo dlouho skáče po jevišti, tak do něj strčí. Tam je třeba padesát lidí. Tam je to posunutý, odposlechy, všechno. A první dva metry na tý stagi jsou daný pro lidi. Aby mohli skákat. To je na Mighty nemyslitelný. Tam jsou zábrany už pomalu pět metrů od toho. Prostě to je. No a pak ještě si třeba dávám tu Podpáru z tý nostalgie. Protože to je prostě ten pravej. No, pravej. Ono je to, když se to tak vezme, tak ještě je tam takový ty agro punks. To jsou kapely, já nevím. No i ty Plexis by hodil do toho agropunku dneska. Takový ty starý čuráci, co hrajou takový ty šílený lopatárny SPS, hrozný. Já poslouchám z punku, když se to tak vezme, tak akorát ten crust nebo dis beat nebo tohle, který dneska beru jako jádro punku. Ostatní, kromě oi, tak to je prostě samo o sobě to je omáčka. Neberu hardcory a tohle. Ale prostě v tom punku, když je k poslechu akorát crust. Takže jsou tyhle tři festivaly, který dávám. Jinak jako samozřejmě je lepší klub. Jde i to jakej, to je jasný.

Nemáš pocit, že třeba ty klubovky trochu upadaj? Že už jezdí míň lidí? Tady v Praze asi moc ne, že?

PP2: Nemám pocit, že by to upadalo. Protože když se tam půjdeš podívat dneska, tak se tam nedostaneš, když tam půjdeš dýl. Jde o to, co tam hraje za kapelu. Tady třeba jsou Sběrný suroviny. Tady třeba, do tohohle podniku, se chodí přes Sběrný suroviny. Sběrný suroviny jsou podle mě nejlepší punkovej klub v Praze. Teď nám zavřeli teda majitele, protože, jestli jsi to nečetla, jak na toho revizora vystartoval s tou lopatou. Takže. No ale furt to jak funguje. A to je prostě ve sklepě, nevymalováno, padá na tebe omítka. Tady do tý hospody, do tý kuchyně, se dostaneš jenom přes ty Sběrný suroviny. Prostě takovýhle kluby se mi prostě líbí. Tam se hrajou tyhle crusty. Ale tam se sejde, já nevím, padesát lidí a je tam narváno.

Takovej podobnej byl Rachota v Blansku jestli to znáš. Klub Rachota.

PP2: V Blansku jsem byl naposled jako malej. Ještě s mámou na Macošě.

No je to trošku z ruky no.

No a jakej máš teda názor na ty festivaly, kde na tom ti pořadatelé vydělávají? A teď nemyslím, že vydělaj a pak to pouhou dál, ale že z toho fakt ždímou?

PP2: Kterej myslíš konkrétně? Já nevím. Prostě já na to nechodím. Nejezdím prostě na komerční festivaly jako Rock for people a tohle. Ale teď mám jeden problém. Na Rock for people může hrát cokoliv. Ale teď já jsem začal poslouchat z New Yorku, takovej novej newyorkskej underground. Je to afro punk. Černoši hrajou punk, ale prostě úplně jinak. To je prostě spojení rapu a hardcoru. T kapela se jmenuje HO99O9. Je to jako horror, tak jsem s to přeložil já. A to je kapela, která já, když jsem ji slyšel poprvé, tak jsem úplně padnul. Ono to budou tři roky. Ale ten jeden kamarád, co to spolupořádá a taky se podílí na tomhle Rock for people, on tak ty Horror dal, jo? Prostě. Nikdo o tom neví nic. Nikdo to tu nezná. A já teď mám dilema. Oni tady prostě nikde jinde nebudou. Prostě kvůli jednomu dni jim nechci dávat peníze. Normálně na to nejezdím. Ale teď tam dali jednu řachu. Která vůbec nebude řacha pro ty lidi, co tam jsou. Protože tam bude pár lidí. Ale bude to řacha pro mě. A on mi ještě poslal na to pozvánku, čurák. Mně je to zase blbý, tak ať mi sežene lístek zadara. No takže já nejezdím na tyhle festivaly. Já nejezdím na Mighty, kde hraje hodně kapel, který bych si dal. Ale.

Ale

PP2: Je to komerce no. Na tom vydělávají. Právě předevidím, jak jsem byl na těch Slipknotech, tak to je fabrika na peníze. Kdyby tam bylo patnáct tisíc lidí. Když bude stát lístek v průměru tisíc dvě stě. Byly od devíti set do dvanáct padesáti. To je prostě dvacet milionů vývar. Já nevím, kolik si bere kapela a tohleto. Ale to je prostě šílená továrna na prachy. A den na to už hráli v Lipsku. To je prostě deset milionů co zastávka. Ta kapela mě prostě nezajímá. Ať je to koncert, ať je festival. Tady třeba otevírá festival Votvírák nějaký. To je naprostá agro, zemědělská, naprostý úplný hovna.

Nebyla jsem tam nikdy. Ale je to no.

PP2: A ani tam nikdy nebudu. Proč bych tam byl. Nevím, co by mě tam dotáhlo.

Ted' se hrozně směju, úplně paradoxně, Trutnov třeba. My tam ted'ka jeli. A ochranka tě celého prořacuje, pivo tam stojí čtyřicet korun, a přijdeš do areálu a podávají ti tam letáčky a vítejte na českým Woodstocku. Říkám jděte do prčic fakt.

PP2: No, to dělá Věchet. Já ho znám ještě z máničkovského období. Bejval takovej normální. Jenomže teď. Tam jsou jinčí paradoxy. Tam jsou paradoxy, když tam byla Patti

Smith a začala tam křičet, dělejte lásku a mír a vezme si Věchet mikrofon a začne řvát atomovky na Putina, jo?

Já odházela. Mně se to nelíbilo.

PP2: Já jednou byl na tom festivalu. Jsme tam byli někdy v osmdesátém sedmém nebo osmým. Vezli jsme tenkrát nějakou kapelu. Sebrali nás celý auto. Proseděl jsem asi šest hodin na bengárně. Pak mě vyhodili. My tam vlastně vezli repráky. Tak jsme je odvezli na Hrádeček a jeli jsme do prdele. To bylo jediný, co jsem byl na Trutnově. Jsem tam ani nedojel vůbec. Ale to byl underground. Když se jede na fest'ák. Oni tě možná seberou a zbijou. Ale to беру. Tak to má bejt. Ale jakmile se to stane součástí systému, což se stalo to Věchetova šaškárna, to není pro mě.

Je něco, co ti vadí na punku? Nebo vadilo? Vadí teďka určitě.

PP2: Jako na punku vadilo. Jestli je člověk punkáč, tak ale pořád je sám. Když je někdo kretén, tak je kretén. Když je v pohodě. Tak je v pohodě. Za to nemůže punk. Mně na punku nevadilo nic. Ale na jednotlivých punkáčích jo. Tam nešlo o to, že by mi něco vadilo na tomhle hnutí. Na tom hnutí nic. Ale na těch debilech. Samozřejmě když je to nějak fašistickej směr, tak to je jasný. Nezájem. Ale dneska mi vadí agropunk, co je. Ty vesnický debilové. Co jdou s proudem tady teď nacionalismu. To vůbec nechápu. To je pro mě nepochopitelná věc. Že támhle ten čurák pořádá Ortel. Prostě v pohodě. Pro mě je neuskutečnitelný, že bych šel někam, kde předtím hrál Ortel. A jim by bylo úplně jedno, že by s tím Ortelem hráli. Hlavně, že by tam přišli lidi.

Ted'ka ta kauza v Hradci?

PP2: No to je právě ono. To je o tom, o čem mluvím. Protože ten blbeček, co to dělá, je teď promotér Ortelu. Už to zrušili. Ta událost zmizela.

Hele a je něco, co bys chtěl zmínit k tomuhle všemu?

PP2: Že punk je mrtvej. Punk se stal mainstreamem. Když dokážou punkáči bejt na straně nacionalismu. To prostě není punk.

A myslíš, že jsou tady jen tady ti? Že nejsou takový, co si jedou to svoje?

PP2: No ne. Já беру ty kluky, co jedou ten crust. Ty co fakt hrajou tady v těch Sběrnejch surovinách. Co dělaj benefity. Dělaj spoustu benefítů. Pro uprchlíky a tohleto. Všechno možný. V tom crustu a D-beatu ten punk ještě přežívá. Co hrajou SPS a tohle, to není punk. Mainstream. Ti, co pojmenujou festival Agro fest. Chápeš to?

No to mají Brňáci no.

PP2: No někde tam. Já proti nim nic nemám, ale.

No však, ale oni si sami říkaj agro punk.

PP2: Tak to je.

Po rozhovoru se PP2 vyjádřil navíc ke dvěma otázkám.

K otázce „Tím, že jsi začal sympatizovat s punkem, se nějak změnil tvůj pohled na svět?“ se vyjádřil:

PP2: Pohled na svět se víceméně nezměnil, jen jsem ho svým zjevem dával víc najevo.

K otázce „Co to pro tebe vlastně znamenalo být punk?“ se vyjádřil:

PP2: Punk znamenalo být jinej než ostatní, žít jinak, nebýt součástí většiny a přesto někam patřit. To vlastně přetrvává, dalo by říct, dodnes, přestože podle mě punk už je mrtvej.

PŘÍLOHA P10 – ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU PP3

Tak klasická první otázka. Jak ses dostal k punku a kolik ti bylo?

PP3: Já nevím. No tak to mi mohlo bejt. Hele já jsem se k tomu dostal, když jsem jezdil na skejtu. A zkrátka jsme čuměli do těch cizích časopisů tu a tam. Který se sem nějak dostaly. A najednou koukám, že tam najednou všichni byli máničky v té době, kdy to mohlo sedmdesát osm, devět. A najednou se všichni ostříhali a byli punkáčové. Mezitím tady byl nějaký, vyšli v komouškej nobnách prá nějakěj článků blbejch. No a takhle nějak. Jsme se přes-to nějak. Nejdřív jsem scháněl nějaký oblečky vůbec. To mi trvalo rok, než jsem něco se-hnal. No a takhle jsme to nějak podle mě. A pak jsme se dali dohromady s různějma, co jsme se potkali někde. Scházeli jsme se někde na Staroměstský každej den v metru. Než nás tam vyhodili policajti. Ale docela jsem se tam scházeli, ale tři roky než nás vykopli. A to je celý asi. A nějaký desky jsme si museli nechat přivíst, že jo. Žádný kapely tady moc nehrály v té době. Když byly, nějaký ty Energie G a tohle, pak nějaký to Letadlo. A pak Suchý Mozky a tam. Ale úplně zezáčátku tady nic nebylo. Tak jsme museli chodit maximálně tak na Abraxas a Classic Rock'n'roll Band. A já nevím, co bylo ještě takový civilizovaný trochu. A to bylo asi celý.

A co tě přimělo k tomu. Nějakej takovej popud, že wau.

PP3: Já nevím. Chtěli jsme se nějak asi odlišit původem. A furt nás otravovali policajti. Tak jsme jim nechtěli udělat tu radost, abysme se na to vysrali, že jo. Protože já jsem byl obden na fizlárně někdy, v nějakým období. Oni, jakmile tě viděli, tak tě chytli. Pokud jsi nějak neutekl. Když měli plný auto už někoho, tak to bylo dobrý, už jsem se tam nevešel. Tam mě nechali bejt. A to bylo celý.

A třeba nějak radikálně, nebo třeba nějakým způsobem, změnil se tvůj pohled na svět, když si s tím začal trošku sympatizovat?

PP3: No tak to jo. To bylo takový to, co patří k tomu punku. Jako v té době, když jsi řekl něco o ekologii, tak na tebe čuměli jak na blbce. Nebo takovýhle věci. No a postupně jsme se k tomu. Nejdřív jsme třeba neměli rád Clash. Že jsou jako komouši. Ale pak jsme to nějak přehodnotili. Protože my jsem byli sice trochu levicový, ale zase proti komoňům. Když komouši tě tady otravovali. A vždycky, když tě chytli, tak ti chtěli dát propagaci fašismu v té době. To bylo takový nějaký oblíbený policajtů. Vždycky ti strhávali placky z kožený bundy, náušnice. A když už nevěděli, tak ti chtěli dát propagaci fašismu. A oni to vždycky chtěli vymyslet, abys jim něco nabonzoval, nějaký kraviny. Tak na to byla jedno-

duchá fintička, že nic nevíš. Že si nic nepamatuješ. No a byl klid. A co bys ještě potřebovala vědět?

No a co to pro tebe znamená být punk?

PP3: Já nevím, nic. To je blbá otázka.

No jo. Tak víš, třeba v té době, kdysi jako zpočátku.

PP3: Tak v té době jsme se chtěli nějak odlišit. Poslouchali jsme tu hudbu, protože jsme nesnášeli, že v té době byl nějak hardrock, heavy metal a disko. Tak to jsme nesnášeli. Tak jsme se potřebovali nějak odlišit. Původem. A pak jsme u toho zůstali víceméně. Jako dost lidí takhle z té první partičky.

Takže jste měli nějakou partu, ve který jste se pohybovali.

PP3: No, jmenovalo se to Jolly Garbage, to jsme měli napsaný na bundách. Teď jsem si na to vlastně vzpomněl po letech. A tak. A ještě vyšli v nějakých časopisech, taky jsem něco krafal. Kdybych já věděl, jak se to jmenuje. Nekoukalas na internet?

Na co konkrétně?

PP3: No jestli jsi nekoukala na internet na nějaký starý články.

No tak na některý jo, ale.

PP3: Nějaký, počkej. Jak ono se to jmenovalo. Red. Takovej ten studentskej časopis. Nevíš, jak se to jmenuje?

Ne, ne.

PP3: Zkus si dát do vyhledávače. Nebo nějak tak ti něco vyleze. Tak to tam můžeš taky dát.

Hele a není to něco jako Irozhovory? Tak tam bylo jako jednička až desítka, počátky punku a tak něco. Tak tam to bylo složený z rozhovorů. Ale že by tam padalo tvoje jméno úplně, to se mi nezdá.

PP3: Ne já mám nějaký článek, nějaký krafání. Ale je to možná o skejtu spíš. Ale teď už nevím, jestli je to o punku nebo o skejtu. Možná tam něco. Já myslím, že asi pět článků. Na mě vždycky vylezou omylem.

Když jste měli tu partu tak jste se ještě scházeli s dalšíma?

PP3: No ne, víš co. Tady bylo pět a půl punkáčů v té době. Já nevím, kolik nás mohlo bejt. Třeba dvacet. Takže každej den jsme měli v pět sraz na Staroměstský. A vždycky tam někdo přišel a někdo ne. Někdy nás nebylo moc. A vždycky jsme hledali nějakou hospodu, kam máme zajít. Odevšad nás vyhnali. Tak jsme chodili do té Slávie, kavárny. Tam nás

většinou nechali. Ale zase tam neměli chlast. Takže tak jsme se sešli a pak jsme někam šli třeba něco dělat.

A vyháněli vás spíš štamgasti nebo spíš.

PP3: No oboje. Ale spíš pinglové většinou. Nebo nás honili nějaký ty máničky. Ty pražský, ty undroši, ty nás jako nechali. Ale ty metalisti nás většinou honili různě. Když jich bylo víc.

Tak nebyli dobrý vztahy vůbec jo?

PP3: Ne. No hlavně takový ty vesnický. Že když jsme někam chtěli tak jsme dostali do držky. Tam na nás vylezla celá hospoda a bylo vyřešeno.

Tak to je i teďka.

PP3: No ale v Praze ne. Anebo třeba diskotéka pro změnu. Na nás vyběhla celá diskotéka. My jsme byli jako v kroužku a dostali jsme každé do držky. A pak ještě na fízlarňě jsem musel utírat krev, jak to ze mě kapalo. Potupně. To byla komedie docela.

No a jak jste třeba trávili ten volnej čas krom teda hospod?

PP3: Tak když byl nějaký koncert, tak jsme šli na koncert. Nebo jsme někam jeli tak jsme většinou dostali do držky mimo Prahu. No a to bylo tak celý. Tak co můžeš dělat. To je jako teď.

Ale tak hráli jste.

PP3: No pak jsme měli kapelu. To jsme měli myslím jen dva koncerty. Protože vždycky ty policajti si to nějak vymákli, že jo. Ty tajný různý. Takže když jsme měli mít koncert, tak někde jsem šel po Národní a zrovna nějaký tajnej, že máme mít koncert a že nebude, jinak mě zavřou. Tak mi dali nějaký napomenutí nějakýho náčelníka Středočeskýho kraje. Tak jsem si myslel, že si dělali prdel. Že si to vymýšlejí. Oni taky kecali dost často. Pak jsem teda vypátral, že kdybych ještě udělal koncert jeden, tak by mě zavřeli. Ale nakonec mě nezavřeli. Většinou ses musel vyhýbat těm fízlům v tý době. Ale tak to bylo do roku osmdesát pět. Pak už nějak byl klid. Relativně. Ale do té doby. Nejdřív teda otravovali ještě máničky úplně ze začátku. To ještě nevěděli, to ještě neměli nějaký instrukce, že maj punkáče nějak vychytávat. A pak o toho osmdesátýho sedmýho, šestýho už byl klid relativně.

Já mám teď úplně hrozně blbou otázku. A vím, že se tomu vysměješ. Ale jelikož to mám jako porovnávání toho současného a tak. Tak teďka se rozmáhá hrozně dobrovolnictví a pomáhání. V tý době to nebylo vůbec možný nějakým způsobem.

PP3: No to nevím. Jako mohl jsi nějaký dobrovolnictví, něco dělat někde něco pro nějakou.

Organizaci?

PP3: No to ne. Nebyly žádný. Byl maximálně takový ty organizace proti komoňům. Ty undrošský. To je něco jinýho. Mohl jsi maximálně roznášet nějaký letáky někde. Nebo nějaký takovýhle píčoviny. A pak jsme vlastě ještě jezdili do ciziny. To znamená, že nás pustili tak maximálně do Maďarska, do Rakouska a do Německa. Tak tam jsme vždycky jeli a tak jsme se. Třeba v Maďarsku tam byly už punkový kluby a koncerty. V Polsku taky. Nebo do Jaročina jsme jezdili na takovej festival. To bylo celý. Víš co, v tý době třeba kožená bunda stála dva tisíce korun. Což patnáct set mohl bejt plat? Nebo takhle. Ale zase, když jsi to měl za co utratit, tak sis na to ušetřil docela rychle. Dneska je to dvacet litrů nebo třicet.

No, a daly se to sehnat ty hadry? Ta kožba a tak?

PP3: Nene. Nebo dalo. Tak já jsem to sehnal. Ale musels mít někoho, kdo vyjel někam na západ, to se nesmělo. A musel ti to někdo přivízt.

No, a když jste takhle chtěli poslouchat hudbu, poslouchali, tak co tam bylo důležitýho v tu chvíli. Rychlost, texty.

PP3: Tak všechno no. Jako myslíš ty cizí kapely? Nebo ty český?

No pak třeba i postupně ty český.

PP3: No ono těch českých moc nebylo.

I třeba myslím pak později. I třeba před revolucí a tak.

PP3: Jo. No, hele všechno dohromady nějak většinou. Tak museli se ti to nějak líbit. Někteří kapely tě třeba nebavily moc. My jsme třeba poslouchali nejen punk. My jsme poslouchali i nex wave, to reggae trochu a ska. V tý době. To skáčko jsme poslouchali, aby to bylo něco jinýho, než byl nějaký ten střední proud nebo nějaký ten metal. Ještě z toho metalu, pokud se to teda dá nazvat metal, tak jsme poslouchali ještě třeba Motorhead. Ale jinak většinou ne. A pak začal nějak hardcore trochu, že jo. Ale jinak z těch kapel. No to bylo všechno dohromady, no. Takže jak vypadaj. Texty jsme vlastně stejně nevěděli, o čem zpívaj pořádně. Takže to bylo jedno. Jo vlastně zase jsme měli přeložený texty. Ale spíš podle tý hudby. Anebo jak vypadaj.

Ta vizáž celkově byla důležitá. A nemyslím jenom v hudbě, ale třeba i pro vás?

PP3: No tak asi. Já nevím no. Oni ty první kapely vypadaly úplně normálně. Těžko říct. My jsme v té partičce měli takový ty. Jo a ještě jsme poslouchali Bowieho dost. Takže druhý se jmenoval Bowie tady chlápek. Každému třetímu se říkalo Bowie. To znamená, že většinou byl obarvenej nazrzavo. Takže se museli vychytat nějaký barvy na hlavu. Čerokýze jsme moc nenosili. Protože to sis ostříhal čerokýze, chytli tě policajti a šel jsi dohola. Tě odtáhl k holiči a ostříhali tě. Takže to většinou vydrželo dva dni. Ale jinak mezi náma, to byli, víš, co, chodili tak nějak normálněji oblíkaný. Takže jsme to nějak moc neřešili.

A hadry jste si vyráběli sami, když teda už?

PP3: No tak třeba džíny jsme moc nenosili tak jsme všechny džíny obarvili na černo. Trička jsme si taky všechny obarvili. Něco přešili, ušili, zkrátili. Ustříhli rukávy od triček nebo od košile a bylo to. To sis musel dojet koupit do Maďarska placky nebo od někudy přivést. Pak ti je sebrali policajti a zase znova. A to jedna placka stála třeba sto korun v té době. Tos musel velice šetřit. Ale zase pivo stálo dvě kačky.

No. Táta říkal dvě třicet. Proto se jeho kapela jmenovala dve třicet.

PP3: No nějak tak různě. Korunu šede až třeba do. U Fleků měli za bůra.

Já už bych teda začala přecházet do té současnosti. Myslíš si, že události, co se dějí, myslím od politických a všech možných, tak ten punk ovlivňují? Mění ho?

PP3: To ne. Já myslím, že neměňej. Ten punk vždycky byl proti takovejším těm různějším sviňárnám a tak že jo. Ale nejen punk, ale i jiná hudba. Včetně nějakýho blbýho popu. Teda v Čechách ne, v cizině. Vždycky. Mimo teda Ramones, ty ne. Ty byli takový skoro pravičáci nebo nějaký republikáni dokonce. Ty měli texty o hově většinou. Ale ostatní ty kapely. Většina písniček měli proti establishmentu a takový ty témata. Nějaký jak byla někde v Koreji a proti Tatcherové a takový. Tyhle texty. Ona jim to tam ta Tatcherová pěkně zkrouhla. Jestli jsi viděla teď nedávno Tatcherová, jak umřela. Tak vždycky, když někdo umře tak říkaj no, to je blbý, že umřela. A tohle bylo první, co hodně lidí říkalo i v televizi český jako v cizině, že to byla píča. Takže to asi musela bejt velká píča.

Nebyla to prima paní no.

No a tak si myslíš, že třeba ty hodnoty, na kterých je vystavenej punk teďka, že je to podobný jako předtím?

PP3: Tak to je furt stejný. Já nevím, jestli se něco změnilo. Podle mě nic. Jediný, co se změnilo, tak takovej ten popovej punk. Kterej dřív nebyl. Ale i tyhle ty kapely přispějou něčím normálním. Tu a tam.

No na to se tě právě chci zeptat. Co si myslíš o těch kapelách, říkaj se punk, je to takovej ten pop punk. Co je milujou punkáči, nepukáči, úplně všichni.

PP3: Já to neposlouchám, no. Já třeba poslouchám Rancid, který do toho taky řaděj. Ale to je úplně něco jinýho. Ty maj tak společný s těmahle kapelama, že vznikly ve stejný době a jsou z Ameriky.

Rancid mi teda nepřijde úplně jak tyhle pop punkový.

PP3: No ne, a oni je právě do toho řaděj.

Tak v Americe se mezi ten neopunk řadí i třeba hrozně moc kapel, který prostě nejsou. Že to tam mají takový.

PP3: Tak tam to asi nějak moc neřešej. Ale oni tam ty Rancid řaděj, protože vznikli ve stejný době a byli z Ameriky. To je asi tak celý. Tak to je nějakých dvacet let, co vznikl tenhle neopunk. Protože ono se původem neopunku říkalo takovej ten punk osmdesát dva. Jak byla kapela Exploited a tak. Tak tomu se taky říkalo neopunk.

No právě. To je ta další třetí vlna.

PP3: A přitom to s tím neopunkem popovým nemá nic společnýho. Pak Exploited se vyvinuli do takovýho blbýho metalu.

Jo, poznala jsem to na vlastní uši.

No a co říkáš na to, že se ten punk teď objevuje všude. Třeba myslím tím, když jdeš po ulici a vidíš tam všude na tričkách Exploited a tak.

PP3: Jo, že prodávali Sex Pistols v Lidlu trička, jo?

No. Třeba.

PP3: Já nevím. Asi je mi to jedno docela. Já nevím, jestli je to dobře nebo špatně. Těžko říct. Ono je to jak třeba vycházej ty reedice těch desek znova. Což mě sere, že za to chtěj pekelný peníze. Protože ta deska, už to studio bylo jednou zaplacený. A najedou, ta deska dřív stála nevím, dvě stovky na naše, a teď za to chtěj sedm kil. A konkrétně třeba Clash, ty vydávali dvojalbum nebo trojalbum za cenu jedný desky. A že jim to šlo třeba z honoráře. Že o tom dostali míň. A prodávali to schválně, aby to bylo levný. A dneska, teď doma jsem na to čuměl, London Calling, za to chtěli nějakých devět set. A je to novej

výlisek, že jo. Sice těm chlápům něco kápne z toho. Těm lidem z té kapely. Ale stejně je to předražený.

No já právě poslouchám takovej ten power pop. Víš, co je to?

Nevím, co myslíš.

PP3: Je to takový. Trochu se d toho dá zařadit i ten punk 77. A je to takový melodičtější. Ale zase není to. To se dá těžko vysvětlit. Je to takový rock 'n' rollový trochu. No, těžko říct.

A třeba který kapely?

PP3: Třeba se do toho dá zařadit Jam. Já ti to pak můžu pustit. Je to takových hodně starších a teď i novejších. Ale je to taková ta škatulka. Jak máš nějakou crust nebo post punk, 77 nebo 83.

No a jak se stavíš ke kapelám, který právě na tom vydělávají. Nemyslím tím vydělávají, že jedou, vydělaj pár korun, aby se jim to vrátila. Ale myslím fakt jako prachy.

PP3: No to je mě jedno. Ale takových kapel moc není ne?

Spíš jsem myslela, že už jim nejde o to, aby hráli, ale spíš peníze.

PP3: A to myslíš jako takový ty popový? Hele to je jejich věc. Pak jsou zase takový, který přijedou někde z Ameriky, tady hrajou za pár korun, tam choděj do práce. Tihle choděj do práce, že hrajou. Podle mě to je jedno. Pokud to není úplná sračka nějaká, tak to je jedno. Ale těhle kapel, co na tom třískaj velký prachy, moc není, že jo. Třeba Rancid zrovna, to budou oni. Ale on mají zase milion projektů okolo.

A teď chodíš na koncerty furt, že jo. Preferuješ spíš klubovku nebo festivaly?

PP3: Spíš klubovku. Jako já jezdím na Mighty sound, ale jinak moc nejezdím.

A nepřijde ti, že klubovky upadají? Tady asi v Praze moc ne.

PP3: Tady moc ne. Ono taky záleží, když to je nějak den, když to je pondělí nebo v neděli, tak to většinou stojí za hovno. Ale normálně, když to udělá, nejlepší o víkendu, tak tam většinou bývá dost lidí. Pokud tomu udělají nějakou reklamu, aby o tom někdo věděl.

A na ty větší fest'áky nejezdíš proč?

PP3: Jsem takovej líněj. Tak je to daleko.

Jakože je to vícedenní?

PP3: No tak jako je to daleko. Na ten Mighty se ještě doplácám. Ale na takový ty normální festivaly, na těch jsem byl párkrát, vždycky, když bylo tam něco normálního. Tak je vždycky jedna dvě normální a pak zbytek blbosti.

Myslíš ty větší nebo menší?

PP3: No myslím takový to Rock for people a takovýhle blbosti. Jsem tam byl jednou na Suicidual Tendences, jednou na Motorhead. Možná ještě jednou na něčem. To je tak celý.

A nevadí ti třeba, že na těch větších si na tom vydělávají ti pořadatelé?

PP3: No mi nijak nevadí. Ale nevím, jestli na tom vydělaj. Konkrétně Mighty, ty na tom moc nevydělaj. Protože vždycky dostanou nějakou pokutu. Tak něco asi vydělaj. Ale.

A možná Podparou jsem myslela, že tam to docela.

PP3: No tam možná. Ale ti na to ještě serou, že tam prostě je bordel, zázemí žádný, vid'. Minule, když jsem tam byl, tak jsem říkal, že už tam nejedu.

Já už tam nebyla kolik let.

PP3: Z hajzlu tam tekly ty sračky pod podium rovnou, teď si tam v tom poskakovali.

No tak to je lahůdka.

PP3: No a co jsem ještě jezdil, tak Antifest.

Tak tak to bylo zas takový.

PP3: Tam to bylo takový o trochu lepší.

Tam to bylo takový rodinnější, mi přišlo. Tam to bylo fajn.

PP3: No. Ale zase tam ti Poláci prudili dost často.

No oni to asi i kvůli nim zrušili, pak to zase obnovili a přišlo tam hrozně málo lidí.

Myslím, že na tom protekli jako sviňa, ale bylo to výborný.

PP3: No a pak ještě, jako to bylo v tý pevnosti, jak se to jmenovalo.

Jo, v Jaroměři.

PP3: Jo.

Tak to byl ten Antifest.

PP3: Jo. Tak to byl ten novější. A pak ještě byl ten starej původem. To bylo někde jinde zkrátka.

A poslední otázka. Jsme to sfoukli nějak rychle. Je něco, co ti vadí na punku? Když to třeba porovnáš dřív, co ti vadilo a co ti vadí teď?

PP3: No, tak vadí mi některý ty lidi, že jsou blbci. Ty burani. Vždycky, když je někde něco o punku, tak vždycky to tam natočený je samozřejmě. Jak se někde válej v bahně a melou nějaký blbosti ožralý. Jinak to je celý, co mi asi tak vadí.

Tak to asi bylo a je, že jo.

PP3: No. Že jo, oni některý ti Bohoušové vůbec neznaj pořádně ty kapely, znají pět kapel, z toho čtyři český a dvě cizí. Takže šest teda. A to je tak jediný, co by mi mohlo na punku vadit. Víš co, když mě nějaký punk nebaví, tak ho neposlouchám. Nějaký styl.

A je třeba něco, co bys třeba chtěl dodat k tomuhle tématu? Co si myslíš, že je důležitý?

PP3: Já nevím, co by se tak dalo. Napadá tě něco? Mě ne teda. Když tě ještě něco napadne tak si řekni.

No kdyby tebe něco napadlo., kdybys o tom třeba přemýšlel, co ti třeba vadí tak napiš. Já to tam pak doplním.

Jo, ještě mě napadla jedna otázka. Co třeba ziny. V té době. Četli jste?

PP3: Za komoušů? Ty jo, já ani nevím, jestli něco bylo. Jako cizí byly. A český, nějaký byly trochu. Tu a tam. Ale málo.

Jako čistě punkový?

PP3: No, tu a tam to vyšlo, jedno dvě čísla nějaký.

A teď to čteš?

PP3: Teď to nečtu. Teď já nečtu nic. Teda knížky jo. Ale to se asi podíváš na internet. Ale teď nic moc zajímavý nevychází, nebo jo? Vždycky to jsou nějaký skinheadský většinou.

Ty vychází no. Ale ten Filip Fuks, jak teď umřel, tak vydával dobrý, Hlubokou orbu.

PP3: Jo. To vydával dlouho.

Tak jo. Tak kdyby tě něco napadlo tak mi dej vědět.

PŘÍLOHA P11 – DOPLŇUJÍCÍ ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU SP1

Myslíš si, že soudržnost a přátelství jsou v punku pořád jako dřív? Dokážeš to posoudit? Myslíš si, že spolupráce mezi lidmi a přátelský přístup, která si myslím, že je teda v tom punku dost zásadní, zůstane pořád stejná, i když je hodně těch odvětví, co se od punku odvíjejí?

SP1: Myslím si, že soudržnost v punku jako dřív není. Ale určitě hraje velkou roli i teď. Myslím si, že soudržnost a přátelství klesá mezi návštěvníky akcí a lidmi, kteří si ten punk pouze užívají. Právě kvůli rozdělování se do odvětví a škatulkování se. Ale soudržnost mezi kapelami a organizátory akcí je pořád dobrá. Ale samozřejmě je to velice individuální záležitost. Někteří lidé jsou přátelští a chtějí pomáhat a kamarádit se se všemi bez rozdílu, ale najdou se i tací, co jsou zaujatí vůči určitým lidem nebo odvětvím a podporují jen to svoje.

Dříve se punkáči, undroši, skejt'áci a všichni spojili, aby šli proti jednomu nepříteli. Myslíš, že dneska mezi sebou ty subkultury taky spolupracují?

SP1: Myslím, že spolu spolupracují. Dokonce i dost, jak už punk není zakázanej a je kdekoliv v jakémkoliv městě a klubu, tak i punkáči se tolik neodlišují od veškeré společnosti a setkávají se i s jinými subkulturama a jsou da sebe zvyklí a bývají to i nejlepší kamarádi. A dokážou společně bojovat za jeden názor nebo se postavit něčemu co je špatně.

Myslíš si, že se teď punkáči zajímají o historii a celkově prostě o to, co bylo? Myslíš, že je to důležitý, aby se o to zajímali?

SP1: Nejspíš je to zase individuální. Jsou lidi, kteří znají pouze, kapely na které chodí, které někde viděli hrát nebo je k nim dostal nějaký kamarád a punkovou kulturu znají jen z toho, co zažili oni. Potom jsou lidi, kteří se od začátku pídili po tom, jak to bylo a třeba právě kvůli této historii je to zaujalo. Určitě je důležitý, aby se o tu historii zajímali, respektive alespoň kvůli tomu, jak to vzniklo a proč punk vůbec je a jaký má punk vůbec smysl. Na druhou stranu já jsem stejně po nějaký extra historii nikdy nepídil, abych znal každý detail, kdo a kde hrál. Ale myslím si, že znám ty základní nejdůležitější faktory věcí, co se udály a lidi, co tomu punku něco přinesli nebo ho posunuli dál. Každý mladej pun-

káč by si měl přečíst alespoň nějakou starší knížku o punku, o koncertech, jaký to bylo, když to bylo zakázaný, a když je lidi odsuzovali.

Všimla jsem si, že v poslední době se na sociálních sítích objevuje takový docela negativní jev. Punkáči se mezi sebou hádají, házejí na sebe špínu, označují se navzájem za xenofoby a nacionalisty a celkově se dost potápějí. Neříkám, že vždycky, ale často dost neoprávněně. Jestli jsi to zaznamenal, myslíš si, že by to mohli mít v budoucnu nějak zásadní vliv na subkulturu celkově?

SP1: Musím říct, že už jsem to určitě zaznamenal i osobně. I jsem se nějakých takových debat účastnil. Ale ne kvůli tomu, abych na někoho házel špínu a někoho za něco označoval. Ale spíš naopak jsem s nějakýma takovýma názorama nesouhlasil a nelíbilo se mi to házení špíny na někoho. Tak jsem se do té debaty přidal. A myslím si, že je to kvůli tomu, že už je v tom punku nějaká rivalita. Jeden chce vypadat jako větší punkáč oproti jinému anebo třeba odsuzuje nějakou kapelu, co hraje nečistě nebo není úplně echt. A to by přitom přesně být neměla. A že označování za xenofoby a neonacisty. Tak to je zase jen kvůli názorům na probíhající krize a dění ve světě, například uprchlická krize a různé politické debaty a návštěvy, které by ve finále ani neměli řešit a srát se do toho. Kvůli tomu potom vznikají různé protikladné názory, za co se navzájem odsuzují. Je pravda, že na nějaké věci by měli nahlížet zdravým rozumem a ne se nechat zvykat médií a různými nepravdivými články, které sami odsuzují. Myslím, že na subkulturu to dopad mít určitě bude. Že už to právě nebude jeden velký celek, který to neřeší a drží spolu, ale už se třeba jednotlivci nebo skupiny nebudou spolu kvůli těmto rozdílným názorům bavit. A dokonce se budou třeba i vyhýbat určitým lidem. Byl bych rád, kdyby to skončilo a dokázali se spolu o tom rozumně pobavit, i když mají odlišný názor. Tak dál i přesto držet při sobě a neházet na sebe špínu.

PŘÍLOHA P12 – DOPLŇUJÍCÍ ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM VÝZKUMU PP1

Myslíš si, že soudržnost a přátelství jsou v punku pořád jako dřív?

PP1: Jasně, o tom není sporu.

Myslíš si, že spolupráce mezi lidmi a přátelský přístup, který si myslím, že je teda v tom punk dost zásadní, zůstane pořád stejná, i když je hodně těch odvětví, co se od punku odvíjej?

PP1: Pokud myslíš punkem ryzí, svobodný hnutí mimo mainstream, alternativní součást undergroundu, tak to ani jinak nejde.

Dříve se punkáči, undroši, skejt'áci a všichni spojili, aby šli proti jednomu nepříteli. Myslíš, že dneska mezi sebou ty subkultury taky spolupracují?

PP1: No, spojili se jak kdy, a jak kde. U nás v počátečním období punku, stáli punkeři v opozici vůči všem partám, který v souvislosti s muzikou do té doby existovaly, „máničky“ nevyjímaje. Během poměrně krátký doby, když už všichni mladý měli bolševika fakt plný zuby, začli s dalšíma subkulturama, s výjimkou nazi skinheads, spolupracovat a táhnout za jeden provaz. Myslím, že i díky tomu se všechno pořádně rozhejbal, a bolševik to začal mít čím dál víc nahnutý.

Myslíš si, že se teď punkáči zajímají o historii a celkově prostě o to, co bylo? Myslíš, že je to důležitý, aby se o to zajímali?

PP1: Není to důležitý. Pro punk je nejdůležitější „tady a teď“, ale i tak se zajímaj.

Všimla jsem si, že v poslední době se na sociálních sítích objevuje takový docela negativní jev. Punkáči se mezi sebou hádají, házejí na sebe špínu, označují se navzájem za xenofoby a nacionalisty a celkově se dost potápějí. Neříkám, že vždycky, ale často dost neoprávněně. Jestli jsi to zaznamenal, myslíš si, že by to mohli mít v budoucnu nějak zásadní vliv na subkulturu celkově?

PP1: Samozřejmě, že všimnul. Zásadní vliv na punk i subkulturu, jako takovou, to má už teď. V důsledku pozitivní a očištněj. Dobrý zrno se díky tomu odděluje od nenávistnejch, xenofobních a rasistickéjch plev.